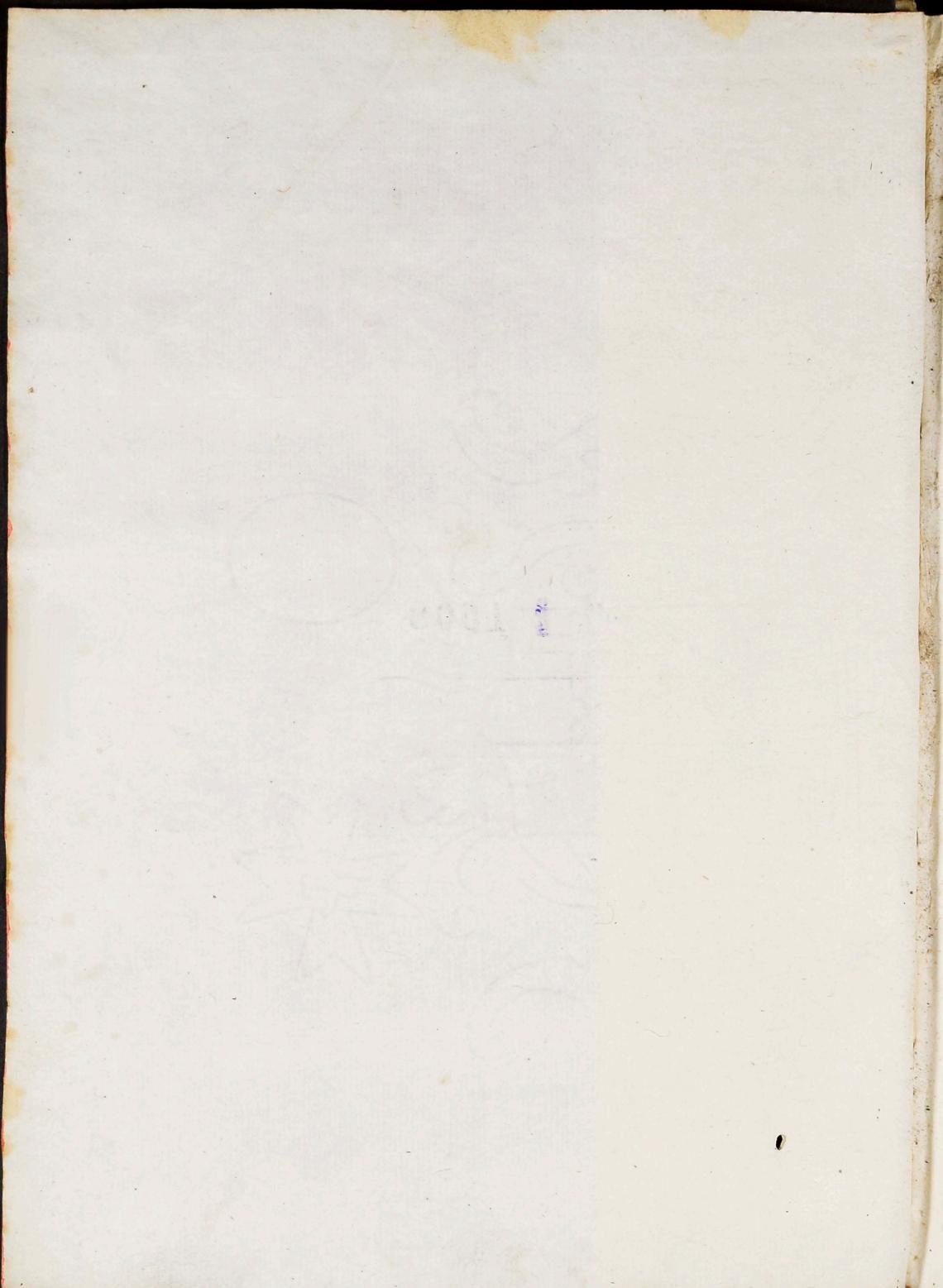
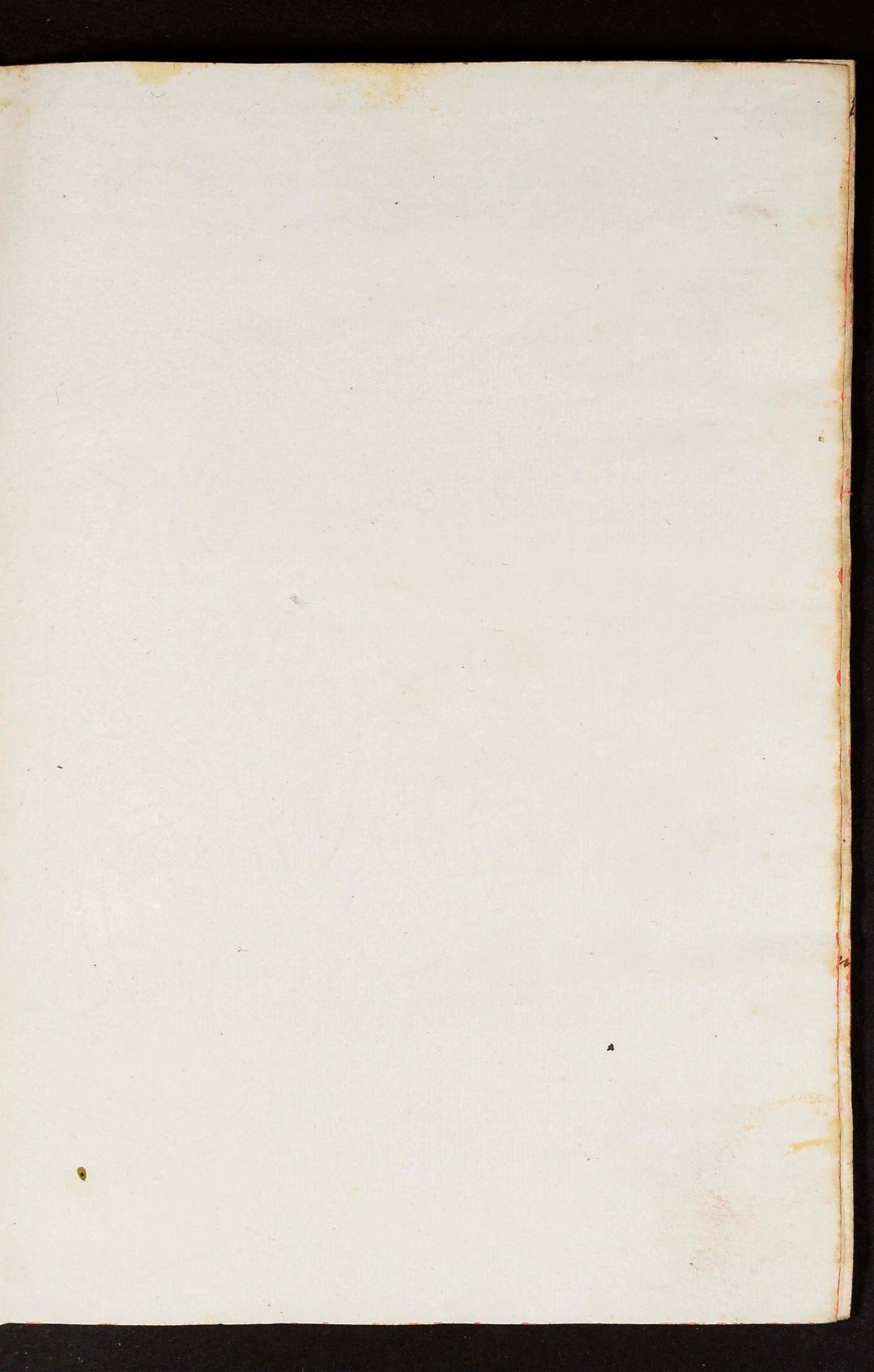
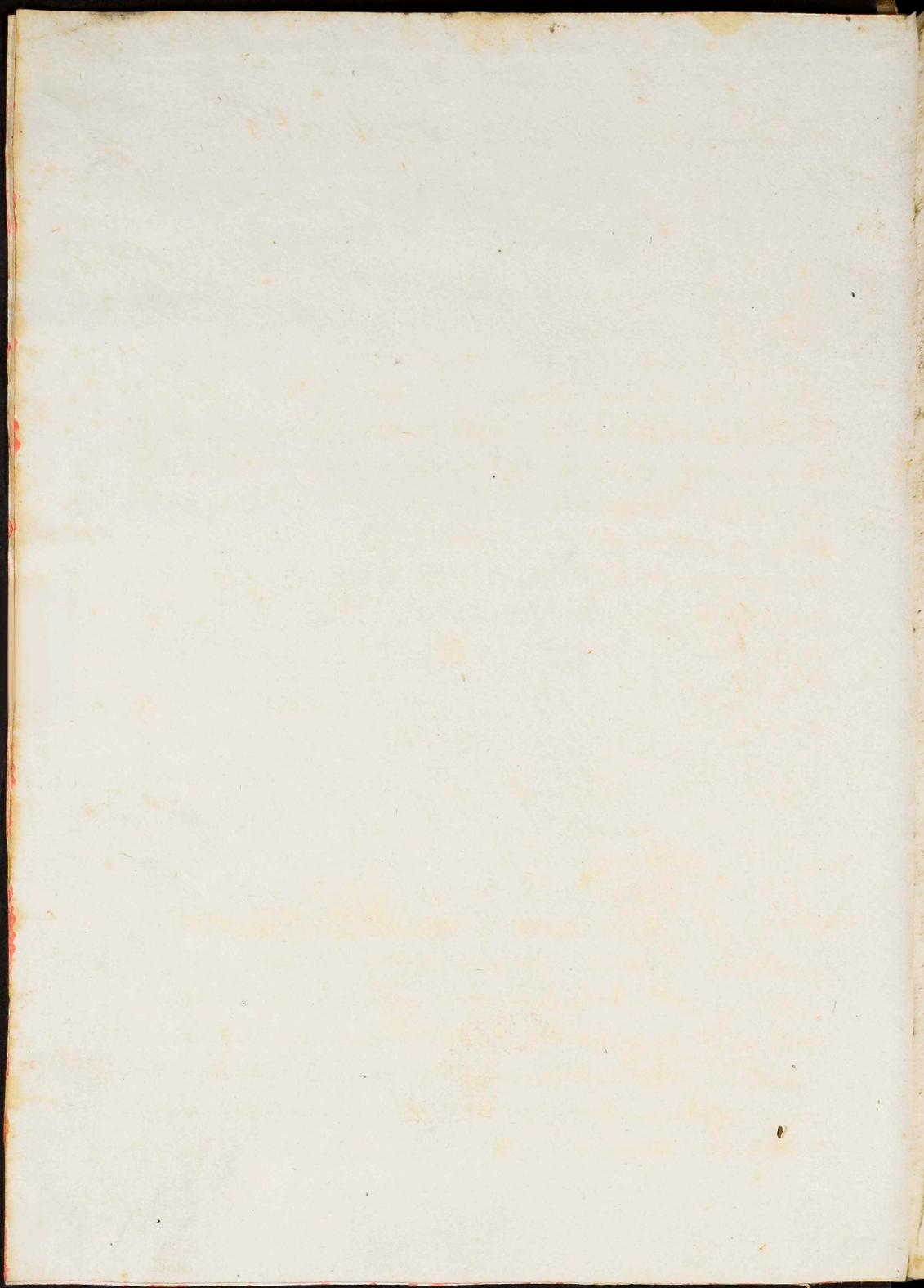

1508

Z BIBLIOTEKI
SEMINARIUM
Sandomierskiego

Ad Criminales Institutiones

Introductio

Si quis vestrum est Alius qui secum ad reputat
 satis esse ad culiculatam Juris utriusq; facultatem
 comparandam Canonici Civilisq; Iuris clementa
 accepisse quin invaper necesse sit eas didecere,
 aut digitis saltu de gloriastis mias, quid, cum criminis
 b; exrumq; poenit agant, criminales vocantur, &
 profecto in summa rerum ignoratione veratur.
 Et enim excessas spectentur Sacerdotum Canonum Legumq;
 dispoenes in corpore utriq; Iuris sparsiori coh-
 tentasq; de criminib; in grecis pertractantur, sive has,
 eijusmodi et signanter, quod traduntur in titulis
 lib. 47. et 48. &c. et in Tit. lib. 9. Cod. sive ti-
 tulos illos consultamus, in q; nonnulla crimi-
 na in specie expenduntur, Tanta profecto se-
 fert, inter Ordines et Civiles mias cum iis, que
 criminales dicuntur, affinitas atq; connexio, ut nemo
 possit Iuris consulti monem sibi met ad decisiere,
 qui in materiis criminalibus sit obojejinus. Alio-
 cit qd via Iudicia aut de penitentiaria, &
 aut puniendorum maleficorum causa corpora-
 rata sunt, ut Cicer pro Catilina scriptum
 reliquit, cum eo duntasat discrimine, quod iu-
 dicis ad particularē privatarum personarum
 commodum dirigantur, alteriq; volgatis iudicia
 nimis criminalis vitam famam hñd societatis

conservationem, totiusq; demum Reip; incolumis
statim respiciant. Aliamobrenz quoq; salus
populi private utilitati procedit, eo magis ori-
ginalem marum cognitio civili iurisprudenc-
tia videatur anteferenda; Neq; hac de re dubitari
proposito patitur ipsa Iustitia divisio in com-
munitarivam, quid regiam contractib; et Iudicij
Civilib; probet nec nō distributivam in qua pro-
miorum et paucorum distributio versat
quarum alterutram partem quicunq; igno-
raverit, a Iurisperitorum abho. cogitur ex-
ulare. Nam vō cum Iustitia distributiva
criminalium elementorum bñm existat
in q̄b ḡnta graviorē aut mitiore p̄pend
intelligendū cūt, solet expensiles bāne p̄acto
quo ad ministrando Iustitiae iusgar exigeret,
qui precepsta Iustitiae commutativa, quid
in Iustitiib; Civilib; explicantur prorsus
necessit, eo inq; p̄acto qd totiq; Iuris mini-
sterium reformidare debet, qui criminalib;
elementis vacare neglexerit, postremo illud
non proteribo. Cūas nempe Civilib; Landic-
iones q̄b judicium Civitel resultat, longe
epe brigantia Criminalis Iudicij posterioris
illa quippe ab hīb; processerent si can-
dunt hāc Enīi Iuris partem excipiātis
in qua precepsta veteris testamenti quo
a Deo per Moysem & alid quo in Testamento

novo à dho dño fuerant promulgata conti:
nerent. At criminalis iudicij primus et im^{med}
auctor, d^eg ipse fuit, qui completa mundi
creatione ne dñis in luciferum ejusq^z aspectu
perduellionis reos, verum dñm. in primos hui
gris parentes ob notissimum lapsum illud
iudicium exercuit.

Tantam porro iurisprudentia cri-
minalis praestantiam probe optime intellex-
erunt primi huj^z Archigymnasij Restau-
tores, qui adverentes datu^s esse non posse ty-
ronib^z Iuris pro amulata ^{legatis} discipline posse:
sione tradere illis criminales, max^{im} in dho
libro Institutum Sacrum et volumen conten-
tac distinctum interpretentur. Professores
apertarunt, qui pro dignitate casdoni expon-
maret, sumo iusto Provinciæ haec ab ijs qui
prosumi nihil concrebita fuerit, nihil proter-
mitum, quod uberiori projectui vestro ope-
rnum ^{poterat} judicavi, at plenam Iuri operam
daturum oportet ^{ut} quas illas exploratas huc
per quas ipsum ^{ut} excecas, eadem idcirco
methodo qua Institutum Lycis et Cesareis
personas, res, et tandem relationem & modum
quo iudicio contendere possum exponi conve-
nit, m. nos in Institutis hisce criminalibus
utri conabimur agentes sibi primo de illis, a
q^z q^z criminis coercentur, deinde de criminalibus

que maxima iudicij criminalis componunt,
estio de forma & modo quo idem iudicium con-
stituitur, cumq; in diversis institutione sepe
poenas intueri debant, q; b; delicta puniuntur,
statutum quendam sententiam laborum de poe-
nis subiectum, quo labori nostro ultima Deo
dæte manu imponetur.

Cum vero iudex in grex nobilior persona sit
et cuj ministerio iudicium criminale dirigitur
de ejusdem officio et qualitatib; aliqua primum
referemus illi sequitur deinde titulus de iudicib;
in specie tractaturi per quos criminales
causa agnoscantur in qua presentia curia
et Urbes ad cujus ingenuos optimosq; iurores
institutiones ^{nominis} scribimus, rogo igit vos obsecro
ut criminalib; hinc elementis serio atque
non par efficiatis ad iungatis membra liti-
rarium profectum, neptuum a parentibus
amicis et Patria sine expectari, ut alijs
ijs oib; prodecere valentis.

Institutionum Criminalium

Liber Amnis & titulus dom

De Iudice ingenuo

Inter tres sane personas q; b; iudicium quodam
principiū vero criminalē componiuntur, a iuris
litt reum et iudicem, nemo non videt iudicem

singularis preeminere unde merito iudices dicti
sunt iudicij duces, et imperatores, cum ipsi quid à lit-
tigantibus peragendum sit oportune decernant, neq;
hic interpres debeat qui verba Davidis P. 81. C.
dixi dicitur estis et filii excelsi omnes. Iudicibz appli-
care n^o dubitat.

Multipliciter vō iudicis n^o accipitur aliando
n^o scat speculatorum civi^m spectore, cui rerum
publicarum cura committitur, aliando pro reru-
stimate ore usurpatur, & eoz rochulo preser-
vit illi designantur, qui partium concensa lites
componunt, q^{bz} t^r arbitrorum n^o melius tribuit
aliando demum ceteris omisis eis dubium me-
rebiunt, qui iudicem aliquammodo influunt cum
coadiuvant unde passim consultores et a se fore
iudicis munepantur, a strictis t^r iudicis n^o illam
peccant scat quid auctoritate publica possit ut iusta
Leges et loci consuetudinem iudicet.

Debet porro iudex propter alias qualitates in
eo requisitas accurate carere, ne pro properet
ad pronuntiandum properat, quis cito iudicat, ut
metu fecit. Iuris protologium probavit mihi coharentem
ad alios communem locorum statuta debet Lenken:
liam preferre unde iudicibz indicium injur-
iumque reperimus in cap. 1. de Constitibz ut n^o
censu eas iudicent & Leges et statuta religiose
custodiant.

Meritis e. v mixtum imperium in iudice
datur. Merum est potestas gladii ut in falso rosos
animadventatu jurisdictio severioris cutionis

agenda in delingentium personas. Mixtum
eo proter glidis potestatem facultatem comple-
titur explicandi et decidendi quæstiones civiles qua-
viros d^r imperium ipsius quasi ex d^ris fontib,
hancum nempe ab imperio sumit et Iurisdictio:
nem, nam partem capit ab imperio portem
alteram à Iurisdictione constitutam.

Iudea a. & Caloteg est qui Ius contra Cle-
riacos & in causis Civilibus dicit & secularis
qui in causis Secularibus & contra Clericos agit
ulterius & ordinariis est & delegatus, ordinarius
de qui Iurisdictionem habet rite Magistratus ad
quem reperitur. assumptus, delegatus contra est
qui specialiter à Iurisdictione hinc Iurisdictionis
committitur, unde in fam propria qd alie-
nam personam agere dicit L. More majorum ff.
De Iurisdictione variata, Exstant inter utramque di-
cimen nam ordinarii Iure suo Iurisdictionem
exercet ejdem potestas neq; in dubium revocari
contra eos delegati Iudicis autoritas ab Ordi-
nario dependet ut illi Iudea Iurisdictionis inno-
tescat debet patentibus sed delegacionis litteras
exhibere idq; ampliatur m. si Delegatus ordina-
rio m. Iurisdictione tolleret adhuc n. reum ad
se vocatum debet prævia delegacione seu delega-
tionis expressione utari, quia qd omisso cum
renus citatis contumax dici n^t possit Lentina con-
tra eum tangere contumaciam lata n^t distincte
ut ceteris omisis notarij Gratianus 10. num 15.
Colerando cum delegatio sit strictissimi

Iuris segr delegatum ad conficiendum processum
 non cenderi ad proferendam sententiam dele-
 gatum, multo minus ad civilem causam delegari
 in criminali causa se ingerere debet ad
 sententiam in L. Iolemus Cod. de Iudicij et iudiciorum
 in ei partes consentiant ad sententiam in L. di-
 quis ex consensu Cod. de Exportatione
 audiencia. Id unice limitatur circumspectio incidentia causarum
 scientiarum. Iudex criminalis potest de incidente
 civili cognoscere ut tradit inter alios lard.
 De Luce de Iudicij discursus 115. num 5. ita
 Celsus Iudex non prohibetur super incidenti criminali
 pronunciare, dummodo causa criminalis incidentis
 in Colonia sit talis, ut controversia Celsi sine ea
 absolvitur non possit, unde testis falsum deponens co-
 ram Iudice Celsi est ab eo pro falsitate puniri
 dummodo conditus in unoquaque iudice reprobata
 presentium vero competentia concurredit. Latitudo gravibus
 ad defensionem reorum defens. l. c. 73. Iudex pro quo
 criminalis ceteris nominibus missis non. Praetor dicit
 conservavit, idcirco non. praetor fuit institutus ut nempe
 ius dicaret in Urbe locis adjacentibus ut notaverit
 Pomponius in L. 2. q. de origine Iuris prout m.
 Profectus Vigilium idem Iudex dicit promeruit
 forsitan ex onere quo gravabatur dicit noctibus cum
 apparitoribus et latellitibus curiam histrandi exactus
 vigilandi pro improborum hominum punitione.
 Superaddendum quod pro his Tituli coronide
 forent qualitates iudicis desideranda. suonians

vo facite est à dure Cnes easdem repetere
 ultro sterniitiae nō omittentes tñ p. Iudicibz Crimis
 naliibz Urbis præter Confites Imperiales
 et Canonicas illud m. exequi oportere, quod
 Benedictus XVI. feliciter regnans edidit duabz
 eis Confites prima quarum edita die
 26 Iobris 1747. circa Commissariorum expedi-
 tionem agendam, alteram sub die 22 Maij,
 1749. dellatorioru m. adiecta sub die 7 Iunij
 ejusdem anni quod extant Tomo primo Rec-
 Marij ejusdem Pontificis

Plures vo et Iudices Urbis ob Crimis
 malis inest Iurisdictio nim. summus Pontifex
 qui ceteros superemonet Legati S.R.
 C. Cardinales in suis Titulis Prepositi Fa-
 milie Pontificie, Camerarii, Vigarii, Vicie-
 Cancellarii Presides Viarum, Annone Praefid
 Militiarium item Congreges Cardinalem
 et signanter S. Inquisitionis et Consulde pot
 m. in gr̄e adscribendi sunt Ep̄pi alijs Ordina-
 rii in eis respective Diocesisibz, Subverna-
 tores Locales, Barones, Prelati Regulares
 in eos subditos, Rectoresq; publicationis Acad-
 emiarum quos ac tabujs ^{sumptibus} attingens q̄is a proprie
 ordinary Iudices Urbis et districtis Urbis et
 Subvernatores, Auditor Cameræ Vicarii et senatus
 in quos tñ cum a Dno Pontifice veluti à mari
 in rivulos diffuat Iurisdictio à Romano Po-
 ntile e auspicandum.

Titulus Zonis

De Potestate Criminali Rni Pontificis.

Summum ergo Illud amplissimum Imperium
 quod perpetuo habuit Roma h̄c ēm ceteras ditiones
 excelluit ḡes splendore, divitiarum copia alijs
 paritatib⁹ quo deservuntur a Mulendzio dlm.
 p̄prio Rno lib. 2. c. 5. I vindicandorum coercendo:
 rum criminum disciplina. Transdato tñ vchfo
 Imperio in Rnos Pontifices incredibile ē gatuum
 hoc Rno Urbis præstantia in vindicativa m.
 potestate antiqua excesserit. Nullus vō ex Catho:
 licis Rno Pontifici qui ejusdem Urbis caput ē et
 p̄p̄s coercitivam tamen potestatem impugnat
 ut merito qđm, sive n. spectetur ut Ep̄p̄s Urbis
 qui per Cardinalē Vicarium et Congregem qm
 Vicitamoris appellant negotio urbis iurigat, sive
 ut ArchiEp̄p̄ Italie qđm non intra ordinariam
 latitudinem Diocesium Lububicariorum ut aliqui
 affirmant ē supra vēs Dioceses Italie inquit
 non erant Metropolitē Jurisdictionem habebat, sive
 ut Patriarcha Occidentis r̄p̄e cuius Patriarchatus
 Arlesensis Cone. P̄p̄. S. Sylvesterum Pontificem
 indefinite vocarunt cum alijs Titulis qui ampli:
 tudinem illij Jurisdictionis ostendit sive denimo
 ut Supremas Temporais Monarchicum h̄is
 Imperium coercitiva ista facultas eidem compre:
 hende debet ne alias detinopis condit⁹ ab illis
 existat qui aliquo ex enuntiatis respectib⁹ cum
 Rno Pontifice requirunt comparari et criminali

adferoquin potestate frumentur. Magis vero
 eodem dure, ergo Pontifex pro populo debet
 sub eminentiori reprobatione capitio culta
 ne dum quisque de sua beneordinata re ipsa
 est ut quis dono gregi preficitur coercitiva potes-
 tate privatur, ut quibus a delinquendo non restrahit
 ambo virtutis deterrat calcar formido poena
 verum m. verba illa Ixti domini Passe oves meas
 quodammodo ius gubernandi Christianum populorum absq;
 ullo personar discriminine arte praefecerunt
 ita ut coercitiva haec potestate dubitari non cirent,
 ne alias dicamus quod volito fine media illa
 prohibeant, sine quod finis genti gubernatio Itiani
 populi obtineri non posset. Inde a. plane intelligit
 potestas illa indirecta quid super ipsos et leges
 Rho Pontificis communis tribuitur, ut ne res ipsa
 promissis adhibitisq; salutaribus economicisq;
 remedios minus apti ob impostos mores gubernan-
 nando regni et Provinciis videantur ab eodem
 Pontifice possint dictione privari, et domum puni-
 citum cum late comprobaret inter alios ven.
 Card. Bellarmine lib. 1. c. 5. de Rho Pontifice ad
 eum vos liberatis remitto, presertim quia
 extra Hispaniam criminalis non est controversia
 siam hanc in Controversiam scholis agitatan-
 in tribunam revocare. Nos intem ad le-
 gatos haec illuc semper dispersos ut Pon-
 tificem representent properavimus.

Titulus 3ius

De potestate coercitiva seu criminali Legatorum

Supposita ex Jure Cnicis Legatorum omnium in 3 Classes diffra
sunt in Legatos à Latere, Natis et Missos. Quod henepe Legati
à Latere sint Cardinales q[ua] Pontificis vice in Provincias mit-
tunt. Nati sunt potentiores quam Archieppi q[ua] cum primu-
m tates denunciant nati in Legatione videntur, et demum
missi, qui ex Praesulum numero ad aliquem Regem
allegantur, suppositoq[ue] insup q[ue] Legati isti antiquis pro-
consulib[us] et Provinciarib[us] praecidib[us] fuerunt electi,
quos q[uo]d mero et mixto Impio Ideoq[ue] criminidi m. Iuris
biene fuisse donatos amplissime erilicet ex L. si in ali-
quam. ff. de Officio Consulcis. Inde deducit q[ue] m. Legati
isti criminali potestate fruant Excertim q[ue] vidit huc
argm superius dictatum q[ue] volito sine m. media volita re-
putant sine q[ue] finis obtineri n[on] potest, q[uo]d rem cum Legati ex
iuri munieris sui benemerentes p[ro]remis ~~decimus~~ citare ma-
lemerentes vero ~~poenitentia~~ damnare tenent, cumq[ue] id Line
coercitiva potestate fieri n[on] potest, merito hinc coercitiva
ista potestas Legatis n[on] potest deneganda. quoniam vero
in semper ipsis et indistincte permittit carcerae familiis
armatam detinere, hinc per caou, quo carcerae familiis
armatas n[on] habeant, Episcorum eorū Curia ministerio et Sacri-
lari m. brachio ut debent ut q[uo]d fieri potest seu quantum
necessitas & publica utilitas possillat criminali hanc po-
testem exercerant, nunc de Cardinalib[us] Titularib[us] eorumq[ue]
criminali potestate aliqua proferamus

Titulus 4ius

De Potestate Cardinalium in suis Titulis.

Inter privilegia et iura q[ue] amplissima Cardinalium dig-
nitas insignit, que fuisse exponunt in jure canonico

neminem latet Jurisdicens in Ecclesiis quas Tute lares et
exercere, minimum ergo non sit, si cognitio omnium caar^{um} Ecclesiar^{um}
in inspecto Jure communni ad ipsos pertineat, eaq^{ue} amplius existat
in Cardinalibus Archipresbitetis Basilicar^{um} Iboris qui uberi-
ori Clero profici solent, cumq^{ue} sub qnili une Cad^r Crimina-
nales m. intelligantur Caar^{um} quibus istarum cognitio ipsorum
Cardinalibus inspecto Jure communni tribui debet. Dixi:
inspecto Jure communni nam ex Constituti^{bz} Aplicis signant
vo^m ex recentiori Pontificis regnantis edita Anno 1742
q. refertur in ejus Bullario in ordine 34. Tomo 2. reser-
vata unicè è ipsis Cardinalibus cognitio illar^s Caar^q. ser-
vitium Chori, donum cultum motumq^{ue} disciplinam respi-
ciunt, reliquas vo^m caas ad Judices ordinarios remittendas
eē decernitur. Idemq^{ue} de Cardinalibus Protectoribus & quali
Jure statuit coherenter ad Constitutionem 25 Innocen-
tij 12.

Titulus Stus

De Proposito Familia Pontificia "magistro seu Majore Domino

Quemadmodum p^{ri} Supremus singulis & unibz & plebis hñibns
& ita quadam supra eos præminentia decorantur
qui eidem p^{ri} in ejus Aula inserviunt, isti sane comites
Caerii à Spis Sanctissime & Palatini à Palatio Spis in quo plenius
versantur dici conservarent, et merito Comites q^{uod} sive in
Cubiculis sive alibi p^{ri} comitantur, cum Comes in Iure
ille sit, qui alium se p^{ro}p^{ri}e ac comitatus ad Testum in L.
Idem. S. Si quis f. de Injurijs. Emvis a. apud Rnōs plures
hoc Charactere donecent, cum tñ ijs ibz p^{ro}p^{ri}e videat
comes domorum Spis, cui religiose b*h*icilbantur ut notat Soc-
tonig in Domitiano c. 16. cuius sane antiquissimis vestigijs in-
herentes Rnⁱ Pontifices emitorum quedam Praesulam
proclaro ut plurimum sanguine decoratum deputato con-
sidererunt, cui Aplici Pallati curam concidererent, quod p^{ro}inde

Propositum Familia & magistrum domus vocare mos est.
~~altero~~ vo^m Jurisdic~~tio~~ non seruistit in causis colib^m & m. Cri-
 minalib^m quorumlibet Aulicor^m Pap^m imo Personarum
 oium inferioris m. ordinis, quod servitio Pap^m addicantur,
 ut sit venditores rer^m comestibilium aliarumq^m in usum Pap^m
 destinatarum pro quarum quidem prius ca^mrois condonem
 sive civiles & criminale^s ~~int~~ duplicem auditorem
 domesticum, ^{idem} ~~pro~~ Proposity retinet quorum serm civiles
 alter vo^m criminales ca^mas discutit, licet deinde sententia
 ministris aliorum Iudicium executioni mandentur ob de-
 fectum Familia armata quam qdm Proposity h^re non solet.
 Rao a. isti facultatis tota residet in congruentia ne celi-
 et additi servitio Pap^m hue illuc vagari cogantur dicitur 1509.
 Iudices habeant. Acceditq^s caplum allorum Papum quib^m
 summa Pontifex deterribris condonis est non debet

Titulus 6us

De Cardinali Camerario.

Quoniam Ep^pi duos adiutores habet a Ture constitutos
 quos natos vocamus Archidiaconum nempe et Archipres-
 biterum quos tunc forensem et contentiosam Jurisdictionem
 exercet, alter vo^m Sp*ecialis* ut fuisq^m advertit in Institu^{tio}nib^m
 eius, sedme hinc decebat qd R^m m. Pontifex m. in linea
 sp*ecialis* Ep^pi Urbis duplicem ministerium retineret, quos
 unq^m in locum Archidiaconi, alter in locum Archipres-
 biteri successisse videret. Atq^m in locum qdm Archidiaconi
 Camerarium effectum est, communis opinant. Olim
 cane a Presulib^m Camerariat^m officium alienatum annos tr^{is}
 1100 in Cardinalem cepit transponi atq^m amplam adeo
 authoritatem Camerarii exercuit ut o*mnis* urbis et districtu^m
 cas in gradu appellaonis ad ipsam devolverentur.

Deinde tñ diminuta ē ejdem Jurisdicō eaq reduit, in cognoscendis cumulative cum Tribunali Camerā causis appaltuum aliarumq rerum ad Cameram p̄tinētiū, nec non in coercendis delictis, quæ in violatione Iuriam Camerā forte patrant, qd ut prædictent ultra Præsulē cum Titulo Auditoris duos alios auditores domesticos habet, unum p̄ Civiliby alterum pro Criminiby causis, Familiamq ulterius armatam pro Criminum punitione ut notat inter alios Cardinalis Deluca in relatione Rnā Curia h. Tit. qui alia ipsig privilegia recenset

Titulus 7mūs

De Cardinali Vicario.

Hujus Cardinalis nūc n̄ intelligitur Vicarii ille qui tam in Sp̄tliby qns in Sp̄oratiby olim deputabat cum Rnī Pontifices Avenionē residebant, qd qdm Explun secutus Clemens 8. ferariam perdens unde ex Cardinaliby ita in Vicarium elegit ut constat ex Constitū 53, ejusdem testamentis in Billario Tomo 3. iste tñ Vicarii gis p̄prie legatq à Latere qnd Vicarii vocari mercabatur, loquimur qd nos de Vicario qui sive absente s. p̄sente Pontifice ordinariam in urbe Jurisdicēn exercet ejusdem Pontificis n̄ tñqnd Pape d. tñqnd Oppi Rnī Vicarii existit, is vñ in locum Archipresbiteri successit ut in Ecclesiis causis rebgg ad Sanctuarium spectantiby Pontificem adjuvaret ad instar Camerarij, quens in locum Archidiaconi successisse affirmavimus, vñ explo aliorū Opporū à Summo Pontifice tangis urbis Oppo pro urbe et distitu deputari conservit. Plura portio de ejz Jurisdicēne p̄cōnt p̄ferri temporis a. angustia n̄ patitur hac in re diutius immorari, adeundi ergo īt Cardinalis Deluca

P.

in relatione curia discuren 34. et Benedictus 14. de
synodo Diocesana l. 2. c. 3. Praterendum tñ n̄ ē illig
jurisdictionem prouipue versari in cognoscendis causis
Iudaor̄ alys, matijs, quid v honestati adversant v Pele-
siat cultum mihiunt, v Clericor̄ vitam concernunt,
v quomodolibet fidelibz scandalum ingerunt, qmōbrem
criminalē m. pedere solet et v Oralibz v pecunianis
poenis delingentes coercet, dmo sane casu eum repre-
sentet indicem mere Cachetum solet pcfsum ad ur-
bis gubernatorem remidere, altero vō casu ipremet
multam s pecuniariam poenam imponit in Notario-
rum aliorū Ministerorum commodum v favore pan-
perum erogante. Indeqz p̄t alios ministros habet m. curi
consultum togatum p causis criminalibz nec non mi-
litum ducem & Baroncellum armatam familiam bis-
tinctam qm̄ si operant alys quoy indicatus mutuat

Titulus 8Vus.

De Gubernatore Urbis.

Quemadm̄ Cardinalis Vicarij potestas restricta ut diximus
ē in coercendis illis criminibz quid v Eular Sanctissim⁹
respiiciunt v honestati repugnant, ita gubernator illis
causis Criminalibz vest q. Qna urbis Tranquillitatem p̄tu-
bant et delicta secularia vocantur, unde licet cumu-
lativam qndam potestens habeat pcedendi m. in illis de-
lictis, quo mixti - fori dñr, et qndqz ex oraculo Pape
contra regulares et Clericos int̄sc̄t procedat, in abstracto
tñ s ex vi officij in delictis duntaxat Secularibz et con-
tra Seculares agere solet. Singulis autem hebdomadis
coram gubernatore Congregationes Criminales habentur,

cum interventu duorum Praetatorum & accessores dñs
 et duorum locumtenentium & voto decisivo fruuntur
 nec n̄ cum alijs criminalib⁹ substitutis, qui consulti:
 rum votum habent, intervenit m. advoct⁹ Fisci ad
 Fisci Iura suenda, et pauperum interdum Advocatus
 ut defensiones proponat, cumq; Gubernator Camerary
 pecuniam reservet n̄ c̄m inter primaria urbis munera
 purpurea proxima adscribitur, verum m. copiosans h̄t
 armata familiari et duorum Satellitum pro crimini
 punitione. Amplissimam a. ec tam circa delicta gradus circa
 personas Gubernatoris Jurisdictionis satis cruxit ex con-
 stit⁹ g. Leonis X. in Bullario novo Tomo 3. neq; e
 pterundum Benedictus XIV. regnante Constit⁹
 dicta dicta 21 Iobris 1745: causisse nulla Guberna-
 tori contra Clericos et Loca pia Jurisdictionem competere
 nisi pro causis mercedum q. 25. scitorum summans
 minime excedant, alterans videlicet Constitutionem sub
 die 18 Febr. 1742. in qua numerum Notariorum et Ju-
 riū subalternorum perficivit

Titulus QNUS

De Auditore Cameræ.

Accessendo paritate numero Presulum & Judicium Urbis
 Inde Curia Cameræ Auditor, imo post Gubernatorem
 ceteris ~~supereminet~~ qmvis n. antiquity ut alij opinantur
 alij non sit qm Auditor Camerarius Deinde in ejus digni-
 tas ad amplissimum gradum evenita est primi Judicis
 qui n̄ne Cameræ apud totig; Etiani orbis causas tam
 eviles qm criminates in gradu appellationis recognosuit.
 Quamobrem duos ~~accessores~~ ^{Praetatos} habet, pro causis diversib⁹

locum tenentes in Presulum also constitutos aliumq;
pariter Presulum qui eis pecuniam rebeat ideo
communitas dicitur, aliumq; habet pro causis
criminalib; locum tenentes, qui ois in congregacione
criminali voto decisivo fruuntur utq; faciliq; ejus dicta
et lenteñ executioni mandentur, nevum distinctum
hnt latellitum ducent cum armata familia, venim
m. à Benedicto XIV. peculiaris edita ē Constitutio
sub die 13 Aprilis 1742. quā contra impedientes execu-
tionem dicitur Auditoris lamere gratissime poend
irrogantur, ne tñ p̄q; agnos negotior mole ejus Tribu-
nat progravetur non sūm brac in causis Capitalibus
se ingebit, verum m. aut negt aut n̄ solet in causis
quæ videnter v n̄ videnter ad P̄pis & ararium spectant
esse immisiere, quæ ex Constitutio 100. Sixti V. de Thes-
aurario cognoscunt

Titulus IOMUS.

De Thesaurario

Cūm ararii P̄pis cura Reip. fundū videat faciliq; sit
ad bellum præsidium metuē leges nō plurimi fecer-
runt munij illud quo ejus ararii cura concrebitur
ut constat ex Tit. digestis de officio ~~questoris~~ et ex Tit.
codicis de officio comitis sacrarum Largitionum
Thesaurarij a. dī Questor à pecunijs fuderendis alijsq;
nominib; eos passim designavit testat Capiodorus.
l. 2. variarum c. H. qmvis frequentius Thesaurariorum
nūn eos ~~ad ea~~ habuisse compertum sit, explo igit alios
P̄pium et coherent ad ius commune R̄ig m. Pontifica

Thesaurarium assumit ejusq; iurisdictio nō sūm in
Cōlibg causis Iura Camerae respicientib; consistit
verum m. ad Criminales extenditur illos puniendo
quos in rebg Camerae delinquisse complicerit. Unde pro
utrop; caar; grē statis dicto ex Advocato et Procuratore
Fisci Commisariis Camerae ejusq; constituto nec non
ejo locum tenente Criminali coram illo congregatis
convocatur.

Titulus II Mus.

De Urbis Senatori

Quangn si oculos convertamq; ad amplitudinem et
vere singularem vetusti Senatq; Majestatem facile
sit intelligere vix ac ne via qdñ illig umbram estate
nra supesse, ut tñ summi benefices quo melius pœnt
vestigia saecularis Imperij qd in Rna Rep. olim extabat
quodam veluti postliminio revocarent, Senatum Rnum
ex tribz Urbis nobilib; quos conservatores vocant
erexerunt et senatore tangn eorum capite et Pse
cum omoda ejusdem Pontificis despedena et subjece.
Cum vñ in locum Prefecti Urbis Senator succiperit,
nō sūm in Cōlibg qd m. in Criminalib; cumulativa cum
alijs iudicib; potestate perficitur, imo p causis crimi-
naliib; latellitum ducem armatam, familiariam car-
ceresq; habet separatos, et ultra confiditores tales quos
Laterales dicimus criminalium locum tenentem quem
iudicem maleficiorum appellant. Verum qd in ibib; cri-
minalib; causis enunciati iudices advocate Fisci et
pauperum passim utunt qui in sessionib; seu congre-

gationibz intervenient non abs re erit aliqua de utroq
professe

Titulus 12 Mius

De Advocato Fisci et Pauperum

Nōcē Advocati Fisci n̄ cum hic intelligim⁹ qui lamerde
lura teat⁹, qd̄ dñm ~~magis~~ à Commissario R̄nde Camere
videtur n̄c exēdere, de eo igit⁹ advocato Fisci tractam⁹
qui in altero ſu ad agendas caas Fisci eligitur, ne
ſalt delicta impunita remaneant et ut cive in dare ſive
in Ore facinorosi puniant⁹. Em̄vis vō olim priva-
torum quoq' causis iſte advocat⁹ qui stipendio p̄pis ho-
norifice vivit vacare, ſe operam suam impende poēt
ne bñ hinc muneri ſuo defeffet p̄ videt Benedict⁹ XlV.
Constitut⁹ edita ato Calendas Septembris 1744. decre-
vit, ut ſolis causis Fisci addiceretur. Ceterū ne
imparibz decertetur annis et ea eloquentia Advocati
Fisci pauperes delinquentes cumcumberent Advocat⁹
alter, qui Pauperum Advocat⁹ dr̄ erigi conſervit.
Id que ex Constitut⁹ Pauli IV. innixa luri Comini in
L. Petitionem 13. Codice de Advocatis diversorum Iudiciorum
Olim ſane Pauperum Advocat⁹: qui ad instar advo-
cati Fisci ex Sacri Consistorij advocationis aſumitur:
in alijs privatorum causis scribere poterat. Ne tñ inde
a pauperum defensione distractaretur, fuit id
a Benedicto XlV. prohibut⁹. Neḡ ē p̄tandim alios
m. reperiri Pauperum Procuratores qui Advocatum
coadiuvent qbz ei addant Congregatio S. Ieronis et S.
Hier. qm charitatis vorant, ea quo Institutum defen-

dendi pauperes h̄at nemo n̄ videt urbem nrām
nedum r̄gnis d̄ charitatis quoq; Magistrandū l̄re posse
vocari   Titulus 13tius

De Praefectis Annonae, Brassie, Viarum,
Militiarum, et Ceco.

Munera pfecto ista à Clericis Camere exerceri con-
suta qmvis ad Forensē Jurisdictionē et ad presiden-
dum d̄r̄is rerum generib; instituta resperiantur coe-
cittivam t̄n et criminalē Jurisdictionē h̄at adnexa
sine qua Pr̄sules munericb; istis addicti suas respective
Provincias obire non p̄oent. Accedit q̄d h̄i j̄modi Pre-
sides vetustis effecti certe fuerunt, Praefectus n. anno-
nae s. p̄manentary substitutus est quem ab Augusto de-
stinatum testat Suetonius in Augusto c. 40 v in locū
ad diuum cerealium q m. tempore R̄ne Reip. exta-
bant, quosq; coercitiva & criminali potestate decora-
tos fulsē ceteris omīpis docet Tertius exp̄ss̄e in L. Im-
peratores. 3. §. 3. ff. ad Legem Julianam de annona.
Ampliores vō facultates huic Presidi in Pontificio
statu concessi Urbani 8. in peculiari Constitūtione quam
Commentarij exornavit advocat⁹ Antonius Picdnus
ad Bullam Pistorum. Iuris a. sub genericō Annonae
nne comestibilia oīa comprehendantur, t̄n ut pinguis
subditis prospiceret Pr̄sulem altum Pontifices abun-
daverunt, qui comestibiliy eorum, usui proferset, atq; humili-
cōcīo Praefectum, Brassidū nominam⁹, eiq; ultra Celen⁹
criminalē quoq; potestatem competere eruitur ex a.

Annoram 16. q. de ~~extra~~ordinarys criminibz. His suc-
cedunt 3 alij ^{virginis} Presules, Militiarum ~~hunc~~ et Cechar
quorum ~~lme~~ sternendis seu in meliorem formam ordi-
nandis vijs, alter militia comparanda et dirigenda
stius genuino valori Monitarum scribendo officiatur.
neg sola oes Celi Jurisdictione & Criminali quoq; in ordi-
ne ad munera sua prouunt, ut fuisq; advertit Card.
de Luca et quodq; nos alij de Dna Curia tractarunt.
~~Nos~~ Ad quos vos remitto neg n. Instituti nri rao et
practandar copia rerum patit, diutiz immorari

De Tribunalibz Sacre Inquisitionis et Consulto.

Cum in Rno Pontifice n sola Reuentantia Epipi Urbis
et Spis Secularis Ecclesie Statq; amplior illa et noti-
lier Capitis Ecclesie concurrat non em hinc consulere
debuit Urbis gubernio sive in Spilibz sive in Temporalibz
Solicitudinibz sue partes ad suas provincias extender
et ultraq; Supremi Apostolatq; curas ad universum ordin
dirigit, q;o sane spectant Congregnes Cardinalium creata
quas ad ampliorem formam rediget Sixtus V. in Constitut^e
64. cum vo raro contingat Criminales maa ab iisdem
Congregnibz tractari budq; contra sece offerant quid
videntur direete ad coercendos excessq; instituta quas
maa dr Inquisitionis ad expurgandos errores in fide
Sanctamq; Regnum Sartam testam custodiendam
altera vo p coercendis delictis quid in maa regiminis
temporalibz patrant quidq; idcirco Consulto vocatur

idcirco & plurimis Congreg^{nibus} alijs q. ad Institutionem
nrum n^o spectant opere pretium est ut duas haec
Congregnes levit attingam.

Titulus 14tus

De Sacra Inquisitione.

Quemadmodum ex varijs erroribz d^rso tempore irreptis
atq^d diffusis experientia probavit Ecclesiam vere Ap^plo
Paulum pronunciarse ad Cor. 2. Opportet heresēs
esse ut qui probati sunt manifesti siant in vobis.
Nihil hinc antiquis habuit quod prodecevere errores fu-
tuos et in iam natis insordescentes debitis poenis
damnare ut tam ipsi ad melioram frugē canamus
doctrinam redigantur qm alij à ellijs retrahantur
excessibz. Emvis a. Gepsi tangis inspectores dñi i gre-
gis teneantur contra hōtes d de hōta pravitate
suspectos inquirere ut d^r in cap. ad abbendam de hōto
in d^rto. Unde inquisitores nati vocantur, qm tñ difi-
cile potuerint ipsis olim hoc munere fungi ope-
rari primium quoscum R^gos deputare subindeq;
in varijs rglis Inquisitionis Tribunat provide fuit
institutionum ut contigit anno 1483. in Hispanys
Sixto IV. Anno 1531 in Portugalio regno à Ole-
mente VII et demum à Paulo III anno 1547. in Ubo
nra cum facultate Inquisitores creandi supremamq;
in Universa Eccl^a auth^ritatem exercendi ut constat
ex Constitut^e 3. ejusdem Pontificis et ex alijs Constitutibz
quas Sixtus V. citata constitut^e 74. confirmavit et

ampliavit.

Mād porro quid in hoc Tribunali tractantur
et s̄t, quid ad Regem dirigunt, uterī contra Concio-
natores p̄cedit qui spōnes scandalosas v̄ à fide aber-
rantes evulgant. Contra maleficos sortilegosq; qui
pactum cum Diabolo inierint. Contra eos itēs qui
ad Presbiteratum n̄ promoti missas celebrant, v̄ Sacra-
menta ministrant. Contra alias demūn̄ personas
qui dicto, scripto, v̄ facto ming recte de sacrosanta
Rigne sentire videntur, quos qđm oēs post idoneas
spōnes seu Indicia urgentia in carcere detinendi decen-
dit, deindeq; eodem prorsq; modo contra eosdem pro-
cedi, quo alia m. crimina ab alijs iudicib; coercent,
servatō lēt loris ordine, quem nos in 3tio libro
Deo dante p̄ferem⁹

Titulus 15tus

De Sacra Consulta

Sp̄tli sane ac temporali subditorum bono intenta
ap̄lia ledes quemadmo per Eccēnum Congregānis Inqui-
sitionis errorib; fidei ablatis Orthodoxam doctrinam
constabiliter categit, ita p̄ alterī Congregānis quid
Consulte d̄r eccēnum politicum & veri mixtum co-
rundem subditorum commodum promovere uſ-
rabit, nec immerito dixi: Politicum & mixtum con-
gregāo n. altera à Sancta memoria Clemente VII
Sistti V. successore instituta qua boni regiminis d̄r

Oeconomicum bonum unice respicit. Non s̄m vero
 Congregatis Consulto in causis Colib⁹ se ingerit
 praecepsim circa Scripturam in albo Novitium vel li-
 viam alias similes māas expendit verum etiam
 sanitati subditorum prospicere solet, violentias
 vel ab ~~coet~~ ^{Provinciis} Basallis illatas reprimit & inferen-
 das evitat atq; iniuper formans in Criminalib⁹ cau-
 sis in eodem statu Lervandam prescribit. Qui
 plura desiderat audeat Cardinalem de Luca Faustak
 hujus Tribunalis ejusq; stylum uberis exponentem
 nos interim ad illos Iudices properabimus qui ordi-
 nariam Iurisdictionem m. criminali extra urbem
 quoq; trouunt atq; ab Ep̄pis alysq; Ordinariis auspi-
 cabimus

Titulus 16tus

De Ep̄pis alysq; Ordinarijs

Verba sane illa Act. 26. ad oēs Prelatos directa
 Attendite vobis et universo gregi non s̄m continent fa-
 cultatem Diocesinv⁹ Provinian visitandi Leges edendi
 aliaq; his ~~de~~ ^{Tutius} elia scelle p̄sq; exposita in Iure Cnco
 2 ~~per~~ evidētia p̄seferunt potest⁹s coacitivan
 seu metum mixtumq; imperium qđ in delinqentium
 punitione exercetur, inutile quippe foret attendere
 nisi Prelati poenis m. corporalib⁹ possent delin-
 quentes punire, imo eadem potest⁹s amplianda est
 nedum contra Clericos & m. contra Laicos si crimi-
 nale qđ egerint qđ R̄gnem tangat & morum disciplinam
respiciat

resipiciat ampliaturq; ultraq; ad exilium carceris tri:
remes ultimumq; m. supplicium à laico ceteroquis
Indice exequendum probia Ecclesiæ Iudicio protestatione
de qua allibi sermo redibit. Late maria de Luridiæ
parte t. c. 50 num. 5 et sequib;

Titulus I Mss.

De Gubernatoribus Localibus.

Imperijs Spottis à temporali discrimen debitq; Reipj.
vigilantia exigit postulatq; ut ciuiti ordinatis Eccle-
siasticis caecis ~~ceteris~~ cogitio nedum pro Crisi d
pro Criminali m. fato committitur ita laici du-
ties s^r Gubernatores Deputentur qui Cilibs laicorum
causis presint eorumq; criminis quæ Iudicib; Eccl-
esiasticis reservata n^r s^r opportune coercere. Pre-
dictissimorum v^r m^r Gubernatoris atq; illis
committendum qui nedum motum integritate et
doctrina d^r rerum quoq; agendarum peritia pro-
ponunt. Noniam v^r s^r in Ecclesiæ ditione Praem-
les plerumq; Tyrones aspunctione, forsan ex eo qd ut
vici solet cum regnum regnare doceat ad adminis-
tranda graviora negotia aptiores evadant, hinc la-
ris consultum in re Criminali peritissimum af-
sumere adstringuntur pro Profeſsib; conficiendis
et criminalib; causis absolventis confitimus p̄cepimus
ad Sacram Consultam remittere debet ut melius
causa discutiatur.

Titulus 18 VUS.

De potestate Baronum in Criminalibz.

Invis inspecta duris censura dari possit Baronum
et feudum absq; criminali Jurisdictione regis tñ ex
Papum beneficentia Barones oecumero et mixto im-
perio fruunt unde criminalem Jurisdictionem in
eius Vasallos libere possunt exercere ut notavit Clas-
sius S. finali L. 46. Olim sane ~~statuerat~~ dubitatur an in
stata Cilicio eo se extenderet Baronum autho-
ritas ut ex indijs ultra torturam in poenam
extraordinariam m. Triremium posset delinquen-
tes damnare favore tñ Baronum prodidit resolutio
Benedicti XIV. insignatura gratia habita anno 1746.
Summodo tñ Sententia Baronis à Tribunalibz In-
premis Uobis executioni mandatus qd multo magis
de Sententia mortis ē intelligendum ad Textum
in L. Divis Adriani 6. q. de custodia reorum.

Titulus 19 VUS.

De potestate Criminati Prelator Regium
Co. sene Iure, & Epipi alijs ordinarij in Sportibz
et Gubernatores Laci in profanis causis se in-
gerunt, et criminali Jurisdictione fruunt ut supra
notavimus, Prelati m. Reges Regas familias
ipsis concreditas regere dnt neccias verificetur
illud Prov. 11. ubi n̄ ē gubernator populu corinet.
~~Appar.~~ Imo ex quo Summi Pontifices ab Ordinariis

Carissime Regios admirant illos Prelatis Regibus
 subegisse voluntur ut assertit Navarrus Comonet. 2.
 de Regibus mon. 63. et sequib; ista vero facultas
 non semper in editione Legum consistit quae pro Regni
 bono Prelati evulgandas crederint sed in corrigen-
 dis misericordiis quos a subditis patrani contigerit
 ex facultate non regendi Prelati Tributo oia ea con-
 cepta intelligunt sine quibus regendo manu exequi
 negt ampliatur non enim pro poenitentia saluta-
 ribus quod in constitutis pro levibus & certis delictis
 statuunt sed in misericordiis pro gravioribus poenia Prelatis
 ut exilijs a Provincia vel in Triumviratum dum a
 poena mortis absqueant quod a nullo Ecclesiastico
 iudice potest imponi ad Testimonium in cap. Cum malo i.
 de Indicij. ea tamen diffa servanda est quod neque si
 agatur de poenitentia salutaribus quod est quod ad
 experientiam obediens quod propter verum de-
 lictum infliguntur nec processus exigitur nec
 Iuris apostolus requireunt contra vero si de gravi
 poena tractetur consentanea ad Ius commune
 Regium quod tam autem definicndo ut assertit
 inter alios Signatellus Tosc. 1. Confutacione 85. num.
 2.

Titula Ultima

De Potestate Presidum & Rector
 publicarum Academiarum Pet signant
 Universitatis Rnd.

Porro cum inter praeipuas curas est qui Remp.
 moderant adscribendas merito sit illa qua li-
 terarum Iuvenum progressum canamus doctri-
 nam promovant moderatoribus hinc publicat
 Academias concedi debuit Lurisdictio ad corrigen-
 dos excessos quos intra Academias ambitum pa-
 trari contigerit pot defacto potest hanc sive
 ex censura Luris & ex propria concessionibus oibus
 pene academijs tributam esse n ignoramus, id ro
 à Pontificibus peculiari lute Academia nostra con-
 cessionem satis invenimus Constitutiones Bonifacij VIII.
 Leonis X. alias relatæ in Constitutione Benedicti XIV.
 106. et ex ejusdem Pontificis chirographo eub die
 24. Ibris 1748 evalgato, ubi de Rectoris Lurisdictione
 amplissime tractat. Eius plura in hanc re-
 sciendam desiderat aderat Stephanus olim Professor em
 nostram nunc Episcopus Milensis qui in opere
 de Gymnasio Rno ejus Professoribus disserit sine
 egit. Lacrymæ de Personis à q̄b criminis duc exer-
 cetur & q̄b coercitiva inest Authoritas sermonem
 habuimus nunc ad delicta quæ maxima iudicij tri-
 minalis constituant operæ pretium & transversam
 cum, facilis sit cognito genere speciem quoq;
 intelligere de delictis in genere ambo pertractabitur
 mos de delictis in specie sermonem habituri

Institutionum Criminalium

Liber 2 dux

De delictis in genere.

Titulus Iimus

Delictum in grē acceptum qd à delinquendo
 & relinquendo non constitutus qd p illud rectum justum
 relinquuntur varijs nñibz appellat. Dñ n. flagitium
 maleficium, excessus, pluresq; les voces de turis for-
 libz laus et apert. Miseritatis infit. Canculum
 l. 4. tit. 2. num. 1. Communis a. Desribitus com.
 missio & omisso dolo facta contra legem vigentem
 et aliquis sub poena imperantem & prohibentem.
 Dñ commissio & omisso dgo n. delinquens si con-
 tra id quod legge jubet alij agimus ac si id quod legge im-
 perat negligimus Dñ dolo facta qd ad delinquendum
 dolg exigitur. Additur contra legem vigentem qd
 non sufficit qd acte Legi resistat & de lea activi-
 gore seu regre qd n̄ fuerit & per contrariam confitentem
 & p concretudinem utm̄ prescriptam revocata
 dolo qdn̄ casu criminis constituit qd in spretum
 Legi omittit & committit cive re sive verbis sive
 scriptura factum tñ semper exigit, sola n. iatens
 in foro fori n̄ puniri & deum iudicem sit L. logi-
 favis qd. de poenis Postea m̄ dñs poena visu.
 et efficiat delicti e inducere in reo debitum poe-
 nam subeundi sive id à luce nālis decendat

sive à Iure Celi qd ad certam testam servandam
publicam incolumitatem poenas delictis imposuit

Dixi supra: ad delinquendum dolum requiri
qui definit in a. i. f. de dolo malo calliditas et
machinatio ad decipiendum alium adhibita. Et in
verum presumptus dividitur dolus vero ē falla-
cia in alteris malum manifeste prorumpens.
Presumptus a. n̄ manifeste & ~~et~~ presumptive
dī agi & ex presumptib⁹ cōprobatur L. Dolus.
f. De dolo malo. Prætereaq⁹ dividit dolus in dolus
commissionis ~~et~~ qui in committendo et dolus omisi-
onis qui in omittendo consistit. Gravios a. ē dolus
commissionis dolus omissionis qd graviori poena
digna videtur simplici omissione vera commissio
lege. Eni S. Eni furem. f. de furtis

Dolo affinis ē fraus et culpa licet invicem
distinguantur. Fraus definit actus malitiosus tendens
de permissis ad prohibitum ideoq⁹ committitur pro
aliq⁹ fit legi contrarium licet n̄ sit exp̄esse prohibitum
ut si p̄petita extractione frumenti ad conservandam
annuatim alijs farinam extraheret, licet n. talis
extractio n̄ sit exp̄esse à lege prohibita concurredit
In in extractione farinæ eadem ratis quod in ex-
tractione frumenti militaret, ideoq⁹ p̄ extractionem
men. legis cluditur a. fraus f. De legibus

Culpa definita est prudenter & negligēta in
alteris tamnam admissa atq⁹ in latam levem
et levipinam dividi solet. Latit ē summa incuria

in omitendo qd̄ oēs fore solent & n̄ intelligendo qd̄
 oēs intelligēt intelligunt ut si qd̄ tempestatis pre-
 ce mari committeret L. Lata culpa f. de rebus
 cōatione. Culpa levis ē incuria & p̄termissio
 illig diligētis qm diligētes h̄res committēt ad-
 hibent. ut si qd̄ lumen accensum in stabulo seu
 periculoso albro loco suo famulo trādat, alioz afe-
 rūntur exp̄la in L. Item querit. Q. Si filio
 vestimenta f. Locati L. 32. f. depositi etc. Le-
 viſſima tandem culpa ē defectus illig diligētis
 qm diligētis ſimilis ejusdem ~~ex~~ conditionis,
 tēt pēnitis knea adhibent ut in qd̄ stabulum n̄
 clauerit in quo alioz deinde incendium commisit
 alioz profet. explanat Regaldus Observant Crim.
 Tom. 2. C. 13. S. 1. num. 32. Porro in lata et levi
 culpa actis criminalis admittitur in lata qd̄ qd̄
 qd̄ dolo et fraude & quisarat, in levi insuq; qd̄
 m. ipso reprehensibili ē pro levissima tēt cul-
 pa p̄t m. pro cauſa fortuita criminali agi n̄ p̄t
 qd̄ obuiere et improbarie culpe n̄ne ~~debet~~ tenet.
 Lat. Farinacij L. 100 num 20 et 33. nunc ad
 divisionem delictor accedamus.

Principia delictor divisione qm adfer lance:
 totq. Innotit. canonicas lib. 4. Titt. 2. S. 6. ē quod
 alia et delicta per quid p̄puls et ininde donau
 Majestatem offendimus alia s̄t p̄ quid proximum
 p̄puls sedimus iusta qm divisionem in presenti
 libro delicta considerabim. Delicta ita in

ḡe concepta iterum dividunt in ea quae et
 mere Culstica alia quae sunt Secularia et demum
 alia q. mixta vocantur. Culstica sunt quae ad
 forum Culstum spectant m. si ab ecclesiis pa-
 trentur ut heresis Simonia etc. Secularia
 sunt q. à laico iudice puniuntur si à laico
 patrentur ut crimen lese Majestatis alias
 inferius decriberetur. Mixta demum sunt quae
 ab alterno iudice possunt puniri ut usura con-
 cubinatus, alias delicta in q̄b preventioni fit
 locq. Ad ea preventio in eō consistit qd audax
 cibi soli in aliqua causa Jurisdictionem apparet
 ex quo prīus in illa manu apposuit et una per-
 iūnū prīus coram illo citabatur. Nec meritis
 preventis ista instituta est ad evitandos silt
 Tribunalium circuitus et ut ibi absolvatur
 iudicium ubi originens traxit L. ubi inceptionem
 f. de iudicijs.

Dividunt insuper delicta in publica
 et privata publica sunt per quae potest datus
 publicus iudicatus ut crimina lese Majestatis
 parviorum homicidium alias relata in L. I.
 f. de publicis iudicijs ideoque publica dñs quia
 publica Lege rotantur ut a. Julia Majestatis
 L. Cornelia les de licetano. Privata sunt p. quod
 potest privati h̄nes offendunt unde merito
 actio delicti privati ad eum unice pertinet
 cuius interest delictum esse commissum. E. ad quem

damnum derivatur, in publicis a. ^{delictis} ~~peccatis~~ cuius
de papulo de Lure Colli accusare permittit, dicitur de
Lure Colli inspecto n. Iure Cuius ^{et} dia delicta sunt
publica ideoq; cuius licet eadem denunciare nisi
statutis locorum ^{et} l*l*etma concretudine contra-
rium servetur ut notat Iulij Clary in S. finali
2. 5.

2.5. Delicta publica & Capitalia quorum
poena est vita libertatis & Civitatis ademptio per
quas admodum poenas caput in civitate eximi dicitur
ut praeceps habeat in Institut. Colibz Lib. I. Tit. 16 & non
Capitalia dicitur propter poena est pecuniaria & aliqua
Civis coercitio in exilium aut alia alia poena
iuxta qualiter Criminis infligendam. Ita tamen
delicta ceteris omniis in reata et in inominata
dividuntur. Nominatae sunt certe nrae designantur
ut heretici, simonia eti. Unnata contra et ea
quod capitulo nrae carent. Detra a. in 3. species
Civis considerant alia in. ad Forum Culsum
pertinentia ab Ecclesiis pecunis committuntur et de his
Tit. 8. huius mense pars agetur. alia ad Forum
Loculare alia demum ad Forum triatum spectare
noscentur in gbg. silt preventioni fit loci et eis
pert. Iudicis Culsum ac Laiis manu apponere de
gbs in Tit. Ult. huius libri ~~tecedentibus~~ differunt.
Species vero int delicta mere Culsum inveniatur
locum habet Crimen heretici. Heretici nrae
nullum delictum in specie sit & ois fratre

fallacia et scelus qd proprio nne exprimi negt
 crimen sterionat^y vocat ut discrete notavit vni-
 piani in l. sterionat^y qf. sterionat^y inqst: ubiunq;
titulus criminis decet illuc sterionatum objicere
 Crimen autem hoc ab aliⁱ sterione nⁿ const^t
 nulla n. opportunior fieri potuit comparatio
 eod^e criminum quod vag^a et indefinita s^t, qd^d
 estis nⁿib^y designare nⁿ p^r qd^d assimilando
 illa sterioni qd^d qd^d aal latenter^z e simillimum
 varys nemp^t colorib^y guttis ad instar steller^s
 in ergo depictum, huius varietatem deceptores
 roti mutabatur L. sterionat^y ~~l~~ clofca qf. de
 crimen sterionat^y qui huius criminis capla agit
 adeat Reinoldus lib. 2. c. 6. explicatione
 4ta protam et Miliori ratione lib. 4. Institut. Crim.
 Tit. 2. num. 19 et sequib^y

Post crimen sterionat^y de criminib^y explicita
 hereditatis termini noti et calumnias est agendum
 nam ista quoq; inter delicta innata quid a la-
 culari foro inoscaunt s^t recensenda, ea tñ in:
 nuptiis contenti crim, ut uberis de aliis crimi:
 nib^y in specie certo nne designatis agere valeamus
 dñi tñ m. tractatus horum Criminum hinc deciderat
 adeat Clarus g. finali 2. 62. alioq; Aliiores
 tam in Institut. Crimis qd^d Colib^y cädem delicta
 exponentes. Iuriam vero inter ~~de~~ delicta Culstii
 fori p^r q. p^r ab^t de offenditur et de q^d nos primum
 agere propositum spem sibi locutus vindex hancis

17.

de heresi tractandum proponamus.

Titulus. Zolis

De Heresi

Heresis communiter definitus voluntariorum error
Intellex circa aliquam fidei Catholicae veritatem ab
eo qui fidem profiteatur pertinaciter assertus.

Dr voluntariorum est à voluntate peccans. Dr Error

Intellectus heresis n. consistit in errore et determina-
nata ludio qua intellex falso dogmati assertus

v de vero dogmate dubitat cap. i. de heresi.

Unde qui peccant licet rem agant Catholicam ve-
ritati contrariae hanc v. multo nisi inveniatur. Ab-

dant dictum esse ~~peccare~~ Dicit circa aliquam

fidei veritatem si m. q. errant circa numerum

elementorum circa modum coloris alias res

q. ab eis. & definitas n. eis h. t. p. prothecat si

n unam v. altram propoñen fallam admitterent

sed protsg. fidem deceret n. h. t. q. d. Aproposito est

voce. Et ab eo qui fidem recepit. Pro heresim

quippe ab unitate fidei lines dividunt. & à qua di-

vidi reperant qui ei s. baptiamum que-

runt uniti. id est h. t. & infideles vocant qui

baptismum non recipere Christianam fidem n. p. obseruant.

Postremo dr pertinaciter assertus q. p. cipu. ha-

resis conditio e firma voluntatis delibera. de re-

existendo alium Articulo ab eis proposito cum

erta talis Propoⁿnis notitia, in qua qd^m deli-
beratione p^rinalia consistit, licet forte absq^s
mora temporis fiat cap. 2. in fine de luctu ma-
Trinitate et fide catholica. Clement. unica S. Pomo
codem Tit. ubi D.

Ama heresies divisiones & in Objectivam et flem
Objectiva est falsum dogma ab h^rto assertum His
est asemp & dissen^p qui circa falsum dogma
versat qui qd^m si more intellectualis sit, nec
in alijs exterratum signum erumpat mentibus ha-
resies s^r, r^evero exterris compunct^t indicat her-
esies extera vocatur.

Ex heresies divisione h^rto cor^t divisiones desen-
dit igit h^rto & it ~~et~~ ^{par} et propinquatus heresium
qui errores inveniunt & alij inventos pub-
licandoant et H^resiarchie ~~secundum~~ diuinitus in quos
alba Luther, Calvinus alij, huij surfaris hinc
adsererent & sectant errores ab H^resiarchis
inventos & simili h^rto nunupans ut Luther-
iani Calvinista etc. H^rto insuper & affirma-
tive it w^r negativi principii it qui errorum suorum
n^r em in mente retinente d^m aperte fatentur,
Negoti et qui liet & lyticas probnes fuerint de
errore convicti it h^r mordet negant et temer
affirmant se oia credere ab h^rta definitio~~ne~~
3to H^rto in lapsos et relapsos dividunt
lapsi it qui primum in heresies incederunt
relapsi it qui postea heresim aspergunt

iterum in eandem v. dicas relabunt, et quo-
modolibet hortis faciat cap. Accusatos. 8. Cum
vo. de hortis in bto ~~XX~~

Dividuate item horti in mere externos, fles
externos, et suspectos. Mere externi et qui verbis
aut factis se hortos indicant licet interne non credant,
in quod verbis aut factis credere ostendunt. Fles
externi et qui cum libero voluntatis assensu ali-
quem fidei articulum opinaciter negant et tandem
suspecti et quos aliquid scilicet v. Dixisse probati
ex quo indecibiliter conjiciunt hortos. Hoc
horti fles externi dividant in occultos et ma-
nifestos et publicos. Manifesti et qui contra fidem
catholicam publice docent aut errorum defen-
dunt v. coram iure Iudice de errore coniuncti et
v. confessi v. per Iudicium Lentegianum damnati
cap. concordie gloriare. Ceteros manifesti. Horti
vanti et qui manifestos qualibet non sint.

Inveniendum vero triplex esse est suspicio ita sus-
petri de heresi tripliciter considerabitur. Suspicio
v. est levior v. vehementer v. violentia. Levior est que
ex levibus conjecturis resultat cum heresi parum
v. sicuti connexio ut ei quod frequenter blasphemat
vehementer est que ex verbis factis deducitur
que aliquem hortum esse regulariter indicant v.
patrum cum daemone et delictum Poligamie
ab illo commissum qui vivente legitima uxore

alterum matrimonium in facie Ecclesie contraria:
 erit. Aliando in suo puto ista ex frequentia actuorum
 in specie dicitur oritur licet magnam cum heresi
 connexionem non habeat ut si quod nullam die festo
 missano audiret carnem diebus veritis ederet hisq;
 illa committeret. Violenta tandem suscitatio e
 quod ex verbis factis deducatur causa heresi
 adeo conexio ut fere semper ea factio et di-
 ens huius sit at ei quod sacras imaginines frang-
 ret pedibus concubaret hisq; velia pagaret quod
 cum corte de iconoclastarum heresi rede-
 rent violenter suspicimus. Arbitrio in Iudicio
 relinquitur ex peculiaribz circumstantibz sus-
 picione dictum colligere late Bodonius
 in manuolum consultorum Institutioe 6. num. 1624

Intra vero sit heresis gravitas ~~peccati~~ intel-
 ligit ex poenis quas laici canones contra huius
 statuerunt et quoniam tunc Poena est abjuratione lo-
 Lemnis nempe heresis detectatio cum assertione
 Catholicae veritatis et obligacione permanendi in
 fide Catholicia. Hec autem diversimode agitus
 prout Rati ex dubiis trimode considerantur
 Heretici sane filii de fili abjurat expressa ex-
 coriorum suorum detectando a suspicione violenter
 aut vehementer qui in tormentis sustinuit
 non credidisse id quod egit aut dixit fidei catholicae
 oppositum abjutus de vehementi non revocando

actuorum in quoniam in indicio sustinuit,
tandem suspectus de levi abjuracione de levi
emittere debet et post indicio leviteris tormentis
fis affici negat. Quod si in urbe et ubi estat in
quicunque tribunal coram Inquisitoribus
abjurare tenentur ad quos huius in utroque
facto absolvere spectat. Bordong in Manuali
S. Officii Sectione 6.

3da Poena ē Communio late sentend.
summo Pontifici reservata cap. ad abolendam.
Cap. Communio ex parte de huius causa incurvant
receptores m. et defensores huius, qui intuic
huius cordem defendunt, immo m. habe poenam
contrahunt legentes aut retinentes sine op:
portuniis facultatibus huius libros ut in Bulla
Coenae disponit.

3ta Poena ē irregularitas ex delicto qua
m. post abjuracionem et poenitentiam perdurat ideoq;
tunc huius fles extenui quod eis receptores et factores
eorum, filii usq; ad secundam generationem masculinam
et pro foeminae usq; ad octam ad quatuor officia
et Beneficia Culstria inhabiles finiat Cap. 2. S. huius
de huius in oto. Imo privatus statim vide officiis
et beneficiis Culstria et prævia degradacione
Pecuniarum curvid pruniendi traduntur. Cap. Ad

abolendam. de hortis. His auctorat alia poena
 Culicis privant. n. post mortem Culicis Le-
 pтуtura et si eot cadavera fuerint tumulata
 sunt exhumanda. aliaq. Ites poenas enumerat
 thesaurz in Tractatu de poenis Culstas Parte 2.
 verbo heresis c. 2.

Prater ap̄tes. et Culstas poenas abid
 m. temporales fuerunt superadditae int̄ quas
 smo numerat. conficiatio om̄n̄s bonor̄ ideoq;
 filij ab hereditate excludant. licet forte ci nati
 fuerint dum Pater Catholicus erat mitig ex Cn̄ia
 op̄nitate cum iotis sit procedendum Regia mani-
 chæos. §. 1. cod. de hortis. Id. Poena ē infamia
 facti et Iuris. ideoq; amissio nobilitatis à P̄p̄e
 ex privilegio concessæ authentica Gadzerus
 Cod. de hortis et Manichæis sub qua sane infamia
 amissio Patriæ potestatis inhabilitas faciend
 testamentum aliaq; oia cum infamia conne-
 necunt exhibitis libribz. Carecer m. perpetuus
 vel ad tempus iusta circumstanas imponitus
 immo in auge libicing et l. Manichæos. Cod. de
 hortis ultimum supplicium decernit et iusta
 unlens conservudinem horti post mortem
 comburunt. Lure in Cn̄ia poena mortis in
 nime infligit q̄d Culæ à sanguine abstinet

ideoq; h̄t̄ci post qm ab Officio Iudicis fuerint
ut tales condamnati emissa de more proscriptio
Iudicii Seculari traduntur qui posca poena mor
bis & ignis coarden condonat, prævia tñ degra
datione & depositione simplici si h̄t̄ci fuerint
in lauris v in minorib; Ordinis confitutus

Porro poenæ hactenq; expositæ contra h̄t̄cos
fles confessos aut convictos indicunt, suspecti
a. de levi, leviter tñ impositis salutarib; poc
nitentijis v m. poenâ carceris ad temp⁹ pœn
tum, vehementer vō & violent suspecti gravis
puniunt et aliquo Seculari frachio relaxant
Late Bordone in Manuali Laicæ Inquisitionis
c. 12. l. 19. num. 133. Diversimode incuper
cocent sponte comparent et qui n' sponte
comparent & Iudicis officio capiuntur sibi n.
abjurata h̄rcæi salutarib; poenitentijis pro
ceptis benigne relaxant et licet eas poenas
incurrant quid contra h̄t̄cos ipso dure indi
cunt ut et excommunicatio irregularitas etc.
Immunes tñ et ab alijs poenio quid dicto Iudicis
sunt infligendo Panimolla decisione 92. Anno:
taone 3. num. 11. Si vō capti fuerint nec spon
te compareant adhuc mitiq; contra illas procedit
si poenitentes sint et abjurare voluerint sin n̄
enunciatis poenis oīo damnantur

Prætercunda tñ n̄ est quo in hoc crimine spe-
 cialia videntur. Amo tñt qd q̄q; fidelis tenetur
 h̄t̄c̄f̄s v de h̄t̄ca pravitate suspectos eub
 poena excommunicis denunciare m. si probare
 n̄ possit Farinatij de Hæresi 2. 197. §. 2. et
 contraria Lentenâ sicut ab Alexandro VII. pro-
 scripta Propoone 5. inter illas ab eodem Ponti-
 fice damnatas atque ita concipiunt: Amvis evi-
Denter tibi constet Petrum esse h̄t̄cum, n̄ teneris
denunciare, si probare n̄ possis, immo denunciandi
ong tale est ut nec fraterha debet monitio p-
cedere ut sublata cuiuscunq; disputationi antea
idem Pontifex declaravit et refert Pater Viva
Dannatar Thesum parte 2. ad citandum
Propoone 5. num. 6. Qdo Notandum quod
hoc crimen ad diffamam aliorū nunquam prescribitur
ideoq; h̄t̄c̄ et ejus memoria potest m. post mori-
tenti condemnari qd illiq; effigiem comburendo
si vivq; requirerit (requiri cap. accusati de
hæresi in obo). 3tio Quod licet ad probanda
alia criminia fides p̄iuri n̄ admittantur,
tn de p̄ bona hæresis agit p̄t admitti, cum
id in favorem fidei redundet citato caplo
accusatus. Atq; et ultimo. Si Papa p̄ falsam
hypothesim de hæresi est suspectus potest judi-
cari et condemnari, cum de cetero propter qua-
cunq; alia criminia iudicari et condemnari non

27.

posito justa ~~discrepantia~~ ^{triuum colloquium} una ledes à ne:
mine iudicati. can. Si papa dist. 40. Dixi per
falsam hypothesis quia certò credimus fieri
non posset ut summi Pontifices in hoc crimen
elabentur, ex celebri oraculo Xti domini ad Petrum,
et à Petro in eis successores transfuso: Rogavi
pro te Petro ut nō defiliat fides tua

Titulus 3ius

De crimine Schismatis

Santa projecto est conexio Schismatis cum
heresi ut licet dari possit Schismatis qui simul
nō sit hereticus, id tñ perraro contingit,
~~nullum~~ schisma sive 1. Etier in Can. Interdicto-
reum 24. l. 3.: non aliqui sibi configit heresim
ut recte ab Eccl. reuecti se videant. Merito igit
post Tractatum de heresi de criminis Schisma-
tis aliqua innuimus. Schisma nō ē Ordinem
sufficiunt enim divisionem scāns et definit: di-
visione seu separatio ab unitate Cūla p*per* inobedien-
tiam illicite facta. Lanceloty lib. 4 Institut. Tit. 4.
Cum n. Cūla sit unum mysticum Corp*s* ex dorso
statuum fidelib*e*s tangens membris inter se et sub
uno capite ito ejus in terris Vicario conexis
quoties hinc aliquis propulsi ad unitate Cūla
se dividit aliquem sibi Episcopum v Patriarcham
constituendo, cui excluso R^o Pontifice obediat

Schisma committere dicitur quod unitatem et pacem
Cule perturbat cap. 1. et 2. de Schismate.
Dixi: Supradicto quod sedeppe Schisma cum heresi
quod conjugatur, unde trita est Schismatis
firmitas insperatum et conjunctum cum heresi
dum est hactenus explicatum. Coniunctum vero
cum heresi est quod aliquis non solum est a Pre Cule
sejunctus nec cum aliis fidelibus vult communione
verorum m. in aliquo fidei dogmate discepit
ut ei quis non solum nolle ob voluntate militiam
Rno Pontifici obtemperare verum m. priva-
tum eis in Cula tenere impugnare. Cotidie
si quis ab eis obediens esse subtraheret solo in-
fidelitatem inimicitiam cum eis persone ~~reversus~~ et ad cap-
tandam alium; ipsi graviter non auctoritate se separan-
di ab Cule capite et corpore Schisma minime
appetraret.

Lane si Schisma cum heresi conjugatur
poena Schismatiscorum est illa quae pro hereticis
suntutatis esse docuimus, si vero Schisma sit simplex
nec cum heresi conjugatur poena est excom-
municatio summo Pontifici reservata quoniam ipso
lure incurvant, privato beneficiorum et ~~et~~
inabilitas alia consequendi, Depositi item
m. si fuerint cardinalis et quibus dignitate
insigniti, bonorum confiscatio incapacitas lures.
Schismatis exercendo ultimum supplicium si invi-

pertinacia insordescunt nec ulli emendari
 spes adē videt, eadem paenit m. ad fautores
 et receptores extundunt cap. Unio de Lehi:
 matius in bto. Dicunt si in pertinacia infor-
 descant neq; illa emendari spes adē videt
 Tamen n' dgs Lehismatii plurimū d' sicuti
 supra notavimus diversi mode h̄tios coercoi
 si poenitentes sint ac impoenitentes si lapsi
 sint aut relapsi, si sponte compareant aut p
 vim compellant ita eadem p distinctione
 servata contra Lehismatib; c' procedendum
 ut adverbit Card. Albici de inconstā in fide
 lib. I. c. II. num. 19 et segnti.

Titulus Atius

De Crimine Apostasie

Co aliqd unum malia ut n' sm' alicui arti-
 culo fidei contradicant in qis heresis stat nec
 em ab Aila Ore separant, è Lehisma retum
 m. à Sacrosancta Rgine prorsy recedere et
 alicui lētio n' dare n' condescendent unde me-
 nito post superiores titulos de heresi & de Lehis-
 mate de Apostasia n' ptractamus

Apostasia ḡdico vocabulo Apo Latine
 Questionem stat et definitur recessus à statu
 fidei per illum qui Extranaam Rgmen suscepunt

temere acti. Dr^r recessus à statu fidei qd
verbis ~~Xabbarensi~~ distinguuntur hodie n. n. in
secre à vere Regnū eccedit p[ro]ut facit Apo-
stata qui à fide ~~Catholica~~ Xiana univer-
sim ~~desertus~~ ^{desertus} D[icit]xi à fide Xiana univer-
~~sus~~ Apostasia nō in gre apliceiter conci-
derat, n. scilicet recessus à fide et dicitur apo-
stasia perfida, n. recessus ab obedientia super-
iorum eorum mandatis et dr. Obedientia
n. demum ē recessus ab Ordine et regla qd
q[ue] servare primit et Apostasia irregulari-
tatis vocatur.

Apostasia perfida qd longe gravios
ē alij est totatis recessus à fide Xiana
q[ui] n. committit p[ro] recessione alium lata
Regnis articulo in qua h[ab]ecis considerare dr
ut supra ceteris innuum ē in eo qd q[ui] post re-
cessum à tota fide ad alijs sectantem convertat
ut si Turca v. Iudei erat cap. 1. cod. Tit. et
cum iste recessus n. alibi internis simus et cā-
ternis constitutus v. externis tamen indicijs appa-
reat hinc apostasia perfida in realem et pre-
sumptam dividit solet. Realis apostasia illa
dr. in qua interni externis acti simus concurvant
presumpta v. est qd q[ui] p[ro] externum alium secta
amplexum p[ro]ficiunt, sicut q[ui] interne sanctam

Regnent et deserat aut contingit in illis qui
 tormentorum metu abacti Idolis immolasse de-
 gunt, contra quos tamen Cula quod de iustis non ju-
 dicat tamen vero Apostatas procedere solet, pro-
 certim ea precepto utriusque injunctum est
 Evangelium non trahescere. Et omnis non omnis hucus
 sit Apostata omnis tamen Apostata est simus hucus
 ideo merito paucis pro exercitabili apostolice
 crimine constituta illa est quia supra de ha-
 resi numeravimus eademque servata proporcio
 inter lapsos et relapsos poenitentes et invi-
 poenitentes sponte comparantes atque computan-
 tes. Amo Cula rigorem illum quod contra
 Apostatas perfidie olim procedebat xxime tem-
 peravit; Primis nam Cula laetus ut alii affir-
 mant venia in mortis articulo dereliquerat
 deinde in Contra. Nudno a Sirocio Pontifice episcopo
 ad Imperium c. 3. quid Constitutionem ut
 Apostatae toto vido sed tempore poenitentiam
 peragerent exceptas mortis articulo a com-
 munione prorsus arcerent. Decentiori tam
 lute dispositum est ut hucus poenis afficiantur
 ut probat in Cap. contra Christianos de
 hucus in Sto. et advertit Cardinalis Albini
 de inconfessa in fide parte 1. c. 8. et 9

Apostasia in obediēndō gr̄tō sumptuā ē
 oē peccatum q̄ p̄tō Capta dei contrarium
 et ab obediēnā eidēm debita defiūm. Unde
 leḡr in Eccl. c. 10 Iniquum superbitus hominis
 apostatare à Deo quoniam ab eo qui fecit illum
recessit cor eij. Strictis te a. Apostasia inobe-
 diētia patet ab eo qui p̄ suspicione et con-
 temptatione Ep̄tis Agostoni Prelatis v. laicis
 canonum obediēre recusat contra quos qđm
 Apostatas statuta ē poena infamia excommunicatio
 inhabilitas ferendi testimonium et si in capitulo
 p̄cipiant post consuetas monitiones depoñunt
 et curiōlē laicari tradunt. Late Farinacij
 2. 183. d. 5. num. 57.

Apostasia demum irregularitatis ē recessus
 à Regle s. Institutio quo qđm solemnī voto erat
 obstrictus et ubiq̄ ē à Regne ab ordine alter.
 Apostasia irregularitis à Regne ē vera desertio
 Regni status et transiit ad alterum animo ad
 primū nō revertendi manente tñ prioris pat̄z
 obligacione ex qđg verbis eruit quidnam debeant
 repudia contumere ut qđm apostata a Regne
 dicatur ~~sicut~~ n. & recessisse ut jugum vita
 regularis executaret ideoq̄ ad alteram causam
 Regne recedens ut al. predicandum v. oblatum
 Ep̄tis honestusq̄ motiuū apostata vocari p̄

2d regr qd à vera Regne p summum Pontifi-
cum approbata recessit qd n. impune quis
Regnum n' approbatam derelinquere cap. uni-
co de voto est toti redempcio in bto. Bis
regr qd post missam solennem
professio et oblig non servandi Constitutio
recessio contingat tempore n. novitatis re-
cedere licet. Ato regr qd careat proposito
revertendi si n. qd cuncto reverendandi ad
tempus discedat peccat qd mortali. et excommunicatio
incurrit potius in fugientibus qd apostata dicitur ut
disponit in Lxviii. Vnde veritatis. De regn-
tibus 5° debet ad statum secularium live
clericalem sive laicalem p transire si n. aliam
Regnum assumat n' erit apostata sive laicior
live strictior sit ordo suscepit cum eo in dis-
crimine qd alium taxibens ordinem sive
licentia Papae suspicio p puniri et ad prius
clastra revocari qui vobis ad strictorem or-
dinem transit puniri n' ptemmodo cui
superioris licentiam exerceat delegatus
populaverit Cap. dicit. de regularibus Bto denuo
regr qd obligatio prioris statu paveret si n.
qd cum licentia Papae discedat pnt contingit
cum ad ipsatunc assumitus e cum ex gratia
et publica causa de ejusdem Papae dispensatione
in votis cavitur. Apostata certe n' erit ut
notat Fanianus in Capo. cum Monachum ubi.

De statu monachorum.

Imadom apostata est Regni qui suscep-
tum jam institutum cum qualitate expositis
descrunt ut Apostolus orimen committunt
Uerbi sacris ordinibus initati qui sine debitis
facultatibus quod prato a S. Lede concedent ad
vota Ecclesiastica transirent ideoq; dixi aposto-
lacione irregularitatis unanime à regne
ab ordine abstraham. sane varijs poenis ap-
postaletis irregularitatis afficiunt talibz n. Apostata
li à Regno receperit inq; dure excommunicatus
fit irregularis et si tempore apostolacione fuerit
ordinatus neguit m. post reliquum ad Regnum
seclusa Papa dispensatione in ordinibz minis-
trare et si pannum in apostolacione indutato
vnde peccata tangere suspectus de heresi
à Tribunalu Sacrae Inquisitionis indicatur
late Thesauru de poenis Incis parte 2.
c. 1. et sequenti

— Duo eo ad poenes illorū qui à ecclesiis
ordinibus apostatare dñs isti qđm propter
amissionem beneficiorum ipsos dute excommunicant
infames evadunt ab oībz actibz h̄t̄mis repelluntur
et si ptinaciter poverent curia Ecclesiastica puni-
endi traduntur dixi quo ad illos qui in Ecclesiis
est constituti qui n. in minoribz s̄t ordinibz
positi proprietate est Apostolus hoc qđm ex
quog; conditio est ut si post trinam monitionem

habitu reasumere recusaverint Privilegium
Clericale fori et canonis amittant et si fuerint
Beneficiati ex Bolla Sixti V. et novissima Con-
stitutio Benedicti XIII beneficis et pensionibus
m. nulla prouidente monitorie privantur.

15

Titulus stus

De Crimine Simonis

Limonia quæ int' delicta nñata Culstca p' quo
ppalr Dey offenditur prædictæ adscribitur a li-
mone Mago sic dicitur qui ad cœlum oblatu Apollis
precio ut ab ijs potestatens conferendi dona sp̄t̄
s. recipere illas perpetravit primus lego in
novo Testmto huij Crimina reg ut deo in Act. Ap.
1200 c. 8. licet m. ante limonem postures extit-
rint qui hoc gravissimo Lector se contami-
narunt ut varijs adductis exp̄lis notat miliorumq;
Instit. Criminallium Tomo 4. Tit. 3. num. 1. defi-
nit a. Limonia studiosa voluntas emendari ven-
dendi sp̄tia v sp̄tibꝫ annexa intentne conven-
tione aut opere exercita Glossa in pplo cas
sند

15
Sed; Dr studiosa voluntas, quid propter verba non
indicant deliberatum iudicium quo Limoniacus
spectat, verum n. demonstrat eo Limoniacum
hendere ut intentio & sine facto & cum facto
coniuncta dona dei pretio mercetur licet nuptia
assequi possit ut ad modum emptionem vendi.

tionemque procedat cum res Sportis et fortis ad
reca vendi non possit.

De clementi et vendendi per quod verba intelligi-
git ois contractus non gravatus quo res aliqua tempore:
alis pretio estimabilis detur sanguini et iugis
et Sportis adnexae compensatio. Additur ^{in ventre} conven-
tione aut opere exercita. Quibus verbis invenit
Simonia in mentali conventionalem et
realam esse divisam.

Simonia mentalis est illa qua sola mente
concepitur nec ullam passionem et actionem
includit atq; istam ~~passionem~~ ^{quidam} est cum effectu conjungi
et pt ab effectu ~~ad~~ carere. Intigit cum effectu
in capellano qui pecuniam pro celebrazione
missae receptam sanguinem illig pretium recipere
intendit. Ab effectu vero sejungitur in eo qui ~~non~~
~~aliquem~~ Sporte vendere aut emere licet exe-
cutioni id non committat utroq; huius casu ut menta-
lis dicat Simonia prava voluntas extorrig
non coquare corporis ideo clementi ipsius zolum
deum iudicem habet nec pt ab illis puniri
cum de internis ipsis non judicet can. Cogitationis
14. De Poenitencia dist. 1.

Simonia conventionalis est illa in qua pac-
tum sacrum et expressum verbis scripta et alijs
signis manifestatum intervenit licet nihil realis
detur aut recipiat eo n. pacto quo emptio
et vendio de perfecta simul ac partes de pretio
convenient licet nec pretium nec ars fuerint
peccata in statu de emptione et venditione

§. 1. ita haec Simonia species in suo g̃re de con-
sumata licet effectu in fieri secundū glossa in
cap. 2. de confessis verbo laragenorum.

Simonia nomum realis & illa quā vere et realis
traditio rei sp̃t̃lis et respective p̃rety tempora-
lis pro ipsa concordat et n̄ pactib⁹ nulla p̃cessit
et simonia realis simpliciter. Ut pactum cum
reali traditio conjungit et simonia ~~est~~ in omni
specie perfecta est quā ultra simonianam realē con-
ventionalem quā et mentalē complicitur
Lotharius de re beneficiaria lib. 3. 2. cap.

Dividitur in eis simonianā eam quā lūris dno
repugnat et eas quā solo lūre eccl̃stic⁹ p̃hibet
quoniam nō facile intelligit ista divisio. Si amo
intelligat qd̃ rei sp̃t̃lis et sp̃t̃li adnexa nomine
veniat id est pendendum quidcumq; igit̃ res sp̃t̃lis
et talis c̃. n̄a et cā et effectu. Natura c̃ ipsa sp̃t̃les
et grād supernales h̃m gratiam facientes qd̃ gra-
tia dñct tam habituales qd̃ actuales et oē t̃d̃ qd̃
in lūre consistit ut jus eligeret lūrē conferendi
beneficia aliq; his elia quā sibi n̄ supponunt.
Sp̃t̃les cā sunt laicūta quā grād p̃ducunt et
sacramentaria quā ad grād disponunt vg benedic-
tio, aqua lustralis aliq; his elia quā aliquid h̃nt
temporalis et sensib⁹ subiungit ideoq; t̃tes n̄ mere
sp̃t̃les vocant. Effectu tandem sp̃t̃les et res qd̃
ad dom̃ potestate et lūrisdīc̃e sp̃t̃li p̃cedunt ut mi-
raculorū patratio, dispensatio in votis, Iuramentis,
aliq; his elia. Analletus in hunc titulum num.
44 et seq̃tib⁹.

Res autem temporales sacerdotibus adnexae tripliciter distinguuntur a S. Thoma 2.2.2. 100 n. 4.
 scilicet et antecedenter ~~cum~~ ut sit res quod licet ex sua
 sua sint maales praedicunt in rem sacram ad quam
 referantur ut sit calices altaria vestimenta etc. quod
 licet sint maaalia accidente in consecratione for-
 man apostolorum vident induere, his Patronatibus item
~~quod~~ presentationes ad beneficium praedicit alius
 huiusmodi. Vel concomitantes ut in laboris Cris. et quod
 est actio in officio sacerdotii et in reuataione offi-
 ciij et administratione sacrauentorum exercita
 Vel consequentes ut est beneficia Culistica quod
 propter sacerdotem officium conferunt late obba-
 tentis Scientia canonica lib. 5. c. 3. num 2.

Iam vero res sacerdotum indicate nequeunt pre-
 tia temporali permutari sive de eo generis sint quod
 a sensib[us] et prorsus excluso sive de earum nume-
 ro quod sisib[us] sufficiunt cap. Ad Apollonius cum aliis
 de Limonia Res a. Temporales sacerdotibus in adnexa
 vendi utique potest et quovis altero modo in commer-
 cium deducit dummodo in ratione maius unice
 fiat nullusq[ue] ad sacerdotia respectu habeatur. Unde
 calix argenteus et aureus vendi potest in inspecto argen-
 ti et auri valore et dummodo pretium rite
 consecratis non augatur. Pariterque beneficiario
 permitti posse fructu[rum] sui beneficij qui tempo-
 rales et vendere locare et permutare eisq[ue] autem
 his percipiendi quod a beneficio separari non potest
 Late Suarez lib. 4. de Limonia c. 14. nunc
 ad divisionem Limonid supraindicatan redamus

Simonia luri Iuno et Naali repugnans com-
 mittit spesies venalitas tentat in rebus a Deo
 originelliter pedentibus seu donis ordinacione spesies
 ut et sacramenta. Simonia contra luri Ecclesias
 hinc contraria patrat cum res Ecclesiæ Institu-
 tione spesies in contractum deducunt, ut bene-
 ficia et officia Ecclesiæ ad illas a discriminem
 est quod circa simonianam mihi gris Papa dispensare
 non potest, neque n. p. Ius noale et dominum invertere
 ut in dispensib[us] Cruci fuisse exponit. Potest a.
 in alteris gris Simonia tanguntur caput dispen-
 sationes concedere, quo jure causa contractus alii
 aucto exercitus ritio suo Et epse purgatus Cap. Lus-
 citum de rerum summaeone Cap. Cum quinam de
 pactis.

Ad simonianam luri Ecclesiæ principue redunt
 simonia confidentialis in eo consistens qd aliquip
 resignet alteri v[er]o quovis alio modo beneficium
 procuret cum certa confidentialia seu cum parte
 expresso v[er]o tacito qd ille attenta consanguinitate
 familiaritate aut alia dependentia idem benefi-
 cium aut partem fructum libi aut alteri cedit
 q[ui] fieri prohibent à Tridentina less. 25. de
 Reformat. capitulo. 7. à Pio 4. confit. 85. inci-
 piente Rnum Pontificem et in confit. S. 13.
 5. pariter 85. incipiente Intollerabilis. Imo
 ad removendos abusus qui in hac maxa univer-
 sim irrepserant in ijsdem constitutis et preser-
 viis in illa S. 13. 5. expresse disponit in depe-
 ctu alias probationum admitti posse spesies

Dv

conjecturas pro simonie conventionales probane quales sunt ut si resignatio beneficium ejusdem beneficii possessionem retineat et si resignatoris resonantem in procuratorum constitutam ad exigendum locandum etc. Vel si omnia apud sumptibus resonantis fuerint expedita alia sindicia iudicia in edicciata constituta fuisse exponuntur

Supra diximus ad simonia crimen committendum regnari ut pro re sporti et sporti adrexa alijs temporale pretio estimabile detur, id autem communis dividitur in munus a manu, munus a lingua, et munus ab obsequiis. Munus a manu est quodcumque res corporalibus mobilis immobilis et se mobens sive m. In corporeis, cuius non intelligitur debiti et obligacionis remissio. Imo m. lura sportis atque at lus eligendi presentandi etc. Per munus autem simonia criminis committitur sive pro rei sportis pretio tradatur sive ut pale motuum ad rem sportalem et sporti ad rem consequendam et si detur in ejusdem rei sportis compensationem ut declarabit Ven. Innocentius XI et refert P. Viva ad Proportiones damnatus pag. 100. num 2. Munus a lingua duplo sumatur imo pro laudibus alijs non sufficientibz signis verbaliis prestitis a quo beneficium et res altera sportis expectatur, animo et fine eandem res consequendi. Edo pro

affectatis precibz v adilectoribz elegys alteri
 personæ potestio ut p[ro]p[ri]o interponent res portis
 habeatur; Tandem r[ati]onibz ab obsequio consistit
 in quovis servitio in alteris honorem & commo-
 dum ministerio. Pris acto vñ illum per ~~ad~~
 aulas et plateas comitando negotia gerendo
 lites petracinando alijs hujmodi faciendo
 quo si fiant p[er] idq[ue] generice intelligendum de
 oibz munericz expositis: / cum obligacione
 recipiendi beneficium aliumve rem sp[ec]ialium
 v[er]o a m[isericordia] preti motivo sicut limoniam certo con-
 statuerunt, s[ecundu]m a. ci sponte et libere m. cum
 expe futura remuneratio[n]is, at ceteris omisps
 firmat Babastig in Theoria et Praxi duris
 Cuii c. 3. num. 11.

Quanta sit limonid gravitas et pluribz
 projecto demonstrat, et amis g[ra]m q[ua]nta in loco co-
 mince m[od]i quantitas n[on] excusat ut varys
 aductis Authoritatibz appendit Thesaurus de
 poenit parte 2. c. 1. vesiculo amplia stio.
 Alijs communis qui ea prædicta re moventur
 q[uod] res portis et sacra consistit in indivisibili
 Ideoq[ue] et paritas m[od]i dari n[on] p[otest] v[er]o q[ui]o mi-
 nimis e maa quid cum se porti prætentitur per-
 mutari eo q[ui]o crimen angustis per hoc q[uod] vili ini-
 micos p[re]cio res portis agnitor late Regalibz
 de Lombardia num. 7. capite 25 a. 3. Iuxta
 uteriq[ue] gravitas hujz crimini ex quo in lauris
 Canonicibz heresis appellatur ut constat ex iuribz

late relat. i. Misionatio Infir. Cncat. Cap. 4.
 hoc Tit. disert. 13. sive q̄a simoniai rem sp̄tulam
 et sacra cum temporali p̄mutando speculative
 uerant res sp̄tulas posse in commercium deduci
 q̄o dñm casu fñr. hñc si sive q̄a ita operantur
 ut agerent qui res sp̄tulas et sacras p̄tio com-
 parari posse arbitrarentur. Indeq; fit simoniacos
 ad infarctocticorum posse a quib; accusari
 ad Extum in cap. Tanta de simonia. in defutum
 item aliarum probnum m. conjecturas admitti-
 nec n̄ tñples singulares et q̄o dñs justa auris
 Colis apices testificari n̄ possint. Aliq; p̄t in
 q̄o heresis est simonia indicie convenienter at
 morat. Abbas in cap. licut. 6. de simonia
 et p̄sequunt Dd. de hac mā tractantes.

Infurit. 3to hujz criminis gravitas ex
 pochis p̄ sacros canones sancionez, aplices con-
 viciatis negl. eare certa Iuris regula afferri, cum
 de simoniacorum poenis differatur, id n̄ à va-
 rys circumstantys. Prisq; simonia speciebus
 dependet, illud tamen in Iure firmatum habens
 quod generation loquendo simoniai oes poenam
 excommunicatiois et Suspensionis ab exercitio
 ordinum summo Pontifici reservata incurrunt
 sive de Iure dono iste de Iure. Culstic simonia
 perlibeat Extrav. & Cum deceptibile int communes
 de simonia nec n̄ poenam infamia ex qua orit
 irregularitas, inhabilitas exercendi publica officia
 alijs oia cum infamia connecta resultant cap.

Hec diligenter ibi glossa de limonia In specie
 ac loquendo de variis limonia species epistola.
 Tabula quod pro limonia pure mentali v pure
 conventionali sive cum actu externo conjuncta
 sive non nulla potius duri incurritur dummodi
 talis limonia extrinsecus n appareat ut late
 probat Suarez lib. 4. de limonia c. 55. num
 10 et seqq; qd scit Teat; oē poenias limoniacos
 indicantes ultra cogitationes v conventiones reali
 quoq; prestationem v receptionem requirunt, ideo
 hinc gravissimum temp est limonia mentalis
 v conventionalis. rimen, in foro tñ externo
 nullis poenis afficit d poenitentiam fori iusti
 dimittitur ac relaxatur. Idemq; alio extendunt
 ad limonianum mixtum in qua scit datio v re
 ceptio non querit utriq; completa quia v
 id qui rem apostoli v apostoli annuaam rece
 piti premium profare recusat, v id qui jam tem
 porale pretium personarit renoveret apostoli v apostoli
 ad nequam precipere negat in qua qdñ contro
 versia consulendi et entierex lunc ludorum
 lib. 1. c. 9. num 8. Gardias de beneficijs part 8.
 capite 1° smo alijs.

Alijs in ab alijs admittit qd m. ei poene
 contra limoniacos ita consideratos n hant ipso
 iure confidentia, qd idem est de facto n incus
 rant iudiciorum vloris remitti eisdem reos
 posse punire prout m. extra Controversiam
 est in limonia confidentiali superiq; attacta

ad incurandas Culicatas poenas sufficiere qd benc-
tium ab uno ~~estato~~ ep. datum et ab alio
confidenter receptum, licet recipiens pensionem
nō solverit v alio modis modo permissionem
enam nō impleverit ut disponitur in Confititib.
Aplicis supra indicatio

Redundo in ad Limoniam realend pro
qua poena ipso dure infliguntur tres gradus
enumerantur, primit collatio ordinis Limoniae
facta 2do collatio beneficij pariter Limoniae
facta 3to signis ingessus. Quod spectat
ad collationem ordinariam qm quod concord-
tam ab ordinante qm ab ordinario nec non
ab alijs qui moderatores existent ipso facta
poena clausinianis reservata Pontifici
incurritur Extrav. 2. de Limonia in Comme
Trident. Lefs. 21. c. t. de reformatione, Pro-
fere illas conferens e deponendo quid est or-
dinaria poena a Lauris Canonibz confitita
cap. Sicut cum alijs de Limonia extra ordinaria
vlo poena e Lascensis ab ordinariis collatione
e Pontificiis exercitio et ab administracione
Pile remoto Cap. per tuas. de Limonia et
Sanctam Petr salutarem in Constitue Lxxi 5. incipiente
~~de~~ ~~de~~ ~~de~~ ibi oes alie poena laborum
Canonum innovantur Id sup ordinatus nō em
ab ordine Limoniae ~~accipit~~ ^{accepto} suspenditur
Q. m. ab alijs lystre habitis ut rotat suar
de censuris disp. 31. Sectione 4. nec nisi elypso

a suspensione decennio colet dispensatio Apulia
concedit ex Bulla S. P. 5. incipiente Cum primum
si commissa sit limonia in collatione et
recepere beneficiorum v. alterius administrationis
cum apud potest be spiritu connat propter econ-
municacionem supradicatae collatio provisio
clutio resignatio et quinque alii acti est irritus
ad eo ut nec pronovans collationem posset quis
ad idem beneficium et officium affervit v. m. alia
recipere ex istata Constitutione S. P. Debet in-
sup beneficium v. officium m. ante Lentenam
dimittere preceptorum fructus restituere extrav.
Defensione hoc Tit. Edg. procedit m. si casus sit
occultus immo m. si ipse limoniam non comiscerit
et si commissari alioz proter ignoraverit
quod ut docet S. Thomas Q. 2. Quod. 200. Art. ult.
ad istum restitutio facienda est ex defectu Ti-
tuli quem limoniale provisq n habet eadem
restitutio fieri debet v. Cule in qua beneficium
e litum propter injuriam quod ei videtur irrogata
v pauperibus et causis pisis explo preby a Luda
pro nefanda redemptoris nostri positione recepti
ad eam sculptura peregrinorum fuit destinatum
late signans in cap. Tua nos. hoc Tit. num 13.
v denunciam Camerl. Aplicet iuxta consuetudinem
expositam ab Ingolino de limonia Quod st. 23.
num. 3.

Dixi super etiam si is limonianam non com-
miscerit causa ignoraverit in a. duplicitate pt
contingere v. sibi in odium beneficiarii v. ut is

possit beneficio privari & in ipsis favorend
ab amico & consanguineo ut beneficium
acquirat. Valet sane collatio beneficii in primo
casu si beneficiatus limonianam ignoraverit quia
dolus et franks nemini. Ita p. dec. cap. Licut. 33.
hoc Tit. Sec. a. diendunt in altero casu ubi
n. Limonis labes ad beneficiati notiam pre-
nerit ut his beneficium ejus fructu dimittere
fructu huius bona fide consumptos restituere
n. tenetur ut docet L. Thomas 2. 2. citata
l. 100. Art. 6. q. autem poenis limonid
confidentialis trii coegerant videtur p. in Con-
stitutibz P. IV. et S. P. V. supra memoratis
et plene relatim a Thesauro ~~de~~ de poenis
parte 2. c. 3. per totam. ~~partem~~

Tandem tertia species Limonid q. Culotis
poenis ipso facto punitus est in Regno ingressu
in quo huius iustitiae suptentacionis ut sit in Monasteriis
monialium in aliis dōs siccirco probabit nec propte
et plena libertate q. patitur pro ipso Regno
ingressu alijs temporales polvabatur poena excom-
muniens p. r. reservata statim incurritur
et ita in Regnum admisq. neq. eccliesia aplica
dispensatio in eodem Monasterio remanere
extrav. l. de Limonia inter communnes. Prater
q. Limonid species hactenq. expositas commu-
nitates censem in alijs Limonid casibz ipso facto
nullas poenas incurri q. arbitris ludicis de re-
misum ut attentis circumstantijs depositionem
ab officio et beneficio infamiam Excommunicis

Lentenam aliasq[ue] poenas prouincient ut docent
pauperes apud Iustitiae lib. 14. de limonia c. 55.
num. 5. Alij contra iudicis sententiam poenam
ex omniis aliasq[ue] ipso facto, i[us] quilibet limo-
niale incurri.

Titulus 8us

De alijs delictis mere Culsticis sed in-
nominatis per quid ppal[es] deg offendit.

Capitulo Iuris Civilis quo attento contractu in no-
minatos et in innominatos dividuntur ut alibi
innimicis et fuisq[ue] exponunt interpretes in Tit.
Institutionum de obligib[us] Criminibus quoq[ue] rerum
Professores in duas species criminis Culsticarum
personar[um] divisorunt, in nominata est q[ui]d expref-
siva non habet et certa poena ad reas et in innom-
inata q[ui]d expressio nrae carent, certa p[ro]p[ri]etate
in designantur et sicuti contractu innominati
per quatuor capita explicantur scilicet do ut des, do ut
facias, facio ut des, facio ut facias Institutionum
citato Titulo ita licet innomina tere sint Cri-
mina Culstica innominata ad 4. In capita con-
miserre reducuntur nempe circa ordines circa
potestem Culsticam circa beneficia et denrum
circa vita honestatem. De his ergo innomina-
tis delictis iusta ea q[ui]d innimicis Et. A. sermo
hie instituendis opportune n. in numero debu-
torum p[ro]q[ue] ppal[es] domna maiestas offenditur
delicta Culsticorum q[ui]d causarib[us] culris avisia dei-
servitio manipulantur recensuntur ad scribuntur.

Circa ordines duplenter potest delinquere
~~modo si n*n* suscipiant eum et suscipiendi 2do~~
~~modo si n*n* suscipiant eum n*n* et suscipiendi. in una~~
~~dalse ad numerandi et qui provisi de beneficio~~
~~Parochiali v*v* de Archidiaconatu v*v* Archipresby:
 ratu ad ordinem requiritum promovere n*n* curant~~
~~similiter Ep*p* electi et confirmati qui intra 3.~~
~~mensas p*p* Superiorum n*n* consecrantur quoniam pena~~
~~est ut beneficio v*v* Ep*p* patru privent cap. licet~~
~~et caps. commissa de clere in o*o*. Trident.~~
 L*e*ss. 23. capite 2. 2do modo delinquunt ex-
 communicati si ad ordines ascendant ita recipi-
 entes ordines p*p* saltum v*v* aliquo ordine omisso
 v*v* ante legitimam v*v* n*n* statutis a dure temporibus
 v*v* qui ab Ep*p*o n*n* suo abs*s* legitima licentia pro-
 moventur et contra formam Constitutionis 4*cl*.
 Innocentij 12. in iuuentio speculatoros. Tan-
 dem qui ab Ep*p*o excommunicato v*v* licet aut
 L*e*chismatio v*v* ab Ep*p*o d*r*ec*r*it*z* ordinant*g*hi
 accedunt ad ordines promoti cum impedimento
 ligam*z* v*v* irregularitatis de f*f*ab*f* ob*z* in d*ef*icit
 omnis f*f*us*f* dis*f*it

Delicta immunita circa potestem Li:
 descrician*x* & dona op*z*ia 3*by* modis contin:
 gere potest d*m*o n*n* modo s*s* carens potestate C*ilia*
 illam exercet 2*o* cum quis h*is* potestem*z*
 impeditam exercet *z* h*is* cum q*z* h*is* potestem*z*
 n*n* impeditam illa indebit*z* nullius. d*m*o sane
 modo delinq*z* d*ar*ing exercendo op*z*ium alio*z*

ordinis et Clericis exercendo ordinem quo n^o est
 insignitus cap. 1. et 2. de Clerico a ordinato
 ministrante ubi statuit talen Clericum debere
 depodi et promoveri ad alios ordines prohiberi.
 Sicut ro^s Clericis n^o sacerdos qui missas celebrare
 & sacramentales confessiones audire ausq; fuerit
 tñq; rehementes suspecte de heresi à Tri-
 bunali Sacre Inquisitionis puni^t et post abju-
 rationem curie Seculari traditus ultimo cunctio
 placentio ex Confit. Reg. VIII. ^{et} Clementis
 VIII. ^{et} Urb. VIII. ^{et} ubi disponit reum
 dicta poena e^c afficiendum dummodo 20 annu
 compleverit. Card. Albiⁱ de inconst^a infidei. c. 34.
 num 45. et segnib^y ^{2do} modo delinquitor
 ab hinc potestem^e impeditand u^r cum Clericis
 & excommunicatis excommunicato deposito & intituto
 ordinem exercere compescerit cap. 1. Et Toto Tit.
 de Clerico excommunicato deposito & intituto
 ministrante. ^{3to} demum modo delinquitor
 cum ab hinc potestem^e impeditand indebet ille
 exercetur, id multipliciter accidit nam si Presbyter
 & ieiung celebaverit. Si cadens die pluvies cele-
 braverit, nisi forte & in casu neffis & rne Primi-
 legij & oblytanam conuertindinem fecerit put ex
 praxi Universa Cule in die Nativit^t d. N.
 Deen Xti ~~atq;~~ atq; in Hispanijs in die Commemo-
 raonis omnium fidelium defunctorum ex pecunianis
 Indulbo fieri solet. Late Pasquarid^o de Sacrificio
 Missæ parte 3. Tit. 1. num. 7. Delinquit incusper
 Presbyter qui in loco intituto sacrificium peccat

& si super Altari non consecrato & sine rebus
 sacris ~~consecratis~~ & si in vino aquam non miscet
 & si in calice vinitro aut ligneo & si Latinus la-
 cordis panem fermentatum sit non sacramentum con-
 secat qui ois profundit officio et beneficio privari
 cap. finali de celebrazione missarum. Idonei di-
 cendum si ob ejus culpam aliquis de sanguine domini
 in terram & in tabernaculum & in aliis partem
 cecidit & si hostiam non consecret et populo
 solendam exponat & si post consecrationem ad con-
 sumationem non deveniat & si Sacrolanctum Eucha-
 ristium non custodiat ita ut cordibus et aliis pa-
 tent & qui in administratione sacramentorum ab eo
 et negligentes ut pp. coram culpam aliquam sine
 sacramentis et perditione sacramentis poenitentia
 defecerint, qui preceipue si ^{parochi} sint ab officio
 sunt removendi glossa in cap. officium de offi-
 cio archidiaconi.

Ad eandem speciem delictorum merito reducantur
 ea quae a sacerdotibus spectant rigillum sacramen-
 tale frangentibus qui de Iure Communi ~~re~~
 in Cn. li Lacerdos de poenitentia dist. 6. et in
 Cap. Oris utriusque de poenitentia et remissionib[us] poena
 depositionis et detractionis spectud in monastrium
 puniuntur. Itaque poena hodie poena
 Tricarium in perpetuum subrogata est in
 gravitatis latitudi criminis quo sacramentis scotum
 Iure nemum culistro & galati m. et duas cer-
 vicescum sacrilege violatur et odiose redditur

Sacramentalis Confessio qm secundam ef*fect*^{um}
post naufragium libulam accepimus. Imo in
confessione revelantes ex eadē revelatione & ali-
unde suspicionem heresis ingerant lacrum inqui-
tionis Tribunal contra eos procedere p*ot* ut ho-
sat inter alios Pignatelli consultu*ne* S*ecundu*s. p*ro* totu*m*
Tomo 7.

Huc m*o* spectat gravissimum et enorme
crimen solicitationis ad turpia in sacramentali con-
fessione q*uo*d describit: Tentatio facta explicitis &
implicitis verbis & scripto sive signo aut factis
a confessorio legitimo adverz*g*macung poenitentiam
provocando ipsorum ad in honesta, sive cum se sive
cum alio quomodoq*ue* in actu sive inde ante sive
post aut loco ~~actu~~ *et* intuity Confessio*n*is sive realis
sive simulata. sed q*uo*d verba satis demon-
strant casus et circumstantias, in g*o*b*is* iusta con-
stitut*io*nes apostolus & Pauli et B*ea*t*is* V*incenti* et Greg*orii* X*V*. qui contra
fale delictum leges evulgau*er*unt, solicitas constituit.
Rei a*ctu* hui*s* criminis tamen suspecti de heresi ~~sed~~
a Tribunal*is* I*nquisitionis* puniunt et post
abjurationem gravissimis poenis damnant imo
aliquid cur*io*d*m*. Seculari tradunt*ur*. Sponte
vo comparentes et antequam fuerint denunciati
salutarib*is* poenitentio*s* relaxant*ur*. Penitentes insuper
solicitationem passi sunt confessarium Tribunal*is*
Inquisitionis denunciare nec nisi facta denuncia-
tione ab ulla Confessario sint absolv*ti* ut supra
de heresi dicebant*ur* et notat*ur* cardinalis Albici
de inconstaa*n* in fide c. 35. Nunc de delictis quid
causione beneficior*s* agnatur aliquam prosperam

Non enim porro p̄nnatum limonis crimen
 se quo in titulo precedente tractavimus &
 alijs m. innatis modis circa beneficia delinquit,
 ita n. peccant qui beneficium à laico obtinent
 et obtentum retinere p̄sumunt cap. Præterea
 de institutib⁹ ubi excommunicis poena profertur
 contra presentantes et presentatos et isti bene-
 ficio et officio privant. Item qui presentati
 à Patronib⁹ institutionem ordinari⁹ recipere negli-
 gunt nec n. qui beneficia hereditario luce con-
 sequi tentant, et tandem qui sine legitima suscip-
 tio collatione in beneficij vacantiis possessionem se
 introdunt. Cap. Lxxii. Divititios de concip. Rob.
 eodem præterea modo delinquunt qui beneficium
 n. adhuc vacans obtinuerint cap. 2. eadem sit.
 v. qui beneficium p̄ fraudulentam subrep̄neant
 , dolose retinuant facti veritatem v. per obrep̄neant
 id ē cum falsitate à sede ap̄lae extorquent cap.
 super literis. de rescriptis. Ad hec qui cogunt be-
 neficiatos p̄ vim et metum gravem ut beneficia
 dimittant Clement. Multam de poenis. Per iter
 qui h̄ntes beneficium cum onere residendi in
 illo n. resident nisi ab infirmitate v. alia legitima
 causa excusent. Toto Tit. de cler. n. residente.
 Suspectū ut de delictis quid circa honestatem
 vita patrantur verba faciamus
 Varijs profecto modis personæ Ecclesiæ pat-
 contra honestatem vita delinquere. Plura a. invi-
 tatione à laicis fiunt q. Clericis et oīs p̄hibita et
 a. aliquæ saltem p̄ rhe insituti horum notitia

habeat placet in tunc claves eadem delicta divi-
 dere, iustus Clerici in ordine ad vitam honestatem
 & actiones & artes pro officia pro cultum corporis
 peccant. ~~Per~~ Per actiones porro delinquunt si
 armati proficiant ad bellum sine justitia sine
 iniustitia sit bellum et sine ipsis certent cum aliis
 sine nullatenus armis utantur. In bello in contra-
 turas et hostios initio licet Clerico alios ad pug-
 nandum hostiae cap. In dubio. de poenit. ~~ad~~
 dicendum si Clerici tam clamore fet etrepit
 canum ad venandum accedant, licet n. ijs licen-
 tum sit ad animi relaxationem cum ~~et~~ scitibus
 et vigo venari. clamorosa in venatione expulsae ijs
 prohibetur in cap. 1. et 2. de clericis venatore
 et in Clement. nec in agro. ~~Per~~ S. Porro. deputatus.
 nachor. Delinquunt item si taxillor et aleas
 ludos cum scandalo alios frequentent cap. penult.
 de vita et honestate Clericorum. Den si cum mul-
 eribz suspectis de incontinentia consortium ha-
 buerint, multoq gis si cum ijs cohabitaverint quo
 dom uen p Culsum Indicem sunt serio moneendi
 et qng poss trinam monitionem non parcent nec a
 dicto consortium & cohabitatione se affincant ex com-
 muniantur et si stinares fuerint fructibus benefi-
 ciis ipsius beneficiis pecunio privantes cap. 2. et
 4. de cohabitatione Clericorum et mulierum. ~~Per~~
 fine artium Clerici peccant si mercatu-
 ram & aliam negotiationem exercent cap. 1. cum
 alijs ne clericu ~~et~~ monachi, ~~Per~~ parider si

cordis artib⁹ v⁹ Carnificina tabernac et hibi:
onis officio valent vel n⁹ si chirurgia v⁹ me:
dicina operam navent quovis a. Collet in hoc
Pontifex dispensare, semper tñ in brevi aponit
clausula: citra incisionem et adunctionem gratia
et amore dei erga oēs attensa medicorum penuria.
ut notat Corad⁹ in praxi dispensacionis lib. 5.

c. 3.

Delicta Clericorū quo d̄ beneficia ad huc
redimunt si est contra Culānd, in qua benefi-
cium hnt. Advocati v⁹ Procuratoris officio sum:
gant cap. finiti s. Cleric⁹ de postulando v.
Sic in leuis Lectori tabellionat⁹ officium exer-
cent et denum si quovis modo in carcere can-
guinis esse miscant cap. Lentenā ne clerici
Monachi.

~~Secunda~~ Postremo rōne cult⁹ corporis
Clerici peccant et deforant res ipsas n⁹ diversas ab illis
q⁹z laici utunt, si comam chntriant, aliud q⁹ de
ficiant qd eorum statum dedecat cap. penit.
De vita et honestate Clericorum. Opportune no:
tandum pro Clericis in ushe et Chelito statu
morantib⁹ debere eos ultra generales Lectorum
Canonum lantiones servare ^{intra} ea quid Sancta
memoria Benedict⁹ XIII. in loco. Romano sub
Tit. 16. expreſſe mandavit, qui qm Pontifex sanxit
tales Clericos ex mero inceſa in habitu Laicis
ipso dure fruct⁹ beneficiorum amittere eosq; de
tabund Cule in qua situm ē beneficium sub

poena peccati gravis restituere, à pro restitu-
tione honore a solo summo Pontifice potest
absolvi.

Titulus 7mus

De sortilegii sacrilegio et maleficio.

Cum sortilegia sacrilegia et blasphemia in numero
eorum criminum comprehendantur q. ex gre suo
upali deum respiciunt, cumq; contemnunt, merito
pot procedentes hoc Rubrici subrectitus licet hoc
minimorum species certo determinatoz designantur
et qd dgs pnt à Iudicib; Ecclesiasticis de factis cognosu-
misti fori dicantur. Sortilegium nove exceptum
est usum cuiuscumq; medi⁹ & inutilis & prohibiti
q; alioz pro se & proo alio procuratur. Unde
hoc donatores, Magi, Idololatri, incantatores etc.
sub rne sortilegi⁹ comprehendunt, immo m. illi
qui bona fide et ignoranter inutilis medi⁹ utunt
at aliquid cultum innoverat, licet isti bone ig-
noventia nec proprie sortiligi erat, nec sortilegi⁹
poenas incurront, qis a. proprie et specifici sor-
tilegium acceptum definit Lapetitio quoddam
cumme oratione qua homo ministerio daemonis utit
at aliquo faciendum & impetrandum cap. 1. et 2.

De sortilegi⁹.

i. Dr: Ministerio daemonis id est in instrumentis dia-
boliis et nec ex institutione dona nec ex propria
nra cum effectu conexis.

Dr: at aliquo agendum & impetrandum Luria
z regi ut sortilegi⁹ officium obtineat & satis est ut in-
tendat atq; pentez. Bordony in Grammati. l. Officij

Sectione 31. num. 6.

Sortilegium ut notat Angelius 2. 2. 2. 95.
 Art. 8. in consultorium, divisorium et divinatorium
 dividitur. Consultorium est quo dñna voluntas p
 sortes seruit, quid in hac ^v in illa re sit agendum
 et evitandum, tentare n. Deum dñ qui cõte nescit
 et protermissis ordinarijs dñna ptovidend me-
 dijs deum p sortes consultit et has extraordinaria
 ejus povidēam recurrit, ideoz tales sortes nisi
 xpeli dei iufu ^v instinctu et ~~cessu~~ cum hu-
 mili reverentia adhibeantur et prorsus illicite
 et sub poena excommunicis prohibita can. locis
 26. 2. 15. s. Th. Loco supra citato. Divisorium
 est cum p sortes inquireat quid uic sit tribuna:
 dum uice in rebus communibz sive honoribz
 et dignitatibz quod qm geng sortium n^o e ab:
 solute prohibetur; imo aliando pniititus nescire
 parte circumpanarum utiethr ut rne inten:
 tions signis n^o à dñna pvidēa q. rer vii pfectio:
 nes moderat et regit ab aliis ^v mere à for:
 tunā eventum expectet. Ex parte item mad si
 sup re aliena sortes mittantur ^v si officios collo:
 ubi rao aptitudinis pecorat inspiuit sortibus ex:
 ploratur ^v demum ex parte modi, si aliquo
 illicitum et suspectissimum qo sortibus misceratq
 res sacras ^v si fraudulentem et dolose sortes
 adhibeat. Late Guarez Tom. 1. de Rgne lib.
 2. de Suppositione c. 12. Divinatorium postremo
 sortilegium frequentius committit ~~de~~ ^{per} de
 eo pertractandum.

Divinatorium itaq. Sortilegium est cum
modis illicitis exquirit futurum occultum qd natu-
raliter sibi n^o est, in quo qd genero numerantur
ramnabiles artes Divitorum, qui circa aras Edolorum
nefarias processus fundebant, ut deum responsum re-
ciperent, Aruspicum, qui ex ea secundum inspecie-
bant ut ex eis futura prodiicerent et dies horasq.
observabant, ut qd singula tempora fieri debent
enunciarent. Astrologus, qui volatq. avium cho-
ces ataq. hujusmodi signa rerum pro gerendis ac-
tionibz perscrutabant, de qd orientio habet, in
Can. 1. 26. 2. 3. in qua qd ea p. plures canones
similes his divinationis species recensent, nim. Ne-
gramantia p. qd certis signis demonis artificiis
inphantis resurrectionis mortuorum effingitur. Are-
mantia qud p. signa in aere apparetia seu
aere p. spectrorum apparitionem incantato-
ri. Chiromantia qua p. signas & lineamenta
fotis putris exanimat. Hydromantia qua p.
aque & p. signa in aqua apparentia res occultae
divinant. Pictomantia qd ex signis in igne. Geo-
mancia qua ex primis in terram projectis. Ac-
toposkopia qua ex signis in fronte & fratre futura
cognoscit et deum res. Astrologia p. qd ex aspectu
et examine siderum futura pronunciantur.
Astrologia n^o agitur hic intelligo na-
tum qd circa nautica versata, qd agriculturam
nauticam et medicam facultatem quid plus
viaria tempestates aliaq. temporis mutationes

nec in complexiones hominum eorum, inclinaciones
 aliquomodo indicat, hinc n. scientia hominibus
 ut aliquis lumen prohibeat ut potius in bonum pu-
 blicum ame degat ut notat s. Th. 2.2. 2.4.4.6.9.
 vermo igitur hic est de illa Astrologia quod futura
 tangunt infallibiliter ex auctoritate influentiis pro-
 dicere intendit, eive eadem futura à mea sive
 ab accidente sive ab aliis arbitrio nono verbo à
 Deo Providencia inde dependent. P. Contraria haec
 va Astrologiam quod iudicaria dicitur Astrologi
 eidem vacante cultura iudicium de futuris pro-
 nunciant, plorant ab aliis lumen paucum faciunt
 promulgant ut late offendit milioratus iustit:
 ticiar lib. 4. hoc Tit. Dissertat. 3. ex th. summ
 Pontificis Vixit. K. in Constat. 2.1.1. incipiente
 Cabi et terrae creator. et Urbani VIII in altera
 incipiente: Inscrutabilem n. invenit firmavit
 verbum in poena mortis addidicent et sita.
 Et astrologi circa statuta Ecclesie Reip. et sedis
 apostolice et circa vitam Domini Pontificis et ejus Contra:
 quinorum iudicia protulerint, nec si aliquid
 eadem iudicata peresse retinuerint ne alys open:
 derint tangere hanc maiestatis rei bonorum que
 confiscaione damnantur ex s. Inquisitionis
 edito contra Astrologos procedit tangere suscep:
 tor de Barci, sic agere tangere ex fato invitabili
 certo futurum affirmaverint.

Accidunt his artes illae à dormone imp:
 vento ad experiendos thesauros, ad cognoscendos

pures mediante cribro a fiale capiuntur
q. communiter artes gabriellis. Non, nec non
nisi libri, speculi, cornuti, & cinguli alterius
se i pro exipiendis responsit a doctriina diffi-
cile. Apertant m. huc recitationes precium ab
pula n^o constituta & suis vicibus dicta & cum
aliqua corporis positura ut v^o lato recipiunt
et sicut dñe labore, acquirantur. Hinc com-
muni eis specie divinatione exposita considera-
tendum, si q^o cult certaini fidem concurrit pro-
stiterit, cumq^o ob causam poterit in Lecto decum-
bat, ut per somnia futurorum sit conscius,
dene. Tandem e affirmandum quod in medijs
et instrumentis aliquo utitur, quod cum opa-
to effectu nullatenus connectuntur. Late Bodonij
in Manuali S. Officij Lect. 30. per totam.

Iam v^o ciuiti ex hacten, expressio rapid
et divinationis species, alij n. cum pacto exposito
inito cum doctione coniunguntur, alia cum
pacto tacito, ita rident est. Certe legiorum
divisio, pactum expressum dari dicitur, cum q^o
per annum inserviendo, acly Deo baptizati
alijsq^o Eulde sacramentij renunciat et Diabolo
& in forma visibili apparenti & in manibz
aliisq^o Magi obedienter despondet et corpus
animamq^o devorant. Pactum a tacitum co-
ntra certum verum resultat, q^o intentatum
effectum natura produce nequeunt, licet
aliq^o non nisi supernaturale ope demonis

Deo sic primitore efficeret mediantibz medijs à doc-
mone hereticis, qzg traditis, qui se ipsoz illi man-
ciparent.

Porro Sororilegia qud cum pacto exp̄so & tacit
nentris hereticis, ea p. q. pactū exponunt
& cultum Diaboli ~~regulat~~ continent & alijs partum
q. d. Diaboli auxilio utrūq. nō intendit, ea bologz
pactū existim inest, ad hanc heresim labe notandum.
licet non ad hanc Diabolo adiuvare ut in
exp̄so pacto contingit, cohæcta media & recta
& utilia ad obtinendum effectum quād
nō ab obtinere nō pot, proba siem auxilium
poenitentia ad illa concursum ideoq. virtutē et
felicite adducere diabolo dō q. ab hōis tñm &
suspectis de heresi fieri solet.

Plura porro Sororilegia hereticorum
exempli proposit inter alios Agorij tom 1.
diaps. motabilium lib. 6. c. 26. l. A. Dantur
In alia Sororilegia ab heresi prores innunia
qud proinde simplicia dñs, cuiusmodi
erunt quoddam superstitiose observantie
in qbz nullam partum cum diabolo in-
tervenient qzg obligere herbas in die
Nativitatis sancti Ioannis Baptista
juscando illas & meliores, die veneris aliqua
facere nolle ne exitum infastum habeant
hisq. alia, in qbz p̄tum grave committitur, ha-
reis tñm recipilio heresim abeat, imo aliqui
censent sororilegium non invocatione docebantis

actum ad obtinendos effectus quos ipsa deo permittit
 producere potest ad proscriptos, ad amorem pleten-
 dos, et amatorium. Hinc sortilegium ad ma-
 hum alium inferendum et maleficium, ~~et beneficium~~
 veneficium vocat, Aliis igitur censent talia sorti-
 legia cum invocacione ~~do~~emonis acta hereticaria
 non esse dummodo invocatio ~~do~~emonis in eis cultu
 intendat licet enorme peccatum sit et poena pu-
 niendum late. l. Th. 12. 2. Diot. 95. l. 2.

Merito autem utriusque Iuris censura sortilegi
 damnant, paucis potius à Lure canonico inflicted
 recensentur in cap. 26. a Lundrone l. ad Stan
 inclusive et in Decretalibus Tit. de sortilegijs
 Paucis vero Iuris civilis ex Tit. Codicis de male-
 ficiis et mathematiis consistunt. Si sortilegium
 contineat heresim à Tribunalis Inquisitionis
 poenis hinc potius punitur. Sortilegij item qui pac-
 tima expessum et taciturnum cum ~~do~~emono initiat
 et unum et plures ita graviter lascerit ut ~~ad~~
 mors fuerit intenta post abjuracionem comburit
 sive vero mors non evenierit perpetuo carcere adiuit
 Imo de dure colli m. contra sortilegium non potale
 poena mortis statuta quod tamen in praxi infligi
 non solet sed propter excommunicacionem à Prelicio
 confitutam poena arbitraria usq; ad Tricenes
 inclusive lapidis delinqentibus datur, et quandoque
 ultimum supplicium decernitur si irreparabile
 damnum alium fuerit illatum. Pro clericis

nos statim ut ab officio et beneficio deponamus
spectus carceri mancipentur, et si in delicto
inconveniens laicis curia puniendi post de-
gradacionem traduntur, quoniamque universa res pen-
det a circumstantijs quod eunti delictum augent
et minuant, ita poenam et angri et immunit
postulat.

Titulus 8 vls

De Sacrifegijs

Sacrilegium communiter definit, rei laicorum vio-
latio, in qua quoniam definitione violatio pro gre
rei sacrae propter differencia usurpat, quoniam non est vio-
lacio laicorum est. In illa quoque circa res sacras
committit, rei a. non loca res et personae in lati-
ori scione comprehendunt ad theatrum in L.
Lei 5. L. Des. 23. f. de verbis significacionibus
Hoc sacrilegium in locale reale et personali
sorriditur. Locale sacrilegium committit cum cultu
debet, loco deo per opus rite et solemniter de-
dicato contessentur atque violatur, nonne a. loci laici
Cultus atrium et cibeterium intelliguntur, immo in
hospitale aliisque prie dodes in forma cultus adi-
ficata et auctoritate Opere ecclesia in qua Sacrum
publice celebretur capitulo ad hanc de legibus domibus
dici: publice. Quia oratorium privatum est pen-
sare aliusque magnetis commodum usum confor-
tans loci laici nonne non intelligitur licet ibi de-
licentia Papae Sacrum celebretur. Nomine insuper
violationis quicumque loci laici contemptus con-

prohenditur qui dono multipliciter accidit atq; pa:
 trator amis Tert si cilia armata manu et pugni
 adhibitæ occupetur, diruat, & incendio raptetur
 Idem, dicendum si dona officia turbantur et missæ
 sacrificium violenter impeditur excitando vng
 tumultus et rixas, ne sacra celebrentur si Tom:
 vivia ppter pfanas caas, comedid, honesti,
 ibi exerceantur Ido si sanguis injurioso et
 violenter effundatur, ideoq; violata cilia n̄ dō si
 & effusio sit modica v̄ si infornito accidat
 & si furioso, ebrio, etc. committatur, & denum
 si episcopio licet notabilis fuerit alijs n̄ innocens
 in q̄bz q̄bz casibz n̄ videtur injuria culta irro-
 gari, animotla decisione 64. num 301. et le-
 gatibz 3to Si Iudeo laic⁹ in loco sacro forum
 constituit et contentiose iurisdictionis act⁹ exercet
 Dixer: contentiose, act⁹ n. iurisdictionis voluntarie
 et pietatis exequi n̄ prohibetur. Suarez de Ryn⁹
 lib. 3. c. 4. num. 12. 4to Si q̄s reum in culta
 configuij caa existentem violenter extraxerit & vni-
 uilis manipaverit vel detinuerit. Pignatellus
 consultaone ~~126~~ 126 Tom. 2. in q̄bz a. casibz
 rei ad cultum configuentes immunitate n̄ gan-
 deant, et licite ab illa extrahant. Fusq; adversit⁹
 in Inscriptibz canoniciis in Tit. de immunitate
 Ecclesiarum, ad quas nos remitting ut duas alias
 species sacrilegij realis et penalis exponeamus:
 predicator. Sacilegium reale adversq; rem sacra
 committitur, cuius rei n̄ne venit & quid p̄ se sacra

est occidit modi et ipsa pars leviora deinde vero
et secundario sacerdotum reliquiæ quæ licet
per se sacra non sint ad usum in sacrum est defini-
nata ut et calices. Potest ora altaris vestes
sacerdotales hisq; clia.

Inib; sane modis circa lemonta sacrilegiorum
patrani posse fuisse tradunt. Taliæ Morales et la-
nonista ad quos me refero, ne in re satis nota
sunt videtur immorari. Sacerdos vero reliquias utting
decorantes sacrilegi. Et et de heresi vehementer
suspecti. Idemque diendum de illis qui sacrasima-
gines fecerant. Postremo circa res posse planas
ad usum in sacram destinatas ut et vasa Altaris
vestes sacerdotales hisq; clia tripliciter sacrilegi-
um committit. Amo si à loco sacro subtrahantur
veg; si ab Eula uero sacrario porto auferantur. Do
Si de loco non sacro amoventur, ut ei quæ non in loco
sacro et alibi res enunciatae fuerint sciens p
cepimus præsse benedictas et Deo dedicatas. His
bonum si quæ res impropre et in latiori scatione
sacrae veg; vota argentea quæ in signum recepti
beneficii Altarib; appenduntur, inde furandi adi-
mo Hollat late Gonzalez in Cap. Cum sit
ente 3. de de foro competente nuon. 4.

Personale sacrilegium de quo ultimo loco
est retractandum circa pecunias sacras committit
Amo si mang violenter et injuriosæ in illas con-
ficiant, ad teatrum notissimum in Cao. Si q; eva-
dente diabolo. 16. 2. 4. Unde sacrilegium est quod vir-

injuria cum animo offendendi peccata ^{caelital}
facta dum modis reales et extrinsica sit nec
in solis verbis sed in facto consistet. Quod si ei-
dem peccato capiantur ut in carcere detineantur
nulla licet corporis lesionem sententia ad lex-
sum in cap. Tertio de Lenti Excom. Etio
si iudea laicorum et quovis alter secularis minister
qui ex censura dubiis contra Clericos procedere
negat sententiam in illos proferre Palam serit
quod quoniam causa oia dicta sunt in solis quoniam
Criminali iudiciis est irrita ^{page} revera iudea cum
ministris quorum opera in procedendo fuit usq;
sacrilegij crimen committunt cap. Iunio non
ab hinc de iudiciis.

Major porro ut nos sacrilegij gravitas
ex circumstantiis dependet ideoq; gravis delin-
quit qui in ^{peccatis} sacra, qm qui intres ^{et} loca
sacrilegium committit et quo sanctior peccata
est eo gravis crimen iudicatur. Unde furtum
hostie et vini consecrati qd in peccatum
xii Dni sub speciebus contenti ditecde com-
mittit principem in sacrilegia locum sortit
et peccato mortis irremissibiliter damnantur
Parimolla decisione 14. quoniam 15. dicit m.
de sacrilegio ^{locali} et reali ~~est~~ affirmandum quo
n. sanctior est locorum res id gravis delinquunt
Inde lego sacrilegiorum peccatum oblatio iudicis
antiqui rigore quod usq; ad mortem extendebat

ad Testum in d. Lactelegy q. ad Legem
Indiana pecunia, arbitriariam n^o epse in
specieq; circumstantijs Sacilegium epse pa-
nendum Raynaloy Tom. 4. c. 4. num 30.
et seqntibz

Titulus Qng

De Maleficis

Maledicorum rne Blasphemi hic intelliguntur
ij scit qui in summa dei injuriam et deteg verbo
scripto v opere aliq; faciunt. Blasphemia n.
nn i Erodum latine Convitum et Maledictum
scans, illudq; in hoc criminis peculiare e quo
p illas dona Bonitas et Majestas inde continent
ideoq; quo excellenter est Obm offensum eo sane
gravis crimen blasphemia reputatur (exclam
qa aliorum) delictorum rei separab propria com
modum quadrunt. Blasphemie a Dei contume
hiam unice intendunt Concilios Resolutionum
Crim. verbo blasphemia. Resolutione A.

Regr ex ea blasphemia solis verbis ore
v scripto prolati committitur idq; descri
bi colet locutio facta p modum convitum Advers
deum idq; tripliciter accidit Amo 27 deo triv
buit id qd eidem n^o convenit ut corpe uxor etc.
et de blasphemie attributive ~~deo~~ cum aliq;
deo conueniens eidem detrahitur ut determinat
omnipotens aliq; ejus proprietates ~~et~~ et de deo
gative ~~et~~ tis cum aliq; coli deo conueniens

creaturis tribuit et usurpativa appellat. Si aliquis ea enunciatis modis blasphemia & committit hereticalis. Propter eos aen. eam Latinum continent datus in species. Blasphemie quae in sola die contumelia et irratione consistit, quam ab illa sensu protinus absit et haec omnis blasphemia impedita vocata. Varias atque blasphemias formulas quas animi calamus horret huius rese-
re reflect inter alios Bordoni in annuali. officij sectione 47.5. illud ascertens inter utram
blasphemie speciem discrimen versari qd haec
retulit blasphemie cognitis ad Tribunal Angli-
stionis unicice spectat. Imposita a. blasphem-
ia qd p. a. iudice Culstro ac Lino cognos-
ci atq; punio prata Preventionis leges quas
alibi innunc.

Supradicte. Regulariter blasphemie in
verbis concitare ore & scripto prola-
tis adversus deum qd in committitur ei in
B. Virginem atq; in sanctos & angelos operatus
immo m. ei qd creaturis qd in m. invenerit
in odium est contemptus dei maledixit. Sicut
erum in hoc mundo injury impte Personae
p. is irrogari, et inde Personas ab eo defenden-
tis offendendo, ita deo qd p. inde iste et
inde p. offensionem subsonit amicorum et
creatuarum contempi.

Luid quid a affirmet Carne de Ingua-

sitione parte 2°. tit. 7. num. 2. Communis
 niz dicitur existimant m. in factis blasphemis
 posse considerare unde blasphemia dicitur: qui
 signum nostra redemptoris statuas. B. Virginis
 et alieij. Sancti manib[us] destruxerit
 detruerpaverit et quomodo donec contempserit
 et tangere cives de heretico protestum puniri.
 Erantum vero blasphemia crimen deo o. m.
 displicat non enim offenditur ex quo iure an-
 tiquo Leviticorum c. 24. lapidibus obuii dicitur
 blasphemos statueretur, verum m. supplicia
 q[ui]b[us] deinde affectos esse sciens huius criminis
 nos eisdem gravitatibus demonstrant ut
 n. notat Boetius Dec. 301. de valid. Regul.
 c. 32. inde oriuntur bella evertuntur invi-
 perie q[ui]q[ue] alid erunt originem habent.
 Sane m. de iure Coli poena mortis
 contra blasphemos statueretur. S. Iuvianum
 authentica ut non luxurientur, quid tamen ab aula
 recessit sublatos, tunc rigore poena arbitria
 usq[ue] ad tritemes extensibilis substituta, debet
 atque inde indea advertere circumstanas q[ue]
 blasphemiam augentes et minuentes ut res-
 pondentes debito poenam imponant. Fa-
 rinaq[ue] 2° 20. num 04. In uole et statu Cule-
 ri ap[er]to preter constitutiones Leonis X. et L.
 V. ab eodem Fariaculo relat[us]. bandimen-
 ta disponunt puniori blasphemiam pro unica

vice poena trium citarum frustis v. pecunia
 via 28 sutorum. Pro 2da cervices ad tres men-
 ses. Pro 3ta tritemium ad quinqquenium
 et proferens uno impactu ubiq^{ue} tempore
 duas phryg^{icas} blasphemias pro una hinc
 vice punctus Relyaldo tom. I. cap. 1. §. 1.
 et sequentib^y. Blasphemi insuper infi-
 mid notam incurvant, et si Clerici fue-
 rint beneficis v. officiis privantur, immo
 si blasphemia facti contra Deum et Deiparam
 Virginem forte patretur ultimum supplicium,
 si contra sanctos poena tritemium impo-
 nitur. Nec ab istis sane poenis minor est
 exensis, in Urbe n. si 20 annos blasphem-
 ois attigerit poena ordinaria punitur ex
 declaratio Vth. Innocenty XI. die 28 May
 1680. multoq^{ue} nes prodest, si ex iracundia
 et ex concretudine blasphemandi loco cri-
 men commiserit, quia in ca^ma delinq^{ue}re vi-
 detur et si frequens sit à Tribunali p. Inqui-
 sitionis interrogatur quid sentiat de Fide
 cum suspicione heresis ingrat, neq^{ue} mitig
 procedatur in blasphemantes per secundum
 ius aerig atq^{ue} severis q^{ue} claviorem des-
 videntur injiciam inferne. Neq^{ue} est poter-
 no proferendum Dispositiones Statutorum
 contra huj^s criminis reos n^{on} esse stricte in-
 terpretandas ad instar levium poenarum
 quae pro alijs criminibus evulgantur & potius

ampliandas esse, q̄a favorabiles s̄t dno's
cultui h̄nq; retrahunt ab injuria quæ
Deo per blasphemiam inferuerat Raynaldus
Observatione vim. c. 1. p. 1. num. 8°.

Titulus 10mvs

De Perjurio

Suprema Majestas nō cōm p blasphemiam contemnit de qua supra tractavimus
verum n. p crimen perjurij qd si committit
cum mendacium iuramento firmatur aut ju-
rata p̄missio minime impeditur, ideoq; perju-
riū deservit iuramenti violatio v ut alio
placet mendacium iuramento firmatum ut no-
nat Decianus Taciturnum Crim. lib. 8. c. 7. et int
enormia otineta merito adscribitur qd si h̄nq;
gravissimum patant fidem sibi datum resundi
eo gravig crimen erit pmissionem deo factam
violare quo ḡis deg ab Rhiby dicit.

Iuramentorum sane p qd deg tēpis veritatis
apsumitur in duas species dividitur aliud enim
est apertoriū quo preterita & præsentia
affirmant aut imprugnant aliud promis-
tiuum quo aliq; facendum v nō faciendum
promittunt, ut artibz iuramenti transgresio
sit in foro ecclesia. Punibilis duo debent agri
concurvere ibmo sicut iuramenti solemnitas
& iuramentum & facerit coram iudice datum
& Egliborū factu latiane solemnis forma

justa eorum consuetudinem in actis publicis
præstitum. Deinde vero quod super re possibili ho-
nesta nec à legibz ullo modo prohibita que-
rit interposita. Omisa n. Duramenti co-
lennitate negat p[ro]iungere in foro exterio punitio
tinet coram Deo graviter peccet, si vero super
re impossibilitate aut turpi duramentum emit-
tatur ut s[ecundu]m in foro exterio non punitur trans-
greditor, verum m. cum duramentum intenat
nullatenus durantem adstringit cap. Non est
de regis iuris in b[ea]to. L. Impossibilium q[uod] de
regis iuris.

Poena contra p[ro]iurium olim usq[ue] ad mor-
tem extendebat habe[re] vero cum malitia hominum
facile a[pro]prema Majestatis testimonio abutat
poend contra p[ro]iurios via afflictiva corporis
vici patet et a[pro]prio iudicio iusta circumstantias
remittuntur, ultra Triremes autem negat iudex
condemnare, nisi ex bandimento & statutis
contrarium caveatur. Ameng de delictis
et poenis Tit. 5. S. 7. oes t[em]p[or]e p[ro]iuri infami-
ans quibus contrahunt, one cuius effectu
a forendo testimonio rejiciunt et si Clerici
firerint possint beneficijs privari et ad
alia obtempora redditus inhabiles cap.
Quarela de iurejurando. Acceditq[ue] obligatio
refundi domna parti sed si forsitan ob-
venient.

Ancorima olim fuit controversia

an reis in Iudicio Criminali instrumentum
veritatis dicendo deferri deberet cum in Examini
ne constituntur. Sententia affirmativa et
negativa momenta proferit Utssaria lib. 3.
Inst. Crim. hoc tit. num 15 et septem
in aliis sane Tribunalibus stylis exigendi
Hoc instrumentum servatur et ita fieri con-
suerit in Tribunalibus Urbis et Bassi Culstii
Benedicti in XIII. ⁱⁿ Zone. Rm. Tit. 13 c. 2.
probe advertens reos nolentes faceri delictum
fide Regnum contemnere sub poena multitudi-
num actorum juramentum hoc deferri pro-
hibuit. Hacenlis de delictis contra Deum
prosperatis tractatum est nunc ordo infor-
mitatis efflagitat ut de delictis quod prospalt hinc
appenduntur verba faciamus, quid quod in duas
clases dividens in quatuor genera de ipsis habebit
sermo, per quid Majestas suorum legitur, in altero
no de aliis per quod privatus quisque hoc contemnit
Utreg. In ad forum Lemnare spectare non du-
bitatur quia nisi reg fuerit clericus à Iudice Se-
culari eadem crimina semper cognosuntur

Titulus Iimus

De Crimine ~~de~~ lese Majestatis
Porro inter delicta quod hinc prospalt offendunt
crimen lese Majestatis quod contra presagium
anum sibi vindicat locum, quoniam ergo n. ipsi

dignitate et grader privatum excedit eo ore:
 sit gravitas delicti qd contra cunctas patatas
 ideoqz leal Majestatis Crimen ciuium Delicto
 ciuium atrocitatum et enemi pinguem d.
 ut notat inter alios a Lyncoln Obseruandum Crim.
 Tom. I. c. 2. S. 1. definit a. communitez
 machinas contra vitam potestare & dignitatem
 p^ois aut alteris cuius p^os talium potestare con:
 cepit qd sane verbis expressis non s^on hoc
 Delictum committi si contra vitam potestare
 & dignitatem supremam p^ois incide retrahunt
 sine sit supremus p^os Ecclesie qualis e p^opa
 nre & Curialis qd Empator R^ex Dispensacione
 etc. idemqz dicendum de Rep. superiore n^o
 recognoscantur ut e Rep. Veneta Tenu:
 ensis verum m. dquali tunc committi si qd
 contra iusdene p^ois supremi Consiliarios
 collaterales atiobqz unum Corp^o cum supre:
 mo p^oe constituentes fuerint machinatae
 unde reg e leal Majestatis qui qdmo molitus
 contra p^os R^ex Etia Cardinales qui pars
 corporis Pape vocant caps. Felicis. Deponis
 in oto. Contro Legatos a latere et Vicarum
 Urbis m. si Cardinales n^o essent contra nuncios
 Pontificios, Proatorum p^ois Curialis
 Perfectos militiam, Presides regnum, alias
 illas Personas quid in militia civile armata circ^o
 togata cum p^oe militare dicuntur L. Quirigs

Cod. ad Legem Julianam Majestatis ibi glossa

Extrum contra P̄es inferiores superiorē
orient recognoscētē machinando Crimen h̄ec
Majestatis committi n̄ dī nisi ad instar lūpō:
mōrum p̄sum onero et mīato imperio fra:
ntur, ~~deinde~~ ^{itemque} nisi in peccata sp̄laque:
rent offendit q̄ si alterū trahat cōfūsionib⁹
desit Majestas h̄ec n̄ dī, neq; n̄ loq;
est h̄ecioni Majestatis si Majestas p̄petr̄it
n̄ datur p̄t cōte n̄ datur cum mōrum
et maxīmū Imperiū in subditis deest.
Imo h̄ecis m̄. in persona propria circa
ipos inferiores P̄es oīo & regi, cum ~~ad~~ ^{id} mōrum
mūniter à Dōborib⁹ ad incīrrendas poena
huij delicti exigitur. Reinald⁹ h̄oc citat⁹

Oppōstūre notandum multū in
Iure differe offendere aliquem in peccata
et aliquām peccātā offendere licet synonyma
videat⁹. Offensia m̄. in peccata fit cum
Corpo offenditur q̄ si vigore dolorem
petiat⁹ idem Dicendam si inseparabilis
à Ore offenduntur ut capilli, unguis, etc. Offen:
sio a. p̄sonā contingit cum sine ulla Corpore
res lōsione res Corpore adharentes ug:
veps offenduntur, quamobrem corporeo
de P̄ib⁹ inferiorib⁹ ad committendum
crimes h̄ec Majestatis exigitur ut idem
P̄es in peccata offendantur Tale crimen

ab his n^o patrabit qui eorum corpora ad-
cedunt.

Inemadom vō Supremi P̄es & Ulst̄ci
sunt & Sacrales ut capra notavimus ita
m. inferiores P̄es ita dividuntur P̄es
inferiores Sacrales s̄t Dux, Marchionis
Barones etc Ulst̄ci vō est Patriarcha bz.
chi Ep̄si Ep̄si aliquip ordinariam jurisdictionem
habet qui aut una cum Ep̄oli potestate
imperio m. temporali potinuntur et ad
majestatis crimen committant qui in pro-
na illos offendunt. Si vō auctoritate tempo-
rali curuerint eos occidentes participium
agent qui regnandi secundū Patres ab
Ep̄e absentes Reintendit loco citato nov.

82. De eo aliqui dubitant an sit ader-
men hæc Majestatis quoad Consiliarios
aliosq; Ministros quum contendum suffici-
vit si tales officiales ex privata intemis-
citia ~~excessus~~ nullaque Ep̄si Supremi intuitu to-
spondantur licet a. alij affirmaverint
m. si ex ea pars adiit injuria inferatur
crimen hæc Majestatis committi commu-
nius pr̄ est Lætitia Contraria in foro quoq;
recepta ut riederit apud Amenach de de-
lictis et poenis Tom. 2. §. 6. num. 24.
Imo Calderinus aliquip patitur injuriarum.

Cardinalibus ex privata causa nec dignitatis
intuita inflictar poena sed Majestatis non esse
puniriendam. Contrarium in cibis cardina-
les affirmat Raynalay, Tom. I. C. 2. §. 5.
Item. Art. et segundum quod sicut cum Cardinalem
Majestatem habeant plene dignitati conexam
sed Majestatis cromen committitus ex
quaevngtate offendatur.

Verum ut crimen ~~laed~~ Majestatis
patetur regi ut delinqiens P^ri v^p patib^lo.
aliariis ~~etiam~~ v^e r^ene domiciliij v^e originis
subditz unde si Feudatarii qui p^remun:
protectione recognoscit n^o alia r^ene q^uod soli
Feudatarii subiectas et cunctem open-
serit crimen ~~laed~~ Majestatis n^o erit
Clement. Papaloris P^r. de l*entent*. et
re i*udicata*. Itemz hoc crimen n^o incur-
runt nuncium Apolaini v^e Legatum ab
i^ru^s p^ris Seculariis offendentes si tali p^ris
n^o subiectantur si v^o subditi sint p^ris in-
enjus d^rois nuncij v^e Legati Legatione qua-
guntur tangit publice leuitatis vio-
latores hujus delicti poena damnantur.
Clavis in praei P^r. ~~laed~~ Majestatis num. 2
Imo ex defectu enunciati subiectonis licet
ppri Lascivotes et adteri Clerici nati interris
aliori p^ris subiectis quadam r^ene dicantur ori-
ginab^r subditi s^r si contra p^rens conspiraverint

coimen lese Majestatis nō dñr committere qā
post aſſumptum Clericalem statutuſ à quibus
Sacerdotaliū P̄sona potestate eximuntur, p̄g-
nacēly Consultaōne 124. Tomo 1. p̄ totum.
Nāc q̄b modis crīmera lese Majestatis agit
opere p̄tēnum ē videam.

Quoniam vō aliquando jōr eligendo, nō esse
solet P̄sona aliiq; offensio hinc ad duo capita
solent DD. reducere modos v̄s q̄b hoc delictum
patratur Amo sane caput continet gravio-
res excessq; alterum minores ideoq; in amo capite
graviora in altero leviota delicta recēdēnt
qua qđm distinctione prædicta facie est in:
Belligere p̄sonas huius criminis imposita cum
nemo n̄ videat graves in amo capite delin-
quentes qm in altero esse puniendos.

In amo capite delictum lese Majestatis
amo constituit p̄ consiprātionem ~~et cōjūrātionē~~
conjurātionem in eo cōſiſtentem qđ subditi contra
P̄p̄s v̄ ej̄ Consiliarios v̄ alias p̄sonas ejusdem
latrii aliſſentes p̄m odium ejusdem p̄p̄s
machinātur sive talis machinaō fuit simo-
plex qđ ~~consiprātō~~ dī sive iuramento firmata
qđ conjurātō vocatur, profindēq; consiprant
v̄ coniprantes p̄uenā fūj; criminis oīo tenē-
ticeſ effectū in leſe Læſio P̄p̄is diariumve dictar
prognōrum ex machināture n̄ resultet ~~et~~ volun-
tatis m. exterioris impēcta in hoc delicto p̄cipiat

L. Enriq. Cod. Ad Legem Julianam Majestatis.

2do p trebellionem quod proprio ab illis committitur qui postquam in bello devicti p̄ viatorum iuramentorum fidelitatis confiditerent contra illum & arma suscipiunt. Etis per perduellionem cum subditis in poenitentias inuidias & aperto hostiliq. animo dñiunc p̄ sis numeret & emporpare conatur. Ita p̄ per lectionem & conventionem cum plures ab unitate exercitus & populi civitatis detinere dividunt factiones inerunt huc illuc discurrentes, et quo multorum timor exoritur, ut tumultus, interrumpit commercium et publica tranquillitas perturbatur. L. sit P̄stor q. de vil bonor ~~Rebus~~ raptorum idem contingit si vagando p̄ civitatem & exercitu turbulentia aulampones et plausi in aliud p̄sem excentur. L. Capitalium q. Solent q. de poenis. Ita p̄ usurpationem durisimis p̄sis si qd scit secund pro sp̄e pro Magistris pro iudice gerat ug iufendo aliando in carcere duci ibi dictio, vinculis mancipari & si leges condere audeat alijsqz, sibi modis p̄sis qd n̄ habet iurisdictionem usurpet. L. Imperium q. de iurisdictione omnium iurium. Ita p̄ prodicione p̄sis quod multi plures agitant mo cum hospibz p̄sis initio fecdere directe ipsorum hospitibz arcet propriis

fidei communis tradant L. Majestatis f. ad
legem Iulian Majestatis 2do dolose p'niendo
exercitum P'is ab hostibz dissipari ut quomo-
dolibet hostibz auxilium prestatu ab. 1 et 2
cum alijs eadem sit. 3ho militiam P'is de-
serendo et ad hostes transcurvo L. 2. citata.

Apo arcana P'is revelando L. omne delictum
f. de re militari. Tandem in sua capite debet
quere d' qui capiebat numerus sive militari sive
logato personale à P'is deputato illum cedere
venit vel in manibz t'is resignare renunt
Item qm in publicis fabulis alijs contra p'm
scribunt ex hostibz citatis. Item ad delicta less
Majestatis qd in 2do capite continentur gradum
faciam, ~~petra~~

3rdt sane lognde oes illi in 2do capite de-
linquunt qui indirec'e contra p'm v' iustos ej
Laterales alijs machinant. Alij gr's et qui
Imaging p'st conuulsivint statuas fregent
v' quo modocunq' contempserint ab eo qm incon-
sumeliam t'is carmes famosum considerint
L' Unica l'od. li qm Imperatori maledicent. In-
super qui carcere's publicos frangere tentaverint
ut ibidem authoritate Iudicio detenti aufigere
possint L. 4. f. codem h'ud qm' dispo' pro
statu Culstros h'uit à L' isto V' in Confidne 8.
ep'sdem Pontificis ampliata citata n. Lex
qta logr de reis conflictis alijs confessis qui
v' jambi fuerant à Iudice condemnasti v' sunt

qui primum condemnandi. Siatus a V. crimen
Tessé voluit fessa Majestatis carcerum frac-
turam licet rei confessi aut convicti h' eccl^s
eiusdem criminis eos declaravit arma in-
strumenta e quacunq^m media ad fracturam
ministrantes & operantes publice aut omni^m
conferentes iisdemq^m pacis in eadem Confite^r
punitas qui capturatur e manu latellitum
eximunt & impedit quoniam dolibet ne rei
ab iisdem captiantur.

Extenditur eadem constitutio contra
eos qui cum armis a manu latellitum
se eximere presumente eodem vulnerae
verint sive pauperint rei n^o si populi vali-
vij magnatis auxiliu imploraverint qui
a^e rei fessa Majestatis declarantur a^e san-
in citata Confite^r dicti V. verum m. aliq.
orum Pontificum quas o^e Ven. Innocentij
X. anno 1689 confirmavit. Sine armis
s^r si rei in manu latellitum se eximere
tentant Majestates p^ris habere n^o dicant
comprehendentes iten hoc Edo capite
qui moneta fabricaverint sive justi sive in-
justi sit ponderis atroq^m n. tenui p^ris au-
thoritatem usurpant ad quem unice mone-
tam credere spectat Pignatelli Consultatione
2. Tom. Q. Idem dicendum de iis qui Ofi-
cias inferiores p^ris offendenter atque
Gubernatores Iudices Fiscales aliosq^m curid
mini p^ros

Par. Crim.
46.

Ministros qmvisq^{ue} ^{hoc} delictum n^{on} est falso
majestatis existimat Diuina Observacione 08.
num. 1. et aequitib^y dⁿ p urbe et statu Ecclesiastico
vigeat Confiteo^z 21. Alexandrina ab Alessandro
VI. evulgata qua ad consulendum securitati
Iudicium aliascumq^{ue} peccari qnd Advocati Pro-
curatoris, lexis, plattis, aut^t s^te mun^t exercent
expresse claretur qd supradictas peccatas
offendentes & m. solas minas ydeas inferentes
sive in Iudicis presentia sive n^{on} sive in loco
curiae sive allibi peccatas infamie bess ma-
iestatis et amissionis Iurium ac litis incur-
vere debent Late Gracius de confiscaione
honorum Consultatione 13. ampliacione 87. qm
qnd Alessandri VI. confitentia & memoria
Innocentius XII. n^{on} s^tm pecuniali confitentia
confirmavit verum nt. disposuit nullam
grām huiusmodi reis expugnari posse nisi
ab ijsso Papa fuerit obtenta subscriptio m. car.
disidib^y legatis à latere luce grām imper-
tiendi extensis Alessandrinam Confitentiam
contra scientes receptantes eisdem delinquentes
& quomodolibet ijs auxiliu probentest. tria
t^h dnt copulatively concurrete ut poena
in eadē Confitentia contenta incutantur
amo cilt qd reg dolose deliquerit si n. in
rixa aliorū accidente offensio contigerit
dispos^t Bullo locum n^{on} habet. Edo qd offensio
intuitu solis litis nec ex alia ca^a fiat licet

a. si de alia caa n^o constat caa litis processu-
matur tñ si reg aliq[ue] caam à lito p[ro]se-
cessu adulterio dubitamus sit an ex caa litis uero
propter aliam allegata[m] offensio contigerit in
tali dubio poenam n[on] incurruunt. ³ B[ea]tio domini
regis qd nulla provocatio ex parte offensi
processerit casu n. interveniente reg n[on] caa
litio p[ro] r[ati]o provocacionis creditur ad offendendam
adfectu Raymaldus Observ. crim. Tom. I. c. 10.
§. 12. nubil de poenis contra reos leed Ma-
jestatis superest videamus.

Pluribus sane poenis delinquentes in
uno capite affiuntur etenim potest infamia
confessionis honoris privacionis officior[um], bene-
ficior[um], Privilegiorum tam duxis colis qm
municipalis imponuntur et tandem rei
cum cumma exasperatione ultimo suppli-
cio damnantur citata s. Quisquis Cod[ex] ad
Legem Julianam Majestatis. Tiliq[ue] insuper deli-
nquentium poenam Paterni lieleris h[ab]ent
amittunt n[on] insignia gentilitia et o[ri] successione
tam ex testamento qm ab Intestate tam ascendentium
qm extraneorum o[ri]o privantur utrum a. foeminae
sue p[ro]p[ri]e filior[um] hic comprehendant nec ne
~~de~~ ikerq[ue] an filior[um] p[re]p[ar]e veniant m. illi
qui ante delictum Patris ortum habuere fine
inde d[icitur]. disceptant ut videri p[ot]est agendum concium
lib. 3. Variorum. c. 3. aliosq[ue].

Circa modum procedendi contra reos

lessa Majestatis in Amo capite Atuor est em-
 gularia q. hujz criminis gravitatem demonstrat
 ut notat Raynalq. lib. Q. c. 2. §. 1. Immo
 qd lata sententia ab uno ipse quilibet alio ps
 possit confiscare bona rei sub suo territorio
 existente sdm qd in ampliacione processu et cum
 expeditione summatrice, de pleno, et sine
 figura iudicij id ē nulla servata iuris solemn-
 itate proceditur. Etiam qd crimen sit
 evidenter notoriu[m] p[er] Lubex defacto et citio[n]e
 m. omisa reu[er]sa condemnare debet a. antea
 qd sententiam declarare, de notorio constare,
Etiam qd crimen lessa Majestatis maxima peni-
 titutu[s] et actio procedendi nungn[m] expirat deoq.
 si reus obierit ejus memoria qd sententiam datur
 natur, si vero vivat et absens et contumax fuc-
 rit ejus effigies post sententiam suspenditur atq.
 comburitur, sedetq. in asper eadem effigies
 pedib[us] aureum in loco publico pingi et inscrip-
 tio ponis ad conservandam secessis memoriam
 apponi Farinacq 2. 118. Raynalq loco citato
 poenis sane lacteis depositis rei lessa
 Majestatis in Amo capite tunc coercentur pro-
 cipue si deliquerint contra vitam ipsi v[er]o
 haec ejusdem ipsi latere indecipientium rei
 autem in 2do capite poena mortis naulis v[er]o
 Celsis et aliando bonos quoq[ue] publicatione puniunt
 2 poenam ad filios monimes extendit L. Fi-
 nali ff. ad legem Julianam Majestatis —

Postremo animadversendum poena à dure
confitutas in illos qui contra P̄lēm machi-
natur dq ab illis incurri qui sientes conju-
rationem n̄ revelaverint modi reos ad 1000
patrato scelere evasione et execraōne re-
movere curaverint, immo n. si notitia ac-
teris sub naūli sigillo ad istos pervenerit, quod
qđm obligaō revelandi adeo gradus existit
ut licet plures dubitaverint an Pater filium
et econverso Filiz Patrem revelare teneantur
nulla h̄i controversia ē de Fratre adverso
alterum fratrem solaq uxor ab hac censura
legis eximitur quod uox sit una laro cum
viro se ipsam proderet si crimen viri
delinqūtis revelaret.

Titulus 12mus

De criminib⁹ ambitus, repetundar⁹, peculatus et de residuis.

Delicta quæ in publicis munitioni admini-
straōne & corum ea patrant in ^{tatione} seāōnes
et abusive lege Majestatis dñs qđ cum pub-
lica officia v. exp̄sione à P̄lē ^{conferantur} v. de
eij consim̄ factis excedant ut debet hinc in:
furiā et contumeliam p̄p̄ inferre qui
circa h̄iymodi officia v. corum occasione
delinqūt̄t̄ igit post tractatum de delictis

Læd Majestatis merito de attuor supra expositis criminibz agitur quod circa administracionem publicorum munerum plerorum petrantes.

Crimen ambiti qd definitur excessus in appetendis honoribz & publicis officijs commissis si perpetratur cum qd ad publicum ministerium adeparans pecunie, donis, minis, alijs illis artibz suffragia eligentium auxiliatur aut p̄is gradum procurat l. unica of. ad Legem deliam de ambitu. Authentica ut iudices sine quoquo suffragio fiant Contra huj porro criminis rebs in allegatis iuribz poena deportationis infamia et pecuniaria statuit hodie tñ rara est huj criminis poena sive qd plenius difficultis est huj et minis computatio eive qd à p̄is arbitrio dependet publicorum munerum impunitio. Ceterum si circa beneficia Custos hoc delictum geret simonia est et Simoniacor poenis puniri ut supra notavimus. Præterea in urbe iuxta Confitentem I. P. V. ab Innocentio XII. alijs Pontificibz confirmatam dantes & recipientes pecunias pro grā & justitia et pro impensis officijs iurisdicione temporali ad rem huius ultimo supplicio et bonorum confiscaōne puniuntur ut fuisq. infra videt Crimen repetundarum nempe pecuniarum ab illis committitur qui publicum munus gerentes à subditis pecuniam usurpant

ut faciant id qd ex officio et gratis facere
 debent vg ut ~~ad~~ Lente~~n~~ā justam prouun-
 ciant v ut faciant id qd facere nullatenq
 debent vg ut Lente~~n~~ā contra iustitiam
 profanant v denum ut facere omittant
 id quid facere oīo debebant vg ut cito ~~ad~~
 è haracibz illam ejicant qui cēt cito ejici-
 endz. L. 7. et soto Zit. 4. et Cod. ad Legem
 Iustinianam repetundarunt. Imo hoc delictum
 committitur n̄ em si ab ipsis judicibz in
 caa Coli Criminali v militari d m. si à
 Consanguineis alijsq adharentibz pecunia
 accipiatur quod merito à Duce statutum
 est ne postdes Administratur iustitia et
 ut pures mundasq manz Judices habent
 ea Duxibz allegatis.

Supradicta a. prohibitio limitatur
 pro esculentis et pouulentis quorum nomi-
 ne intelliguntur res qd comedri pot ut pullo
 poma aliaq huij modi Item res qd per mo-
 dum poty accipiuntur ut vinum Chocolata etc.
 qd si eponte exhibeantur et in modica sint
 quantitate ita ut intra triduum habitu respectu
 ad totam familiam Iudicis possint consumi
 licite accipiuntur et dantur L. solent. f. finali
 f. de officio Proconsulis. Imo aliqui et noī
 m. in libe esculentor et pouulentor pīne saua-
 rum et cera elaborata pīriter veniunt qd
 si in modica sint qntitate licite ut inquinis
 dantur et recipiuntur qd ab exercitio sufficiat

Indigeni retrahere nequeant Raynalq. Tom I.
 c. 4 S. 5. Debet in Iudex advertei in recipi-
 endis muneribus ejus animo imprimere exegi-
 um illud Erodor adagium relatum a Ulpiano
 in L. Solet f. de officio Proconsulis: Ne omnia
neg ab omnibus neg semper recipiat. In huma-
 num è enim ~~qui~~ a nomine accipere, per se in-
 vilissime, oia avarissimum. Laudandus ni-
 hitomus Iudex ~~qui~~ cuiusq; muneris recipere
 se absinet qd licet minuscula retrahere hinc
 à iustitia & soleant, senore in auctoritatibus
 unde ad rebus cecinit Poeta: Munere credi miki
 placant hresq; deosq;. Hinc in Urbe Indii
 Criminis ordinario cub poenis privationis officij
 et inhabitationis ad quatuor mens alijsq; conten-
 tis in confitne 34. Innocentius XII. interdictus
 cuiusq; muneris receptio on. si in esculentis
 Et pauculentis ista consistat.

Prater esculenta et paucula iudicii belli n
 prohibetur sportulari receptio tangui salarium
 laboris in cognitione casu habiti dummodo
 moderate exigantur et justa taxam qd solet
 à ppe alenta summa qd his est prescribit,
 dico. Itemq; dummodo Iudex n habeat aliunde
 salarium à ppe constitutum pronti Iudicibus
 ordinariis solet assignari, quo qd casu spor-
 thulas recipere nequeant et justa monitione.
 Laud 4. Debent stipendijs eius è contenti.

Ceterum grimes repetundarum
 tres poenis à luce puniuntur si Iudex in
 criminis pecuniam accipiat ut contra

reum iniuste procedat poena relegationis
punitur sed causa non est Capitalis si vero Capitalis
existat et per Sentencem injustam fuerit
innocens morte damnatus poena ultima sup-
plicij et confisca^o bonorum Iudicii imponitur.

L. 17. S. finali ff. ad Legem Julianam repetun-
davimus authentica nobis Iure Cod. de bonis
Iudicium qui male iudicarunt; mitigata et circa
poenam mortis punitur si mors remota non fuit
Si vero Iudex in causa lodi fuerit corruptus ad re-
friendas expensas et damage pugnantes
passa damnatur. Imo duplum promissi et
triplum accepti repudere cogitur mea non
officio privatus sit infamis et inhabilitis
de iudicandum in futurum declaratur alius
arbitrari poenis coercetur, eadem poenam
incurvantur nisi corruptio fuerit ab eo tentata
promisimus pecuniam Iudices acceptave-
rint haec a. redumperint. Farinacij L. 222.

2. 2.

Speciale est in Urbe nostra ex Confite^o
Innocentij XII. supra citata edita est anno
1699. confirmatoria aliarum Confituum Alex-
andi VII. Clementis VIII. S. Pj V. Greg. X. III. alio-
rum Pontificum corruptentes Iudices et Ma-
gistratus pro gratia aut Justitia obtinenda
ipso Iure edicimur, civi sint promittentes
et acceptantes civi auxiliu et favorem pro-
bentes, insuper sint infames omni beneficio

et officio Culstic privant ad alia obtinenda
reddunt inhabiles et grāa obtenta nullig ro-
boris ēē decernit, istaq; poenū incurvant
m. si promissnes ob bohano finem facte
dicantur v per verba dquivoca v ad redimen-
dam vexationem q; injustas evidenter apparet
locum insup hnt addem poenū m. si pro-
missnes et obligaciones n̄ ficerint acceptatæ
comprehendunt item mediatores oes sine
immediati e mediati quos qdm oes quovis dig-
nitatis gradu prefulgeant nullo pconar dio-
cimale poenū falsi fusti injuriarum pub-
lico Magistraturi interrogatam pniendos esse
statutus, esculentu hnt et potententia in eadem
constitue n̄ prohibentur, immo ipsa et munera
oid quid a lege pmittuntur Indubz dari exp̄ie
excipiuntur.

Si vō Index v alij quiunq; officialis n̄ à spon-
te dantibz pecunias accepit, in quo crimen
repetundarum consistere diximus camp vio-
lentiam extorquent v per indebitas vexationes
cum affligendo v crimen capitale minando
ut talis medio pecuniam accipiat, eo sane casu
crimen concessionis constitutere d̄t ad Peaty
in L. 1. et 2. q. de concusſionibz et Colr ac
Criminalibz p̄t puniri, Colr qdm per reſtitucionem
pecunie violenter extortæ Criminalibz a. poena
extraordinaria juxta ceterum statuas à Indice

inflienda L. Eadem lege f. Ad Legem Julianam
repetundarum atq; istis poenis quodvis in persona
loma privata punitur si alicui minister
accusacionem etiminis non commissi ut hactenore
perentes pecuniam dare cogatur. Nunc ad
duo alia crimina transacta.

Crimen peculatus p. à Iurisconsulto in
L. 1. f. ad Legem Julianam peculatus describitur
furthrum pecunie publice non ab eo factum
nisi periculo fuit, tunc patrari dicitur cum pecu-
nia publica & publicis usibus destinata inter-
cipitur auctoriter atq; occupatur. Sive inter-
ceptio p. publicum officium pecuniam admi-
nistrandam agatur sive p. privatam alienam
pecuniam ad quam talis administratio non spectat
L. unica. Cod. de crim. peculatus. Codex cri-
mine tenetur qui operi auxiliu m. ad his
fractiones ejusdem pecunie proficiunt Ray-
nal dy Observ. Crim. Tom. 2. C. 14. qui alios
m. modos profert qd; hoc delictum patrat

Potestrum crimen de residuis à publico
Officiali committitur qui sibi dolose retinuit
^{in alium} seu impedit partem portem pecunie
quid ea publica administracione laupfuit ex quo
crimen de residuis nndt L. 1. et 14. f. ad Legem
Julianam peculatus. Id vñ qd; modis quidere
possit late explicat inter alios Sabatinius
Resolut. Crim. 1. Desoluzione 99. num. 38. Interim

vñ oportune notandum discrimen intercri-
 men peculatz et aliud q̄ de residuis dñ nam
 ad crimen de residuis regr q̄ pecunia publica
 subtracta fuerit ab eo cuij pecunia fuerat
 commissa, itemq; quod furtum à publico offi-
 ciali patretur, neutrūm tñ in crimine pecu-
 latz exigit committit n. m. si pecunia n̄
 fuerit occupata ab eo cuij custodia fuerat
 concedita, item m. si à persona privata nec
 à publico officiali subtractatur, rei tñ utrigg'
 criminis extraordinarie puniuntur iusta cir-
 umstaas criminis adnexas ut notat Farinaig
 L. 101. neq; est prætereundum in Ubo et statu
 Culatis vijord coſtituum Appearunt et ~~de~~
 bandimentorum tam pro crimen peculatus
 qm de residuis à profungi officiali commisso
 poenam semper augeri pado ut indictio gra-
 vior eſe debeat ea quid pro furto simplici im-
 ponitur, imo si ab offiſiali montis dictatio
 v alteris publici bane in ea q̄ntitate furtum
 agat cui poena ordinaria statuta sit ea con-
 stitue Benedicti 13. edita Anno 1725. delin-
 quens immunita Culatia privatur.

Titulus 13. Titus

De Crimine Fraudulenti Annond
 quoniam una ex qualitatib; in optimo ipse
 requisitis est accurata vigilantia ut nihil de
 nefros ad vitæ suspitionem subditis desit

gravem hinc injuriam p̄s irragant qui an:
nonam dolo fraudantes min⁹ providens
eundem p̄sē credere faciunt, merito igitur
post crimina q̄b directe & indirecte p̄s open-
titur defraudata annona aliqua adiiciunt
annond nōe n̄ simplex sene frumentum
hic intelligimus ut ratis annis indicat & frumen-
tum, oleum, vinum, poma carnes p̄icles,
legumina, ligna, faecia, hordeum pro aliis
aliq̄s oīa quid v̄ ad hanc vitam & simpliciter
nōfria v̄ q̄b cadens vita melius & habet l. 1.
et l. Provincialium Cod. De ergaōne militaris
annond.

Hoc v̄o irimen fraudata annond pro-
cipue patrati per Monopolium à Indeo verbo
monots q̄t sciat unum et polo q̄t sciat vendere
eōs caēt committitur cum v̄q plures merca-
tores convenient ut nemo ex ipais vendat
aut emat aliquas res oīi pretio in ipso
taxato v̄ cum soli epe curant in alius
rei v̄q frumenti exemptione aut renditione
ut deinde cari res comptam vendere posse
l. unica. Cod. De monopolio, eodemq; delicto
q̄c tenentur qui quoniam dolibet aliis negotiatio-
nem impeditunt cum soli ipsi eandem exercant
v̄q qui iustitiae passionib; curant ne frumenta
ad publicas vendinas deferant, qui tamen supra
iustum pretium emere finixerint v̄q ut
ali retrohant & ut ita pariter emant, aliosq;

plures modos qbg hoc delictum committitur
ut refert Raynaldus observaione Crim. Tom
2. C. 16. C. 20. num. 6.

Contra fraudantes annonam per monopoliū poenē exiliū et confiscaōnis statuantur in S. unica Cod. de Monopolij. hodie fū extraordinaria est huij criminis coeratio iuxta circumstantiam qualitatē ut notat Raynaldus loco citato. Hactenq; de criminib; tractatum quid dñece et iure
recte in p̄s fiunt, nū agere oportet de delictis quid contra privatas personas patrāntur, cum a. Attuor sint cuiuscunq; hñis bona vita, libertas, res, et fama, cetero a. bonis vita cuperemineat anteaquam idcirco de ~~de~~ modis p̄ quos libertas res et fama auferuntur verbal faciāns prodit ut de homicidio p̄ quod vita hñis tollitur aliqua proferantur.

titulus 14tus

De homicidio

Homicidium ab hñis eadem appellatur eo gravis quocunq; alio crimine reputatur quo vita hñis quid per illud auferunt oīb; alijs rebus circa quas alia delicta p̄terunt patrāntur præstantior et nobilior existit unde per homicidium Dna Majestas offenditur cui ius vita et necis privativa reservatur iuxta Textum Deut. 32. ibi = Ego occidam et ego vivere faciāns. Respublica quid sicuti numero ciuiū

angetur ita huius occisione minuit nam
deorum cui violenter individuum tollitur
Ragnaldy Tom. I. c. 7. communiter a descri-
bitur Occiso huius ab huius facta seu violenta
vita huius ademptio, et multipliciter potest
trahi nempe armis Lapidibus lignis telis, vio-
lenta in precipitum projectione alimenter
subtractione, nocturna incarceratione, custodia
veneno alijs sibi modis quos horum malici-
tia potuit reperire, quales non rite eades
sequatur agere homicidium committitur si
per se vel alium ut consulendo, mandando
etc. mors alteri fierit illata dicitur. Quia actione
et occidum. q. ad Legem Aquiliam dicitur. 3. q. ad
Legem Corneliam de Lictoriis varijs libribus.

Tertia homicidiij divisio est in illud quod
a Lege permittitur, alterum quod a Lege rebatur
nam dicitur iustum, iustum alterum dicitur
species homicidiij justi. q. id est haec recessent
si est auctoritate Iudicis homicidium sequatur
si in bello justo, si in occidatu qui a publicano
Lentenam mortis proscriptione est bantibus exi-
terat, si deum in dubio vita discriminine
nichtas urgeat agressorem necandi quod
deum homicidiij genus nefrium dicitur quod in ea cir-
cumstancia commissum supponit, ut negeat
q. aliter inimicus repellit dicitur ut vim q. de
Injustitia et Iure eorum causa moderamen in-
culpate tutele debet omnino intervenire

Et qd^m Authoritate Iudicis v^o Psis impune ab carniciebus rei capitalium criminum occiduntur ad coercendam h. hunc maliam utq^s tuta sit inter improbos innocentia quicundam Supreni dñi supra vitam recentem hunc participacionem deg. O. M. Psib^s et p^r magistratibus coheredere voluit tributus posse ultimis supplicijs malefactores damnanti unde degr^e Exodi 22. maleficos n^r patieris vivere. et Aplus ad Rno^s 13. inquit de Ps: Non n. sine caⁿ gladium portat, dei n. minister est vindicta in eis i^ram ei qui male agit. quib^s sane verbis Ius gladij publico potestati tributum o^c intelligunt accedit m. r^a Doctoris Angli 2. 2. 2. 64. a. 2. Quod nampe communitas ita in ordine ad singulos cibos spectanda est sicut homo quilibet relate ad membra q^b componitur. Quemadmo^f si aliquod membrum toti corpori noceat arte Medica v^o Chirurgia absinditur ita Pses alij Magistrat^y node reos i medio tollere dnt ne alias prejudicium univer^r Reip. inferant.

Insuper homicidium in bello justificatum notam criminis exigit idem dicendum si publice prescript^y aut bannit^y occidatur in q^b sane casib^s n^r homo d^r Lex ipsa videtur occidere ut eleganter d^r in Can. Si homicidium 23. 2. 5. Idq^s in foro externo ac interno consci:

entia q̄' servatur q̄' cum ex una parte licet
 coram Deo tam in bello justo qm̄ bannitos occi-
 dere cumq; in foro interno veritas praeiudicetur
 sit ut qui uno & altero modo alios rea-
 verit id licite agat. *late Farinacij l. 103.*
 postremo cum vim vi repellere et injuriam
 propulsare naelis ipsa tao cuiq; hñum insita
 plane evadat l. ut vim. q. de justitia et iure
 sit ut si aliquis ob sui defensionem occidatur
 homicidi⁹ crimen excluditur et puniri n̄ p̄t don-
 modo tñ moderamen inculpat⁹ tutelle pue-
 rit observatum cap. significati l. 18. de homici-
 cido Clement. unica eodem cum alijs testib⁹
 ad hanc a. moderatam tutelam exigitur ut
 nequeat aggressor alr̄ qm̄ occidendo aggressorem
 propriam vitam defendere immixtusq; mor-
 bis periculum evitare unde ex communi
 d. sensu reḡ quod inter offensorem et offensum
 circa temp⁹ chanc⁹ et modum aequalitas adsit
Farinacij l. 125. 1mo circa temp⁹ defensio-
 n. fieri debet in ipso aggressionis actu et ante-
 qm̄ aggressor et inimiculus ad extraneos actus
 diversant. 2do circa caam n̄ n̄ ad summen-
 dam vindictam qd ad repellendam injuriam n̄
 ulisciendi qd se defendendi animo. licet aggressorem
 offendere 3to circa modum qui in aequalitate
 inter aggressorem et aggressum consipit eaq; qua-
 litas ex plurib⁹ circumstantib⁹ resultat rne licet
 qualitatis persona, unde aequalitas abesse oī

54.

si unq puer v senex rafferet alter a. in vitiili
estate confitutq, itemq si unq esset infirmq et de-
bilis alter a. sang et robustq, equalitas item
one loci constituit ut bei aggressq ex loco su-
periori aggressorem in loco inferiori posi-
tum occideret. Demum one armorum si n.
quis sine armis insultetur ~~debet~~ neg*t* in rebus
Rem opprimere, pariterq si cum ene aut
bauto fuerit provocat*o* neg*it* se cum resul-
po defendere Panimolla. Delicione 22. ad-
notacione l.c. num. 57 et segntibz quoniam
vero difficultissimum est in aequa aggressionis
ipsas equalitatis leges subtiles perscrutari
curates, servare, hinc licet equalitas loci
armorum aliarumq circumstanciarum rigorose
intervenient si in offens*o* aliter neg*it*:
verit mortem ejusq uirgens periculum evi-
tare homicidium cum moderamine incul-
pate tutela d*r* actum s*m* ut Reip. sati-
fiat pro foro externo levis poena extraor-
dinaria statuitur ut notat Panimolla
loco citato. Pro foro a. interno absolutio-
nem a suspensione et dispensacionem ab irre-
gularitate ad cauetam populari debere tri-
dentinum disposuit Lefb. 114 de Deformat.

c. 7. Ceterum regula ista quo^{rum} homicidium
cum moderagine idemplata tutela culpa
ut expers in pro foro externo ~~intendatur~~
intelligit d*m*. pro foro interno ex quo est occi-

dens nullatenz peccet m. si forsan ~~ad~~ in
loco sacro contra peccatas Regas v. cuiusque
alterius conditionis illud committat ut notat
Barbosa de potestate Epipi parte 3. Allegatione
51. num. 4. idq; m. extenditur circa peccatas
coniunctas quoniam non oes consanguinei in-
telleguntur immo aliqui putant permisam
est aliter occisionem pro defensione vita
cuiusq; estranei dummodo aliter vita proximi
defendi n̄ valeat Panimola citata delacione

22. Quod colet an licitum sit pro defensione
honoris et rerum alias occidere et licet
aliqui affirmative respondeant quia honoris
causā vita equipollat immo ab honestis viris
honor p̄t q̄ne vita diligenter & Justi quidem
q̄. de eo quod metu cāa. Rerum insuper possessio
ad vitā conservacionem ordinatur ideoq; non
licet ob vitā defensionem aggressorū occide-
re licere m. videtur ob media illa sine q̄by
vita n̄ conservatur, id tñ n̄ est q̄nt̄ rerum
protectione de lute trax, qd est in hac max̄ ser-
vandum qd n̄ spectat ad causam honoris diffi-
cillimum imprimis est causam ~~ad~~ invenire
in quo honor p̄ calumniam v. alia quavis
rōne dependit neq; aliter reparari, deinde
vō plures hom̄s propositiones in hanc rem ab
eilla damnatas necesse est ipsam venerabilis In-
nocentij undecimi anno 1679. Fas est viro
honoreto occidere invasorem qui mititur calum-

niam inferre si dicitur hæc ignominia vitari negat et antea Alexander VI anno 1503. istas proposiones proscriptarunt prima quatuor est 1ma
et ita se habet: Licitum est Regis & Clerico calumniatorem gravia crimina de se & de sua Rgne spargere minantem occidere quando alii modi defendendi non appetit. 2da qd est 19ma licet interficere falso accusatorem falsos testes ac m. ludicrum, à quo certo iniqua iminet sententia, di alia via negat innocens dampnum evitare. 3ta denunt q. ē 19ma Non peccat mortalis occidens propria auctoritate uxorem in adulterio apprehensam. Latit p. Viva Dom. I. ad istas Propositiones.

In ro ad rerum defensionem tres item
dem Propositiones à Ven. Innoventio XI. proscripto
reperiuntur Ita quatuor est 31ma et ita se habet: Regulariter occidere possumus furum pro conservacione unius aurei. Altera est 32^a
pro solum licet defendere defensione occidere quod actu possidemus & m. ea quod nos posse
depuros speramus. 3ta q. ē 33^a = Licitum
est tam heredi quod legatatio contra impedi-
entem iniuste ne vel hereditas adestur & de-
gata solvantur se tali defendere, sicut et ijs
ponti in Cathedram & probendam contra
corum possessum iniuste impedientem.
Rus vero propter quod hummi Pontifices quippe
deratam statuunt desiderant, predictas proposiones

Suprema potestatis oraculo merito rejiciuntur, est, quia pars dat disparitas inter hominem
 qui est creatus nobilissima et ad Dei imaginem
 reformata et res transitorias ob Coiby vita
 huius praeprat ut exegie notat Taznang in
 cap. suscipimus de homicidio num. II. Ideo
 nunc licet per ob infidiam rei tem-
 poralis propterum si nihil aut parvi cor-
 datis virtutis estimatur, vitam huius cripere in
 cuius occisione prudens periculum imminent non
 in corpori mortem inferri debet. Ad perpetuum
 cruciatus, si eorum subcidio non fuerit pre-
 munita, hinc pro genitiis huius modo notia
 advertendum quod licet ea disponere loris libis alij
 censeant neminem tenet fugam arripere
 et si hoc pacto valeat agressorem repellere
 contrarium tamen in peccato luce luto servandum
 est ut inter alias notat Barbosa in citato
 cap. suscipimus alij canonista, hacten de
 homicidio iusto tractatum est nunc ad injus-
 tum progrederi.

Homicidium sane injustum et simplex
 et qualificatum. Simples et cui nulla quali-
 tatis aggravans superadditur et subdividuntur in casu:
 ale, culposum, risorum simplex, risorum
 dolosum, voluntarium purum, et voluntarii
 premeditatum. Qualificatum vero subdivi-
 ditur iuxta qualitates quod ipsius sequuntur
 semper agravant, parricidi, prodictionis,

insidiarum, duelli, et huiusmodi inferi rese-
cendos Reginaldus observamus Crim. Tom. I.

1.7. Imperio casuale est qd ex mero casu
nullaq. culpa evidentia contingit ut si ex motu
appetitionis fenestra lacum cederit hinc
transiuntur & subtg manentem occiderit

Homicidium culposum est qd sine animo ac-
cidendi & n̄ sine culpa committit ut si faber
mulariq. n̄ apposito signo aliq. proiecierit
ex quo viatoris cuiusq. remanserit culpa a-
hic duplicitate consideratur & silt cum qd rei
luctu operam dabit ut si se defendendo te-
lam & lapidem jacentem n̄ aggressorem & par-
tereuntrem occidat & cum lopq. illicetur agit et
lo abdistinguitur & n̄ opq. exercitum est illm
illictum & n̄ à lure prohibitum ut si quis ac-
cuso remanserit ex lapide aliena re projecta
in locum ubi turba hinc erat & opq. est illi-
ctum et à lure prohibitum ut illm qd vo-
lens occidere Petrum Paulum transiuntem
occidat. Homicidium in super rixosum simi-
plex et quod in ipsa rixa seu actu rixae com-
mittitur. Rixosum vero dolosum est qd extra
locum actum rixae & calore iracundie perseve-
rante patitur, perseverare a. dr iracundie
calor quousq. proutocat ad extraneos actq. n̄ diver-
serit quod ultra diem extendi n̄ solet. Volun-
tarium purum qd ex solo arbitrio et voluntate

committitur ab eo qd ḡ fuerit ab altero provocat⁹ v̄ justificat⁹ habeat v̄ ei qd alii um occidat ex mera suspicione quod alter cum armis incedens ad eum occidendum fuit miss⁹. Voluntarium v̄ premeditat⁹ quod fulgo appensatum dī, prævia animi premeditacione et voluntate deliberata committit et licet provocatio præcesserit adhuc præmediatum homicidium vocatur, si temp⁹ effluxerit quo iracundia calor extinct⁹ esse consenserit.

Homicidium qualificationem i. duas qualitates aggravantes varias species dividi colet quas inter smo loco assassinium adscribitur qd atrocissimum horrendum crimen à dī. nun capatur. In eo a. consistit qd de mandato aliquij mediante pecunia accepta v̄ promissa Xiang homo qd quo occisor nulla injuria fuit affect⁹ occidatur, qd sane verbis inimicis quadam debeat repara concurrere ut assassinium agatur, verba n. de mandato aliquij sciant ad assassinium debere mandatum int̄ venire, ad cuij probnē n̄ exiguntur depos̄nes testium aliq; probnē hinc sed meridiana clariores qd in officium criminis adeo excorandi simplices m. conjectura admittunt quid enim solent ex capitali iniuria in mandantem et occisum procedente à secreta mandantis cum mandatario allocutione et ab occisione incontinenti aut paulo post a mandatario ex-

contra Panimolla decis. 22. Adnotat. C. num.
 41. et seq^tibz. debet a. occisio mandari si n.
 mandatum ad vulnerandum dantur et fuerit
 datum assassinum n^r erit nisi ex petunissio:
 ne et vulneribz mors fuerit summa et max:
 data fuerit vulnerao sum instrumento ut
 plurimum ad occidendum idoneo f^e n. apa:
 sinij crimen committit ex bannimentis
 urbis suum. 49. Additus mediante pecunia
 accepta v promissa praeiuste n. conditio
 quod debet in assassinio concurrere est quod
 datus v promissio pecunie interveniat, huij
 nre n^r praeiuse pecunia numerata e quid:
 cum res pactio estimabilis intelligitur pro:
 ferea sufficiat quod promissio sive verbale sive
 scripta sive n. mutibz fiat, imo n. si verbis
 qnlibz concipiatur, duobus modo expresse v ta:
 tate a mandatario fuerit acceptata iisdem
 verbis mandatariz trahata ad secleris coh:
 missione. Detbene de immunitate Eustachia
 Tom. 2. c. 26. dubia 21. Sect. 2. num. 10.
 Christiani item homo debet interfici unde si
 Turc^s v Turca occideret in aliquos sensu
 assassinum n^r foret licet communior sit alio
 opinio apud Raynaldum Tom. 1. c. 7. S. 1.
 existimantium qnlibz assassinum committi quo:
 modolibet qv abum ad occidendum conduic
 v praeiata morte recipere aut promissione
 aliam accidit. Tandem d^r a quo duxit

nulla injuria fuerat affectus qd clarioribus veris à DD. explicatur nis. qd mandatario nullam habuerit causam occidendi et consequenter is qui de alterius mandato occidendo est occisiōne n̄ habeat sibi à mandatario praevendī, hinc proprie assassinio n̄ dī qui una injuriam p̄segit m. qd aucto auxilio ediciorum pecunia condutorum alium occidat idemq; dicendum de mandante qui data v. promissa pecunia suum minime occidere facit sin. mandans praesens ē homicidio et palam intervenit assassinum proprie n̄ erit qd occasio sibi debebat ab illico p̄sidente post lavare dīsi palam intervenit, Aliud n. ē affirmandum ki ades occulte et clandestine permaneat ut agnosci n̄ possit. Late facultatis ad defensionem reorum p̄fens. l. c. 38. num. 42.

Mediatores porro auxilium praestantes et quicunq; et huius delicti particeps de iure collet in Tribunalibz Sacularibz assassinij poenam incurront qd de iure lncō et in Tribunalibz Culicis & rōis poenis puniuntur qui neg in lps. Pro humani de homicidio in bto. Neg in Constitutio Gregoriana Statecento Assassinos immunitis Culicis beneficio preparari neg in bannimentis statq; comprehendunt in qd oblige de mandante et mandatario fit mentio propter nne mediatores et particeps in odiosis et poenalibz n̄ comprehendunt Cap. Odia de poenis in bto.

in Pto.

Dud insuper recensent species assasini
quid inproprice tales vocant una tempore
de Supercettaria eoz casu committitur quo qz
cum jori atomatorkar numero in alios irritat
eoz numeros et copia huius impares sive
minores vulnerat ut m. interficiat altera est
species assasini quid pariter inproprie talis
vocatur & in eoz consistit qd non interveni-
ente pecunia v. pecunia promissione concur-
rentibz tñ expositis reprobatis homicidium
hñis alieni committit et mandatum simplex
vocat, quod qdm poena ultimi supplicij n
em rigore legis cornelii de Liceoys qd m.
attentis bannimentis Urbis punitur ut no-
tat Ameng de delictis et poenis T. 7. §. 6.
num. 18.

Post assasidium inter species homi-
cidij qualificati paricidium adscribit qd exor-
nissimum perire crimen communiter appelle-
atur et in stricta scione committitur cum
Pater et Mater v frater occiditur in senen-
a. Tato e ascendentis v descendensis v cuiq
libet personæ consanguinitate v affinitate
conjugata imperfecto L. l. et tanto Tit. f.
ad Legem Pompejam de paricidys L. Ulilia
Cod. de ijs qui parentes v liberos occiderent
qd tñ. In Suffitibz de publicis iudiciis
p. alia ad eos duxerat consanguineos

et affines restrictione qui parentum
 non veniunt ibi glosa parentis non ex-
 ponit atq; declarat pro auctentib; et des-
 cendentib; infinitum et quibusdam colla-
 terib; eismodi ut fratres consobrini et
 patruellos nec n; aliij affines videt usor
 Nurus, Senex, Vitellus, Petivius, et Lacerus
 unde alios cognatos et affines propter ipsos
 occidens m. sibi bannidenta turbis par-
 riida est, licet ultimo supplicio seu poena
 Legis cornelia de licoarijs puniatur

Eximetur hoc filius a poenis parricidiij si
 aut ignorant parentem occidit aut quia is est prodi-
 tor patrid aut se defendendo uonam Pater vellet
 ipsum occidere. Menochij de arbitriarijs casei 356.
 num. 33. idz' multo gis procedit in iisdem cir-
 cumstantijs relate ad alias peccatas supra indi-
 catas. Ista a. à poena ordinaria parricidiij nec
 filios nec parentes excusat iusta decimatione. Trad.
 Crim. lib. 9. c. 15: quovis contrarium existimet
 Farinaij l. 120. num. 128. ubi notant cum
 communi eadem poena parricidiij eos et puni-
 endos qui de mandato alterius crimen commis-
 serunt et quomodolibet opere et consilium
 præpitentium disponitur, m. in l. Utrum
 q. ad legem Pompeianam de parricidijs.

Quod si solet an de hoc crimine teneant
 parentes qui infantem natum et non naturam
 et in utero manentem occiderint? Certe si infans

39

jam in lucem edito occidatur quocunq; dure attendo
parvulum committitur ad Teatrum
in L. Unica de his qui Parentes & liberos occidi-
runt si infantis a 1° dñe brevi quidam et am-
mati d^r homicidium sive per ventris com-
punctionem sive per poculum abortivum
contingat licet de dure celi nec d. Parvicij
nec poena mortis puniatur qd party non
edito homo n dicitur ad Teatrum in L. Infan-
ticia I. Circa ventrem. qd ad legem facili-
diam ex disponere tr^h bannimentorum delictui
stat^r poena mortis naalis statuitur contra
Parentes qui infantem in utero clausum auf-
focaverint & quomodo libet dolose interfel-
cerint. Innoties no infans immatura partu
ab eis dolo procurato in lucem editus a Matre
fuerit ouibus poena extraordinaria imponit
si infans n^r respexit vitalis prout usq; ad stimu-
mensem inclusive talis reputatur eadem tan-
dem extraordinaria poena mater punitur
si infantem vix natum seu in utero existente
aut foetum vix animatum qd qualis censet
ec post 80 dies a concepcione si fuerit mat-
er illa et post 40 si fuerit foemina si ingno-
talens infantem occiderit ad salvandam
vitam & proprium honorem de cuius iactura
& certe jam est & rationabiliter timet. Amen
de delictis et poenis I. 7. S. 10.

3tis loco inter homicidij qualificati spe-
cios proditorum sicut qd perpetratur cum

59

milla precedente inimicitia aut cionulata et
fita amicitia alijs vita privata explosude
qui nefarie et sacrilege Redemptorem nostrum
prodere n^o dubitavit. Unde caput et Magister
Proditor viuus merito Dr. Thripk^r q. hoc
crimen committitur anno^r Latto modo un
quis p^{ro} inuidias occidit et tale homicidium
p^{ro} inuidias commissum vocatur Zdg^r is
proprie cum nullas inimicitia prede
dente vita alium auferunt sicut in actu
p^{ro} proditoris nullat in iniuria signa int
uherint. 3° proprieissime cum q^{uo} dicitur
sub colore amicitia multoq^{uo} si in
actu q^{uo} amicitia signa exhibentur et hoc
proprie ~~amici~~ homicidium proditorum vocat
de quo late inter alios agit Panizolla decis.

22. annot. 5. p^{ro} totam Lubriani v^{er}o principis
species homicidi^r proditoria ē q^{uo} p^{ro} propina
tionem veneni committit, colet n. nglr venenū
ab illis propinari qui consanguinei aut affi
nes et p^{re} reputant amici profat ut aliqua
de veneni propinatione proferantur

Sarle gravissimum est homicidi^r genus
veneni propinatio et merito dr in L. G. Cod.
De metallis et mathematicis p^{ro} q^{uo} veneno q^{uo}
ferro hinc interficere q^{uo} s^{er} ab ijs qui fetro
nos aggredintur faciliq^{ue} possumus nos ipsos de
fendere q^{uo} ab illis qui p^{ro} veneni propinationem
contendunt nobis vitam teripere q^{uo} g^{ra} moratur im
possibile ē nobis procedere. Tatianay 2.122.

Ente sane logando pro propinuantibz venenam
 poena mortis statuitur sive ab amico ab inimicio
 sive a quovis probato licet n. inimicq; proditorum
 criminis expers ultimo tñ supplicio damnatur
 L. 1. et 3. C. ad L. Corneliam de Licarijs et licet
 aliqui censeant apud Farinacium loco citato
 id intelligi debete morte secuta, in urbe tñ et statu
 Culstis vigore bannimentis num. 59. 60. et bi:
 sola privatio ad effectum occidendi m. n secuto
 effectu morte puniatur eademq; poena damnatur
 qui propinantes poculum maleficum irrepara-
 biliter infirmisent alium infuso conant, ut fa-
 ctitatem, sterilitatem, abortum v si calidere
 odiorum aut amorem excitare contendant, quidq;
 denum sit de poculo amatorio cuius pprikationis
 poena dunturat extraordinaria pandam
 aliqui existimat, nemo tñ dubitat pro alijs
 dubitacionibz ultimum supplicium imponi m. si
 mox v irreparabilis infirmitas citra inten-
 tionem probantis poaching accidat d. si quis
 alijs s. cui abortionis f. de poenis. Inv pro
 ementibz quoq; et respective vendentibz rehenu-
 varid fuerint a dñe Culsi poend assignat
 quas huc citato profert Farinacij in urbe tñ
 et statu Culstis poena triremum ad decenni-
 um in bannimentis num. 60. statuit.

Ad proditorum quoq; reddit crimen vim
 dicti transversalis qd licet hure Culsi videatur
 incognitum tñ juxta Constitutiones Aprias Clementis

VIII. Pij IV. et S. Pij V. less Majestatis rebellio:
 nis et seditionis poenis punitis, sedis et criminis
 rei et qui n^o inimicam ^{conaginatum} alium affineret fa:
 miliaorum amicum inimici offendunt aut
 interficiunt. Item si n^o is qui inimicam reci:
 pit et consanguinei familiares clamici ejusdem
 injuria uilescant. Postremo proditorum
 dicitur homicidium p*ro* inuidias patratum cum
 licet et claus et in loco in quo prouideri negl
 absconditur in alterum irruens repente illum
 occidit quo ad homicidij genit licet proditorum
 est affirmaverit. Id tamen intelligi volo cum int
 occidentem et occidunt nullus inimicitia int
 ederet si n. occides inimicus occidentis foret
 impropre proditorum vocaretur quod semper
 debent ab inuidijs inimici preceavere. Hunc
 de duello altera ^{aut} species. Homicidi qualificati
 aliqua dicamus.

Duellum quasi duorum plurimumve bellu:
 ita vocatur atq*ue* describit duorum plurimumve
 certamen in aequali numero cum periculo occi:
 sionis et vulneris ab utrasque parte deliberat*e*
 et ex condito susceptum. P*ro*pter duorum plurimi:
 umve certamen in aequali numero q*uo*d ad con:
 fituendum duellum non regi practice numer:
 us duorum ^{et} q*uo*d duellum est per plures in
 numero aequali dum aequalib*us* armis secum
 decertent, si n*on* inqualitas et huius et armor*um*
 concurred supercheria nunupabitur Raynaldus

Tom. I. c. 9. §. 2.

Dicitur cum periculo occisionis pugna n. sine
armis inita v. cum armis & ad mercede aperta
tamen et preceo reciproco pacto qd' unq alter:
rum n. sit offensum nec pugna nec duellum
proprie voluntatis additur ~~convenit~~ ab utraq
parte deliberate et ex condicto acceptatione
qd' ereddens tractat ad duellum exigetur
nim. provocatio ex una parte et exceptio ex
altera parte acceptab loco et tempore determina-
tato unde si calore iracundie unq ex rixantib
alium ad vindicandum compellat duellum n.
erit. Omissis vñ pluriñ divisionibz duelli
illa ~~cessat~~ communis affectus qd' in sollem-
ne seu publicum et in privatum dividit se
Lemne ē illud in quo ludea constitutis liberis
provocationis transmittunt Patti et assidentes
deputant. Privatum vñ est in quo licet
ipd solemnitates n. interveniant adhuc quis
ad hanc duellum praetaret. Tertiaris
Consilio q. p. tobum.

Gradissime porro contra duellantes civi-
publice sive privati ab utraq luce confi-
tuto st poenæ quas late pfect Rainaldus
Tom. I. c. 9. §. 1. et habentur n. in Confit.
Benedicti XIV. circa duellorum abusum
promulgatam Principie vñ st canonico ipso
facto private Culstis sepulture, infamia et
bonorum confiscatio quas qd' poenas non

em duellantes verum m. Patrini auctentes ad congreſsum auxilium et consilium prodentes et quomodo libet ad duellum cooptentes concurrent.

Expositis rō species homicidij qualificati alia communiter rōne circumstātum supaddunt. Tale ē homicidium in tuta in pallatio p̄is in publico Theatro dum spectacula celebrantur commissum qd ultimo supplicio punit, imo qndoz m. post mortem contra reos procedit. Si vix damnari exquirerit probut contingit in homicidio sui h̄sceq ab illis acti dci ob conscientiam criminis capitalis h̄sceq cōprobato metu subeundae poend. Et ipsois interimunt qui gravibz scaenis m. post mortem agilius nanc ultra infamiam festinta eorum interficiant et iusta morem aliquar regionum publice cadaver eorum suspenditur L. 1. et 2. cod de bonis eorum qui ante Lentenam etc. Lui rō ex furore vel alia animi affectione sibi mortem concireunt commissione tollerant. Reliquum modo est ut poena qd ḡntr homicidium plectit innidans.

Porro cum homicidium v casu v furore v rebus ad cui defensionem commissum dolus et vilga careat nequago punit. Homicidium culposum et ridoctus simplex extra-

ordinaria et arbitraria poena damnatur
 L. 1. et toto Titulo q. ad legem Apollinare
 Voluntarium civis suorum civis promeditum
 datum poena Legis Cornelio de cimicis
 nempe ultimo supplicio coeretur cui ex han-
 disentis statu Assisi num 23. confisio
 honoris adjungitur. Homicidio qualificato
 uigilans condamnitur non sine poena mortis
 imponit q. illa exemplari modo iuxta
 scelos usq. inferos. In urbe tales delinquentes
 jugulante malleo ferreto circa tempora per-
 vestiunt et cadaver in Alios partes seu
 frusta dicindit.

Ut a. occasio patrandi homicidia
 averberet merito p. leges delatio armorum
 reuicta est quocumque nra via instrumenta
 intelliguntur. De cui naa ad occidendum
 depinantis q. armorum appellatio p. de
 verbis saeculis eaq. prohibitiis multo qis pro-
 cedit contra scelos et pugiones breviores
 alias arma incisiora venenata qid
 sub p. scelis ut plurimum deferuntur. Delitos
 instrumentorum qid vulgo vocantur Massa
 gatis pistole cottelli genasce etc per longas
 et rotundas apicas p. 10. l. p. V. Alexandri VIII.
 p. int. poena mortis et confisiois dannori
 latet si de malo co. constet eaq. Confites
 Benedictus XIV. amplissime confirmavit

in Confit. incipiente Lemuritatem
edita 118 Calendas February 1752.
Hactenq; de homicidio tractatum est quo
vita huius admittitur sive de vi publica
et privata tractandum per quas lic-
bertas auctor.

July 15th

De criminibus vis publicae et privatae

Vis seu violentia deficit ab Ulpianis in
L. 1. f. 1. de eo quod metu cae. Impetu cui resisti
non protest, seu natus contraria voluntati
ab aliquo imposita et in publicam privatam
dividitur publica est quae cum armis preta-
ta vo quae sine armis infert et de utrag; trac-
tatur in Tit. Cod. et Digestor ad Legem Julianam
de vi publica et privata. Varijs a. modis vis
publica committitur si scilicet ad facinus petran-
dum arma suscipiant aut retineant si ad
commovendam seditionem armati homines con-
gregentur. Idemque dicendum de eo qui per viam
publicam armatis incesserit & si p. cervum suum
arma deferri priferit Enim et fuerint armata
venenata b. evisq; mensurad ut cuncti parvi veloci
qui sub vestib; absconduntur eorum capie delatio
et quodvis detentio sub poena mortis prohibetur
ex Constitutionibus Aplicis quas supra notavimus.
Hinc quoq; expectat delictum ab eo commissum

qui ad eos & villas alienas effregerit & fructus agros
 extinxaverit & ignem susponserit nec in quibus
 armis possessorem dabit & fundi & navis ex-
 puleret. ^{ad} l. 3. q. hoc titulo. Auctoritatem
 qualificatum exhibita vi armata commissum
 qd tribus modis contingit anno sicut si aliqui per
 violentiam et cuncti live in propria domo sive alibi
 violentias inferat est talis vis rapina com-
 muniter dicter. ^{qdo} Si fiat latenter clam attenu
 armata manus in loco live publico sive pri-
 vato aggrediendo et latrociniuum vocata. ^{qdo}
 Si publico itinere vis incutiatur transcurrentes
 spoliants et graftationis non sortitur, cui qd si
 cœsio personæ & lethalis vulnera adjungat
 crimen est assassinio sive pecunia qd caeluctandi
 committit. ^{ad} l. 3. cap. 1. q. 1. graftatores
 & de poenit. Per valde distat ab hys criminiis
 specie altera quæ recipit vocem ^{qdo} in eo con-
 sistens qd ex pluribus cœsijs violenter uno sub se-
 questrato detineat alij dimidiantur ut deferentes
 pecuniam eorū liberationem obtineant. Rainaldi
 lib. 1. c. 12. q. 1.

Vis privata ut innuimus illa est quæ
 sine armis committitur ut ex titulo ^{ad} l. 3.
 l. 1. q. 1. In-
 tiam. de vi privata. et qd D. D. advertunt in
 qd casibz in qd vim publicam committi afir-
 maving vim privatam patrari si sine armis
 inferat. Tertianus l. 162. ubi notat poenam
 vis publico de lege Coli ecce deportationem in Insulam

in cuius locum poena Tricentum successit
 nisi forte de ea violentia tractetur quod cum
 incendio, ~~ad~~ capitione domi, gradatione
 alioz p[ro]l[ific]o crimine jungit pro quo poena
 mortis m. ad corporales contumelias statuit
 L. Duoniam Cod. qd L. Julianus de viualib[us]
 Reos a. vis privata poena arbitraria pu-
 niri compunit docet habitu sibi respectu
 ad iurem & normam violentiam & et ad qualis
 tam personae quod eandem infuerit genia
 no capi p[ro]p[ri]us quo violentia inerti sibi
 est & raptus mulieris de hac criminis
 specie oportune hic p[ro]f[er]at trasandum.

Raptus de quo agitur in Tit. Codicis de
 raptu virginum et viduar[um] describitur: violen-
 ta mulieris honeste et invita de loco ad
 locum abductio resistentib[us] ejusdem paren-
 tib[us] & illis sub quorum cuba est animo
 tam carnali cognoscendi Raynalq[ue] Tom 2.
 c. 22. Dicitur violenta abductio nra a.
 violentia intelliguntur m. blanditia im-
 postura evasiones aliis callide artes quid
 coactioni equiparant ad seatum in L. l. S. P.
 evadere q. de seruo corrupto et L. unica Cod.
 de raptu virginum. Tit. mulieris sub quis
 nra tam virgines quo nupta tam sponsa
 quo videlicet comprehendunt Additus honesta
 sed excludendas publicas meretrices circa
 quas porie raptu n[on] cadit earumq[ue] raptore

extraordinaria poena puniuntur. De ciano
 lib. 8. c. 7. num. 9. Dicitur ad eam cognoscendi.
 raptus n. n. dicitur copula deo sit aut saltem
 intentio eam prestandi. Farissacius l. 145.
 num. 149 b. ubi tamen advertit cum communis
 ore et si raptor sponte se a carni cog:
~~actione~~
~~persecutione~~ abstinuerit poena ordinaria rapti
 puniri non debet sicut contrarium servandum
 sit si ex alio titulo eam non cognoverit quia
 sicut impedit ab altero et si ex alia causa
 patrate requiritur. Contra hujus criminis
 reos utraque in dure poenam statuuntur dure
 qd'm Cnico poena expoenit tam contra
 raptoreos quam contra illos qui consilium et au:
 xilium prospicuerunt ipso dure incurrienda
 statuit Trident. Less. p. 4. de reform. c. 6. in:
 sup oes isti perjactus infames orum dignita:
 tum incapaces declarantur. Raptor non sine rap:
 tam in uxorem ducere sive non debet eam
 decenter dotare et si clericus fuerit et deponen:
 dg ex Trident. loco citato dure a. civili poena
 mortis naalis imponitur raptoris bona rap:
 tis mulieribus applicantur nec unquam inter rap:
 torem et raptam matrimonium confinet
 utata L. unica. Verum de dure Cnico una:
 trimonium inter raptorem et raptam sus:
 teneri decernitur in casis. cum causa de raptis:
 ribus et in Trident. loco citato. Si mulier raptis

in loco tuto posita atq; a raptore se juncta
 matrimonio consenserit^{pp} praesertim si non sim-
 plex tractat^s d^r sponsalis per verba defutus
 multos g̃is si per verba de presentis pro-
 cesserit mulier a. n invita & colecta que-
 sit abducta quo g̃dū casu confito qd nec
 blanditijs neq; consen^se^t e quendam tam
 circa sponsalia qd circa rapsum fuerit
 extort^s matrimonium rite celebratum nec
 dispositio citata legis minime ullo modo pro-
 cedit qmvis reclamantib^s parentib^s v illis
 sub qdorū cura mulier est Matrimonium
 celebratum.

Raptui affine est stuprum violentum
 in eo consipiens quod cum armis stuprum
 agatur, ~~atq; d~~ distinguere vō oportet an in per-
 sonam publicam indecnam v honestam patet
am n. casu extra ordinaria poena statuit
 altero vō ultimum quoq; supplicium pro qua-
 titate violentia stuprantes damnantur. Cum
 modo vis illata per speciem confitit atq; in per-
 sonam proximam stuprata fuerit per-
 petratum s. s. Sin autem i. Infringens de publi-
 cis iudiciis.

Agere g̃dū colet criminalium iudiciorum
 et metarum Interpretes de stupro violento
 et raptu in pecuniarī Titulo qui de delictis
 carnis inscribitur ibiq; delicta carnis ad istas
 species rediuntur nim. an stuprum sine violencia

commissari, adulterium, incepsum simplicem
 fornicacionem concubinatum et delicto carnis
 quod contra nam patrantes quod gen' via nos
 breviter hic attingens a stupro sine violencia
 exordium petentes. Agit pro pro stupro sine
 violentia commisso gen'ris de dure colli antiquo
 poena mortis statueret ut probat Teat. in
 l. 4. 3. fin. q. de extraord. crim. Posteriorita
 iure poena statuitur solutionis dotis arti-
 trii iudicis m. ab hereditibz delinquentis sol-
 vendi si eam stuprorum usorem facere remi-
 saverit cap. 1. Et 2. de adulterijs et stupro
 nisi forte cum moniali pateretur quod gen'
 erent mulier in secretione carcere intra
 monasterium e detradenda, sens a. ultra ex-
 communis poenam potest ultimo supplicio
 damnari Farindig l. 145. Adulterium
 definitur alieni thor violao l. 1. q. ad Legem
 Julianam de adulterijs et vel a conjugato cum
 conjugata v a conjugato cum soluta v a
 soluto cum conjugata committit cap. Ante-
 taining de adulterio. Adulteri de dure duns
 in levit. et deut. lapidibz obruti mortem subire
 cogebantur. Ims m. de dure colli tan multi
 bri pro viro poena mortis imponit in d.
 l. m. l. v. ad Legem Julianam de adulterijs
 quod tñ in authenticis codic. cod. codem Tit.
 quo ad mulieres est, correcta est statutum ut
 mulieres in monasterium detradant. de dure

2º Crim adulteri Laii excommunicantur et exilio
 poenis pecuniaris alijs arbitrarys puniuntur
 citato cap. In bellesiosis Clerici sed propter
 enunciatis poenas de communi et foeminae
 detractione in monasterium damnantur.
 Incepit d^r carnis conjunctio inter eos
 qui consanguinitate & affinitate natali jux-
 sunt inter alios a. qui affinitate & cog-
 natione sposti aut legati coherent ut
 et Patrini itemq; adoptantes et adoptati eis-
 men incestu improprie ~~non~~ et abusive com-
 mittitur late Tardinaq; 2. 149. qui vario
 caens qd*ic* incepit patrari p*ro* et poenas
 pro oib*is* constitutas accurassimes profert
 Similes fornicatio a fornicib*is* seu loid*is* occub-
 tis dicta q*uia* in i*psis* honest*is* mulieres habi-
 tare conserverant definiti vivi soluti-
 cum muliere soluta conjunctio mulier
 a. & vir solut*y* vocati qui liber est a quo-
 uing*u* vinculo consanguinitatis affinitatis
 & voti quorum aliqu*o*s concurrente luxuria
 speciem trutat m. in sacramentali confes-
 sione exprimenda Trident. Less. 14. c. 51. l.
 Id. in 4. dist. 41 et 61. Dm*is* a. dubitari
 negant fornicacionem dure Dm*is* vetitam
 esse et hincum sit asserere peccatum grave
 q*uia* eam n*on* committ*y* ut declaravit Venerabilis
 Innocentij xl. in prop*ri*vone 48 ab ipso pro-
 scripta tamen laic*is* huius criminis reg*is* de dure

Coli nō punitur nisi in alijs circumstantijs
 et si captus carceris mulierem carceribz detata
 cognoscat et si cum Turca et Zudda et con-
 jungat Fornicarij L. 139. lmv m. de Lure
 laic. Fornicatio similia in laicis tolleratur
 ne majora mala sequantur quā dñm rne metri-
 ces tollerari conseruerunt ut late ostendit int
 alios Tritionutio Inffit. Cncar. lib. 4. Tit. 9.
 disperat. 2. Colterum Clerici fornicarij m. pro
 prima vice poena carceris alijs arbitrijs
 coercent. Collectio de poenit. Clericorum L. 2.
 num. 4. Si vō inter solutam et rebatur carnalis
 conavetudo intercedat concubinat⁹ vocatas con-
 cubinarij n. Dr qui cum certa aliquo foemina
 sine soluta sive conjugata sine intra extra
 domum assiduam libidinem habet surdus
 de alimentis Tit. 1. 2. 9. Lure hinc Cncos tam
 laicis qm Clericis concubinat⁹ prohibetur
 ut definivit Trident. Lefs. 24. C. 8. de reformat.
 Laic⁹ n. concubinarij arbitrije punitur et si
 post trinam monitionem in delito permane-
 nit excommunicat⁹ Clerici vō gravioribz poenis
 arbitrijs qm laici coercent. Et si post trinan
 monitionem n̄ parcant tria parte fructus
 beneficiorum locis pjs applicandis forravantur
 et post idem in delito persistant omnibus fra-
 cibz beneficiorum epoliuntur atq ab administracione
 suspenduntur et si adhuc industati persistantiosis
 beneficij forravit et ad alia obtinenda redunt

inhabiles qd si beneficiis n^o gaudent carceratione, suspensione alijs poenis condemnantur Trident. Sess. 25. c. 14. de Reformat. Insuper contra mulieres concubinas sive conjugatas sive solutas si monitioni n^o parcas poena exiliu à loco & dioecesi alijs arbitratrid à proprio iudice imponuntur cum eo discrimine qd contra concubinas laicorum uterius iudex aut Culstet nempe aut laicus potest procedere ad concubinas clericorum rei connectionis cum clericis à solo iudice Culstet pnt puniri ut notat Tagnani in cap. Perniciatum de officio bordinar. ubi m. adserit oes et quoslibet hujus criminis reos Ecclesiastica sepultura privare et gry in culu querint sepulti indecē exhumandos sive absq; sacramentali confessione nullus dato signo poenitētē rebatur decesserint.

Adhuc uterius dicit in Tit. de delictis carnis de Polygamia de osculis luxuriose proflatis de blenniis seu cooperacione aliena libidinis quodius grade nec n^o de delictis quod contra naum dicit quod juxta Thilogos doctrinam graviora ceteris iudicantur verum catholicis dignitas et personarum conditis ad quas insipites hec diriguntur uterius n^o patitur immorari presertim qd Cathechismus Concil. Tridenti pars 1. de 8to precepto decalogi num. 2. reticendum monet qd a rne hinc in hoc debitorum genere placent ne loco abfruendi

à delictis occasionem ad pendulum accipiunt
monitos tñ velim ne dñm in hac mba pauci-
tatem mād minime admitti sed utram reatum
paecit etenac poenis propter temporalibz hot
criminum reos à Iupiterho iudice frui se
coercitos, sūmz n. Pnān serpentina morte per-
emptum, igne lo domorum urbem absumentam
aquis diluvij universam carnem detinam aliaqz
explicitorum genera exploratissima sunt.
Hinc ad delicta p̄ quod res ab homibz auferunt
gradum faciam.

Titulus 10us

De furtis

Furtum qđ à furto id est nigro nāatur q̄ia
in locis occultis plerumq; committitur ad diffrau-
rapind qđ ut supra viēum est palam siccitē et
vī patiente dñō perpetratur. Definit ab Impera-
torē in I. furtum Iusit. Civil. lib. 4. et ind. l. I. I.
furtum. qđ de furtis, contrectāō fraudulenta rei
alienē corporalis mobilis v. m. usus ej⁹ popu-
lioniare huc grā invito dñō facta Dñi statuta
fatio sūt realis amotio et de loco ad locum trans-
fatio unde in solis rebus mobilibz qđ pnt trans-
ferti eoz a. in immobilibz qđ transveri n̄ pnt
furtum committitur. Itemq; solo animo et intentione
furandi hoc delictum n̄ constitutus an qđ realis
executio in foro externo regi L. logitachis J. de
poenis L. 2. l. I. hui furti qđ de furtis Dñi fran-

Lenta q̄ sine dolo furtum n̄ agitur unde pueri
 patni, et qui dolii incapaces s̄t licet res alienas
 subripiant rei huius criminis vocari n̄ possunt L.
 Impudentem q. codem. De rei corporalis mobilis
alia ut inquinis sole ipse amboventur additus
usq; possessionis utendo n. re aliena v pos-
sessione ejus usurpando furtum committitur
unde depositarij qui contra voluntatem dñi re de-
posita subiunguntur, et qui possessione rei volunt dno
restituere fures vocantur a. Qui iumenta q. codem
de huius gratia quia eo intuitu hoc crimen
committit ideo si animo inferendi damnum
v ex alio titulo res alienas auferatur furtum
non erit q. aliud delictum vocabitur L. A.
q. loc tit. Concluditur denum civito dno
qā connivente v consentiente dno furtum n̄
perpetratur.

Fures quoq; in latiori scatione appellantur
 qui beneficia Ruleria usurpant et indebitē ex-
 torquent nee non qui qndo ea dimidere debent
 cum fraude detinent, qā licet beneficium for-
 maliter ut inquunt acceptum saloporale et im-
 mobile sit utpote in dure consistens mālū
 bñ fructuum portionem sciat. Magis a. stricte
 furis s̄t qui bona p̄ dñm dispersa vero dno
 restituere rennunt item qui rei fortuito in-
 vento dñm rescrive dolio n̄ curant et de-
 num famuli sui sub protecta compensandi
 operam qm in servitio dñi prestant et qm

joren⁹ precepto lalario arbitrant⁹ de rebus dñi
sibi compensant⁹ ea propoſione proscripta à
ven. Innocentio ~~XI.~~ quid est 37.

~~Secundum~~ Verum tamen alienam in extrema
nigra subripiens excusat⁹ sive q̄a res com-
munes extrema nigritas facit ut dñ in can. Sicut
dict. 47 sive q̄a cum lex in extrema nigra
non obliget furtum n̄ dñ. Nūne a. extrema
nigra illa intelligit cui alter per subtractiō
rem rei aliena subveniri n̄ p̄t unde verior leu-
tena docet extrema nigritas n̄n ad amentiam
ad grave dedec⁹ similesq; scās extendi n̄ posse
ut notavit Barbosa cap. 3. de furtis et p. Viva
ad Prop. 36. Scriptam à Ven. Innocentio XI.
quod ita concipi: Permīsum ē furari a em
in extrema nigra d m. in gravi. Nūni quotupla
sit furtum videamus.

Praeipsa ēane divisio furti ceteris omisis
quodq; in Praxi servat⁹ est in furtuā simplex
et qualificatum simplex est illud qđ dām sine
armis committitur & nulla alia qualitate
aggravat. Qualificationē a; dñ cui aliquā qua-
litas superadditur quod v̄ r̄ne loci & rei sub-
tracti & modi v̄ teniporū furtum adauget
Ad speciem furti spoliis ea reducantur quid im-
probia vocant q̄a ab initio malitiam furti n̄ habet
Hicet deinde ppter a jopro ariaōren⁹ rei v̄ usq;
v̄ possessionis iurito dñō factam nāam furti cor-
rūntur p̄ explo a. hui⁹ furti truffam communis-
ter afferunt in eo concidentem qđ qđ colore et

protexatu mutui commodati condicuti se de-
 positi ren ab altero accipiens & postea negat
 eam accipisse & in p̄sonam usum revertit.
 Isto trahit poena est arbitaria j. circumstāc
 citra h̄tā mortem à iudice imponendam et
 si gravibz circumstantys jungat ex ḡilibz ban-
 dimentiis Urbis num̄ 39. p̄t reg m̄. ad trire-
 mes damnari furtum a. lūmp̄ses in p̄e ac-
 ceptum si res ablata est motiū valoris pro
 prima vice poena trium iecūm fūniis fūsti
 gaone & exilio punit p̄o 2da vice poena
 triremium ad temp̄ iudicii bene vivum, p̄o
 3ta poena triremium ad decennium & m̄.
 ad vitam imponit Imo p̄t m̄. reg morte
 damnari qd̄ ob actuum frequentian latro
 famosq̄ p̄dicat. Sarinacj de furtis p. 4.
 L. 167. debent a. tria furtū esse magni valoris
 et loco tempore et intentione distingui, unde
 pro uno v̄ m̄. pro duobz furtis simplicibz
 quid r̄ne magni valoris s̄ibz & quivaleant
 hec fur morte puniri qd̄ reiteratō actuum
 n̄ta! qntitas rei subtracta spectat ut notat
 Sarinacj loco citato.

Furtū qualificatum r̄ne loci multis
 modis committit nempe si in Palatio p̄c
 & in Cūla alioq̄ loco sp̄ero res n̄ sacra am-
 gerat & si in via publica quid graſao seu
 remīdo dr̄ & si à domesticis mercenarijs et
 coabitantibz omittatur qd̄ speciem p̄dūs habet
 et poena arbitraria usq̄ ad mortem exclusive

puniri nisi forte fiat a filiis & uxore contra
 quos actio furti non dat L. ferri et filii. a.
 li qd uxori qd de furtis. Transactores autem
 facti de luce communione ex bandimentis
 orbis num. Atq. ultimo supplicio damnantur
 furtum qualificatum rae rei multipli
 pt contingere si rempe res sacra de loco
 sacro & res non sacra de loco sacro, ut diaconus
 subtrahat qd sacrilegium est ut in Tit de sacri-
 legio notavimus. Item si homo liber & alienus servus
 fuerit raptus et dicitur plagiatus, si autem pariter da-
 mitum a stabulo & pascuis abducatur et crimen
 abigatus & vocari cohererit ad Textum in a. 3.
 Cum atq. qd de abigatis. Porro sacrilegium in genere
 acceptum arbitrarie puniri arbitriuntur. Quibus
 est inspectis circumstantijs usq; ad mortem ex-
 tendi at furtum prius hostile consecrata
 et vasorum sacrum chrismatis ex dicto Ven. In-
 nocentij XI. anni 1676, si per Tribunal Sacre
 Inquisitionis confiterit ad malum finem fuisse
 commissum poena mortis punitur, et delin-
 quens cuiuslibet sculari tradit eadem morte dam-
 brandy dummodo 20 annum affigerit. Crimen
 pariter plagi ultimo supplicio coercetur ad Textum
 in L. finali cod. ad Regem Flavianum de plagiis
 que cum poena damnantur nō sūn qui hinc liber-
 rum & alienum servum rapiuerint ut supra
 notavimus verum m. qui eundem hinc & ser-
 rum celaverint, vincitumque retinuerint & qui

ad effectum cum occultandi aut surripiendo fuga
 evaderent alij oes huj criminis eoz atq; parti-
 cipes L. 6. Cod. 10. Poena dentum abigat,
 est arbitaria et iusta circumstaas allegato
 ad mortem extendit, imo ex bandimentis Notis
 num. 47. in dicto poenam mortis incurvant
 huj criminis rei, ei 20 annos exceperint ut
 a. qd abigatius committere dicatur n semper
 et in dicto sufficiat, si unum aal abduxerit d
 hec dictio servat, nempe si agit de aalib mi-
 nutis quorum nne veniunt oves, caprae, belli,
 agni hisq; clia 10 requirunt de eilib quinq;
 capita sufficient et infra dictum numerum
 fortun simplex vocat quo vo ad cetera aalia
 quid communiter grossa vocant, ut asini
 boves etc unum ex his surripiens abigatum
 committit L. 5. 5. qui expijs ff. de abigatis.

Tertium qualificatum nne rei agitur
 m. ab expiatoribz seu ex spoliatoribz cape-
 giatori communiter dictib quorum nne ve-
 niunt qui viatoribz noctis tempore pallium
 et vestes surripiunt qui qdm de lufe Coli
 arbitrarie usq; ad mortem inclusive puniant
 ut notat Garzonij L. 22. et 23. in urbe in
 ex bandimentis num. 41. ~~mors~~ naalis in-
 dicto statuit si ad 5 centa pallij valor ascen-
 dit. Huc m. spectant Sacularibz vulgo borse
 roli qui mira de ceteritate aliorum crucinans
scrutantur

scrutant et arbitrarie coercent ad Textum in
L. 1. q. de fractoribus Arbitraria est m. poena
illorum qui occasione incendi, ruine et naufrage
aliquo furantur et alium poena mortis pu-
nient quia sub protectu amicitiae et adjutorij
vimen committunt ut notat Reynaldo lib. 2.

c. 14. I. C. Protereq' rne modi fursum gravat
si cum fractura januarum domus praeipse noctis
tempore fiat, cum n. domus sua refugium sit
uniusq' Autissimum hinc qui janua frangit
proditorie habitatores offendit unde nocturni
fractores atrociores fures vocant in a. 2. q. de
fractoribus, Inli in coniectudine de qua in han-
dimentis num. 47. ultimum supplicium im-
ponit quo qdm m. mandantes meditatores au-
tium praestantes et eorum plectunt proscriptio
ei rei ablate fuerint participes et si janua et
muri posteriori fuerint effrauti ut notat Lang
in I. Thartum d. 4.

Qualificatum incuper d' fursum rne
modi si cum usu scalarum agat in urbe sola
scalarum asportao morte punitur saltem si in
fragrantib' ad furandum cum earum usu fue-
rint reperti idem procedit de iis qui cum
adulterijs seu grimaldellis de nocte
furant quod poena usq' ad mortem extendit
ut notat Farinacij 2. 20. Proterea fursum
qualificatum rne modi concusione committitur
cum q' minis incisis p' pilam aut nunciam

ab absente pecuniam extorquet eaq; furti
 species per intimorationem &c et arbitrarie
 punitur eodem modo damnantis qui gravam
 p̄pis falso iactantes pecunias ab alijs decipiunt
 quia auctoritative venditores fumi vocari con-
 severunt ut notavit Sabatius Resolut. Crim.
 casu. 67. Tandem r̄ne temporis furto
 qualificatum committitur et quomodo habet
 de nocte patretur, noctis m. Tempore publica
 securitas p̄t turbata ideoq; delicta noctis
 tempore ulta ceteris atrociora consentur
 Oportune t̄ addendum qd in oib; casib; in
 qd profundo poena mortis statuitur p̄t index
 arbitrarie punire si ita circumstaá evadent
 presertim vs si lucrum furoris fecerit et dam-
 num alteri illatum n̄ fuerit idq; duplo acci-
 dit Ius si res penes furon reperte dno re-
 stitutus qd si fur antequam carcere manipul-
 v rem dno reddat & alioq; modis zabis:
 faciat.

Tanta profectio est gravitas furti at
 m. emptores rei furtiva poena furti dam-
 nentur, si sicut res emant, idem dicendum
 de illis, qui fures receperint & furtivas res
 occubhaberint nisi forte quis consanguineum
 affinem & amicum receperit qui nisi de re
 subtracta particeps fuerit mitig punitur.
 Ius m. bona fide res furtivas tenentes dnt

cas m. n^o recepto pretio dno^r repitnere si
extant et si n^o extant, id, in quo loquuntur res erat:
serunt, ut notavit Farinaq^s de furtis 2.177.
num. 19. Hinc in illo^r vigore bandimenter
torum num. 48. et sequentib^z publici nego:
tiatores qui negotiori vocant qui à personis
suspectis et in cognitis erant debent in actis
gubernij n^o, cognomen, et patriam venditoris
qualitatem et pretium rei empta de humia:
re sub poena Tricemij ad Henrion Scator
50 alijs arbitrijs et si venditores fuerint
impudicos aut mulieres sub poena justiga:
tioris eadēq^z notificāt facienda est et si
res empto n^o querint q^z v^z n^o fuerint in
pretio concordes, q^z v^z n^o querint emptū
nequeunt cas p^z 8 dies immutare. non de
usuris quid species furti et aliqua pferant

Titulus 17mns

De usuris

Quang^s usura varijs modis à DD. definit,
ut notat inter alios Miliorutig. In p^r tit. Cœas
lib. 4. hoc Tit. dissert. 2. in eo in oes indistincte
conveniunt, quod cithurum ultra sortens ex
mutuo v^z mutui caa perceptum q^z qdm^r oī lure
naali cib^r gentium dno^r. Cno^r Cilli imputatur
lure naali quia lus naale n^o patible ut ex
re infructifera cuij modi est pecunia fructus
percipiat ut advertit Cajg in L. 2. q^z de usur

fructu eorum rerum quod non consumunt
Iure gentium, quia penes ultiores gentes
huius lucri species ~~pecunia~~ existat semper.
Reip. visa est ut enumerando variae nati-
ones ostendit Miliorutig supra allegatus.
Iure item domino tum veteris Iustitiae levit.

25. Czech. 18. et alibi tum scripti novi
ex celebri Testa Iudee b. v. 35. ibi: Mu-
tuum date nihil inde sperantes. Iure pa-
riter Iudeo ut constat ex pluribus canonibz
relatis in derto Iacob. L. 3. Alijsq; Testibz
in dertalibz et Clement. contentis subdit.
de usuris. Iure denum Arti in L. km:
probum. Cod. q; by causis infamia interrogat:
in d. ut nullo 128. Cod. hoc sit. quoniam alibi
obtrudant Testa q; by videtur usura puniti:
ij tñ intelligendi tecum de usura compensa:
toria n° 10 a. foeneratoria quoniam nos usurde:
nne intelligimus.

Porto non lucri non simplex ^{et} sola
pecunia intelligit ^{et} de usura committitur dice:
pecunia civi aliud quodcumq; pretio estimabile
ultra sortem probatur ^{et} sicuti munus a
manu, munus a lingua, munus ab obsequio
pro re sportli ^{et} sportli ad neca corruptum
limoniam constituit ut in Tit. de Limonia
advertebam, ita idem de usura ^{et} affirmandum
unde usura est si aliquid Titio mutueris

ut tibi sit obligeⁿ remittat ei famam
resarcendi & ut abstineat ab acclamari
quoniam contra te posset proferre & ut sicissim
tibi mutueret & ut quod sit faciat. Cidem ratiⁿ
habenda de onere mutuariis injuncto aliquis
pauperibus erogandi, missas celebrare faciendi
et sic quavis calteria obligatio eadem imponatur
ut varijs exemplis probat Sibaling de usuris
lib. 1. c. 8. n. 2. Dixi. quodvis alia obligatio
mutuariis imponatur, ad usuram qui possit
regi quodcum pacto expresso & tacito & cum
intendere alij tempore transactum pote-
nus p*ri*p*ar*endi quodcum expeditetur ideoq*ui*
contractu iam absolutu nulla procedente
obligatio sponte et ex mera liberalitate
aliquis mutuanti q*ui* clariat usura non erit
cap. 1. et 2. de usuris.

Trita vero est divisio usure in men-
salem et realen. Mensalis est in qua nullum
pactum nec tacitum nec expressum intervenit
& ea intendere mutuum alteri data^r ut
hucrum ex illo tangit debitum p*ri*p*ar*at.
Realis a. est cum procedente expressa & ta-
cita conventione vel ex mutuo therum per-
cipitur. 2da divisio usuri est in apertam
et palliatam aperta est qua in vero contractu
mutui committitur, palliata vero est cum in alijs
contractibus a mutuo quodcum distinctis & eidem

equivalentibus lucrum ultra cordon intendit
 aut comparatus multasq. a. lucum avaritia
 substitutes iacevit, ut in fraudem legis usu-
 ras phibentis lucrum ultra cordon acquirent
 ea autem communitez ad tres classes rediuit
 Atque iste est de re ad rem, loco pecunie atque
 quidvis res pretio estimabilis comparat et hoc
 quoniam modo usuram committi jam affirma-
 vimus. 2do de persona ad personam cum quis
 pro alteris personis lucrum ex mutuo honestate
 produsserit eis ab usura minime excusat
 ut ceteris operis decernit in cap. Super eo
 de usuris Bis de contractu ad contradictionem
 cum unius contractu qui ergo simulatur sub
 quo tunc quasi eius involuere mutuum continet
 in qibz circumstantijs nemo dubitat usura
 crimen committi sed eo qibz est universae
 Reip. existiale qibz qibz fraudes simulantur
 ad Textum in cap. In civitate. cum alijs hoc sit.

Amo bene usura pallida si offert
 in contractu emplis et ventioniis in quo usum
 delitescit, si in vendite aliusq. rei usq. mercis
 pretium supra justum ex titulo dilata solu-
 tiones pretij a venditore exigatur, ~~ex~~ a.
 dilata equivalentibus mutuo, qm spatiis temporis
 ad solvendum concedere possinde est ac pro
 eodem tempore pecuniam mutuari ut docet
 I. Th. 2. 2. 2. 178. a. 2. ad 7. considerari
 m. p. in societe si unius et socij pecuniam

alteri conferat ea lege ut nullum ejusperi-
 culum subeat q. contrahendi rāo in consti-
 tuone 15. Sixtū incipiente. Detestabilis ava-
 ritia expresse damnat et in lege tōli
 in lege si non fuerint. q. pro socio. Socie-
 tatis Leonine nomen obtinuit. Inde tñ n
 improbat contracty triplius communiter
 dicty q. tres contracty complexis ult. societatis
 a securioris cortis, et a securioris
 hui, qui et si sententia in paxi recepta
 a paxi expors ^{nouaria latitudo} judicatur.
 Si de moderato lucro et proporcionate
 percipiunt cortis et factum fuerit conven-
 tum. Leotardus de usuio L. 24. Pro parte
 in eos commodato et deposito usura
 committitur si ex moral depositarij rem de-
 positione n. residentis et ex mala commodatarij
 statuto tempore rem commodatam n. refi-
 liuentis lucrum extorquet, idem dicendum
 De pignore et hypotheca ^{ut si} creditorj pro-
 ditorum fructualem in pignores fecerit datum
 adiecte pacto ut donec secunda redatur fructus
 ex predio pricipiat qd adū uariorum esse decer-
 nitur in cap. Cam contra 6. de pignoribus.
 in L. 1. et 2. Cod. de pignoraticia actione
 cum alijs iuribz in eis statutis in depositis
 circumstantijs fructu ex predio perceptos
 et debitori eis restituendos et in extictionem cortis

computandos. Tres tñ casus in luce lñcō
excipiuntur in q̄b creditori licet citra usum
fructu rei oppugnata à debitore p̄cipi
posse dñm est si laic⁹ iustitiae p̄tinkens
p̄fessionem p̄adij ad clericum beneficiari⁹
operant⁹ eidē clericis tale p̄dilum op-
pignoret, 2dḡ est si res oppugnata sit
feudum et dñs directo ejusdem fendi qui
interim debitam pensionem & obsequium
à Vasallo n̄ exigit ~~in signis~~ in signis tradat.
3tig dñnum est si Marit⁹ p̄t debeat
p̄missa p̄fessionem p̄adij fructiferi⁹ à
Locero in signis accipiat quo dñs eām fru-
cti p̄cipere potest donec dōtent obtineat. cap.
Allobiter. cum alijs de usuris.

P̄tib a. Ad vertendum pro his alijsq;
contractib⁹ q̄ quoties alijs p̄pretio diffina-
bile ultra solitudo id est ultra iustum pretium
exigitur usura delitescit, iudea v̄o ex cogitib⁹
principiis circumstantijs poterit in contrac-
tib⁹ à mutuo distictis usuram concire
dñs selt à condone paono quid celebrandis
contractib⁹ usuratijs aspergit. Edo si
parta contractui capposita via aliquem
debitoris favorem recipiant et in soli
creditoris conmodum vergant. 3tig si
nulla iusta causa donacione concurrente res
pro parte donetur et pro parte vendatur

At si simulaciōni contractū fuerit utrīq;
 renunciatiū alias ēt̄les conjecturas late
 profect̄ Miliorūq; in cuius Enst̄. Canonici
 lib. 4. hoc sit. Dissert. 5. ~~et~~ amēis vero
 mutuantib; interdicāt̄ r̄e mutui q̄d̄ris
 lucrum sc̄ipere inde tñ n̄ prohibetur lu-
 cium aliquod comparare, si occasione mutui
 aliquod dāmmum patiant̄ qd̄ qd̄m r̄ne luci
 cessant̄ v dāndi emergentib; contingere
 potest, unde alia solet afferri usurarum
 divisio in lucrativas quid quovis lūre ve-
 lantur ut supra notabim̄, et compensati-
 vas per quas enunciatiū interest credito-
 ris aliquotmodo compensat̄, lute appbante
 et citra labem usuram, interest al. luci
 cessant̄ concurredere dō cum qd̄ pecuniam
 suam ~~ad~~ alteri mutuant̄ qd̄ negotiationi
 v emendo proddo v redditib; annuis alia
 ratione comparandis destinaverat. Interest
 qd̄ dānni emergentib; cum ob defectum
 pecunie mutus alteri datd nee restituto
 negt̄ qd̄ corruentem domum reficere vel
 alid in dignitātē eud̄ opportune considerare
 ut notat̄ Canisiq; hoc sit. c. 1. num. 7. in
 his itaq; circumstantib; mutuanti p̄mittitur
 moderatum lucrum occasione sp̄ntui aqui-
 vere sive coactu v̄ḡ a dubia lūre sponte fuerit

mutuatu*rum* item*sive de luci solutione*
 fuerit convention*sive pars quod conven-*
 tione mutuum dederit tum modo tres
 condones verificent*que cum à Paulo de*
 Castro tradita fuerint requisita Pauli de
 Castro communiter appellant*ur* Ima condic*is*
 est q*uod* lucrum cesserat aut damnum emer-
 gens *apparet* ordine *quod* mutuans prom-
 ptam lucrandi et in re fructifera pecun-
 iiam erogandi occasionem habuerit bitia
 q*uod* debitor qui pecuniam accepit sit in resti-
 tuendo motu*su*o. Prati*ang* disceptatione 6*7.*
 num. 22. et disceptatione 9*8* 7. num. 27.
 Porro ista primum regitum nempe
 q*uod* damnum emerget*at* lucrum cesseret
 Debet *ut* ex mutuo promanare hinc si quis
 non sit solitus negotiari neg*lucrum* ex mutuo
 pipere q*uia* non pecunia otios*rum* prout
 à tali mutuante ex defectu negotiationis
 retineri supponunt fructum n*on* variant
 nullum. hinc damnum ex mutuo oritur nec
 lucrum amisit qui fuit mutuatus ut adver-
 sit coar*curias* variarum resolutionum e. 4.
 ubi notat negotiatoris n*on* ad eos o*es* exten-
 di qui fructum ex pecunijs eius quomodo libet
 capere valent. Lito*d* spectat item ad alterum
 requisitum de prompta occasione lucrandi

idcirco ista rego, quod invertitudo lucri lucro
amisso non implauditur, talis a certitudo arbitri:
tio prudenter definenda est, licet non actu
lucrui non detur, sufficit quod dari ~~ad~~ veri-
similiter potest in levitatibus aliquo in-
signibus oppidis accidit ut notat Facine
lib. II. controversiarum c. 34. **P**otremus
circa moram et diligenter vendum an et
statutum fuerit inter partes aliquo tem-
po quo mutuum restitutatur et ab eo tem-
poris proficiione quod alteri mutuum feci-
rit, hoc sane casu ut a mutuante liberum
percipi valeat interpellatio mutuarij est
prohibenda ut mutuum restitutur sin-
ming damnum emergens passatus priori
a causa nulla interpellatio rego, si per
elapsus tempore ad restituendum assignato
in mora persistat, cum ipsa dies pro linea
interpelletur damni emergentis compensatio
mutuanti debetur ad restitutum in l. Cum
quidam q. de usorio

Res caas proditas lucri celsantibus et
damni emergentibus alia m. caa reducitur
quod periculum amittendo sortis vocatur
habebit locum cum pecunia alteri mutuata
prudens periculum imminet sortis amit-
tendo si nec pro fidei iussione nec pro pignora

de reptione caveat cum n. subiicere se
tali periculo in granam mutuarij sit
pretio estimabile merito p̄t ultra eortem
aliquod percipi eadem r̄to militat quomo-
dolibet res p̄ alios contracta in alterum trans-
feratur ut late ponderat Lefsig lib. 2. dub. 3.
c. 11. et c. 21. disp. 6.

Ex Lacteng deductis apparet ut usu:
aria n̄ sint lucra à montibz pietatis à Camer-
ribz ab ijs qui censq vitalitios instituunt et ab alijs
qui uno v̄ altero modo pecuniam investire dicunt
percipi solita q̄t n. spectat ad montes pietatis
à ḡg mutuo dant pecunie pignore p̄s securi-
tate reptionis accepto licet profecto moderato
hucrum exigit. Id n̄ fit intuitu mutui & pro
expensis in pignoris conservacionem et ministerio
supensiones erogantis. Hinc in Conc. Lateranenrei
sub Leone 10. Lefp. 10. montes ifi approbauer
et Leone. Trid. Lefp. 122. de reform. c. 8. 9. et 11.
inter loca pia eisdem montes enumerat, altero
insuper modo montes & intelligunt illi silt qui
& P̄p̄s v̄ Republicas suis redditibz & fundis
reperient erecti et conferentibz pecuniam 5.
6. 3. annua canta pro singulis sentenis apij:
nante donec pecunia accepta reddatur de eorum
sane montium justia fise agunt Libalizus
de usuris lib. 4. c. 7. A. 1. et 2. De anglo disp.
25. num 199. aliquie advertentes per istas mon:
tium eucines vendi à P̄p̄ determinato pretio aliqua

loca assarum. Ius fructum exigendi favore
 imperiorum constitui est ut frugifera ad pecunia
 civitatem pertinente quid quoniam rati plane demon-
 strat locorum montium crecentem venditionem an-
 nis redolere ideoque sive permittit id est m. pacifico
 pro camorib[us] prouunt n[on]ne veniunt qui ro-
 gant ut pecuniam eum alio permuteat illius
 qui rogant et in quo graecis pecunia commu-
 nat camarij. vacantes camores, igit[ur] alijs pro
 cambio pecunia recipere possunt, qua n[on] pro pecunia
 ipsa sed infructifera est pro labore pro
 ministeriorum stipendio alijs nefris expensis
 ita recipiunt ut notat inter alias l[et]r. de Luca
 de cambij discursu l. et sequitur verum cum
 pro cambio alijs percipi posse affirmavi,
 loquar evidenti de cambio manuali aut locali
 na. sicut q[uod] tunc usuarium p[ro] Confines Apuliae
 praecepit s. P[etri] V. confit. 59. improbat cam-
 biuum manuale sive minutum est, qua pecunia
 unig forma & gris cum pecunia alterij gris
 permutata ut argentum cum auro & moneta
 Italica cum Hispanica. Cambium locale quod
 m. per literas ad mandinas sedecim d[omi]n[is] est
 quo pecunia praesens in alio loco permutata
 Cambium postremo sicut est quo revera
 nulla pecunia transmittitur & permutata & prævia
 determinacione certi lucri inter contrahentes acta
 transmissio aut permutatio fingeatur interveniente
 quod q[uod] Cambij gen[us] à mutua n[on] differt ideoq[ue]

merito sanguinis usurarium ut diximus prohibi:
betur ~~usuraria~~

Tardius quo ad census vitalitatis qui
tunc constitui dicunt, cum certa pecunia dum:
ma ea condone alteri datus ut is qui dedit sim:
gulis annis partem eortis quod invicerit accipere
rebeat, indubitate plane res est eos liutos esse
ut ceteris omissis constat ex d. heredatim II.
ad legem Falpidiam cum alijs luriis deductis
in Carravia lib. 9. variarum Resolut. c. 9.

Summmodo tñ justo pretio à summis Pontificibz
justa convebtudinari locos taxato idem censo
mentis Alter n. m. censu vitalitatis poterit
esse usurarij idemq; & affirmandum si ex
temporis partim interveniat ut eos salva
remaneant, quo domi casu mutuum potij quo
censu vitalitatis vocabitur ut notab. caproly Thas:
cardo de commercio censu vitalitatis 2. 4. p totam
sup est nunc poenas attingamus qbz usura
penitut, paupis tñ rem absolvotq; a verfando
inter has poenas recenseri infamiam rne uij
usurarij hedum ab oibz gradibz excludant berm:
m. testamentum aut codicillos facere nequeat
nisi usuras restituerint & cautionem de resti:
tuendo prefibterint ad Teatum in caps. dignis
de usuris in bto. qmvisq; poent in famis alij
arbitrarii control usurarios manifestos dñk S.
taxat statuant eos selt qui v à Judice usura:
rii fuerint declarati v quos publice confitua:

varios existere, ergo tñ restituendi usurariis
m. occultis imponitur ut late offendit Anna:
detus Tit. 19. lib. 5. decretalium. Nunc de modo
quod fama pñmi auctor. aliqua proferam
Titulus 18vus

De injuriis et famosis libellis

Libelli famosi species quoddam injuriarum
sunt qd aliena tollitus fama unde ad ea ori:
minab epeant p quod infame pñm loquitur
anteiqñ vñ in specie de ipsis agat profat in
qre de injuriis sermonem inservere. Injuria
sane nñn venient quidquid n' iure sif ut notat
Iuris Consulty in L. 2. q. de injuriis et famos.
libel. ubi injuria in realen et verbalem di:
viditur Realis est quod psonæ v dignitti rebus
aliuj infertur. Verbalis q. quod solis verbis ir:
rogatus. Realis multipl agit nempe aliquo
permutando v si qd alterius cadaver v imaginem
llevat item si qd personam honestam circa ho:
nestatem quomodo libel tentet imm si injuria sit
facta coniuncte psonæ coniunctio alijs facta
videtur quo ad dissertationem pariter in iuriam in:
ferunt n em qui facto aut re aliquem offendunt
verum m. qd dignitati alteris injuriam in:
ferunt debito v obsequia n exhibendo tandem
injuria in rebus infertur si alteri prohibeat rebus
alijs libere uti injuria a. verbalis consistit

in eo qd qd in alterum verba pronunciet quod
infansiam ex regionis stylo inferre
censeant late Tariadic Observ. Crim. Tom.
2. c. 11. p. 12. nunc ad libellos famosos pro:
grediamur.

Gravissimum sane est crimen libelli
famosi uigorei dge sunt qui epulas aut carmen
contra alterius famam coadibunt sive obse:
nas scripturas picturas & quid simile foris
eum muris domi aliqui apponunt. Item qui
literas quod communiter lavis secreti rocent
et pasquillos vulgo pasquinate compovent
nisi in qui suppeditato libellos scriptos ven:
diderint retinuerint et in lacravarint ut
fusis in Constat. Apollis et bandimentis ex:
primitur quod infra innuentur. Ad compila:
endum tñ hoc crimen s debent regit et co:
pulative conuocare ut notat Reynaldus
Observ. Crim. Tom. t. c. 11. sme est quod
author proprium non non exprimat secundo
quod exprimat non illig ^{contra} quem libellum con:
serpsit & cum calce ita designet ut
claro innobescat 3tis qd libello famoso
& in loco publico affigat & alio modo
publico flat. 4to qd in joci causa & ad pro:
prium honorem ab aliis successum defen:
dendum & animo alterum injuriandi fue:
rit conscriptus 5to denrum qd n simplicem

78.

contumeliam continet & grave aliquod crimen
xive in g̃re xive in specie ex quo alterius in
familia resulhet.

Porro inter alias injurias libelly famosq;
~~per~~ primatum merito obtinet ideoq; in-
juria atrox et detestabile crimen vocatus
in Constit. 147. 1. p. v. et Sta. Reg. XIII.
et merito qd̃m iniuria n. qd̃ verbis alijs
mobis infestatur à memoria facile excidit
at qd̃ per scripturam & picturam infligit
q mangōium solitat et perenne dedecit affect.
Quidq; rō sit de Iure veteri certe Iure novo
et quod in statutis Ecclesiasticis ultimus ex
confit. 1. p. v. 245. et lex statuto utobis
lib. 2. c. 62. poena capitalis statutoria
tra reum in nōri m. estate constitutum
si de crimine Capitali alterum infama-
verit nec eadem poena evitabit si parsofon-
sa injurias reniperit qā in atrocij et publica
injustia gratis ē libelly famosq; fiscq; ex officio
pedit. Accidinta bonorum confitentia, inhabili-
tas testium condendi, et si libelly contra
gl̃b̃m aliquem ordinem conscribat ex com-
municā latē sentend statim incurritur
ad Testium in Can. Quidam S. 2. d. cuius
Canonis censura licet de colo ordine Predi-
catorum logriatur ob r̃nis tñ identitatem
ad alios ordines porrigi debet ut notat

thesaurz de poenitie verbo libelli c. 1.

Exploratum sane est peccare graviter
eius qui ut injuriam ab alio acceptam com-
penet & vero crimina ab eo commissa di-
vulgat & falsa comminiscit ut docet in
alios. Viva ad propothes 43. 44. à Vene-
rabili Innocentio XI. proscriptas gemitis
a. d. sit certum poenam libelli famosi
ab illis incurri qui crimen falsum alteri
opponunt ut notavit Bonaplinus in
Decretis c. 26. num. 36. n° ē a. d.
certum de eo qui crimen vere ab altero
actum manifestaverit eoque magis si illud
forte probaretur quod nō sit in puncto iuris
ex Palla tri. 1. p. 1. a. Greg. XIII. confirmata
reg libelli famosi in quo reum crimen
apposuit poena ordinaria mortis ē oīo
damnandi nisi forte contra histrionem
& aliam personam publice infamem delictum
aperat quo qm̄ causa m. de dure loli ex.
Præordinaria poena statuit ut firmat inter
alios Inatae de re criminali controversia 74
num. 19. Aterum licet nra infamonia
et difamatio quid ex libellis famosis resul-
tant videant ep̄e ~~ad~~ revera tñ in eo
distingunt ut infamia committitur non
de hinc aliqd verum aperit & occultatur
et quod probari n̄ pt. licet is fama pueretur

Contra vō diffamare qđ cum alijs falsum
honore pariter privans de alio affirmatur,
itaq; ob incongruitate de crimine falsi nunc per-
trahamus. Tidus ignus

De crimine falsi.

Falsitas casee quia in maximum civitatem
populorum detrimentum redundat commu-
niter definit iniusta veritatis ad proiudicium
alteri inferendum scienter ab aliquo et cum
fraude facta ut notat Raynal^o Tom. 2.
c. 18. num 7. et seqntib; ex qđ sane verbis
tres condones erunt copulativa jngende
ut crimen falsi patretur nempe immu-
tatio veritatis, dolo immutantis et proiudi-
cium alteri illatum v quod inferri potuerit
ut notat Menochig De arbitrijs casu 306.
Modos autem qđ hoc crimen patrati ad 3 re-
ducunt pluribus citat^o Miglioritiq; in his lucis
Tit 10. lib 4. nempe v circa hñem v circa
res v circa qđ scripturas ab alijs a. com-
muniq; sub stiutor aperteby hñi ipsa capita
expllicantur ut notat Ferinac^o l. 150. num.
1. et seqntib; ubi docet v dicto v scripto
v facto v tenui crimen falsi patrari qđ iis
modis veritas immutatur. Porro circa hñem
falsum committant qui crimen falsum
alium objiciant qui in iudicio falso depovent
et qui veritatem celaberint casu quo dannum

Etio nō obvenisset si eam manifestassent. Nam
qui in stipulaōne se unam personam pro
altera fingit ad quem effectum nomen et
cognomen mutat et alienum usurpat prode-
m̄q̄ fœmina hoc modo delinq̄uit quia
infantem ab altera genitum in præjudi-
cium latrūnam cūcēsorū v̄ alba glavis
de cād p̄sprium affīmat ad Textum in
L. 1. Et h̄ abys R̄d. ad Legem Corneliam
de falsis.

Circa res multipli quoḡ falsum
committitur, hae n̄. r̄nt peccant qui
justas mensuras latrūne approbatas muta-
verint qui res commētibiles bona qualis-
tatis venem expositas adulterant p̄st à lau-
ponibz lanionibz Salsamentarij et piscium
residitoribz aliendo fieri solet, eodem
modo delinq̄unt qui sigillūnū p̄s mu-
tant ut alios decipiant, itemq̄ qui cudento
v̄ adulterando v̄ tendendo v̄ explendendo cri-
men falsa moneta patraverint ingibz cir-
cumstantibz, prater crimen falsi lēda ma-
jeatis q̄oḡ poena incurvant, et si q̄s fab-
cam more tamē expenderit furti q̄oḡ reg-
effici late farinarij L. 195. nūne ad mo-
bos q̄bz circa scripturam crimen falsi
patrat progradannur. Ita a. delinq̄uat
qui testatori prohibent testimoniū concordare v̄

revocare, qui manu aliquo in epistola et ab
eis prodicacionem immutant, qui aliquo scrip-
torum exemplando integre vel in parte quo-
modolibet mutant, qui scripturas incuper-
occultant ne veritas patet, qui sigillum
perity tollunt et ad dubitacionem apponunt et
tandem quod litteras aliquo sigillo munitas
aperiunt, cum aliis apostolis quod a Farinatio
voco citato afferant quoniam vero gravius
est falsitatis crimen ei in litteris apostolorum
sedis agatur aliqua eunt in haec rem op-
portune subjicienda.

Nomine a. Aplicatio litterarum circa
quas crimen falsi potest committi non
venient litterae Bullatae, quod cum
appositione ~~litterarum~~ ad m. Brevia quod sine
plumbis seu sub annulo Piscatoris expedi-
untur nempe cum sigillo ex cera rubra quod
annulis Piscatoris vocatur. Item continentur
applicationes et schedula manu propria Pon-
tificis edita et ab officiis de eis mandata
signata, qui vero litteras Congregatum datari
Vicelandiarum et m. litteras familiares ejus:
dem Pontificis falsificaverint licet extraor-
dinarii punient rei in falsi in litteris
apostolis vocari non possunt. Gravissima porro
poena ab Innocentio III. in cap. ad falsariorum
de crimine falsi a Greg. XIII. Confit. 81. et

ab Innocentio X. Confit. Sd. contra huj
criminis reos fuerunt imposita, poena
nempe ultimus supplicium à Laudabili potesta-
te infligendo et calomniis late sentend nee
n contra Aerios omnium officiorum et benefic-
iorum privas eodem modo procedendum
esse statuit quo enorme quodlibet crimen à
dure punitur. Latè Regaldo loco supracitato

Titulus ultimus

De q̄bdam extraordinarijs et inno-
minatis delictis, q̄b dicitur Resps.
humanaq; vita soletas p̄p̄l̄s laddit.

Huc sane spectant crimina illa innata
de q̄b dicitur dudices Eccl̄st̄os ac Lacio cog-
nitare posse in Tit. de delictis in ḡre no-
tabamus quidq; in eo ab alijs criminib; distin-
guuntur quoniam praecepue per ipsa Resps. open-
ditur collisq; societatis fides tñmē plurimā
ticeit n. oīp̄ delicta Remps. laddant directe
tñ et pp̄pl̄s tria ipsa illam contemnunt,
quidq; hincircos præterea nō erant. hunc
la. crima violati sepulchri, fracto pacis
et ludorum quid mos exponere aggredimur.

Crimes violati sepulchri de quo agit
in Tit. f. et Cod. de sepulchro violato et
in Extrav. 2. de sepulturis duob; præcipue

modis committitur & silt circa sepulchrum
 & circa cadaver. Circa sepulchrum quod illud
 devastando, lapides, statuas, columnas, aliudq;
 ad sepulchrum pertinens auferendo Ego
 modo fit cadaver expoliando, ossa exhumando
 cineres disperdendo alijq; libet modis q; j*h*
 defuncto huius injuria inferat L. 2. t. 5.
 q; de sepulchro violato. Gravissimum
 vero est crimen violati sepulchri quomodo:
 tibet committat nimis n. inhumanum est
 defunctos ossa cineres rexare in loco qui comini
 ouer gentem eure mortaliis nostris caa sunt in fi:
 tutu al destinatis L. li q; sepulchrum q; de religio
 et sumptibus funerum. Hodie sepulchros violatores
 tangi rei laicorum puniunt q; a civi sepulchrum
 sint in Cula civi in altero loco per epum bene-
 dicto per violationem sepulchri loci eader semper
 offendit. Spectat m. huc crimen facta pacis
 in eo consistens q; remisa per pactum injuria
 nulla superveniente caa it q; injuriam intulit offen-
 datus. Q; vero grave est hoc delictum ac ultimum
 jans explicatummo hoc prædictionis specie pra-
 sefert quid hñm commercium quodammodo
 tollit et vinculum hñm societatis abrumpit
 ut pluribz citatis notat Reynaldi Tom. I.
 c. I. num. II. Quoniam vero hoc crimen commit:
 tit ~~ad~~ qui post initam cum altero pacem illum
 offendit ita episdem è criminis regi qui id facit
 post ~~excessus~~ tregua conventum & post pre-
 missum de non offendendo stipulatum. ax

definit stabilis et perpetuus finis discordia. Tregua
 est securitas rebus et personis ad certum tempus
 exhibita. Promissio tandem de non offendendo est
 securitas de non offendendo et rebus et personis
 arbitrio iudicis data, qui quidem actus licet dissimili
 invicem sint ad effectum non incurandi poenas
 fracte pacis pro eodem considerant, ut notat
 Farinatus 2. 107. ut a. intelligatur quod non
 in praxi hoc crimen agatur, tamen tunc cortex
 verborum datae lexitatis est oīo expectando
 aliando n. securitas data de non offendendo per
 contam aliando de non offendendo in persona
 cum a. Ibo ista invicem distinguuntur ut in
 Tit. de crim. Læsa Majest. advertising hinc
 ex violata pace et Træuga et securitate in
 una casu regit ad alterum fieri extensio. ut
 notat Leynaldus Tom. 1. c. 8. l. 1. translati
 mis sane poenis semper ultimo supplicio et ho
 nor confusione hoc delictum punitur ad tex
 tum expressum in cap. 1. de pace tenenda in
 usibus fidelium. quas non poenas m. incur
 runt attentis barmolentis datae minores si 20.
 annos excesserint et ei reg ut pote contumax et
 fugitius puniri non valeat effigies ejus depicte ca
 plete verso cum descriptione unius et Patria
 damnatur Laici insuper hijs criminis rei ex
 comunicant et Clerici beneficiis officiis privantur
 cap. 1. de Træuga et pace, ad hoc al. sufficit
 ei officiali ipsi promissio fuerit facta prout
 in urbe fieri colet in qua antequam rei est carceribus

dimittant

Jur. Grim &
82,

Dimitantur duci satellitum cautionem hanc
dare tenent, quia idcirco Dr. Fede del Capitane
Uxoris excusant qui pacem violaverint
ex ea supvenientis iniurie offendit
requisti quo dñe casu proprie pat frangi nō d
um semper condonat hanc annam aut hoc videat
si nempe res in eodem statu permaneat, cau a.
in dñe se affectata & gravis et q. ita irascidiam
provocaverit ut statim eodemq. calore durante
alterum ad offendendum adegetur qualis ē cane
in dubio exterrisse postsumit ex certissimis sigs die
post datam pacem alium offendit, multoq. qis
poenas huius criminis eritabit qui ad sui defen-
sionem & provocatq. ab altero alium offendit
quia ut vetus fert axioma: Frangenti fidem
fides frangat eidem. Late Raynaldus Tom. I.
6.8.3.

Etis loco inter delicta innominata quid
temp. huius viti societatem populi sedunt,
hudi numerant ex qby pfecto blasphemie, ria,
patrimony. dissipatio alias innumera pecie
damna sequunt quorum remissio Reip. plu-
zimum interest ut advertit Card. De linda
in paxi Crim. verbo: gioco ludus a. commis-
niter definit conditionatis contractis quo lu-
dentes res suas exponunt ut rem alterij huius-
atq. in 3 classes dividitur alij est n. ludus in-
genij & corporis aijusmodi ē ludus scaecorum

et follis & pila quorum alter in industria
 ingenij alter in corporis exercitatione versantur.
 Alij est ludus mera fortuna cuij modi sunt
 ludi taillorū et aleatorum la bassetā et il
 Paroone dicti qui à fortuna ~~meror~~ dede
 pendat alij denuntiāt ē ludus qui partim in
 genio partim fortuna miscetur ideoq; ludus
 misty communiter dicitur uymodi et ludus del
 Dombre del Tresete alijsq; his eis Porro
 cum abusq; et uelera quid supra innuimus
 nō à ludis in 2do et 3to gre n'a. in tuis
 proficiunt meritis ludi in mera fortuna
 & partim in fortuna partimq; in ingenio
 positi à ludo retantur in d. Aleacion Cod.
 de Regis et sumptibus funerium. ubi Imperios
 phibet dictis m. ludis adistere qmviota.
 Tercia poena corporalis contra vacantes ipsi
 ludis à luce non imponatur extraordinarie
 in inspectis coramstantiis erunt damnandi.
 In statu sane Ecclastico et capite. bandimento
 tudentes aleis & taillis pauperias oēsq; res
 in loco actus ludi penes ipsos reportas amitt
 ent et poena 3*dictuum* fundis ad spesta
 tores extendibili ~~pro~~ & coercent. Præterea
 in iudicio civili ipiſi lusoribz actio contra
 debitores pro hac cā negatur. Prutriantes
 pecuniam ad ludendum eam repectare nequeant
 et solutum tñq; indebito datum repeti potest.

ex citata L. Alearum Et domum dñe lno
laici lusores si moniti n̄ resipiscant, eacom-
municant. Clerici vō insordescentes pnt deponi
alijs, arbitrarys poenis condemnanti et tri-
dent. Less. 22. c. 1. et Less. 24. c. 12.
de reformat.

Ludi a. in mero ingenio v corporis
exercitacione constituti n̄ dñi n̄ prohibent, locorum
m. adeo laudant ut valeat legatum pro
corum usu relictum dummodo tñ moderatè
fiant nec ante fines ecclesie aut prope illam
dum dñna celebrant officia, ne ex ludentium
clamoribz eadem interrumpant, neq; item
in vijs publicis ne transcurrentibz ex follibz
v pellibz detrimentum patiente dmo aliando
lame laicis qm clericis ludi m. alearum
permittitur et n̄ rne quodq; recreationis caa
fiat ut late advertit Decauris ad statutum
Faventinum Lubrica 42. lib. 4.

In agia. pecant et gravig Reips. in:
ferunt prejudicium qui domum cum se am-
nis habentibz alijs commodis retinent ut
in eis ludentes excipiant qui qdn Barateria
tenere dicunt, horum ege si oppria domo
de lufe Culii in citata a. Aleatum publicari
~~delecto~~ mandatur incep: si injurij ex caa
ludi eive in loco eive ex caa joci ~~delecto~~ fuerint
afficti aduersq; injuriantem v verberantem

agere nequeunt eadem poena in bandi-
mentis sibi confirmant et poena ad tri-
remium ad quendam addicitur. Eadem
vero extraordinarie puniuntur regis tamen ut per
modum negoti seu quodque gratia domine eadem
retineat ideo si gratia intuitu amicitiae
nullum emolumento recepto id pagatur
prodicta poena locum non habet ut notat
Reynaldi Tom. 3. c. 30. num 3.

Dubitatur an ~~sponsio~~ sponsiones seu
comissa quae species ludorum sunt item an
ludi fulgo dicti Raffe Lotti etc. sub nomine illi-
citor ludorum comprehenduntur porro quod spe-
rat ad eommittas propter duas plures de
veritate et contentus aliquis rei sive de pre-
senti sive de posteritis sive de futuro con-
tendentibus sive viuis alio respondent ut
eis sit qui veritatem aspergatur ut eas de-
seruit filii eius Tract. 37. operum moral.
c. 21. certissimum est penes eos casus licet fieri
dummodo tamen ~~casus~~ condones isto concurredit
nempe ut utrum sit de dubio de re quod in
quæsiōnem redit quod iniquali incertitudine
aqualis respondeat quod utrum de eo
sup quo sit contentio sit satis imprimitus
sive informatius ita ut unus affirmet alter
autem in sensu contradictorio acipiendo

proponens in senatu affirmantis eandem im-
 pugnet et demum ipse sponsio super re-
 licta fiat. Sane si aliqua ex enunciatis
 condicibz desit nullum effectum in iudicio
 Colli sponsioes continxuntur, tunc eponden-
 tes nulla poena affiant, non idem tñ
 procedit si circa mortam et vitam Pontificis
 v cardinalium creationem scomissa habeant
 ista n. per Confit. R. IV. et Greg. XIII. sub
 poena nullitatis contractz m. in foro con-
 sciencia improbant ita ut qdqd fuit penes:
 tum retinendi n̄ posset, & tunc sijs sit ap-
 plicandum. Auctedit eximencia papal reser-
 vata et quo ad Clericos privatos beneficior
 et inhabilitas alia consequendi ista poena
 ad eos extendunt, qui consilium v auxi-
 lium profiterunt, ut notat Card. de Luca
 disubscrit 47. de alienat.

Circa Riffas et Lotos ē advertendum li:
 citate fieri quia tñ plurimum detrimentum
 inde in temp. vergit ex quo tudentes hac
 occasione sedpe Patrimonia depaupe:
 rant sine debitis permissionibz fieri ne:
 queunt utrum a. loti extractionum quid
 genuit Neapoli et m. in Urbe peragunt
 hinc v illuc fiant, aneps in punto
 Iuris et incerta res est Card. de Luca
 de Regalibz disubscr. 30. num. 2. alijs
 10

inter ludos licitos has extractiones enu-
merant n̄ desunt tñ q̄ri contrarium ex-
istimant. Supplum tñ est hac in re dñtij
immorari, cum Pontificis autoritate ad aver-
tenda saltem majora mala p̄missos eodem
ludos videamus, nūne ad modum confici-
endi criminales processus progrederiamus

Institutionum Criminalium

Liber Tercius

De Iudicijs Criminalibz et modo in ijs procedendi

Litibus Amis

Postqñ duperiori libro de maiori iudicij crimi-
nalis nempe de criminalibz ep̄im, de modo quo
idem iudicium instituitur operat p̄tium est
dissertam̄. Quod qđm in presenti libro qua
poterimus brevitate p̄fistabim̄.

Iudicium in gr̄a acceptatione sc̄at aliujs
causa disputationem actore in parte et res ex-
cipiente coram competente iudice actam, cau-
d. si criminalis fuerit nempe si agat de ali-
eujs h̄ris condēnatione ob seculi commissum
iudicium criminale vocatur iuncti iudicium
cole d̄ si de re familiari et privata tractet
in pluribz eane iudicium Cole et Criminale
conveniunt in pluribz different, convenient

q̄ in utroq; iudicio tēp̄s examinant, libellū
 porrigit, illas, peragunt indicata à sloſea
 in S. l. Inſtitutum de publicis iudicijs diſſerunt
 ro q̄a iudicium libel peractionem criminale
 p accuſationem denunciationem aut inqui-
 ſitionem inchoat, ut infra videbitur, Rurq; quo
 ad progreſſum diſtingvunt, tum q̄a ſolus actor
 in Colibz probat e in criminalibz aliando actor
 et reg L. ubi falso 22. Cod. ad legem corneli-
 liam de falso, tum m. q̄a longe clarior pro-
 batis in criminalibz q̄m in Colibz, deſideratur
 Tandem quod ad finem q̄a in Colibz agit, ut
 alijs actri pofpetur in criminalibz contra
 ut accusat⁹ punitur, ideoq; licet ex delicto
 actis criminalis et Colis breſultet in iudex
 criminalis ſolum incidenter p de interceſſe
 partis, de caa Coli cognoscere p aliquid
 de criminis et poena eidem debita iudicat d.
 Solens q̄. de iudicijs et L. interdilem q̄. de
 publicis iudicijs qm varrys quod pionibz et deca-
 raonibz illuſtrat Farinatis L. 100.

Trīta eſt iudicij criminalis diſiſio
 in publicum et privatū. Privatum ē illud in
 q̄o private p̄sonā n̄ a. Reip. p̄dju-
 dicium infert, publicum eſt quod la lezibz
 publicorum iudiciorum deſcedit ut d. iu-
 dia Maieſtatis. Cornelius de Licarys, Pompeja

Parricidium. abysq; sibi v ut alij arbitrant
 est illud cuius accusatio cuius de populo nglr
 convenit & verius est illud qm ipso Ipsi Reip.
 pro parricidio interrogat ut nobis Ottomans
 ad Tit. institutum de publicis iudicijs, quovis
 a modo Iudicium criminale publicum acci-
 piat Iure certe lno qd in foro recipit usq;
 privati iudicij criminalis in desuetudinem
 abiit qd oia delicta publica epe censentur
 et per generali crimini speciem Resp. offen-
 ditur, videoz expectat ad iudices m. ex officio
 quoque delinquentes punire excepto crimi-
 ne iustiarum nec p delictis adulterij et
 stupri n publici et cum mulierib; n diffamatis
 que ad partis instantiam tantum coherant
 nec ex Inquisitione fama alteris prejudi-
 cium patiat ut fuziq; infra videbimz.

Substantia porro criminalis iudicij
 que in oib; Tribunib; observant sunt accusatio
 v denuntiatio v inquisitio generic et specific
 Criminis probnes, litis contentio q. verbali aut
 reali delinquentis citione perficitur, Ejusdem
 delinquentis defensiones et sententia de q; seorsim
 in hoc libro tradandum. Ig ita criminali iudi-
 cium v per accusacionem v per denunciationem
 v per Inquisitionem institutur ut d' in cap.
 Sicet eli. de Limonia et exprefaq; in cap. pariter.

24. de accusat. I. Debet ~~ad~~ dicitur. Accusatio definit
 aliquis criminis delatis legitima interveniente sub
 scripione ad publicam vindictam coram compre-
 hensore iudice factum. Ex qibz sane verbis prodic-
 cipua requitalia accusatoris eruntur non ^{cum}
 iudiciorum criminale ad instar civilis ordinent
 iunti in iudicio civili ita et in criminali libel-
 ly, regi qui in scriptis reddigi debet —
 nec nō andam et diem factum accusationis nō
 iudicio accusatoris et accusati debet continere
 et criminis qualitatem cum anno, mense,
 die, loco et tempore quo delictum fuit perpe-
 tratum ipsamq; horam si per accusatum per-
 fatur ut probando negativam coarcitatem
 innocentiam suam faciliq; ostendere possit
 qibz accedere debet ex antiqui iuris censura acu-
 satoris subscriptio cum obligione subeundi poe-
 nam talionis si crimen iudici delatum nō
 probaverit, illam sibi poenam quod reg probato
 crimine pati debuisset, ut notat Plegming in
 praei parte 4. Lss. 3.
 anni a. Mopris m. temporibus enumerat
 dictarū circumstantium in accusacionibz exigatur
 usq; in libellorum et obligatio subeundi poenam
 talionis ab aula recepit, loco n. libelli quod:
 rela verbalis excessit quod in scripturam à No-
 tario redigit ut notat Seacia de iudiciis lib. 1.
 c. 51. ~~Q~~ ~~Q~~ ann. 27. Postereaq; poena

Talionis in desuetudinem abijt & plures
eij timore perculsi n̄ accusabant ideoq; de-
icta cum Heip. et privator detrimetos & cœpe
impunita rethinebant ut adventit ~~de~~ Concioq;
Resolut. Crim. verbo accuso. Resolutione t.
per totam ubi notat poenam extra ordinariam
et arbitrio ~~ad~~ iuris accusatori ēē imponen-
dam si in criminis probâone deficerit
nisi statuta loco certam determinata p̄ poe-
nam constituit.

Carilibet proo^m in publicis delictis
ad accusandum admittit nisi exprese prohibat
ideoq; affirmans aliquem accusare n̄ posse
id probare tenetur ad Testum in L. q̄d acu-
sat. q̄. de accusationibz Personæ a. q̄d accu-
sare prohibent ad h̄c capita redicunt alio-
nemq; r̄ne seaq; et statis ubi sunt milites
pupilli et minores q̄do r̄ne militid sive sacra
lq; clerici p̄fentur sive armate q̄d actuali
militia seculari exercetur / hacten prohibitis
r̄nis temporibz minime attendunt ~~de~~ d̄ libere
p̄nt milites quoquam delinquentes accusare
ut notat Clarij in praxi S. finali 2.15.
3tio r̄ne delicti ut primos et infames,
~~ato~~ r̄ne conditionis ut filij, frater, uao, servz,
et Laicq; qui Clericum accusare n̄ pat ~~sto~~ r̄ne
p̄pupertatis licet n. honestum sit et laudabile
accusatoris officium ut pluribz ostendit citatus

alias Miliorutig lafit. Lucas lib. 4. Tit. 1. discessit.
5. per totam, tñ q̄a vel hemens iminet in pauperib⁹
et suborndōnis periculum quod cūt pecunia
corrupti falso ^{alium} acq̄uisant hinc nisi
attesta bona opinione huiusmodi personarū tale
periculum absit accusare p̄fūlent. Has vñ alioz
clēs accusandi prohibitiōes sequentib⁹ verisimilis
Slofca complectitur cap. 1. de accusāvñib⁹:

Footina pupillz, delatus, criminē tentus,
suspect⁹, q̄p̄lest⁹ corrupt⁹, cortilegg⁹,
Infamis, serv⁹, pauper, cum milite Principis
libertus, coenusa socium nec noꝝ inimici
Cleric⁹ Ecclesiam nullus deferre valebit.

His tñ oīb⁹ accusare permittitur si euam suorum
consanguineorū injurianz p̄sequantur L. Tit. amē.
11. q̄. de accusationib⁹ nec nū dī de criminē hæc
majestatis dñnd v hñd alioz excepto tractetur
Inno si processus Criminalis ab accusatione per-
sonad ad accusare prohibite fuerint inchoat⁹ adhuc
sustinetur si nel pars accusata nec ludea de
vitio accusationis exceperit cap. Pia. de except. in bto.

Omnes profecto qui doli capaces sunt
accusari criminat⁹ p̄nt abz ullo sexag ^{ve gloria} ~~delegato~~
discrimine L. Pupillum 111. q̄ de rglis iuris ex-
cipiunt Principes in sup̄ma dignitate constituti
insuper qui super criminē de quo accusanti ab-
solutionem alias ^{retulerant,} et demum qui ante
20 annos crimen patrarent si n. toto eotem-
pore ejusdem criminis n̄ fuerint accusati quasi
proscriptiōnis beneficio ampli⁹ accusari n̄ possunt

d. Lusorela Cod. ad Legem corneliam de falsis
Id vero limitat in casu quo de crimine adulterio,
Apostasiae alio excepto tradetur quemadmodum n.
stuprum adulterium aliamq; his clia delicta
si fuerint simplicia necdum cum alio criminis
conjugant ut certe ut adulterium cum in-
cestu itemq; si sive violentia fuerint com-
missa quippe mensa prescribunt ad Testium
in d. Marii I. quinquennium & ad Legem
Julianam de adulterijs actio insuper stellionis
duobus annis actio vero injuriarum unius
anno dissolvitur l. li non conditij cod. de
injurijis ita dure castum est accusacionem
et vinculum exceptor perpetuum esse nec unquam
prescribi ut notat Fabriani in praxi
criminali parte 1. Tit. 1. de Inq[uis]it. 2. 10.

Amnis a. accusator in gravis crimi-
nali causa possit procuratorem deputare pro
accusatq; id facere negat iusta communione
sententiam in praxi recipiatam de qua Claro I. fin.
Q. 32. imo de dure boli veteri neg. accusator
Procuratorem deputare valebat p[ro]tenebat ut
liam se se subderibere et ad pacnam talionis
obligare q[uod] tam veteri q[uod] novo dure locum n[on]
habuit in causis penitentiis alijsq; lib[er]tate
De denun[ac]ione aliquia proferatur

Denun[ac]ia communiter definitur
aliquis veri criminis manifestaq; sive defacti sine
incertitate iudicii legitime facta ut notat apostolus

Qd in summa de denunciat. Qd hinc sit denunciatio?
 d' alioij veri criminis ja cum denunciatio sit in-
 quisitione preambula ut infra videbim frusta
 et fandi alterius detrimento ludicri crimine defe-
 ret qd nō ē verum et glari nō p̄t, addit sine in-
 scripione in hoc n. denunciatio ab accusatione dis-
 tinguitur qd accusator iure callem veteri subseri-
 bere tenbatur secq ad talionis poenam adstrin-
 gere, neutrum a. in denunciacione professatus
 ex quo m. descendit posse a denunciante pro-
 curatorem depolare licet accusator procul-
 forem eligere nequeat ut supra notavimus. Omis-
 sis a. varijs denunciacionis species qd hinc
 illinc afferunt qd sane obvia denunciationis
 divisio est in judicialē et Ecclesia domina est
 qm supra descriptis qd in publicam et pri-
 vata subordinatur, publica est cum p. publicis
 officiales ad publicam vindictam criminis iudicii
 denunciantur. Altera est qd ad privatum in-
 teresse denunciantis proponit sed ut huic
 est illatus damnum recipiat Ecclesia vō est
 num ad superiorē nō tamq*ue* iudicem tñq*ue*
 patrem pro privata emendatione alioij crimines
 defertur qd fieri debet justa ordinem a Xto
 D^os institutum. Mat. 18. ibi si peccaverit in te
 fratres tuos etc;

Verum nō sū permisum est indicare oibz
 denunciacione Ecclesia uti verum m. ijs oibz qd
 accusare non licet m. judicialē de nunciante
 permittitur, immo aliando qd restituere ē accusare

fas licitum est denunciare qui n. negl. ordi-
nario accusacionis remedio ihs enim p[ro]sequi
est extraordinarium denunciationis assumere
indeq[ue] filii gravatae a Patre potest ista contra eum
quem accusare n[on] posset insurgeare ut notat
Abbas in cap. Novit. 13. de iudicijs num 48.
Nunc de inquisitione quod est triplex modus in-
stituendi et p[ro]sequendi causas criminales aliqua
proferamus.

Inquisitio in gr[ave] cuncta communiter
definitur valicu[m] criminis a[ccusatione] iudice competente
et officio facta investigatio, tunc u. audierium
criminale inquisitione instituitur cum pro-
cedente criminis notia ejdem reum ad pub-
licam vindictam ex officio index inquisit
ideoq[ue] Inquisitio ab accusacione et denunciatione
diffinguitur tum q[uod]a accusare v[erbi] denunciare
privatis h[abitu]s competit ex officio a. procedere
ad eolum iudicem spectat tum q[uod]a iudex inqui-
rens non ab accusatione v[erbi] celeburi et judiciali
denunciatione sed a cui muneris praefana ad
inquirendum adducitur cap. Inquisitionis et
cap. Dualiter et qndo de accidencib[us].

Triplex portio Inquisitionis species
recensetur alia est n. g[ra]tissimae Pralati alijs
superiores in visitatione provincie subjectoribus
locorum utantur ut facinorosos repellant
atq[ue] coercant Lege 13. of. de officio Presidio
alii est g[ra]tis quasuper certo crimen iudicii
noto detingentes incertis investigatis tria est

specialis p^o qm^m super certo pariter crimine
 q^m homicidio contra certam personam q^m Titum
 Inquisitor ex vo^m diffa inter Inquisitiones lase
 versatus quod Inquisitio q^m nullum ordinem
 nullam solemnitatem desiderat id est m. sine
 corpore delicti nullas diffamatione precedente
 potest ea officio q^m duxit inquirere q^m vi
 talis Inquisitionis nemini prejudicium in-
 fertur, contra vo^m in Inquisitione expeli per
 q^m fama alterius offenditur ultracauditis
 competentiam q^m indiscere regi ut infra
 videbim debet m. de Corpore delicti con-
 stare et induia urgentia una cum proceden-
 ti delinquentis diffamatione exiguntur ut no-
 nat. Chap. 8. fin. L. 9 si vo^m unum ex par-
 fatis requisitis deficit n^m em inquisitio d^m totu^m
 criminalis processus viciabitur, si reg exis-
 pere voluerit, ut notat Farinacij L. d.
 num. 5. Limitatur autem n^mtas diffamationis
 quod praeimum requisitum specialis Inqui-
 sitionis constituit in criminibus enormibus
 eymodi et heresis Apostasia hisc ille
 in q^m procedenter r^mibili suspicione m.
 n^m concurrente diffamatione ad inquisitionem
 procedit ad Testim in Cap. Excommunicamus
 13. de hereticis et L. Apostatar^s 4. Cod.
 de Apostatis idem dicit alii si n^m agatur
 de hinc condamnatione d^m de beneficiis aut
 officiorum collatione et ad alijs scandalum evi-

tandum in quibz circumstantijs m. super
delictis occulatis potest inquire dummodo
alterig fama indemnis servetur Navarrq
in Rubrica de ludicis num. 96. P'fremo
si reg incidenter fuerit crimen confessus
et in fraganti p'fct in ipso actu delinquendi
reperiatur et si alio modo contra illum
aspicio publica urgeat diffamatio requagm
exigit ipso ei delictum f'xerit notoriu'm
m. omessa inquisitione poterit declina-
quens condemnari ad Testim in cap. Super
eo de Testibz cum alijs.

Annis a. de l'vo comni in delictis
publicis I'm posuit Endex ex officio procedor
in cum l'vros l'vci censura omnia f're
crimina publica censeant ut diximus potest
in oibz l'udes inquirere. I'm m. qndo
l'udes procedore denunciazione p'cedit clau-
sula ex officio in processu e'let apponi-
vi cuiq' q'ly denuncians denunciare nequi-
verit et quodcum retrahatur adhuc l'udit
permittit ex officio crimen investigare, dum
modo injuriarum n' sit pro quo ad instan-
tiam interesset l'vium t'ur p'ceditus. Item
recepis criminibz adulterij et stupri in quibz
nich fuerit notoria cum infamibz p'cioribz
q'ly consanguineis inquiretur, quoniam
nec p'fect inquirere p'f' qui

incompetens est hinc de competencia Iu-
diciis breviter est pertractandum

Titulus Iudicis

De Iudicij competitia

Hic à intendendo de competitia Iudicis
gratiam disserere de qua in ea latitudine
in lneis institribz tractatus pindq potes-
tatem eandem sibi eo dimitat respectu
examinabim qm hoc māa criminalibz
Iudicis interroit. Iudicis igit potestas
definiri p̄ authoritatis quam Iudex supra
enclitum habet publica authoritate
et in commune bonum institutum eaq
supr̄ consideratur Ima dī potestas
gladij qua iudices ad facinorosos compo-
nunt et nre gladij intelligit dno exilium
virenes ultimum m. explicium impo-
nendi qd qdm jus merum Imperium no-
catus la. Imperium q. de Jurisdictionibz altera
est facultas simplici cognoscendi casas crimi-
nales qui si cum potestate infligendi poe-
nas proditas iungantur ut regulari apud
imperium ratione communiter dī. Po-
tencia potestas Iudicis in Eustachio et Lan-
taren Dividitur Ima est potestas Iudicis
Eustachis competens qua p̄ censuras et poenaz

Sportles delinquentes ercent Altera no iur.
 Hic seculari tribuitus ut temporaliis paenit
 criminosos afficiat gaudet a. Cula dicit
 procul omnis utriusq; potestate ideoq; aboy
 gladio p[ro]p[ri]o d[icit] q[ui]d contrarium perperam
 docuerit. Labmatisq; Marciis ~~de~~^{ad} deponit
 alyz h[ab]it furfuriis heretici quos cuncte
 confundat. Petahig libro 3. de Hierarchia
 capite 10.

Multiplo porro p[er] index incrin
 minalib[us] cahesis competens fieri seu
 autoritatenu[m] suam in alijs exercere
 smo est ob criminis qualitatem si n.
 delictum sit Culsticu[m] privative debet
 & coram Indice Culsticu[m] disenti si ed-
 culare ad Secularare forunt expectabit
 nisi delinquens sit Clericus et demandu[m]
 crimen spixtum existat de coram In-
 dice Culsticu[m] ac sduflari poterit cognoui
 Has criminum species sat[is] superiori libro
 exposuimus etenim heresies Apostasia,
 Schisma et Limonia criminis sunt Culsticu[m]
 unata sicuti Culsticu[m] innata. Quod delin-
 quat quid circa ordines vel circa Sacra[m]entorum
 administracionem & officia & corporis cultum
 ab Culsticu[m] personis agunt. Insuper cri-
 mina lessa Majestatis ambitu[m] repetun-

darum peculatus de residuis frabata
 anno non homicidiij furti falsi injuria
 famosi libelli via publica et privata
 crimina nata mere secularia vocant
 sicuti secularia innata sunt quid ad
 calceos sit. 1. de delictis in ore explicia-
 vimus. Postremo criminis blasphemie
 perjurij contumelij sacrilegij factarum in huc
 ribus apostolicis missarum et delicta carnis
 In criminis nata mixti fori prout
 innata mixti fori et tria illa quid in
 ultimo Tit. prudenter libri explanantur

Comprobatio iuris secundo mo-
 do resultat a qualitate delinqentis si
 a clerici fuerit neg indisci tabu in causa
 Criminali qm civili coram iudice Civilis
 iudicatur at Testium in cap. Si diligentie de
 foro competente cum alijs relatis ist Tit de lu-
 dijs, si vero laicis fuerit neg crimen commis-
 serit privative aut cumulative ad forum Cate-
 ciptum pertinens ad iudicem secularium ejus
 ad spectabit ut notat Pellegrini in propositum
 parte 4. Sect. 2. Bis rite originis v do:
 militij iudex competens redditur idq' intel:
 ligitur eive loco in quo ipse delinquens
 eive loco in quo pater ejus originem traxit
 iudici subicit, itemq' n' em pro delicto in ter-

ritoris Iudicis originis commisso 2 m. si
 allibi delictum fierit perpetratum dum-
 modo delinquens in territorio originis re-
 periatur l. u. Cod. de crimine agi oportet
 cum alijs additis a Conciolo Resolut. Crim.
 verbis Forum resolut. 4. Tandem rne
 loci in quo delictum committitur Iudex sit
 competens ad Iudicium in cap. fin. de foro
 competenti quo modo peculiani liceat
 à Iudice iurisdiction et competentia supra
 delinquentes comparatur et pedit n. Recip.
 ut iudices loci in quo delictum committit
 non expectato Iudice originis et domicili
 contra delinquentes procedunt l. Preses of. de
 officiis Presidii

Titulus 3ius

De Probaōib[us] in genere

Delata Iudicii et per accusationem et denuncia-
 tionem criminis notitia aut alias ejusdem
 Inquisitione ex officio remissa supposita
 insuper ordinaria et delegata ejus iurisdictione
 supra delinquentes aliquo ex Titulis per
 quos competentia Iudicii affirmavimus
 probnes Criminis investigantur quod res
 gniis sunt et quae primiti delicti qualitates
 attingunt specificas nuncupant. Nre

a. probnis quicquid Corp^s delicti intelligit
 qd/ dissimode juxta varias criminis species
 considerat ut infra videbim^z. Criminum
 divisionis in Titt. d. lib. 1. explicata illa
 praeipse addenda est qm consulto ibi pro-
 fermisimus et huic retervare in loco qua
 delicta in permanentia et n^o permanentia
 seu transcentia dividunt, permanentia sunt
 quid post se vestigia relinquent ut incen-
 sum homicidium fortius cum fractura
 hisq^r alia, delicta b^s n^o permanentia seu
 transcentia vocant quid nullus post se
 vestigium relinqueret solent ut horesis
 injurie verbales etc; In utraq vñ criminis
 specie probatio in g̃e ex Corpore delicti
 resultat d Corp^s delicti dissimode inspi-
 citur in crimen n^o transcente et n^o per-
 manente per testes et alia indicia Corp^s
 delicti comprobatur in crimen control
 permanentem per ocularem iudicis v^o notarij
 visitaōem et inspectionem quid d^r visum
 et repertum de Corpore delicti debet constare
 unde regt index in Crimine permanente
 sine eadem oculari visitaōe ad inqui-
 sitionem procedere et Corp^s delicti in g̃e
 pro utraq crimen basis et fundo pcessy

Criminalis vocatur ita ut sine illo
oīs acty in irritum cedat licet confessio
delingentis habeatur ut pluribz addutis
firmat Farinacij de Insuicitione 2. 2.

Predicta vero recognitio seu visio:
tatio pro criminis pmakente ita pagitur
ad hanc vobis Iudex locum in quo delicti signum
remansit ibi per notarium cum duobz tes-
tibus oīs et singulas circumstantias in de-
licto concurrentes accurate describitur, rem
practice exponamq; explo homicidij si homi-
cidium fuerit commissum fieri debet a ju-
dice descriptio cadaveris in qua scilicet etate
homo mortuus videretur constitutus quod
ex aspectu si indicabitur nisi alijs adit
qui illud recognoscat nec n barba statuta
vestes capilli locis et citius in quo reperit
una cum numero vulnerum partibus corpo-
ris vulneratis et atomis p occisorum adhibi-
tis notabuntur. Si vero dubium irrepserit
an vulnera sint mortalia v occisa ex alia
causa nāali obijisse potuerint periti probi
chirurgi assuntur quorum assertioni pro-
missio Juramento defertur idemq; dicendum
vide homicidio tractetur qd ex opinato re-
novo credit contigisse tunc nā periti media
se ligentur qui postq; illud cognoverint

Indici referant. Ex praxi ^{gubernij} ~~foris~~ uobis —
 et legationum ab causarib[us] forsan numerum
 absq[ue] ulla solemnitate corpori delicti recog-
 nodit vel p[er] modum rogat ut ingirunt
 ad Testium preseniam & per modum
 examini per extensum Testium depo-
 sitiones relegendu[m] ut f[ac]t[us] Laynoldus
 Obser. crim. c. 32. §. 4. et 5. T. 3. —

Hinc dicendum si cadaver nulla-
 tenq[ue] reperiatur ex quo fuerit combustum
 & in flumen proiec[tum] & si sit adeo pu-
 trefactum ut a seniore recognoscatur?
 Sane in istis circumstantijs ne delicta impu-
 nita remaneant presumptio[n]es et indicia
 loco corporis delicti admittuntur ad Tex-
 tum in alio. Ita vulneratq[ue] p[ro]f. ad legem Aqui-
 liam. Postremo si cadaver integrum fiat dicta
 descriptio fuerit tumulatio[n]is in honi-
 cijs mediante veneno commissis contin-
 gere solet petitia iudicii Culstis venia exhu-
 matur et deinde p[er] iudicem laicu[m] ad
 probaciones corporis delicti proceditur, iudex
 a. Culstis in concessione stentis canere
 debet et protestari ne reg[ular]e sententia danguis
 condamnetur ad evitandam irregula-
 ritatem ex lenitatis defectu ut alibi inuincit
 Nunca ad probaciones delictorum in specie tran-

seamus neq; n. sufficit confare de corpore
delicti si probnes in specie deficit per
quas author delicti specialiter constat.

Titul⁹ Atus

De probnib⁹ in specie

Principia probas delicti in specie as Tex:
tib⁹ sumuntur ^{qua} ab accusante ^v denunci:
ante proponuntur ^v ex officio à iudice
examinantur si is per viam Inquisitionis
Hm procedat. Conti ⁊ eſe aut iudices
recipientes denunciations aliquo licet testi:
motio munitas si n. quis alterum secretū
et cinc expressione proprii nōnis denunciave:
rit non debet inde secretum servare ^d
in p̄io processu nomen cognomen aliasq;
denunciantis qualitēs aperte alr n. p̄t
testis examinatus denunciator ipse p̄sumit
qui nullam sibi fidem adseruit ut notat.
Andoculus Controversia 345. num. l. qui
m. adverfit propter hanc causam non ē
à iudicib⁹ secretas denunciations recipi:
endas nisi plures testes ad probandum de:
lictum adducantur.

Illiud porro in testib⁹ adverendum
ne à res ^v ej⁹ consanguineis amicis v alijs
algeunq; immo m. instarem corrumpanter
ad cuij rei periculum removendam plora sta:
tuta

tuta est iudiciorum criminalium. Regule servanda, et
omnes quoniam testes in citata parte recipiunt, et secre-
to et sigillatum testimonium profertur ne unius
aliorum instruat et veritatem occulat. Glosa
in cap. cum causans. verb. Procuratores de
testibus 2do exprimere debent proprias qualita-
tes an cultus domestici et viiini sunt et si ab accu-
tore aut conteste fuerint inducti et quadam
alia ex causa fuerint ad examen additi ne alii
sponte accusasse videatur et si falsitatis ur-
geat suspicio quod m. causa est ut per citationem
quod in actis refertur ad informandam curiam
vocant. Ita non oes ad gerendum testimonio-
rium admittunt qui n. in audacio civili testes
esse non sunt m. in causis criminalibus ~~sunt~~
excludunt. Idemque dicendum de illis quos supra-
diximus accusare non posse nisi in agatur de
delictis atrocissimis et de iis quod difficile pat
probari, in his circumstantijs m. testes inhabiles
admittunt exceptis iniurie capitalibus qui nunquam
in testes sunt aperni. Verum in aliis quibus
delictis quilibet potest ad informandam curiam
vocari m. si quis inhabiles fuerint problemum non
facient ut notarii Gardzoniis de processu cri-
minali parte 3. 2. s. Atque denunt ante examen
aut testes juramentum veritatis dicendo in
manibus audiuis et notarii prestare sacrosanctis

Englijs v Scripturis manibz tactis quo qd^m
 juramento deficiente nullam probrem
 attestnes conficiunt ad Testium in cap. Iuis.
 cum alijs de Testibz d^r Insjurandis et d^r Lo:
 lam Cod. eoden. His vo alibz premissis
 ad interrogaciones proceditur et am^r interrogat
 testis de n^o, cognomine, Patria, habi:
 tacione exercitio et q^r an causam ciuitat^r et cetera
 conjure possit propter qm fuit ad examen
 vocatus, Deinde v^r super articulis ad causam
 seu crimen particulariter pertinenteribz qui ad
 lo predicamenta solent reduci nam testis
 interrogatur a quo seu q^r homicidium
 fuerit commissionem, quid fuerit occisq^r qndo
 quomodo, ubi, quo instrumento, q^r presens
 ibz et qua de caa, debet n. in processu
 de caa delicti constare. Insuper de caa
 scientia interrogatur qm qd^m per unum ex
 quinq^s sensibz corporis reddere debet ad
 Testium in cap. Cum caa de Testibz et po:
 stremo oia p Notarium fideliter acurateq^r
 eo modo qto proferunt scribenda sunt in
 interrogaciones quidem lingua Latina respon:
 siones a. vulgari et infine examinis testis
 subscribit vel signo crucis signat examen
 scribere nescit, si testes inhabiles fecerint
 em pnt iudicent ad inquirendum redditare

¶ nullam ne cenis ipsam ad me p̄m̄ p̄m̄ conficiunt ut supra notavimus. Multoq; magis id affirmandum de testib⁹ contrarijs & inversis similitia deponentib⁹ aut de testib⁹ unius et singularib⁹ qui circa substantia⁹ differunt et non convenient. Substantia a. hoc versiculo continent:

Res, persona, locus, gradus, hæc s̄t consonat temp⁹ singularitas vō testium tripl⁹ consideratur alia enim est administrativa alia diversificativa alia obstativa. Administrativa est universos actus ad eundem finem tendentes testes deponunt vñ uno dñper homicidio duos vñ tres actus à testib⁹ affirmant, qui licet dñi sint ad eisdem tñ criminis p̄m̄s diriguntur. Diversificativa est dñsos actus testes deponunt exib⁹ in rei substantia dñsitas videtur induci ut si unq; in crimen mandati numeracione penitie certe loco et tempore factam affirmet, alter vō aliā numeracionē dñso tempore locoq; deponat. Obstativa denum est cum circumstādēs alia opposita deducunt ut si q̄s asserat Petrum à Paulo tali die in plateat agonali interfectione alter vō deponat altera die in Foro Boario occisum fuisse Iam vero singularitas administrativa pro-

Bazonem plnq; cumplicandu induit; diversificatione
eo casu uniu; pbat, quo de delicto in gre et de
actu iterabili agatur, obstativa tandem nullam
probacionem constituit, ut notat DD. supra citati.
ideoz etiamki point iudices ex solis depositionib; cum
guldrity ad Inquisitionem & m. ad recte captarum deve-
nire presertim si tales deposones à persona bona
opinoris et in dignitate constituta processerit, tñ
si singularitas fuerit obstativa, quod dicta testimoniū
ut falsa rejicit id agere nequeunt ut notat loci:
ole Resolut. Crim. verbo. falsam. Resolut. 19 alij
communiter.

Cum a. xxiij universo Deip. inferretur
pjudicium, si in arbitrio testimoniū repositum foret
ad deponendum accedere, vel non, tñ iudices &
multis pecuniarijs & paena carceris & alijs arbitrijs
afficeret testes serviri in informatos et vocatos,
ad examen venire recusantes aut veritatem aperire
nolentes ut notat labellig in Summa verb. Testimo-
nium num. 25. eolis exceptis agnatis, affinibus,
collateralib; septuagenarijs, valedicinarijs, alijs
personis, privilegiatis quarum attestaciones si sponte
emissa fuerint, rident, tñ ad deponendum cogi n'nt,
nisi aliunde veritas innotescere nequeat & nisi
de causis Sacrae Inquisitionis & delatrocib; delictis
agatur, quo qd; casu consulto P; ad testimonium
admittantur ut notat Carenca de officio S. Inquisitionis
~~ad ecclesiasticas debatas exceptas partib; 3. Tit. 5. §. 3. num.~~
21. Postremis animadvertendum qd cum interrogaciones

suggestive facile patet testes ad falsas deposiones ad-
ducere hinc dicitur ludicis ab illis distinere, alio n. pro-
cessu undique corruit ad Teatum in l. 1. q. de quæstionib.
idq. intelligit n. s. si suggestio fuerit aperta usq; iugis
interrogetur an Titus cum pluvione & alio instrumento
tali die fuerit a lajo interfelix verum n. si palliata
dicatur, ex quo per ludicis interrogacionem suggestio mi-
nimè apparcat, licet re ipsa eadem interrogatio sug-
gestione contineat, potest inquireret si facta interrogati-
one ludicis ad respondentem testes impinguaret, aliasq;
species recens Farinacij l. 43. Euoniam vero
endo delictum per testes probari negat ad indicia et præ-
sumptiones recessit, id est de indicijs et presumptiōibus
pertractam.

Titulus 3^{ius}

De indicijs et præsumptionibus.

Indicium qd ab indicando innatur communiter
definitus signum ex probabilitate ortum et ad
aliquod de altero credendum et prudenter suspicandum
inducens in duas classes dividitur, in indubitatum
nempe qd n. plenum vocatur et in dubitatum qd
n. plenum diu conservit, primi qd indicium est, qd
ita animum ludicis moveat, et quod animo arcat
ut contrarium credere nequeat, ideoq; indicium refutans
communiter s. explorum est in eo, qui visus est armis
gladio sanguinolento ab aliquo domino pallidus egredi,
si n. ibi homicidium fuerit commissum indicium
urget indubitatum qd ibi exigit reg. existat alterum
vero indicium est, qd licet ludicis animum ad suspi-
candum inclinet adhuc in anicipite cuncte relinquit

ut ei ex regi puniti conjiciatur, ex quo in domo ubi
fusione actum est forte reperiretur.

Dividitur 2do indicium in proximum et reme-
tum primarium qd inde recipiit delictum illud
concedit, eisq; gris est delictum de visu unq; testis
oi excessne fortis, alterum est qd potius circumstaas re-
motas delicti qm delictum attingit, eisq; modi st fama,
fuga, procedens inimicitia, vultus notabilis pallor,
cermonis trepidatio aliaq; alia qd crimen prodere
covent justa versimilitus = O quam difficult est ro-
men hunc prodere vultu = 3ta divisio indicij
est in leve, grave et gravissimum. Leve indicium
consistit in vera criminius suspicione, & ex aliqua
difamnatione & ex altera caa de altera precepienti
It est qd ex mala phisonomia pallor, aliaq; cir-
cumstaas deducitur, grave indicium est, qd ad actionem
aliqua oritus justa prudentius affirmacionem cum
delicto connecta, eisq; modi st indicia, qd proxima
delicto esse affirmavit, gravissimum deniq;
est illud, qd certitudinem conditae moralem indu-
cit ideoq; violentum et indubitatim vocatur.

Inter haec autem indicia discrimen est qd
levia sive sufficient ad inquirendum, eisq; autem
ad damnandum, & torquendum, gravia vero sunt
ad condemnandum non sufficient Latis tñ et ad tor-
quendum, gravissima porro ad torquendum et
condemnandum sufficiunt ut late notat Farinaq;
L. 86.

Possunt profecto plura indicia sicut conjungi
ita qd ut ex pluribus indicijs non indebitatis m.
remotis unum indubitatim, ex pluribus levibus

unum grave, et ex pluribz gravibz unum violentum
 oriet, immo pluribz indicij arbitrio iudicis simul
 unitis potest contra delinquentes procedi ut no-
 fat citatus Farinaus l. 47. ita tñ ut si tortura
 sit inferenda pluribz debant levia et gravia
 indicia simul concurrere, si rō recessit condem-
 nando cum pluribz violentis et intrubitatis
 indicij id fieri potest, eoz eaen poena dum-
 faxat extraordinaria sollet imponi ut adserit
 Tufus de legitimatione processus. lib. 1. l. 43.

Borro ex indicj legimis presumptiores resul-
 tant quid qd'm in tres classes dividit solent nempe
 in presumpções hñis, presumpções iuris et
 presumpções iuris et de luce. Presumpções hñis
 sunt quid in luce n̄ exprimunt, et in mente hñis
 ex ratione conjecturis erubunt, et cinti conjectura
 in gravissimas, graves et leves dividit pnt, ut
 supra notavimus, ita in easdem species eadem
 presumpções dividuntur. Presumpções iuris et
 quid in luce exprimuntur, qua rñe quis pro-
 sumitur bonis nisi contrarium probetur,
 cap. duodum. cum alys de presumpnibz. Pre-
 sumptio tandem iuris et de luce vocantur,
 quid non s̄m de luce reperiunt expresso verum
 m. pro certis approbatæ ut est in eo qui ppter
 heresim, de quid erat suspicqz, fuerit in contra-
 maria excommunicatz, is n̄ post annum deca-
 ratur hereticus et fatis damnatur, qd n̄ s̄m
 luce presumitur hereticum esse verum etiam

à luce disponitur hancium esse iudicandum.

Pretendendum non est in maxima indi-
ciorum Benedictum XIX. anno 1746. parti-
culari congregazione convocata sequentia
dubia proponi jussisse, quorum resolutiones
edito particulari chirographo sub die 2.
Januarii ejusdem anni per modum legis
Universalis in Urbe et statu Ecclesiastico con-
firmavit. Dubia a. eorumq; resolutiones
ita concipiunt, anno an duo $\frac{1}{2}$ tres testes con-
cludentes per se esse delictum et alias patientes
excepnes propter illas, pro qib; testes de luce in
totum repellunt, à testificando pnt suppleri
tam ex alijs indicij et conjecturis probatis
per testes minus habiles et idoneos qm ex nu-
mero testium ad effectum imponendi poenam
ordinariam responsum autem frust abentis
frequentia delictorum et facilitate, qua rei
negligie coadun promeritis poenas esse con-
culendum dico ut declarat in Tribunalib;
supremis et suas vicegerentib; ac in delictis
atrocissimis hominibus appensatis et furib;
fasciosis posse suppleri tamen ex indicij qm
ex numero m. per testes minus habiles et ido-
neos.

Secundo An idem servandum sit in delictis
secretis in hispaniarib; custodys bivariariorum alij
locis ubi nec actu nec abitu solent intervenire
aut intervenient alij testes qm secund infames?

Responsum affirmative dummodo suppositio
fiat per indicia et conjecturas, quia probentur
per alios testes. 3to An contra convictionem
indicijs indubitatis concilientibus pernecesse
falt ut admittant ab animo Indicis oem rati-
onalem estimationem qd res alr se hre poterit
deveniendum sit ad poenam ordinariam?

Responsum affirmative 4to An in con-
testationibus faciendis reis qnto iudicia sunt
de illis penitus indubitatis possint retici
aliquae circumstantiae ad hoc ut in casu
que rei tormentis subjiciantur et tales cir-
cumstantias non contemplatae pateant, hri pnt
pro certificacionibz à parte post confessionis adeo
ut opz non sit ratificatione ad imponendam
poenam ordinariam? cui dubito responsum
fuit negative. Nunc de reorum captura
tractandum quid post legitima indicia à Indice
demandatur.

Titulus Octus De Reorum Captura.

Ne rei poenas delictorum veriti fugam
arripiant et Indicis authoritatem elidunt,
post captas legitimas informaciones custodis
et in carcere detinuntur, in quo si sit fui-
cius fuga, et periculum sit in morali si
de atrocissimis aut occultis delictis agatur, vel

de persona delinqnere solita, & si alia illis
circumstād coadūrānt m. n̄ inchoato pro-
cessu potest captura decerni ut notat Vari-
nacij l. 27. Iudices a capturam decernentes
debent & rne origine ~~sol~~ domicili & delicti
inquisito preesse, ut in tit. de fōro com-
petente adnotavimus, ideoq; uim iudices
laicos nullo ex expositis titulis possint
in Clericos iurisdictionem exercere neq; ut eosdem
carceri adducerit et licet si infraganti delin-
quentes repererint, possint m. à Iudice laicō
retineri, tñ Iudicis Iudici sunt imōde
tradendi, ut debit is poenit coereantur ut
advertisit Felinus in cap. Si vero de sentent. ex-
communica.

Captura porro p. officiales curi-
fieri debet precedente Iudiciis mandato inscrip-
tione redacto et prauus die et tempore m.
feriato eandem exequi sint ei de criminis agat
& m. pro causa civili si debitor suspectus de sua
rationabilitate judicetur ut notat Bomfigli ad
bandimenta genit. c. 37. num. 1. infirmum au-
tem de criminis indicati in carcere detrudi
n̄ pt donec convalescat ne afflictio addatur
afflito. & v. fidejussionem de conparendo &
præpare & datis custodibz debet predecaveri
ne fuga se tradat sicuti m. mulieres honeste

in carcere nō congiuntur q̄ uero propria domo
jēs pro carcere datur, & in aliquo monasterio
mittuntur ad Textum in Capitulo mulieres
de iudicijs in Gto et notarii clary L. 28. hum.

23.

Apprehensis itaq; reg et carceri traditis
& si citatis fuerit ad judicem p̄ se ipsum acce-
dat l: qd raro contingit, si intrat triduum à die
captivitatis juxta praecepta triennalem libris
examinat, seu constituit, et si ab eis anno
examine nihil probari posse cumulantis
à Fisco iudicij iterant iterum examini
seu constitutio subjicitur in quo qd anno
interrogatur de nre, estate, patria, exercitio,
et de clā ppter qm in loco examinis reportat
ut supra de testib; diximus, deinde vō super
iudicij particularib; à Fisco collectis exq; ob
delictum concludit qby capite operto et ma-
nib; vindictis debet respondere si vilius et ple-
beij fuerit, si vō nobilis in inferiori loco
adedit, ut ergo tñ nempe sive nobilis sive
plebeij examen subscibet aut ipsa manu
signo crucis signabit si scribere resuit. In
Statu a. Ecclesiastico Iuramentum veritatis dicendo
res qui ut apalis constituit deferri n̄ p̄t
vigore Constitutio Benedicti Xlll. edita in
Conc. Aduo qm allibi innuimus.

L'ntatione vō indices enixe debent

procedere ut ad confessum veritatis delin-
 quentem disponant, cuius quod diligenter glas
 experientia quisque Cathedra docet ita
 abstinere dicit a fictionibus et fraudibus quibus
 confessum extorquent, hinc ubi possunt
 interrogatoriis suggestivis ut de festibus
 diaimy ob eandem claram impunitatem reo-
 dare non possunt nisi forte in ea circumstan-
 res sit ut cum iam per testes aliis indubi-
 tata judicia de crimine constat adhuc reg-
 mordie negat, in quibus circumstantiis de operi
 ipsius factitate licet impunitatem promittere
 licet dubia res sit an in iisdem circum-
 stantibus in quibus jam aliunde de crimine
 constat tentatur Index impunitis pro-
 missum impetrare ut advertit Cartarius
 de interrogacione reorum lib. 2. c. 1. num.
 39 et sequentibus.

Cum vero juri probatio dari non possit
 quoniam proprii oris confessio ad Testium in cap.
 p. talis de penitentiis sit ut ubi reg. in constituto
 siue examine delictum fateatur nihil desin-
 derandum supedit ut autem talis confessio
 possit fieri prodecere eaque attenta sollecat
 Index ad Lentenam procedere plura
 requiruntur eccl. et sicut verisimilis quod
 veritatem continet in omnibus circumstantiis

saltem publicabilis in confessione enarratis
 qd n̄ est delia et genita dū undiq clara cau-
 lam exprimat ab qm detictum fuit per-
 petratum prout m. sempex et publica
 epe debet nec cum aliqua qualitate de-
 dictum excusante aut minucie ut notat
 Farinacij l. 8. i. qui sub num. 323. ap-
 posite notat confessio nem prodictis condi-
 tioniibz munimant in fine examinis à
 Fisco esse acceptanda. Verum qd reg ut plu-
 rimum dum constituit negat hinc quomodo ope-
 rat tali casu judiciali vellum convincere ex-
 ponendum.

Litibus Iuris

De legitimatione processus

Omnia sane acta criminalis iudicij in tres par-
 tes dividuntur. una de processu informativo
 per quem iudex de delicto instruatur seu ut
 inquit informantur rda de processu repetiti-
 oibz quo processus informativo legitimat. 3to
 de processu defensivo qui fit ad instantiam rei
 ut se adversus probas tam in informativo qm
 repetitivo processu cumulates. opportune de-
 fendat, habens de processu informativo tracta-
 tum est nunc de repetitivo et defensivo dispe-
 rendendum, testes n. aliis probas in processu
 informativo deducatur Fisco a puncto nisi repe-
 titio et defensio subsequatur.

Praesq; repetitio quo informativas
 legitimatis in repetitione testium alia examina-
 torum consistit, repetitio a. ista ut valide
 fiat tria requiriuntur anno scilicet debent teles
 super iisdem articulis examinari super q[uo]d
 in anno examine deposcenes emiserunt ideoq;
 repetitio n[on] dicitur si v[er]o de aliis articulis de novo
 emergentibus examinantur v[er]o si sub formula
 anni examinis alijs teles noviter reperti exa-
 mini subjiciantur ~~decesserat~~ ut notat Clares
 §. finali l. 45. Sufficit a. si ea quod in anno
 examine fuerunt deducta in subscripta repetant
 et reg interroget an deposciones in annis ex-
 amine actam p[ro]tene satificet v[er]o quidqu[m] mi-
 niere aut addere velit. 120 debent in altero
 examine o[cc]es et singula qualites concurrent
 quod in anno fuerint admissas, ideoq; si teles
 in anno examine fortiori sustinuitur m. in
 altero cogit eandem sustinere ut notat Eva-
 ging depositione l. 9. c. 13. num. 11. To. 1.
380 Denum debet repetitio citata parte
 et formiter fieri nempe reo p[ro]cesante et si
 velit teles coram iudice et Notario interro-
 gante praevio juramento veritatis dicende
 et separatiu[m] ne si turmatim et cimum
 o[cc]es examinantur, unq; augendo alterum fide
 pot[est] primorum examen revocare ut adverbit
 Graecis loco citato. Si testes invicem cont-

directè contrarij & examini delinq[ue]ntis oppo-
ponant ad confrontacionem procedunt quodq[ue]m
alter est modus processus. Et mandat dogma
medium extrajudicialeum q[uod] r[es] et o[ste]n-
sione testes simpliciter repetuntur, p[ro]pt[er] autem
confrontari si id iudicii opportunitas videat,
ut notat Farinacij 2. 72. num. 180.
ubi m. adest non expedire q[uod] iudex ad
confrontandum deveniat si de fons t[estimoni]a testis
non sit plene sev[er]us. Et in Tribunalib[us]
in Guberniis libris frequentissimum esse
sev[er]us confrontacionis usum ob copiam cano-
carum ut faciliq[ue] et breviq[ue] causa absolvent.

Per confrontacionem testes coram res
de facie ad faciem producunt ut effica-
ciam illorum convincent, si vero non delinq[ue]ntis
ignoretur ponitur is inter tres aut duos
facie statuta vestib[us] alijs qualitatibus iles
ut faciliq[ue] recognoscatur easdem prout
condones flagitiat confrontatio q[ui]lak de re-
petitione laffirmavimus his unice excep-
tis q[uod] in confrontacione citas delinq[ue]ntis
n[on] edigit q[uod] huius presentia citacionem sup-
perte videtur. Itenq[ue] licet magis con-
frontatio q[uod] simplex repetitionis rerum effi-
ciat jurem ritu habeat, in de luce potius
per repetitionem q[uod] per confrontacionem

processus legitimat, id est notavimus repetitio-
nem esse remedium ordinarium confron-
taonem vs extraordinarium vocare for-
mam a. et modum confrontandi refert
inter alios Ambrosius lib. 2. c. 9. num. 8.

Legitima processus quae fit per repetitionem
et confrontacionem testimoniis expressis vocat,
altera h̄c est Legitima quae species quae fit et
improprius processus legitimat eaq; resultant
ex confessione delinquentis legitime est sponta-
nēe coram iudice emissa, qua v. expresse
delictum factetur v. testes hoc tserit p̄tite exa-
minatis ut notat Clara l. 64. Idem diuidendum
si reg v. personarū v. in dono solita habitationis
citati comparevere remeat de qua ad Testimonium
in cap. est litteris de dolo et contumacia de
qua qm̄ in tit. ult. huius lib. amplius tracta-
bitur.

Habita supradicta legitimaone civis vera
sive ficta iudicis decernere coalent qd delinqui-
tes ut inguiunt ad largans ponentes in thins
triū v. plurimum dierum iudicis arbitrio
qby causarum Patronos consulent suas de-
fensiones exhibeant exceptis h̄c delictis pro-
cessu in qby ex confessione Pauli s. relata
a Cartario be interrogazione recte lib. 3. c. 3.
num. 54. data facultate allegando procuratorum

et Advocatum in presentia Fisci aut Notarii
 aut custodis carceris rei in secretis detineatur.
 Ut a. reg. je defendere valeat). nam sine de-
 fensionibus totu. processu. est incautio nullus
 copiam seu transubstanciam processu. accipiet pro-
 prijs qd. expensis ei solvere posset si v. per-
 sonam. et miserabilis gratia omnino iusta
 declaracionem citati Pontificis innidam quoq
 Inre Coli in d. Tam dementes C. de episcopis
 audiencia Luri item bno in Cap. Quaeritur
 quando de accusat. et Luri dehinc nali
 qd nemini defensionis traditum procedendu.
 ipse mandavit pnt certe procedere et si auctor
 propria reg. processuum libe. n. port. in tradic.
 a. et receptiva recipere processu. publico
 consistebat dicitur quoniam v. nisi processu.
 sit pfecte compeditu. ac legem. n. venient
 eundem Indices tradere idcirco antegredi
 copiam accipiant cogunt testes pro rite ex-
 aminatis acceptare eorum dicta appro-
 base ex qua approbni specie nec delin-
 quentib. prejudicium inferat eorum
 Procuratores hanc clausulam addere
 in declaracione quia testes pro rite et valide
 examinatis habere fatentur post absens
 et modus et salvis exceptis circa personas
 et dicta testium et salva eorum repetitione

Quibus quodcumque verbis sibi reservant ius contra
 prouocans et dicta testimoniū opponendi illorum
 super cuius interrogatorij repetendi absen-
 tib; et mortuis exceptis quod tñ praxis
 in exteris Tribunaliib; vlt in ilib; be-
 n. in qua mitijs praeeditur n̄ tenent rei
 pro vite examinatis testes declarare ut
 copiam processus accipiant & m. sine
 hinc conditione ad largam ponunt ipsos
 processus communicat et merito quibus
 ut reflecta Obscuria fit. ut. In p̄t Crim.
 mon. I. nimis aspera videtur obligatio
 recipiendi testes pro vite examinatis
 antequam rei sciant quid fuerit per testes
 depositum. Itaq; Rñd; curia prædis-
 est ut post traditam reo ad largam posito
 indiciohuncopie citent ad declarandum
 antestes pro vite examinatis declareret
 et si negare respondeat citantur ad videndum
 repetiri et ad danda ad hunc effectum ope-
 rata interrogatoria quid si sederint super
 illis testes. examinantur alias super cognitio-
 nem falso repetuntur.

Santa a. est ut supra invenimus defen-
 sionum nestas, ut ipsi delegatis processus
 sit inviolabilis nullus et consequenter

reg damnari n̄ valeat, hinc probi experti
ludices conseruaverunt casu quo reg post ter-
minos ad defensiones agendas prefatos & ce-
defendere molit doctum probatum advoca-
tum ejus defensioni proficere ut fieri m.
debet decernitur iudicium. Si non defendantur.
19. q. de poenis. Quid reg ejus ados-
cat proposita defensione aperte va-
leat sequenti Tit. disentiam.

Litulo 8*rus*

De defensionibus

Processus defensionis de quo supra meminimus
resultat à defensionibz a reo & ejz advoato
ppositis quid quidem ex multiplici capite
terri pnt eas tñ ad tuor fontes redire deci-
ang lib. 5. c. 37. num. 1. et 2. nro. qndo reg
absolute negat crimen commissum 2do qndo
negat esse delictum id quod commissum cupi-
ponit 3to qndo datus qd est delictum plura
in accusationem criminis afferit 4to qndo
nullitatem processus allegat ad primum
zane caput defensionem n̄ lñ referre pnt
qnd favore rei fuerit deductum casu quo
quis absolute negaverit crimen commissum
reg illa vi tormentorum potuerint ad con-
fessionem moveri verum m. plura conser-
pnt contra readem ejus confessionem ei forte

evincat illam nullius roboris esse ad effec-
tum condemnandum id sane accidit si
confessio coram iudice incompetenti fuerit
emissa & si eis impunitis vel ex suggestione
aliquo malis artib⁹ fuerit extorta ut si ab
iure de delicto nō constat ea quo nulla in-
dicia saltem urgentia et gravia praedixant.

* Potest in casper reg defendi si probetur
non esse delictum id qd à delinquente com-
missum prostendit ut si Parenti filium et
dñ⁹ servum castigaverit, licet n. mox,
deinde sequat nungn⁹ in Parenti aut dno c̄
imputanda non presumat, à Parente
filium aut à dno servum occidi voluntæ
presumptus autem ad defensiones reor
plurimum conferre certissimum est ut
notat Meracchij de presumpcionib⁹ lib. 5.
presump. 18. dicitur dicendum si reg con-
suetudines et statuta locorum ignorans
verit casum quo delictum commissum n
ad m̄ à luce communis d̄ à sois statutis
phibeat multo magis si temp⁹ n̄ fuerit
elapsum inde quod in iudicio exprimi
sodet qd m. alienigena adstringantur
ex quo facile ostenditur delictum non est
id quo alienigena fecit item militat
si talys glycyn⁹ modis à delinquente dol⁹

abfuerit prout in amiss. motibz accidit iugibz
libet poena extraordinaria rey condemnati
ordinariam tñ evitat. Claro in S. Romi-
cium nro. 37.

3tiunc caput defensionum con-
tinet illas quid in execuacionem criminis
allegant cluz, qzis sunt quid noribz com-
petunt qui utre de statis poena capitali n
afficiant ad Teatrum in l. auxiliuim S. in
delictis q. de noribz nisi tñ absentis sta-
tutis iuris coaserint prout in urbe sunt
qui 20 annos exceserint Idemq; dicendum
kei pps super etate dispensaverit qd exceptis
delictis atrocissimis fieri n' solet praterca
lue spectant defensiones pro viris qui
occiderint uxores in adulterio delinde-
hensas, pro ebrijs qui tempore ebrietatis
deliquerint, pro illis denum qui n' lethale
rubor inflixerint ex quo licet vulnerata
decesserit, is tñ x medicor culpoz v alioris
causaz sit adscribendum.

Tandem ex nullitate processaz defen-
siones assumunt quid ex pluribz oritur
nempe ex iudicis incompetentia, ex defectu
corporis delicti ex carentia indiciorum
ex testibz inhabilibz v n' repetitis ex pro-
scripto delicti ex quo v 20 anni fuerint
deponi v alias rey fuerit absolutus

ex derelictione processus et ex alijs cibis
causis quas puse exponit inter alios Eva-
cuing in tractatu quem in defensione reor-
evulgavit. Nunc de reorum tortura alic-
qua offeramus. Titulus unus

De reorum tortura

Post tractatum de defensionibus de tortura reorum
disceritur quod noster loquendo pretensi delinquentes
allegatis planis defensionibus solent torqueri ut ita
ludres qui ad sententias se dant accingere de eorum
innocencia et criminis tutiores reddantur. Dicimus
quod in aliis tribunaliis confecto processu in forma
tiro ad torturam proceditur ut de curia gubernij
urbis et magnat Vicariis Neapolis testatur
ambrosius de processu informativo lib. 3. c. 1.
num. 11. et sequenti notat numer. 17. profata
duo Tribunalia in latronibus insignibus aut in
delictis atrocissimis his facultatibus uti et etiam
ante defensiones denunciatos reos torquere
consueverunt.

Tortura quoniam sumpta sciat criminis
inquisitionem seu interrogacionem ad habendum
veriditem tormentis et cruciatibus actam ad festum
in cap. Iugis. 5. Quocirca de deposito L. Item
apud Labecensem q. de injurijs cum alijs iuribus
et hoc qd*m* sensu tortura etiam duobus vocatur
in L. Cum testamentum Cod. de questionibus
Dr. ad habendam veriditem quod tortura est reme-

dium subsidiarum tunc precise habendum cum
conuuentibus sufficientibus indicijs in eis prepon-
batis adhuc contra reum veritas non apparet
ut notat Aug. 2. 64. num. 4.

Nodis sane iste acquirendi veritatem
tormentorum usus est antiquissimus et ab Athenis
enitibz Heroniz desumptum. tunc epie credit
Pessanbetibz in paratitioz of. de Auditionibz
~~ad~~ⁱⁿ in Tribunali, Specularibz, verum
m. Culstros merito exercetus et tempore quoq
L. Aug. quoad Clericos adhibitum finitibz
huiusmodi confat ex Testimoniis ejdem
L. D. relato in Lib. Circumlocutiones. Exempli
23. 2. 5. Enidq vō falso existimet Pellegrini
in praxi criminali Parte 4. Lect. 14. num 2.
allud in dure tormentum propter cordam n
exprimi, contraria certa est sententia Connis
qui lange plura tormentorū grā in dure design
nari arbitratur. Rosing, euidem scribit
lib. 4. antiquitatem Inarum c. 31. Knos
veteres et ecclēs. torquise et 23. tormentor
species enumerat inter alios lastariz in praxi
interrogandi reg. lib. 4. c. 1. quas consulto
preferuntur ut eas dimicet at quid frequen
tiores sunt et in statu Culstro rigent brevit
exponamus.

Magis porro usitatius inter cetera est
tormentum funis et elevatiois in altum quid
qm̄ Tortura species Regina tormentorum

communiter d^r ad eamq^{ue} infligendam antequam
Index devenerit debet ~~testigne~~ recum ad dicendum
veritatem hortari, eo autem in notitia per-
sistente praevio iudicio decreto q^{uod} torqueatur
statim ne appellare possit fumi alligantur
in qua super indicis contra ipsum urgencie
tibz interrogabitur et q^{uod} delictum fateat-
de causa delinquendi, de responsibus, factisq^{ue},
alijsq^{ue} circums tantis negt a re in hacto-
toribz ultra sepatium ubiq^{ue} hora detinere
m. in delictis atzocioribz in q^{uod} si indicia
semiplenam probnent exeat. Tortura
repeti solet et in hoc casu primo die spa-
cium medie hora die nō sequenti per integras
horam repetit et ultra 3 horas vien^{it}
raro accidit repeti negt, ne processus in
infinitum dark videatur ut notat Faro-
nay de tortura l. 38. Imo si le pes v-
zoy criminis pro exquirenda veritate tor-
quent medianam horam tortura neguit
excedi.

Si ~~reus~~ reus confessus criminis
in tormentis erritat debet eandem die sequenti
extra tormenta ratificare, ut poenam ordinariam
incurrere valeat, aliter n^{on} potesta extraordinaria dam-
nabitur. Rainaldo part. 3. c. 34. §. 12. Si vero tor-
menta suffineat, nec confessus erritat cum vi-
deant indicia licet gravia in tormentis purgata,
relaxabitur cum sequentibz clausulis v^{er} scilicet cau-
tione de a reprokentando quoties iudicis videbitur
v^{er} si nova indica superveniant clarus citata l. 6.

nun.

num. 38. ubi notat quodsi delictum sit atroc, aut si delinquens sit valde famosus potest m. extraordi-
narie puniri, ideoque eadhi iudices sepe etiam vi-
cens torturam omittere solent, ne impunitum reum
non confessum sed ex cumulo indictionum convictum
dimittere teneant.

Nisi obeat pro oī delicto tortura decerni ep-
co dimitasat, qd paenam corporis afflictivam exla-
git ad Textum in l. Edictum. 8. qf. de questionib.
ne quod una via prohibitum est, palam obtineat
cap. cum quid una via. de reg. iur. in bto et firmat
arsonis part. 3. l. 119. Processus Crim. cum
alijs communiter. Praterea non omnes tor-
queriunt, etiam si delictum torturam mereat
nam excipiunt morbo gravi laborantes postquam
abz periculo vite nequeunt torturam sustinere,
de quo periti medici v Chirurgi cum juramento
deponere debent, Itaq; gris sunt qui ruptura in-
testinorum, fractura brachij, angustia pectoris,
febri, alijs morbis afficiunt qd m. ducidunt infan-
tes, senes, mulieres pregnantes, et quicunq; pri-
vilegio v doctoris, v militis, v nobilis, v in arte
valde excellentes excusantur. Farinaq; l. 41.
per totam et Reinaldo parte 3. capite 34 cuperat laudo.
Quod si est an clericii torqueri possit et
quavis negotia et affirmativa sententia satis nitata
fundamentis, placitis in omnium Tribunalium tor-
queri etiam Clericos item diremit et notat. Rele-
ging impradi Crim. par. 4. Sect. 5. num. 40. —

Non oes a. rei equaliter tormento funis torquentur, sed quinq^u gradus huj^t torture à d^r. considerant justa clemens et personarum qualitatem a d^r dice decernendi. Primi gradus d^r terror cum tortura preparatorum nam iudea decretit reum in superioribz gradibz corporis expoliari ac in ordine posse perinde acci^s est revera torquend^r; secundi gradus est cum reg funi alligatur et aliquotulum elevatur, datum in eo detinetur; tertius gradus est cum reus spatio circiter unius quadrantis torquet. Quartus gradus est cum tormento superponitur media hora v per tres quadrantes v m. per integrum horam uno v pluribz ictibz aut qua stationibz superadditis. quod deniq^{ue} gradus est cum ultra corporis quasiances et longiorum detentio nem in tortura funis alijs quos tormentis angelis vincula ferrea v aliis illis pondis pedibus alijs alligando aut alijs traonibz cruciatis graviores ac pene intollerabiles produciendo quos proinde gravis sūm in atrocissimis deficitibus adhiberi permittitur Farfinaq^{ue} l. 38. Clars in citata l. 64.

Prater tormentum funis etiam tormento vigilie delinquentes torquentur, quo q^uā sit per somni subtractionem à vigilando nonen sortitur. Cum igit hoc tormenti species oīum gravissima judicetur sūm pro

gravissimis delictis infligitur nempe pro illis ~~in~~ q̄b̄ gravior poena qm̄ simplicis mortis de laore statuitur. Debet proterea indicia urgentissima concutere nec ultra spatiū 12. horarum potest reus vigiliū superponi Farinacis cit. 2. 38. Locatelli in pradi Crim. inspectione 1. num. 43. alijs communiter.

Si reus frīne & vigilia torqueri non posset, taillī adhibentur, q̄b̄ talus pedis dextri & sinistri comprimitur; Hocq; altera species tormenti in usu est, qd̄ qd̄ libellorum vocatur, qua mulieres pueri et senes in Leviby delictis torquent appositis q̄b̄dam virginis inter digitos manuum qui ita cum funiculo ligant et comprimitur, utramq; autem tormentorum speciem ultra spatiū duorum metr̄ adhibere nō potest Locatelli loco citato.

Generaliter pro omnibus tormentis advertendum, qd̄ si reg in tormentis sensib⁹ destituantur statim est deponend⁹ aptis medicis

mentis curandi, idem est peragen-
dum si patescere incipiat & nimium
suborens effundat, nisi tamen id frus-
tulenter accidat, quia in re periti Me-
dii testimonio et juramento defert
ut notant autores supra citati.

Si reus confessionem in tois
mentis emissam sequenti die extra
tormentorum locum ratificaverit
terming ad dicendum contra confes-
sionem eidem proscribitur, quo elab-
pso et perinutiles defensiones rei
ejusq; Advocati processu informa-
tivo et repetitivo in suo robore
permanente potest tuto iudex pro-
via citatione personaliter excuta
et nefrio premitenda ad instantiam
Fisci sententiam definitivam prae-
nunciare

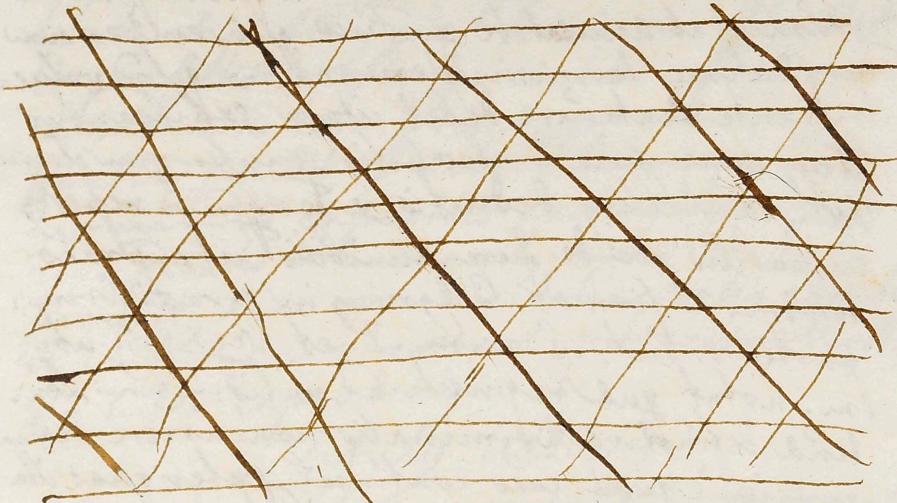

---

*Titulus Tomus
De Sententia*

Sententia de absentiendo dicitur quia iudex iuxta iugum sentit illam prouinciam in interlocutorium et definitivam dividit. Interlocutoria est quod circumidentia et emergentia eadem perficit definitivam quod propter controversia servatis servandis finient imponit atque hoc quod in condemnatoria et absolvitoria dividit per illam regem ad hanc poenas delito debitas servato iuriis ordine damnatur per hanc ratione a poenis absolvitur et penarie si ex capite innocentia liberatur absoluta et si cum alius auctore et parte offensa se composuerit proterib[us] delictis in quibus tantum

transigere licet & partialiter et quousq[ue] nond
 plationes ab accusatore & Fisco qui semper cum
 predictione termini adduceduntur q[uo]d volue-
 rit ante Lentenam debet citari exhibeantur
 Itaq[ue] sane gris est absorbitis concepsa cum clau-
 sula ex latente deductis & tangit n[on] reperty
 culpabilis nec de luce punibilis ut suprono-
 tating et firmat Bleyring in praxi Crim.
 parte 4. Lest. 16. num. 1. et Segnib[us] ubi
 m. notat quod requisita ad validitatem Len-
 tenae definitiva criminalis concurrere debeant
 praedictae quod causa continet ppter quas illa
 operata quod de die nisi necessitas urget puni-
 cietur q[uo]d in Scripturam redigatur et denium
 q[uo]d coram Testib[us] publicet

Ceterum si in causa h[ab]ili ita m. imbro-
 minali à Lentena p[ro] inferiorem iudicem
 pronunciata ad superiorem appellare permittit
 si aliquod gravamen irreparabile fuerit
 illatum & inferri debet p[ro]videntia p[ro]p[ter]
 lato n. defensionis est species quo[rum] lures pauci
 exigente cuiq[ue] e concedenda ut ostendit Eva-
 cing ad defensam reos 36. c. 3. p[ro] totum
 in Criminalib[us] a. usq[ue] invalidit ut quoad
 poenas corporis afflictivas solum in devo-
 lutivo et non retardata executione Lentene
 appellatio concedatur sicut m. Tius nomen

appellat nisi ergo. Investigator sive secretarius
apertus et publicus causa revisionem flagitat
et profitis necessariis causulis refectionem
expensarum tam primi quam ultioris in-
stantis primit ut notat Tarrinacij 2. 101.
Euaniam vero expositis hacten regis contra
reos presentes et in manibz curia existentes
procedit hinc quia rne delinquentes absentes
et contumaces damnentur pro corona iusti-
tij libri expendem

Titulus Ultimus

Quomodo contra reos contumaces procedatur.
Contumaces domini qui dolose absunt ne commissi
criminis paenam incurvant contra quos tangentes
fidei confessos per sententia condemnatoria
offerri si concurrentibus legibus et iuxta-
tibus indicijs quo revera crimen patraver-
rint estituti ad informandam curiam
ffiso termino aut saltuum per annum
a die eisdem termini non comparuerint
in Testimoniis in cap. Veritatis de dolo et con-
tumacia L. Absentem loco de accusacionibus
cum alijs iuribus. Dixi sententia condemnatoria
pronunhabet idamem intelligi de
sententia quod in absentia possit execu-
tioiis contumelii cuiusmodi est sententia deposi-
tioris privationis ab officio aliquotis

Dixi Conuurrentib⁹ legem⁹ indicis nam
 in p̄fessan contra contumaciam⁹ construic⁹
 regr⁹ qđ indicia adeo urgentia et gracia refe-
 rant tam ea delicto in ḡe q̄m in specie
 probata ut r̄nabilit̄s ludea p̄dsumete pos-
 sit à re contumace delictum fruſtel com-
 missum ut notat Farinac⁹ de Anguillet.
 2. 1. num. 45. Dixi si citati n̄ compa-
 ruerint nam si citatio rei cum p̄dſiōne
 termini ad comparendum fuerit p̄dſter-
 m̄p̄sa tot⁹ processus est null⁹. Charcas
 2. 31. ubi advertit num 13. citacionem
 rei ad comparendum & p̄sonal⁹ si fieri
 posuit uero in loco solitaſ habitacionis aſi
 debere qđ qđm mandatari⁹ curia qđi cur-
 zor or p̄trodura in actis citatione ex-
 ecutum eſſe ſequabit⁹. Dixi p̄dſiōne ter-
 mino qui colet eſſe quinq; dieum quorum pri-
 miti⁹ pro primo, religii v̄o pro ſeundo et
 peremptorioſ termino assignati intelliguntur,
 p̄ addidi Demim auct Saltm p̄r lannum
 quioquid enim ſit in Tribunalib⁹ ex-
 tensis, matris Tribunalis urbis in diſta p̄p-
 ɔſtitioni ſ. ſu V de qua San in olla
 eccl. g. n. addite m. ē qđ rei intra annum
 le p̄tſenfantes ad nr̄as defensiones ad-
 mittantur cum clauſula ſolvis indicis
 et contumacia reſultantib⁹. Eodemq;

modo q̄ tipi ijsos procedit, quo q̄tra reos
precedentes p̄cedendum ē affirmavimq;
ut n̄as Reinald. obser. Crim. cap. 22

§. I

Breterea p̄r Stati Ecclesiastico q̄stissimo Bar.
Terina a Card. Barberino ejq; othore edita
die 25 Maii 1641 ex rats, quæ videri
apud Ruffum de legitima processu. Et
15 q; eadem rō disponit, quod copia In-
quisitionis q̄ta tunc absentem n̄a synra
Diximq; efformata in dno solita habi-
tacionis rei cum predicto fr̄no s̄ dictum
ad respondeendum relinguat, deinde rō,
quod intimaōne cum alio fr̄no quinq;
dictum in locis publicis et solitis acta
p̄r prima die iuridicā immediate sequenti
reg ad leprosiam cibet. In urbe loco
inquisitionis monitorium transmittit
in quo ad instar inquisitionis c̄s circum-
staditia criminis cum fr̄no trium dei-
cūm ad se extulit sandum exanimi debet
elapsos fr̄no et exhibitis solemnitatib;
indictionis et publicacionis monitorii
synra promissis citatis reus ut doceat
le monitorio paruisse instante autem
substituto fiscali ut quatuor dilacionis
fr̄ni consumaci præsents, nisi elapsis,
et reo n̄ compagente in prænas moni-
torii declaratis incurso q; ut in foro
Externo sayre fieri videt.

Calejum si reḡ gl̄umax post latam sen-
 tientiam clausos anno vel etiam ante
 annum in manu curia p̄venit ex-
 Seuntio sententia q̄ta cum prolatā
 suscep̄tis donec praevio recessu Super
 recognitione personæ p̄fiterit cum eē de
 quo bannum, et sentia iudicis cognitis
 recognita rō Persona v. per afflictionem
 ejusdem rei, v. si reḡ se eē illum in-
 quiget, de quo sentia iudicis cognitis
 ad testes redditus qui inter continuiles
 europei recognoscant, factas tali recog-
 nitione eē si reḡ in negativa persistat
 maria assignatione huius ad allegandam
 causam ob quam sententia extensio-
 nē sit demandanda, ut est ad senten-
 tiā p̄rocedi, nisi de nullitate vel in-
 justitia processus p̄fiterit, quoquidem
 casu ne in nobis condemnatis subla-
 tis continuaria personis reus con-
 dicto Principe ad novas defensiones
 admittit, si vero per testes n̄ fuerit re-
 cognitus, nec quod adhibitis etiam for-
 menis ad probandam personā iden-
 titatem confiteri volunt, cum qua
 extraordinaria arbitrio p̄missis rela-
 xabis, quia tamen de reis contu-

:marib⁹ ad eum misericordia rem sibi
louim vindicant in bannicis, qui ab
annis ēn editis, per quæ post recessio-
nas monitiones condemnant, ita dicunt.
¶ 3. Id est sane a governis iuxta ne ci-
cidi quæsse aliquid existimat, si de
crimine capitali considerat etiam si
non enim sententia iudicis fuerit lata,
verior famen est sententia contraria
qua effrangatam hanc facultatem quo
certis tantum atrociorib⁹ causib⁹ li-
mitat, in quib⁹ capitalis sententia iudi-
cii punit, etiam quib⁹ iuxta ne ci-
cidi bannicis occidere, quia occisor
legis est iudicis rices, representat, ut
notas civiliorumq; Instit. lib. 4
tit. 20 dissert. 2 num. 98 est leg:

Institutionum Criminalium

Liber Quartus

De Genit.

Absoluta jam (Deo dante) in primo
Libro tractatum de Personis, a quib⁹
crimina cōcident, de delictis induxer
tam in genere, quam in specie in Deo,
de omni nūlletiq; in iudiciis primi-
naliib⁹ servando in his, aliquum

est, ut p[ro]p[ter]a absolta criminalium
 iustitiae: max[im] p[ro]panas quas non de-
 cursu praecedentium ab rotum solu-
 tis nominavimus alignantulum fu-
 riis ex p[ro]p[ter]a m[od]o, cum autem nimium
 prostraheret[ur] oratio Si p[ro]panas omnes
 peccatum et planare aggredierem[us], quia
 utroq[ue] jure contra delinquentes p[ro]se-
 conit iudicata, h[oc]ic ne p[ro]p[ter]a equata
 ultima iustitionum pars est una
 p[ro]p[ter]e mortigatis, ex alia vero ut ni-
 hil p[ro]p[ter]a lenitatis de iis quas in di-
 gna vident[ur], in eam duntata al
 personam etamine inorabim[us]
 quae in virtute sunt observantia, et
 non solum in nostra hac urbe, verum
 in omnibus fere principatibus infe-
 runt[ur]. Et p[ro]p[ter]o p[ro]pana vel ab Eccle-
 siastica vel p[ro]p[ter]a rituali profluit
 multitate, cuiusmodi sunt depositio
 et degradatio nec n[on] censura, quibus ac-
 cedit[ur]. irregularitas ex delito vel
 delicti sufficiione, alias p[ro]panas istas
 irregularitatis h[oc]e iustis p[ro]ponit adessa
 vel a seculari jurisdictione proce-
 dent, licet quandoq[ue] etiam a judi-
 cib[us] Ecclesiasticis mero vel b[ea]tifico

in iure no*n* p*ro*lentib*q* aliquae saltem e*n*
r*it*m i*rr*ogen*t*^{is}; Aug*ust*ini*s* d*e* dignitat*u*
privat*io*, car*er*, fin*is*, mul*ta*, f*us* i*g*ao
extil*um*, bann*um*, conf*isc*ati*v*, ill*u*-
m*un*q*s* su*z*olic*um*, de his id*tri*co*ib*^q
sing*illar*i*m*, diss*en*ti*n* ⁱⁿnum*assim*ili*m*
c*on*u*ng*s n*on* alia*s* ~~pe~~ⁱⁿnu*ms* fac*ili*
sit *fr*ec*iem* i*nt*el*ig*ere cognito gen*re*
ant*equam* h*inc* en*n*ciat*as* *pan*as att*ra*-
g*and*^q, n*on* incon*qu*ne de *pan*is i*n* gen*re*
agen*ium* arbit*ri*am*s*.

Titulus *ii*

D*e* *pan*is i*n* gen*re*
Inv*iam* ex*x*eria e*id*ic*io*n*q* nihil magis
co*erc*enda ho*rum* im*pro*posit*at*i*m* pro*de*esse q*ui*
pan*am* sever*it*ate, prout nihil magis
ad virt*ut*em all*ic*it, quam p*rae*mo*ju*um fi*du*
c*on*u*ia*, id*cir*o nihil antiqu*u* habuerunt
Sup*remi* *leg*islato*r*es, quia in pan*as* sta*tu*
d*ue* a delinq*uentib*^q sub*ej*ind*as* ut
cater*is* om*iss*is c*ave*t*s* i*n* L*1.C.* ad L*2. I.*
liam re*p*act*u*nd*am*, Pan*am* s*an*c*te* dec*ri*
bil*is* *jur*is cons*ul*tg*m* i*n* A*1. 191* ff. *De* verbi sig*no*
v*ita* v*indi*c*ta* vel delict*a* mercedent*e*
cam*q*s*at*iq*e* ex*mi*nit *Sc*an*mar*ola de
vis*ta*. *Par*rat*or*um *s* *sc* *ca*s*s*: i*m*m.
i*n*iqu*ens* pan*a* ē deb*ita* co*erc*ito a
*leg*e, et min*ist*ris *leg*is im*pos*ita = ut
aut*em* c*ade*on pan*a* delict*o* respond*eat*, ut
f*ieri* o*port*ere cater*is* om*iss*is notari*s*
C*ivid* i*n* *miss* i*n* *trif*ib*us* -

Tertius est ilum ipsa uero quietus
ut per delito sit mea pena sui
In varias classes fuerint ipsa ne divisa
prolixum vero in ordinarias et extraordinaria
rias corporales et non corporales, legales
et conventionales, capitales et non capitales.
Pena ordinaria est, quae a legibus fuit
expressa definita, atque in eo iudicio ubi
ad pretitionem artis vel instanti fisco
quædam regulas juris processus effectus,
sicut inferni, contra ob extraordinaria
pena est, quæ vel in iudicio extraordi-
nario vel levato sententia judiciali ordi-
ne vel arbitriae via ac circumstan-
tias a judicibus arrogata. Ulterius
dividit ipsa in corporalem, et non
corporalem. Corporalis est, quæ corpore
affligit atque vel dolorem, liborem vel
præstans, non corporalis est, quæ ad
animam præcole dirigit, quæque
in errore spiritualis vocatur, vel si
bona aut famam hominis tangit, ut
est v. q. ipsa pneumonia, ai hæc
corposum hominis minime pedit, his
que accedit ipsa altera, quam medicina
malem, temeritatem vel etiam mortalem

appellant, quia a corporali et spirituali
distinguitur, et de utragr gravitatis
explanations est ipsa corporalis aut
spiritualis neminem proesse pro aliena
culpa puniri, alioea vero unam pro
altero proesse coegeri, unde cum inter-
dictum in hac specie ipsa anali adseri-
bat, populus pro consumacia panis
aut uera lati eidem subiecti potest, ut
dicit inter alios Justius de delictis
panis. 53

Dividit 3. i. ipsa ipsa in conventionalem
et legalem; conventionalis esse, quia
a pragmatis conventione vires assu-
munt, legalis contra, quia a jure facta
sunt, unde sequitur non esse in iudicis
arbitrio revolutam ipsam conventionem
mutare, non in iudicis arbitris
circumstantiis facere potest in ipsa
legali, idque exemplificatur in em-
phitensis vel in alio quovis contractu
mi certa dies vel quodlibet fuetis anno
sita, quoniam tamen tempore aut
conditione immixta, aut in mixta
non eo extendit iudicis arbitrium,
ut contrarium statuere possit, sicutne
iustus ex iure contrario habendi iuris
cum invagare, in caloris omissois

ad veritatem Contraarias Lib. 3 variarum
 cap. 13 num. 4 Ad dicitur pœna in Ca-
 pitalem, et non in Capitalem. ea quæ dupli-
 citate summis in pœna scilicet sanguinis, quæ
 mortalem interficit, alterga vero sine sanguine
 ut est v. q. Deportatio, de qua infra quæ
 licet non sit corporalis ut late probat
 Nicolans Antoninus Lib. 2 de exilio
 cap. 31 cum lamen per eam caymt
 a specimatica civilitate abstinentias me-
 ritio inter Capitales pœnas ad scribit.

Et pœnas vero hancq; expositis aliæ
 in hacce non sunt, aliae in hacce
 versantur; prima sunt, quæ diminui-
 dignem vel augmentum admittunt,
 non e mulita, sed pœna pecuniaria
 aliæ sunt, quæ infra eandem somnam
 nullam diminutionem, vel aliquem
 non recipiunt, ut sunt v. q. pœna
 fustigationis, et mortis, decretâ enim
 pœna mortis gleng eam minime opus-
 teat transiit fidei debet ad alterum
 pœna genq; est gleng augetur non nisi
 nesciis mortis inferende adiici pœnas
 uniam vero pœna hancq; exposita
 minime augentur nuzt minime
 de causis hinc hanc diminutionem

vel augmentum promerentib⁹ opere
meritorum est sibi ramus.

Titulus Secundus

De pœnæ augendis vel minuen-

^{dis}
Quænam nō supra memissim⁹ ma-
xime bestiæ vel delicta nō remanere in-
sumita, nō enim proclare dixit Cœcyp⁹
de officiis: mynumtas matring⁹ ē ille-
cessa pœcandi - nō dñs p̄i judices pœ-
nare multoq⁹ inīq⁹ frequenter nisi
necessitas urgeat, ad grandis profilic⁹
nudie compagine Italico, yet by Cœcyp⁹
metastasis in Clementia ⁱⁿ anno
i Gassighi, hanc se son frequenti, or-
mire authorita: Sacrede il reo di-
ceret molti compagni ed ē pœcilio
il palesar quanto son iuchi i buoni-
quam ob rebus regulas quasdam in
pœnam in inflictione levandas hic
opacitate subiecti pœ.

Prima regula sit: qvōl si circumstan-
tia flagitiū argentes vel minuentis
videm pœcandi sunt grad⁹ ad pœnam
augendam, vel minuendam donec
ita ut si pœna una circumstantia
minente delictum, nra grad⁹ a
pœna mortis redat, tunc pœ delicto

capituli pena triplum perpetua:
 num liberaret: itemqz si dico gradus
 pro diabolis circumstantiis minuen-
 tibus concurrentem eorum filiam tri-
 plum decuplum: si pres ad septen-
 tum: si quatuor ad quinquevnum
 idemqz ad alios casqz e ampliandum: in-
 fecto in iuris rigore de aequitate enim ad
 exilium provocatis ex Lycia Thebani graff.
 for. lib. 3 cap. 13 num: 11 et legg. eademqz
 propositio levanae est in premis augendis ut
 quis sicut qualitates erit et aequentes
 Aut idem quibus sint gradus grandam gravantes
 ut augmentum ponat gravitatem: est enim
 aequalitate flagiti mensuram ut notari
 Prostari pro*post* universales decisiones eis filii
 det: 66 num: 117 et legg.
 Altera item succedit regula quod Cicero
 De*st* granam certam etiam iure pesta-
 ram augere vel minorem negat ad test.
 m: 3: nulla f: de legib: n: t: intelligi ob
 qzqz aliqua uerba rao non concentrat
 animu*dr* iudicis movent ut a pena
 certa et a iure definita recedat: illi firmat
 laboris quaff. 142 num: 39 qm ob rem
 n: abs et edit circumstantias aequentes
 vel minuentes in specie delictum in
 medium profere: ut quisqz inde ingenio suo
 facile intelligat aequaliter augmentum v.
 minoravent: magna autem causa omnes: et quibus
 reorim granda aequentes v. ad gretudinem

delinquentium, v. ad frequentiam delictorum
 reiaguntur ut notarii vicini. Lib. I. § 1. num. 11
 melius si in praxi legentes causa regnentur, et
 primo quod non angelus delictum, nisi si de morte
 fierit omnissimum, non estiam si solemnii aliqua
 die fuerit actum. Tercius item commissi criminis in
 hac materia facultas ut si in Ecclesia, vel cum Di-
 visione celebrantis officia fuerit gravatum, facultas
 huius delicta in generali. Quod vel in religioso alieno
 loco ab injuriis homini immuni conissa, prius in
 qua coram Procuratore auti judice gravatum, que
 graviora ceteris esse contenta. Procurator si de injuria
 in facinacius quass. 105 numeri 200 coram
 misericordia in carcere actum gravorem penam ex-
 postulat, nisi forte ad prohylsandam injuriam
 fuerit commissum, aut nisi in curia moveante
 fuerit gravatum, accedunt ergo his aliis casis. Si enim circum
 stantia delictum pernames gravantes, ut in carcere
 delictum gravatum. Extrahitq; anfem dicit qui vestes sive
 divisioni si cognoventes assumit, idem dicendum si
 delictum pessimi exempli ageretur et si delictum
 pluralitas graviteret, et deinde si contra decopam in
 dignitate constitutam, praefectum a subdito ministris
 interrogaretur ubi v. q. diligenter Patrem offendet et late
 Cardorius q. 23 numeri 38 gradum v. hinc ad
 criminis rationarumque dimidiationem
 faciendo, ut ea clariq; intelligatur operi pretiu-
 e proferre remittere et iudicari voluntum de causa de-
 licitorum punitionem suisse a legibus institutam
 primo bilice, ut delinquentes puniantur, secundum
 satisfactione offendio, ejusque honor restringatur. Tertio de-
 mulcere in re ad latios traducatur exemplum
 quo veriti a deficitis abstineant, ad easdem vero causas
 reducere operis momenta oia, quae criminis et
 penam ministrant, primo bilice ob verisimili-
 tem remendacionis fiduciam, ultroq; post nullam

aut eum offensi justitiam. Sic deum ob qua-
 sitatem delicti, si talis natus sit ut ad alios obra-
 be nos a crimine rigidam remissionem extrofus-
 tur, cum viri in quibuscum Petrus ea ista laxe con-
 currant, sola re leviter punitas esse temperandas, unde
 nobiles mitigantur, nisi forte de peccatis agatur
 quae lege aliquia & cunctitudine patimur. Ecclesiast.
 ixi mitigantur et demas reserto proprio statu de-
 linquentibus punia minorationem extrofus ab ini-
 mbitate richardus, punitus etiam punitus ad
 etatem qui iniquitate vel desponsatione vel reione
 carens, si imbutus punitus ab etate minoribus puni-
 citur, nisi majores huiusmodi q[uod] cunctitudines locorum
 censentur. Semib[us] item aliquando punitur,
 minoribus punitur interrogatur si de eorum vita di-
 ciliari possit, quod aetatem periculum mitigat
 minuti fastigii ad verda, punitus certitudine
 laborantes, nisi de delictis a trahientibus punitur, tracte-
 atq[ue] advertit Scannarola Lib. 2 de visitat. § 3 in num. 28
 Sub sequuntur a liis eis, que punita per mino-
 rationem promeritis, aut etiam habent talorū causu-
 dia supra indicata justi induper dolor, ebrietas, ni-
 si forte de delinquente ebriati solito agatur, mul-
 tatus magis fatuitas, et impunitata quicquidam sim-
 plicitas, quas habere videntur, qui habent sua de-
 clictum patentes, proterea indebitudo delinquen-
 tis inter polares de eodem criminis aene invita-
 tio, remissio velis offende. Eventus non correspondens
 delinquentis consilio, pars punita ante sentiam latit.
 facta, et tandem multitudine delinquentium, unde
 velq[ue] invalidus molgorium = ob proximum multum
 crimen remansit in nullum = latum cum
 grande superbia indicata & spirituales sint quae ab
 Ecclesiastica p[ro]state inferuntur, & morale[s] quae a iudice
 laico vel in Ecclesiastico merum mixtumq[ue] imperium
 habent, cumq[ue] inter Ecclesiasticas punitas punitorem
 habent. Si de depositione et censu[m] profecta.

Titulus 3ius.

De depositione

Imadur Imperatores exercituumq; duces mi-
litario ordine et equestri cingulo spoliare conve-
rerunt militis notatos infamia aut quos indignos
militario ordine judicabant ad teatum inv.
I. S. Non ois. f. bere militari. Ita sane Cula
indignos improbos Ministros suos officijs
beficijjs ac privilgijs clerialibz privat eos ab
exercitu ordinum eret in quo summa Culicid
depositionis ex laeronum latronum doctrina
versatur. Dixi ab exercitu ordinum eret,
per depositum quippe character clerialis animo
inhadens nec Deletur nec p̄t deleri ut adverant
Itali apud duarē de letauris disp. 30. Lect. I.
nam. q̄ ex quo segr clerium depositum debere
recitare horas om̄ias si in facies sit constitutus
servare castitatem alias via pagere quid chara-
teri adnectunt idem lego. Psalmus aut laic.
dolum depositum cui ordinis acti valide exer-
cit q̄m ob contemptum Culā jōrem excom.
municacionem incurat p̄ Teatum in cap. 1.
de clericis excom.

Dupl̄' Porro depos̄ exerceat aut simpliciter
declarando clerium esse depositum aut can-
dem depositum ritibz ab illa scriptis exe-
quendam atq; hinc dividit solet depos̄ in verba:
tem et tamen sen simplicem depositum et degra-

daōnen. Verbalis depōō est sentēna iudicii
 Culstii qna Clericis apit Prelatz exercitio ordi-
 num privatg gravis a. soli Ordinarig in pre-
 sentia Capituli posset oliva deponere Clericos
 in minoribz ordinibz constitutos in depōone th
 Ep̄pi 12. Ep̄pi, in depōone Presbyteri 6. Dia-
 co-
 ni vō auti Lubdiacobi 3. debebant convenire
 qd gdm a Tridentino provide limitatum est
 Lest. 13. c. 4. de regim. ubi statuit in depōo-
 nibz Presbyterorum totidem Abbatcs An-
 guilatos interfesse debere ijs, deficitibz
 viros in Ecclesia dignitate substitutos quodg
 m. vicarii Ep̄pi ex ej commissione possit
 ad verbalem Depōonem procedere cum id inter
 acto Jurisdictionis Ep̄patiis recenseat. Depōo
 a realis seu Degaldac ita peragitur Clericis
 nempa degradandg laoris vestibz decoratis
 ac si in officio Ordinis ministrare deberet
 ante Ep̄pati Pontificalibz iudicium defertur
 pronuntiag criminis exprobrazione laoris
 vestibz despoliat. Preterea ne Clericalis
 honora vestigium suspensit caput et manū
 cultro seu vitro eidem leviter abrasant
 et demum tradit laicali curie pectibus
 ditis ut circa mortem et mutilationem tam-
 netur cumq realis depōo sit acto ex insi-
 tuto Culstii Ep̄pati ordinis adneq requirit
 Vicario ſuili committi ut advertit ouare
 loco citato.

Alterum item discrimen est deponis et degradaonis. Et nempe degradatio privat Clericum clericabilium privilegiis fori et canonis q[ui]cunq[ue] cunctis depositis n[on] praibat. Rursum poena deponis pro ijs sibi criminibus inrogatur quid gravem infamiam inducent contra vocem degradacionis in solis casibus a dure expressis inferunt quos late exponit Benedictus XIII. in Tract. de synodo didiciana lib. 9. c. 6 per totum. Deaconiam vocem deponis et degradacionis causis Celsitudine poena sint et ab Ecclesia profluant potestate in solos tamen Clericos perfrumentur prestat ut ad censuras predianas q[ui]cunq[ue] non esse Clerici 2 m. latiti subjiciantur.

Titulus Atius

De Censuris.

Censura quid a munere et dignitate censorum qui obim in Anna Republica impositis multis locorum mores redarguerunt communiter definita poena Celsitudine et medicinales scilicet quas homo baptizatus delinquens et contumaciter uisu querundam bonorum spoliuum privata. Merito autem vocant poena Celsitudine ut denotetur ad eos solos Eclesie Prelatos Celsitudinem potestatem exercere ius privandi subditos spoliis bonis pertinet. Quod medicinales id est inflicted ut regis emendetur et resipiscat, ideoq[ue] deinde censurar. Est ut sint vincula dissolubilia quid per absolitionem tollantur statim ac regis fuerint.

ad bonam frugem reversa sequentia insuper
 verba per quas homo baptizatus delinquens et
 contrarius est amplissime exprimitur conditio
 illig in quem ferme sunt censuere ut infra expli-
 cabimus. ultimae demum verba privat usq; quo-
 rundam bonorum portium indicant censuras priva-
 rae iis duntaxat portibus bonis in potestate
 extant Cilia ut erat Sacra laetitia etc.
 non autem interioribus bonis virtutibus infus-
 ear gradus alysi, sibi q; Cilia privare non
 poterit ignoramus q; plura in hac manu invenimus
 an hanc Cilia q; no lice censuras ferre possit
 a q; et in quos & eadem pferant quid in iis
 poterent servanda sint, ob quam causam
 culpam possit aut debent infligi quid ab his
 seu ab ipsorum earum excusat, quis ab iis ab-
 solvere possit et demum quomodo inter se divi-
 dant non incongrue singula abtingemus.
 Quamq; igitur esse in Cilia potestatis ferre
 di censuras antea negaverit Joannes Vieilli
 quem scilicet est oes, fere Novatores qui alio
 duntaxat excommunicis speciem & larvam
 admittunt ad colum effectum conservacionis
 morum quid iuxta illos pure externa est
 nec animam ligat huiusmodi in potestatis
 in eadem Cilia resistere catholici oes admit-
 sunt et merito q; mss. n. 16. v. 29. l. 9,
 dng & allegans Petrum hanc ipsi potestatis
 promisit

promisit atq. conseruidit ibi: Tibi dabo claves ec.
quod autem Petrus concessum est ad alios pauperes
Aplos ad subordinationem ad Petrum quisque prorectum
habemus Mat. 18. v. 18. ibi: Dicendum ligaveritis
super terram ec. His a. verbis Petrum posse
legitatem concessionem suisse m. ad censuras exten-
sas constans ab P. Thaddeo proba intellexit.
id ipsum genoy demonstrat bene ordinata Cula
constitutib optimum quippe uigilium societatis
regimen possit at secundo paenitentia Leveritate
mali coegerant actionem revera fobet de ejdem
Cula authoritate nisi B. Portibus scabtem polnis
posset refractarios damnare ut eos facti medio
a se volebant redire. Supposita vero haec potest
quis in Cula censuram induxerit discordanter
nullam porro censuram à Xto. Dno institutam
tradit B. Balling de censuris disquist. B. 2. 1.
~~secund~~ quoniamq. à Xto eadem permanere dicantur
quod at authoritatem illas facienti censurarum
Institutio hinc est qā nuncq legimus Xthm. Dm
hanc & illam censuram instituisse. Unde com-
muniq admittit ab Aploz authoritate commu-
nicata tñ à Xto censurarum & originem expe-
dys promendam quod qđm unu ex Testu Aplo
et ad Cor. c. 5. et 1. ad Tim. l. v. 20. hinc ex
alys Eustathius monimentis apparet à quibz
hunc censuro pferri point inquirendum.

Cas ro ab omni et solo Prelato Eustachio v ejus
 delegato id est à Clerico Jurisdicione Ordinationem
 v delegatam hanc in foro externo pferri posse
 certum undiq est cum n. potestas Prelatis fori
 externi total ordinetur ad servandum motum
 disciplinam otiosa utiq foret nisi propositis
 poenit proscriptio Eustachio ut sunt censuræ rebel-
 les et contumaces revocaret. Nm a. Prelati
 Ad hunc effectum intelligit quilibet Cleric qui
 in foro externo Jurisdicione fuerit prout sunt
 id tota Cura Rng Pontifice Episcopi ipsius dicatus
 eorumq. iudicis Vicarii et officiales, Caplum Cathe-
 dralis Prelati vacante Prelati m. Ristores respon-
 suorum subditorum alijq oes sub clericis ordine
 aliorum nre comprehendendi Parochi ro qd
 sub titulo prelatorum n continent nec ulli
 in foro externo Jurisdicione fuerint censuras
 fetore n pnt indeq patet das censurar non
 à potestate claviculari quid in interiori foro ver-
 satur qd ab ea unice dependere quid in exteri-
 ore et contentioso foro exercetus sic magis
 esse Jurisdicinis qd ordinis actum. Nam
 censuras pferri posse ab oī et solo Prelato
 Eustachio v ejus delegato id ē Clerico ab eo Ju-
 risdicienhabente qd sibi laici oes oī n fori
 mind à censuris proferendis arcentur
 indeq sequitur Abbatisas v Priorissas qmvis
 Jurisdicione fuerint ab illis excludi ut constat

ex Cap. Dilecta. de majorit et obedientia. ubi dis-
serte cavetur Abbatissam Moniales et Clericos
sud Jurisdictioni subjectos excommunicare non posse d.
Pdt Prelatz Ordinis v. Episc. id unice valeat
et quovis ibidem Legatis pertinere ad Abbatissam
sanctas dictas personas propter inobedientias et deli-
quias officiorum et beneficiorum suspendere non in sus-
pensionis non proprie et rigide pro censura Culpa
accipi debet, ex cuius violationes irregularitas con-
trahat, & potius latro et impensis sensu pro precep-
to et sententia p. qm eadem Abbatissa Clerico Sud
Jurisdictioni peractuodens subditos rne aliquis ca-
pello quid ad illam v. ex Privilegio v. ex pro-
scripto v. ex alio quovis legitimo titulo expectet
celebraconem Missarum valeat prohibere, hono-
rarium subtractuendo donec eis iustis sati-
fecerit

Alterum in vies et colos baptizatos viatores
vniis et dolii capaces ac subditos censuras peti-
posse non dubitatur ideo cum dnr locutus alia
nossa alia excommunicari non de vera excommunicare
censura sit debet intelligi & solum de qua
Dam oratione pro eorum expulsione v. interitu
facta, pariterque coly baptizatus censurarum capax
caecitatis qd nullam in non baptizatos Cula habet
jurisdictionem ex Aplo 1. ad Cor. 5. Cum hortici hirs-
matici Apostole p. baptismata receptione Cula

Iurisdictio subdant rite hinc censuris affui
 pnt ut constat ex fit. de hortis Lehismodiis
 etc debet proterea Censuris innovandy epe
~~riator~~ ne dum quippe dictum e quodcumq;
 ligaveris super terram quid verba ad mortuos
 & porrigunt seu ulterius qui obierunt conhu-
 maces don sunt nec pot emendari unde qad
 legimus mortuos excommunicari v de quadam
 execratione aut detestatione v de declaracione
 excommunicationis intelligi debet in qua decresserunt
 v de excommunicatione indicata quia vetustula
 ne pippis sacrificium offerat solitudo preces
 furnbant ~~adversari~~ ab hoc debet homo mis
 et doli capax existere alias n. nec peccare
 profest nel contumax e et denunci debet
 esse suudity ei qui censuram infligit cen-
 sura enim est actus iurisdictionis quod in nisi
 in subditos est exerceri. Plura hic oportune
 querunt ambo autem an extranei adveni peregrini
 mi alijs hujmodi ligentur censuris locorum
 per quae fortuita transiunt absq; animo per-
 manendi communis a. sententia facit eos ligari
 qd censuris a. lice commi platis v Lege publica
 tis affiente seiq; si agatur de censura hinc
 seu quod per sententiam iudicis ad evitanda fu-
 turam commina pferatur quoniam n. censuris a. aut
 commi statutis pces arctentur qd ipsi commi religi-
 gentium obligat nisi in animo habitandi concurat

censuris ab hinc latis non videntur irretiri pro
 meritos addidi nisi animus habitandi constitut
 us ait talis animus ad sit premadon participent
 advenit etc. de commodiis locis illa quibuscum
 rati flagitat quod poenarium legum incommun
 da videant, quodbit uberius, an quis ligari pos
 sit censuras sui capi extra diocesim ex iherusalem
 communiter. Si censuras cum non affigere ga
 extra territorium crimen patratur. Hec n. odiosa
 et poenalis extra illud non obligat aliqui in dant
 causas in qby qui extra diocesim verbatur cen
 suras in villa delinqueret et crimen agere sub
 censura prohibatum suo sane causa censuram
 incurvare n. dubitat quodrem Ecclesie ~~ad~~
 ubi sunt coi pnt per censuras ad residen
 dum ut ad Synodus statuto tempore ave
 dant tunc n. contumacia seu delictum cen
 setur ibi compleri ubi residentia & visita
 foret agendas. Invicitur Iatio an Episcopu extra
 propriam diocesim in subditum cum censura
 pferre possit et nro qd responso resultat
 ex Clement. Quamvis de foro competenti
 ubi cavetur Episcopu in aliena diocesi iuris
 diuinis exercere n. posse censurat a. placone
 actum iurisdictionis esse non dubitatum neque quod
 in censuris servanda sint discentiam.

Porro in his pferendis distinguere oportet
 ut an de censura ille aut ab hinc data tradet

In alia qd^o censu^r specie predmonitio mi-
 nime exigitur qd^a ipsa l*et* interpellat si v*o*
 agatur de censu^r quid pro culpa p*re*terita aut
 presenti ab h*e* i*n*feritur triplici monitio
 regr*is* interposito inter unam et alteram duos
 aut trium dierum intervallo aut una ad
 min*im* monitio*s* predmittenda est ~~per~~ plura
 temp*or* intervallo*s* coniungat ut di*s* 15 d*ies* a*ffig*-
 nentur & pro primo tollidens pro 2° et 3°
 termino cui*s* rei r*ao* est q*ā* cum censu*r* sit
 poena medicinatio regr*is* ut rei possint illam
 prescire ut a contumacia rettahantur ideoq;
 qui sine monitione censu*r* alterum sub-
 iicit n*ō* s*m* multitatis vitio eam reddit in-
 festans & suspensionem incurrit ad le*t*at*is*
 expressos in cap. L*au*ra et. cap. Con*stit*ut*u*m
 de Le*nt*ent*s*. ex*com*. in 8*to*. l*l*thus t*ri*. casus
 ab hac r*gla* excipitur si nempe ordinari*s*
 in exercit*io*s sub*l*uris*d*omi*n*is perturbetur neq;
 sint o*sp*ortunis sub*sid*i*o*s *ea* l*ura* defensio*n*
 tunc *u*. etiam*u*ine triplici monitione*s* vim
 vi repellendo potest sub*l*uris*d*omi*n*is sub*l*igentes
 erodare ex Tr*id*. l*ess*. 2*6*. c. 3. de *reform*.
 De*l* ~~l~~ *c*etero C*on*tra monitio*s* pecunial*is* v*o* fieri
 debet*s* et si malitiose latit*et* cum combinacione
 ad e*j* domum *ē* deferenda et si ad eam n*ō* par-
 tet access*o* ad e*u*la valvas v*o* ad aliuum pub-
 licum locum affigenda est ut ad rei extorsionem
 perveniat eo a*u* non compare*n*te m*u*. absens et

contumacis sit censuris supponi ex cap. dilectio
de lalent. Nam non sit a. validas i
m. iusta debet esse censura sicut nō ob indis-
ciplinem animi ob veram contumaciam
delinquentis infictam id est. sed latet debet in
scriptis censuras p̄ferre atq; in ijs causam ex-
primere ut ear justia intelligatur cap. In dieci-
natis eod. Sit. non eodem autem modo compito
De nullitate et de iniustia proceditur si n. nullitas
patet auditur reg. tūlet absolute nō fieri ad
diffram alteriz causas in quo censuram solit injur-
sticē redarguantur tunc n. audiendz reg. non
erit quin prius ab eo qui censuram intulit v.
ab alio Lgatio Superiori fient absolutus.
Si in iusta cive iniusta fieri censuras
confundenda non est ne alius scandalum
probaret. Ob quod causam seu culpare censuram
proferrat possint nunc expendendum

Cetero qd̄ certum ē censuras inferri
non posse nisi ob petum externum eis contu-
macias et in obedientia conjunctum Rāo dñi est
quia petum mere internum non punitur ab Eula
qua de internis non judicat ut allibi inimicus
Rāo incepit alterius est quia non aliud Eula per
censuras intendit qm rei contumaciam frangere
cumq; ad debitam obedientiam revocare unde
descendit pro pēto prēterito censuras inferri
non posse nisi perseverantem habeat contu-
maciam x conditionem alteram rāe cuius

petum virtualē perseveret. Ceterum Censura
ob petum grave plerumq; infliguntur de selen
que totales et principales sunt ut est u^rg p^rior ex-
communicatio gravissimas n. poenas esse censuras
non dubitat nec nisi ex gravi ca^a in-
fligendas. Meritos dixi plerumq; ob petum
grave censuras infligi haec excommunicatio que dicitur
minor ac suspensio ad brevissimum tempus
et ab aliquo tantum officio gravem culpam
aut propria aut alienam non equidem semper
supponit ad diffamam excommunicis ioris quod
olim gravissima est quod idcirco gravent et
personalem culpam breviavit neque est omnib[us]
censuras infligendas esse ob petum opere com-
pletum id est nec sufficit sola intentio pendi-
ci nō sequat effectu nec sufficit petum inchoatum
exterior nisi fuerit consumatum q[uod] in odiosis
et penalibus stricta fieri debet interpretatio
est vulgata Testm in cap. Obvia de reg. Iur. in
bsto. Nunc ad ea pertinendo quod à censuris
exsuscant triplici objecto de causa p[ro]pterea
eximi ab eadem inchoata lmo ob errorum
si selt errore loris et facti invincibilis cen-
suram ignoraverit ut di rectius invincibilis
nesciat percutientia clericis statutam esse
censuram. Didi invincibilis Ignoranciam. crassa
et cupina non excusat et quatenus hoc erat
deinde nesciat cum quem percussit clericum
esse cap. li v[er]o de Lentent. excommunicis 2do

ob metum ei metus sibi gravi adactus contra Legem
 peccavit Cap. Laeris, de his quod vi metus causa
 tandem ob appellacionem si procedente innotione
 recepta ante censurarum emanationem ad super-
 iorem Iudicem appellavit caps. Iudice ~~de~~
 appellacionibz in Bz. Dixit ante emanationem
 si n. censura ante appellacionem fuerit inflictus
 integra ~~ad stat donec superior Iudex candem~~
 informaverit exploratum quippe est ubi de
 disciplina et motum correcte tractatur ap-
 pellaonem non hinc effectum suspensio-
 revolutivum qng n suspensa censura ex ad
 judicium superioris confirmanda v infir-
 manda derivavit, unde si Iudex superior pri-
 orum Lentenam resciindat is qui appellavit
 ab incurso censuram exempti esse censetur
 meritos in tribz expositiis casibz censuram
 non incurri affirmavimus ob defactum nempe
 contumaciam sine qua censura n incurruat.
 Quoniam vero Ecclesie data est potestas non modo
 ligandi et solvendi prestat ut de absolutione
 a censuris aliqua pferantur.

Censura potest quo n nisi in contuma-
 ces ut ceteris iterum diximus plerunt cespante
 contumacia aut post satisfactionem praeditam
 non extinguntur nefaria e' absolutio ut eadem
 potestate publica quod fuerunt imposita dis-
 solvantur, multoq; minis intelligentis morte cespant

censuræ poena n. per legem Lentenam
 inflita in rem iudicatam pertransit et demum
 censuræ per mortem ejus in quem fuerunt
 prolatæ minima extinguitur unde exome-
 muniatur m. mortuus quod suffragij et labores
 sepultura parvæ index descendit p. solam
 Iudeiæ Lentenam cui de patre compactat
 seu p. absolutionem censuram dissolvit et ei
 censura fuerit ab hinc ejus erit illam relaxare
 qui tulit v. poterit ejus Superior successor seu
 Kaplan sacerdotem vacante ad quod ordinariadu-
 citio devolvitur et demum Index appell-
 laonis ejus delegat, si vero fuerit à duxcam
 sibi alii hor reservaverint nemo ab ea absolu-
 vere potest nisi ipse ejus Superior successor
 v. delegatus et denique censura si non fuerit reca-
 vata quicquid laicorum legem approbat ab ea
 absolvere poterit immo in mortis articulo sa-
 credos quicquid censuras indicite relaxare valebit
 ita prout qui sic fuerit absolutus cessante
 mortis periculo Superiorum adire崩れ
 alias n. in censuras reinvicit ad Textum
 in cap. Cos quii. de sentent. ex com. in bto.
 q. in dictum us relata est seu abso-
 lutione censuras dissolvit est limitandum circulus
 pensionem et interdictum si ad certum tempus et
 cum aliqua condicione ferantur ut si sacerdos suspen-
 datur doceat per mensuram spiritibus exercitijs
 vacaverit v. si interdicatur cedula donec fuerit

restaurata celsat n. illis casibz suspensio et in-
terdictum absq; absolutione statim ac conditio
apposita fuerit adimpleta & quoniam varia cen-
surae species nominavimus additam ut antequam
ab excommunicem suspensionem et interdictum
in quas opere censura dividit, quedam eadem
geniticas divisiones cummis latibz degustemus

Omissis igit divisionibus minis propositis tres
pro ceteris peculiarem animadversionem ex-
postulant. Una igit divisio est qd censura una
iure est, ab hinc altera. A Iure igit propter
Legem seu statutum perpetuum qnt in omnes
subditos fertur qui eam legem transgrediantur
censura vo hinc est quid p ludicis Lentenam
seu mandatum ut praedictum temporaneum
psterunt ~~ea faciat~~ partit et in partes pecunias in-
dicitor ne Pauli sit excommunicatus nisi intea men-
sens restituat, hinc autem inter ipsorum censu-
ram difra intercedit qd censura iuris Pest pectus
et tamdu durat quidex lex quid censuram ita po-
nit non fuerit abrogata censura vo hinc per
mortem v amotionem ejus qui eam proficit
cepsat, ita ut deinde in intellectu qd tibi intelligen-
tium est de censura ab hinc post patum futurum
contrahenda — securus de contrahenda ante mortem
superioris propter patum posteritum quid m-
prost ejus mortem perdurabit et per absolucionem
est revocanda.

2da divisio est in censuram Lentend late
ferenda. Late Lentend est quid secum trahit
indam executionem qd statim ipso facto ser-

crimine admisso et absq; ulla iudicis lētēna
incurritur, censuram nō eſſe fata lētēna pro-
cipue cognositur ex formulis adjectis ipso
facto, et ipso, nō erit de excommunicatum alijq;
Censura lētēna ferenda quia nr. communitaria
vocatur est qmū dūperior infligendam minatur
cum qmū reg. non ipso facto et criminis admisso
~~et~~ caper sententiam punitis incurrit id quia digno-
citur, ex formulis vñ præcipimus sub poena ex-
comunicati sub intimatione anathematis, qui hoc
fecerit escommunicabitur, in dubio tñ ferenda lētēna
fiducia intelligit qā odia sunt restringenda ut
notissimum dat.

¶ Itia demum censurar. Divisio est in
excommunicationem suspensionem et interdictum in
quas spacie censura dividitur, tñq; divisio est
tempore retinenda hæc n. aliqui triib; relativissi-
mib; cessationem à delictis, irregularitatibus ex
delicto, depositionem et degradacionem adjiciant
operam tñ qā ceſſatio da tñris n̄ bona poena
est qmū signum lucis et tristis. Irregulari-
tas h̄o ex delicto depositionem et degradacionem non sunt
poena medicinates et ad tempus prout in censu-
mis exigit, superest ergo ut de excommunicatione inter-
dicto et suspensione distinctionem agamus.

I Amis De Excommunicatione

Cœlesia personæ inhaerens praecipuum christi
statutum s. 17. Si Cœlesia non audiens sit sibi
sic et omnibus et publicanus rei n̄ verbis

Apostoli i ad Corinth: 5 et 2 ad Thessaloniceses
 3. nbi mandat: p[re]dictis h[ab]es tradi his am[is]t[er]io
 in interitu carnis, relat[us] cum iis conversari.
 justis exigentib[us] causis et communione alio-
 rum fidelium quosque accere conservit, quod
 apud nos exticare significat. Exticatio igit[ur]
 generatim definitur censura Ecclesiam fori-
 vans externa communione, seu non est p[ro]stici-
 p[ro]prio bonorum spiritualium fidelibus
 communion, et ex Ecclesia voluntate ac dis-
 pensatione p[re]sentium, sive est toto, id est
 omnium bonorum, sive ex parte, id est
 aliquorum dimitatur. Profecti verba illa
 bonorum spiritualium fidelibus com-
 munium et ex Ecclesia voluntate p[re]sen-
 tium amplissime denotant bona, quibus
 exticatus privatur, nempe sacramentis
 seu non auctivo et passivo atq[ue] p[ro]mulgatis
 Ecclesia suffragis, ac precib[us] indulgen-
 tia, Ecclesiastica sepultura, — fideli-
 um sive in rebus sacris sive profanis. Quod
 si melius intelligatur, iterum est in me-
 moriam revocandum: non nulla ad esse
 bona spiritualia, quibus exticentia
 non privatis, cum non suboint p[ro]stati
 Ecclesia, sed a uno christo eam in ~~tempore~~
 subministrante dependant, ut sit gratia,
 virtutes infusa, alias bona, quia interna
 dicuntur, non nullae in se bona quid

pendent e priuata cuiuslibet fidelis voluntate, et abdicatione, quaque fideles sibi per vicem prassim communicant, ut sunt opera bona, virtutes, jejunia, penitentes satisfactiones unde nemo prohibetur pro extromunicatis etiam intendit privatum om.

Praterea verba illa sive est solo sive est pars majorum et minorum extromunicationem designat major quippe omnibus enumeratis bonis minor vero aliquibus tantum christianum hominem priuat, unde sequitur majorum extromunicationem priuam esse gravissimam, atque ultimum Culteriaensem merito minuari ut constat ex canonicis, qui hinc illuc circumferuntur.

Qui majori porro extromunicatione invidantur, alii si non tollerati, seu vitandi, alii vero tollerati, et non vitandi ut autem hujus distinctionis origine proba pereignatur est opportune solendum quod ante saeculum 70 munificatio, ac gratia altera censoria non nisi per particularer sentiam decernebatur in eos, qui alius rei censuram rei convincerentur, est hinc facile erat quoslibet censuris invidatos dignoscere atque vitare, ut nolte qui

nominationem per sentiam suissent damnata
 si, at cum postea multo modo extorcionum
 a jure, et quidem tanta sentie eodem no-
 tis Ecclesia sacerdoto mirebuisse, indeq; plura ori-
 rentis scandalum, cum gravissim debilitates in
 quos caderet extorcatum late, aliis ex
 malitia aliis ex levibus frivolidis causis
 notam hanc extcommunicationis
 hinc vel alteri invenientibus, decreto
 domini g̃eciliū Constantiensis incipiente
 ad extorta scanda confirmato a Mar.
 tinu s̃t. quod referit inter alios s̃. Anto-
 ninus & Iste liss. 25 cap: 3 statutum ē
 quod a commercio hominis extorcu-
 dicati abstinere non teneamus, nisi
 quis expresse talis a iudice deminet
 vel notoriū sit, clericū p̃terius
 cuius quidem consuetudinē licet aliqui
 p̃. d. deonentes infringere et altero
 decreto concilii Basileensis liss. 20
 sub liss. de extorcatis n̄ vita n̄vis qd
 decretum in hac saltem ipse codi-
 firmatum fuit a concilio Lateranen-
 si sub aione s̃t. statutisq; vitanda
 esse communionem cuiuscunq; est com-
 municati, sive notoriū, sive publice
 denunciati, s̃t. factores citari cum

Suarez de censoris crizm. q. l. 2 num.
 Alioq; coiter docent tamq; esse de-
 cretum Concilii Constantinois, quam con-
 suetudinem ubiq; receptam ceteros, ap-
 probatuq; et confirmat. Omnes vero
 fideles tenentes estoricationis rituando seu
 in tolleratos eorumq; quod votum declinare
 et fugere, non in rebus Divinis sed
 in profanis, que in hoc veru extitione.

Os, orare, vale, communio, mensa negata
Os significat vitandum esse votum in
 colloquio, osculis, amictiis, munieribus
 literis.

Orare significat prohibere estoricationis usum
 audiuim et votuum sacramentorum, com-
 munioneis suffragia atque tam intra-
 gram extra Ecclesiam publicas preces.
Vale denotat, quod ne honorifice qd; salutao
 estoricato sit exhibenda, nec ipsi est afor-
 mendum.

Communio qd; ois societas civilis cum est.
 estoricato prohibeatur.

Mensa demum denotat non licere cum
 estoricato cibum sumere vel cohabitare
 in eodem hospitio, nisi necessitas forte
 coegerit, qd; si quis in his cibis easib; cum
 aliquo estoricato ritando seu in tolleratu
 communicaverit minorem estoricationem

incurrit nisi forsitan concaverit in criminis ratiōne
aīg ille fuit excommunicatus v. q. si conubina coīmuni-
cet in delicto cum virto ob evanubinatum ex-
communicatus, tenuis nisi in contemptu p̄fatis cleri-
clericis etiam cum excommunicato concaverit item
nisi quis excommunicatum vitandum in loco sacro
seperauerit, et deinceps nisi aliquis cleri-
cus ad Divina officia eum scienter re-
ceperit qui nominatim a Papa fuerit
excommunicatus, in quib⁹ oīb⁹ casib⁹ non minor
sed major excommunicatio trahitur ad testium
si capi significavit p̄fūlū cum aliis de sent.
excommunicatis.

Cakrum cum iure antiquo de ei dicuntur ex-
communicati hoīs commercium vetendum esset, est
enī rigore plures conferentiarum per-
turbationes oriebantur. S. Gregorius ^{tomus}
decreto, qđ refert in Can. gloriām dicit:
2 n̄ nulli casq̄ excepti sunt, in qui-
bus iurine vel absque excommunicatis
minoris cum excommunicatis concamq; si rem-
pre ovadeat notabilis spiritualis vel corpo-
realis utilitas tum nostra tum excommunicati
v. q. ut inoxi excommunicato elemosinam demaq;
aut monita salutaria prebeamq; et ab eo
recipiamq;. Tid si diu in matrimonio jun-
gantur p̄fūlū natus cum viro ei recessim
concare, p̄fūlū dicendum de filiis, servis, an-
cillis, rusticis, aliisq; hominib⁹, qui parentib⁹
aut fratrib⁹ subsunt, estimis quos lab excommunicatione
communis ignoranter habitat si v. g. resciat

quis eum, cum qui communionem habuit, extrin-
cuore irretiri, quod autem non procedit, cum in ig-
norantia craessa et suuaria concordia, prout
in certa res est, quod in dubio latet in ali-
quem excoicacionis, non tenet, quis cuicidem
vitare, sevis si certa ipsi foret excoicatio
incerta vero excoicacionis absolutio. Tandem
a minoris excoicacionis incursum ille est
excausans, qui necessitate adactus cum ex-
coicato circa, si nempe sine gravi inci-
mendo sibi prouidere non posset ad festum
in capitulo inter alia de sensu excom: qui
quidem oes casus in eleganti, sed diffime
aphysimo versiculo continentur.

Utile, Lex, humile, res ignorata, neesse
opus jure etiam dividere procedit, ita ut
cum nominatim demissatis, aut motu
clericorum perussoribus, quo dux sunt taxata
iusta predictatum decreto concilii con-
stantiensis confirmatum a Martinu
SIV sunt excoicati vitandi, absque mi-
noris excoicacionis incursum in singu-
lis predmissis casibus agere permittantur
de minori excoicacione aliqua profera-
nus.

Minor porro excommunicatio ita
dicitur comparative ad maiorem, nec
Palesia bonis omnibus privata, qui
bonis privantur, qui majori excom-

municatione detinuntur. Definitur autem minor est communicatio censura
qua quis privatur non passivo sacramen-
torum et electione passiva ad beneficia
aut Ecclesiasticas dignitates. Hujusmodi
poterit extcommunicatio minor hodie est
solum juris, et in eo tantum casu con-
trahitur, quo quis cum extoricato non
tollerato, et vitando illicite, et extra casu
expositos in Divinis, vel in civilibus
estiam communicet, ex commercio
enim cum extcommunicato soli
serato, et non vitando nulla post
memoratum Concilii Constanti-
ensis Decretum est communicati-
o contrahitur, prout etiam
nulla extcommunicatio in-
curritur, si quis in casibus, quos
supra limitavimus, commu-
nicaverit.

Ubi priora quidem superaddenda sunt de
 majori et minori extoricatione prout
 etiam de extoricationis exceptione in
 iudicio habita aliqua esset innuenda
 hanc tñ deducta pro Clementiorum
 materia estuberare videtur, praesertim
 quia obiter in canoniciis mistis.

Aionibz jam evulgatis praeiunre Lib. 8ta
8 in hanc rem nonnulla deducimq; mino
ad alteram censurem speciem progrederimur.

I. Titus

De Ecclesiastico interdicto
Dupliciter Sacra menta, Divina officia,
et sepultura, quæ in Ecclesia ministran-
da extorcentur et reperiuntur, inscri-
psum sunt, quatenus nemus sunt bona
in coniunctione hominum fidelium existen-
tia et quatenus bona sunt sacro coru-

Titulus stus: ^{dem fidelium}

De irregularitate ex delicto

Duomani in 4. classes dividit solet qui ad ordines
pertinet ideoq; irregularares vocant ^{refuse non statas} ~~paratus~~ ~~non~~
et seu ob subjectionem, defecutionis corporis, ob delictum
et ob delicti suspicionem, cum in hunc casu de ambo
duabz species agat de duplili altera hic dispe-
nsem. Itaq; acutatis singula tractentur in 4. nos.
Diversam rem redigebz in quorum smo de irregu-
laribz ex delicto in 2do de irregularibz ob suspi-
cionem delicti, in 3to de modis q; quos irregu-
laritas in gre cessat, in 4to de mulm de poenis cum
eadam irregularitate paterim, consensu ..

2. Tomus

De irregularibz ex delicto
Lane cum nihil antiquis habuerit Culam

125,

tionibus jam euulgatis yrdigne lib. 3 tif. 8 in
hanc rem nō nulla cedunt, nūc aut̄ alteram
censura speciem progredimur.

§ LXXX

De Ecclesiastico interdicto

Impletior Sacramenta, Divina officia et se-
-xultura quæ in Ecclesia ministrantur, exten-
-so, et reperiuntur; ingredi possunt, quatenus
nempe sunt bona in commercio bonis fideliis
existente, et quatenus bona sunt sacro corun-
dem fideliis non deprivata. Horum sane
privatio in priori senzū p̄ter extricationem
inducit, in altero v̄o p̄ter invictum
infestis, quod coram definitur: censura Eccl-
esiæ e perceptione vel ministracione quoniamq;
Sacramentorum a Divinis officiis et Eccl-
esiæ sepulture certis in casib; fideles estlu-
dens. Dar censura ut distinguat ab irre-
gularitate et a cessatione a Divinis officiis
qua nec censura est, nec bona, sed simplex
quædam prohibiti, enī vi clerici debent a
sacris officiis certa in Ecclesia solemniter
celebrantibus desistere, inde in quamcumq;
et majoris, ut in Ecclesiæ pollutione contin-
git: addit e perceptione vel ministracione
quoniamq; Sacramentorum quib; verbis
satis exprimitur defisi inter Interdictum
et extricationem procedens cum coicione si
major fuerit oib; evit Ecclesiæ bonis

et civili commercio fideles huc privat, ut expli-
 carimq.
 Excludit igit primus interdictum a perceptione
 ex administratore quorumque sacramentorum in
 Ecclesiis interdictis & baptizing et affirmatio ministri-
 si, penitentia vero et Eucharistia permittuntur
 de modo prouis in interdicto comprehensis
 n conferantur nec his, qui cum interdicto
 prohibueruntur, nisi necessitas urgeat, quo qui
 cum canonum solum confitimus si eadem persona
 se satisfactiores fore promittunt ad lectionem in
 cap. Alma Mater de sentia etiam in b. reli-
 gionis vero sacramenta unitiois et ordinis
 denegantur, immo aliqui in matrimonium
 excluduntur, quorum Lentia rejecti ab aliis cito-
 lio a share de censuris disponit. 33 Leit. Iun.
 50 et seqq: V

Excludit insuper a Divinis officiis qui qm dñi
 nomine oes et singula sacra suscipiuntur conti-
 nents. Varia autem in hoc castissima Ecclesia
 olim quippe tunc interdicti semel qm in heb-
 domada ad officiandam Eucharistiam proponi-
 firmis missa celebrabatur jannus clavis, vole
 submissa, alio estivicatis et interdictis ejusmodi
 Peccato vero singulis diebus jannus praesiter
 clavis, et canzianis talentibz missa cele-
 brari conseruit, tandem indicium est in die
 bz festis Natalis Dni, Paschalis, Resurrectionis
 eius et Pentecostes, nec non assumptionis Beatae
 Virginis, singula Divina officia solemniter
 agerentur, estivicatis eadibus, sed interdictis

admissis, quibus ob reverentiam dictarum
 solemnitatum participatio Divinorum
 permittitur, ita tamen ut illi ob ignorantia est
 cessum intendit prolatum est, al-
 teri nullatenus approximantur quodquodquid sumi
 Confesses Martini & Iohannis constat. Inveniente inef-
 fabile id est Ergo quodquid constitutum est in istis excellen-
 tiissimum et etiam ad festa et ad diem Cor-
 poris Christi pro reterunt, atque ampliavimus
 Idem hunc interdicti sepultura Ecclesiae dene-
 gatus est capitulo 2 de penitentiis et rescripto: si tamen
 qui intendit non fuerint suscepti, non
 in loco enim intendit se vellet, immo in loco
 intendit simulacrum possunt clericorum nomina
 sibi non intendit, quoniam eulsa sua locum
 intendit non deducit, summo tamen cum silen-
 tio pergit quod privilegium ad Monachos
 et Chorales extendit, si vero alibi in loco
 non sacro sive laicis sive clericis fuerint hu-
 mati cessante intendit vel ob causum
 tempestis in emanatione quisdam est
 missi, vel insula conditione ob cuius
 defensum prodierat, vel per concessio-
 nem absolutionis ad eorum sacrum
 transferuntur capitulo a nobis de sententiis
 et rationibus cum aliis iuribus dictis
 quod si qui non fuerint intendit

supponiti, possum in loco n*on* interdictu*m* rese-
 luti, aliquid enim in personas s*m*, aliquid h*n*
 locum, aliquid in personas simul et locum
 interdictum profert*s*, et quo profluit*d*.
 visio interdicti in personale locale et mistu.
Personale est illud q*d* ad solas personas dirigit.
Locale est, q*m* solidus locus affect*s*, m*istum*
 Deniq*s* est illud, q*d* personas simul et locum
 comprehendit, deoq*s* si sol*q* locus interdi-
 catur, personae persona*s* sacris misteriis ali-
 bi interessere contra vi*m* si aut persona s*m*
 aut locus simul cum personis interdi-
 catis nequeunt alibi fideles functionibus
 sacris assistere cap*s* presenti de sent. eccl*m*
 Praei*m* notandum est discrimen personalis
 et localis interdicti, nam interdicto *f* mo
 genere personis *s*: q*o*: clero*s*, alterum genus
s: q*o*: propuls*n* interdictus intelligit*s* et
 scissim*m* interdictus propulo cleric*s* i*n* intelli-
 gunt*m* interdicti, si q*n* familia integra
 intercieret*s*, cleric*s* in ea genti proche-
 derent*s*, interdict*s*, familia enim nomi-
 ne hi*s* intelligunt*s* qui ullam con-
 personam praeter erga*m* interdicto solo clero
 aliquip*s* dico*s* *n* intelligit*s* compre-
 hens*q* Quirurg*s*, nisi fuerit expresse no-
 minata*s* et e*m* contra interdicto loco quavis
 ades enim ad h*e*sta interdicta censet*s*, i-
 deoq*s* interdicta civitate, *m* suburbia

atq; interdicta Ecclesia m^o capella, alia q^s
 officia configna inferdicta intelliguntur
 ne alias indecite inferdictum p^o verbis
 eis: si civitas De sentia est utrūq; in b*tu*.
 Numquam vero aliqd subjectis interdicto
 vel aliqua Provincia vel civitas vel
 Regnum, aliqd determinata huius persona, b*m*
 altera divisio interdicti in generale
 et particularē, cuiusq; discrimen est, qd in
 particulari interdicto solum comprehen-
 dant^s persona in eodem expressa et in
 interdictum generale ad omnes extendit
 etiam in noentes in civitate vel Regno
 conuantes, ut sic noentes corrigantur
 et proibitis interdicti radio vitiq; clau-
 matibus suis. P*rem*, Magistratum
 aut eos, qui Delicto suo caam de-
 derunt, ad bonam frangem redireat
 ex rebus ab hac regula parvulis et
 avientibus, qui cum non sint capa-
 ces Ecclesiasticarum penarum, sa-
 cris interesse non prohibentur, vallen-
 sis lib: 5° § II num: 8.

Suedit his alia divisio in interdictum
 a jure et in interdictum ab hoc; a jure
 est. qd jure iudicis ministerio profectus
 ab hoc e qd in se artags de caa servito et
 formanda, n*o* in pecunaria audiret

privati huius a iudice profectis cap: 1 et 2 de
sent est omni: cognitis sed ne huc et segni inter-
dictum a iudice latum, unde si clerici aut
ordinis, a quibz interdicti sunt, coerue-
rint finibus irregulares, tunc vero a que
irregularis estempsit, quo illud violare potest
sunt reserint p[ro]prio falso extorcentis hoc
lexlum in Clementi gravis 2 de senti: est omni:
tud: lessi: 25 de regulatis.

{ 3 finis

De Suspensione.

Suspensio, quae ante quicunque auxiliarien-
se abstendit dicebatur iudicata est a sacris
canonicis excommunicatio iuris civilis, quo olim
deiuriones ad certum temp[us] a suo ordine
amitterebantur a. 2 f. de decur: est autem
censura, quia persona Ecclesiastica est ex-
citium sui ordinis, officii, vel temp[er]e:
cii in foro v[er]o in p[ro]prio interdictatur
cap: monum de privilegiis cuiusq[ue] qui:
cunq[ue] de senti: est omni: in b[ea]t. conveni:
bante suspensio cum est communicatio
et interdictio, de quibz supra tractavimus
nam in suspensio ab Ecclesiastico iuri:
dice profecta est scripto expressa
certa causa et mentione precedente
aliter enim iudicat suspensionem a
P[ro]prio interdicto est ab Ecclesia per
mense arcens cap: 1 de senti: est omni:
tud: convenit ita, quia suspensio iisdem

modis deletur, aut scilicet temporis
lapsu aut conditionis implemento, aut
legitimi superioris absolutionis, con-
venit tandem, quia excommunicatione,
suspensio, et interdictus agere irregulariter:
sem incurruunt, si deictus ordinis eadem
querint citato cap. i de sentia extrom: in
eo distinguuntur vero quia interdictum
et excommunicatione in oes. sive laicos, sive cleri-
cos potest profandi, contra vero soli cleri-
ci, et persona in dignitate ecclesiastica
constituta possunt suspendi, ita tamen ut
reliquis de clero suspensis Episcopatus
nisi nominatum exprimiratur a sus-
pensione prima intelligatur estemptus
quod aequali jure ad cardinales est
ampliandus.

Sedimus supra suspensionem ad in-
ular excommunicationis vel interdicti vel a
jure vero ab hunc inferi, suspenduntur
a jure clerici fornicarii, simoniaci,
aliisque gravi criminis infames, ab hunc
vero illi, qui per iudicis sententiam
ab ordine vel officio vel beneficio sus-
penduntur, interest autem ad vertere,
an ab ordine, officio vel beneficio sus-
pensione inferatur, cum enim prae-
dictis restringenda, sequitur ut suspensi

ab uno non intelligatur suspensus
ab altero cum illo non connecto. unde
suspensus a beneficio, nequii qdm fru^l
ejus perire, ad hanc autem ordinis fa-
tide extet, suspensus item ab officio seu
jurisdictione, hec tamen ordinis administrat
sed jurisdictionis artq; nequii et sequi,
Iamdem suspensus ab ordine idoneo
fungitur jurisdictione illicite tamen
in ordinis exercitio se ingredi, nec eas
potest explorare in quibus officium or-
dinis, a quo fuerat suspensus, inclu-
ditur, ut variis exemplis canonista
demonstrant.

Opposuisse hic pro coronide investigat
quamam suspensio intelligi debeat
relacione, an partialis si absolute
et indeterminata suspensio prefera-
tur et totalem quidem intelligendam
esse demonstrat Jesus in cap. 2 de
sentia ei re iudicata, ne obstat ju-
ris effatum in gravis benignorem
interpretationem esse faciendam
et non intelligit ubi Lest ac con-
suetudo regnatur. Coroniam vero
non solum ex quibusdam delictis

aut factis depositio sive simplex, sive
solemnis prout etiam censura con-
trahitur sed etiam incurritur irre-
gularitas, qua ex delito vel ob sus-
pensionem delicti voratur ad diffe-
rentiam alterius irregularita-
tis qua vel ob vitium coramoris
vel ex subreptione proficiens, de-
qua in monachis institutionibus
canonicis Lib. i liff. 21 tracta-
vimus, hinc quo complemento
panarum Ecclesiasticarum De
irregularitate ex delito, vel ex
delicti suspicione orta, panisque
cum ea comeditis agendum.

Titulus 3us

De delito ex irregularita- te.

Canoniam in institutionibus ca-
nonicis Libro i liff. 21 in qua-
mum classes dividit posse asserti-
mus, eos qui ad ordinis ascen-

Dere negantur, ideoque irregulares
vocantur (maternissis infidelibus
sunt non baptizatis, qui extra Eccle-
siam sunt, et denierat quas ratione
tuorum promoveri non posse, est pollo-
rissimum est, ideoque penitientem
mentionem non volebantur) nem-
pe ob subceptionem, ob defectum cor-
poris, ob delictum et ob delictissus.
vicinorum, ibique expositis primis
duabus irregularitatis species, de
irregularitate est delicto, vel De-
lictio suspcionem orta in insti-
tutionibus hasce tangam in
una sece arturos maximus, de
duplice hinc irregularitate ista
differendum affirmamus, utque
anomalias singula perfracten-
tur, in quatuor paragaphos
universam rem redigemus, in
quorum primo de irregulari-
tate est Delicto, in secundo

De irregularibus ob suspicionem
delicti; in tertio de modis, per
quos irregularitas in genere cessat;
in quarto demum de pars cum
eadem irregularitate pleniusque
connectis pertractaturos esse propon-
imus.

Siximus

De Irregularibus est Delicto.

Cum sane nihil unquam anti-
cipitate minus Ecclesiam nostram
lenuisse atque summi, masti-
mique estimasse, quam quod
constantissimos omnimoda viro-
rum excellentia atque vita
integritate praeditos ad altare

prouocheret prope edicta vita innocentia optimos
 aliorū testimonio suffultos esse oportere eos qui ad
 canonicarum assistant, irregularitatem invocat ex
 delito omniātā cujus nō intelligit impedimentum
 ascendendi ad hinc atq; in susceptis ordinib; minis-
 trandi, qmvis a. in antiquis canonib; irregulari-
 tatis nō fuerit incognitus, deinde in receptionem est
 ad eos designandos qui ad ordines promoveri nequirit
 & in receptione ministriare inter quos spicane aderint
 qui aliquuj criminis nota laborant, ceterum nō obstante
 p; p; derūg; delicta occulta irregularitatem nō pariant
 cum Eucl; ut alibi innuim; de ijs quod foris nō sit
 judicium p; ferre nō solēt dant. In aliquia delicta quod
 hebet occulta irregularitatem inducunt ut sit iteras
 baptismi scienter collati, usq; improbū sacramentorum
 censurarum violatio et homicidium et qd; ex homi-
 cido voluntario præcipua causa irregularitas in
 ciso dure statuta dixi: ciso dure hoc n. Irregula-
 ritas juris ē Eucl; quod idcirco à Rno Pontifice
 dissolbi p; non sūm a. hamicidium agentes & qui-
 dung et homicidiū complices hanc irregularitatem
 incurvunt sub quo nō veniunt mandantes &
 consulentes sola in deliberata voluntas occidendi
 nō secuto homicidio irregularitatem nō parit ut
 late firmat Liballing De irregularitate C. I. rego
 insuper qd; dolo malo animos occidendi patretur
 unde sequentes in cadaver inimici aut illud tran-
 cantes eo m. animo ut si vivum repenitentem occid-

derent irregulares n^o Et, sive qui odio praeconcepsto exit armatq; animo affectum occidenti quin
h^r occidat in foro saltem externo irregulares n^o fiant
econverso irregulares vio Et qui homicidium fieri
iussent ino qui alterum verberari mandarunt
si verberatq; moriat ad Textum in cap. Finati de
homicidio in bto. Anvis a. homicide voluntarii
~~sunt~~ sub quo n^o mandantes et consenserentes
comprehendunt irregulares incurvant utrum
no idem contingat in homicide casuali an ex
et dubia res est de qua amplissime agit Gregorius
de irregularitate c. 18.

Ex membris insuper mutilatione irregulari-
tas nascitur sub quo n^o venit abscessis mem-
bri quod spicile mung in corpore gerat ut pes
mang ouly unde iusta commutacionem Lentenam
si quis digitum / nisi fuerit pollux aut index /
alium abscederet mutilationem ad hunc effectu
patrare n^o diceretur eodem. Iure arbitranti quod
si quis aliquem visu privaret oculum obida-
ret, n^o in illam a sua lede erundo mutilare
n^o diceretur. Late libating de irregularitate c. 4.
Accidunt his alia delicta quod presertim
ad forum fuerit delata irregularitas. prouent
q^u proinde h^rta schismatici et Aprostoli
fœtum fatores et defensores. Ita usurari
fures, elotiosi, pertinaces injuriarum ultores
& sic non publici poenitentes cum n^o nisi
ob enorme et publicum crimen publica poe-

nitens obim imponeret.

S. 2dus

De iis qui irregulares s^t ob criminis
suspicionem.

Non s^m h^c c^l delinquentes providis sancionib;
editis ab Altari retraxit verum n^a. plures ob crimi-
nisi suspicionem ab Altari reficit atq; huc
omo sperant illegit^m nati ad Textum in cap. 1.
et tota Lit. de filiis Presb. quos qdm cum Cilia Cilia
seclera patraturos p^rtimescat cum in illis Parentum
delicta detestetur merito ab Altari removet. Illegit^m
ro ~~de~~ ^{de} genit^e dyabla alia n. Phie et naalr illi-
gitimi s^t alij illegit^m Cnic vocant Ami sunt qui
ex Parentib; vero Matrimonio n^r conjunctis fuerunt
procreati alij sunt qui excepsti qdm fuerunt ~~et~~
vero et legitimo coniugio s^t cuij usq; evasit illicit^m
per solemnne capitatis votum eive in ordinis
bursapne sive in Regia p^rfessione legitime emissa utriq;
a. illegit^m irregulares sunt circ^a. eorum illegitim-
tas burlta sive publica fuerit uberiora n^o in
Iure Cnic in hanc rem congrunt ad cuij in-
terpretes vos oportune remitto. Bigmni m.
est hoc capite suspicionis & umbra criminis
a Ministerio Altaris arcens, dixi suspicionis
& umbra criminis h^c n. irregularitas non ideo
inducta est ab Cilia quia id mystic p^rtem con-
tineat, tum ppter defectum leonis vñq; cuij a
contrahente secundas nuptias a semes cum vidua

Matrimonium contrahente absq; ullo liet reatu
 datus defectz qui bigamum impedit ab Aplia dis-
 pensacione ad cardines promoveri, cum m. qd imaginem
 quendam insignis incontinentia prese ferre
 videtur late Jacobatig de Concilijs lib. 2. Art. 7.
 alijs de tripliis a. specie Bigamie et de Indubib;
 in hanc tem proueri solito eodem canonistas
 consulite temporis n. superextantis angustia
 postulat ut alios qui hoc criminis expiationem ir-
 regularares et pcediamur. Igitur hoc criminis ex-
 piationem ab ordinib; ardenter Neophiti recens
 est baptizante in superbiam elati in iudicium inci-
 dant diaboli ut ingt Apostolij 1. ad Timo. 3. Item
 illiterati ne imperitia sua occasiones scandali
 ingerant can. Illiteratos. dist. 36. Accedunt ergo
 in leto baptizati illi sibi qui n sponte & mortis
 metu baptismum suscepisse videntur. Item his
 ones, misni, alijs hujz furforis hnes, qui per secum
 cum vili prospere pravis morib; intrubent.
 Filii pariter huius usq; ad primum et secundum gra-
 dum ex paternam lineam et ex maternam ex
 primis qui aequali dure proueri n sunt si tales
 sint actu & tales decessisse probent, secg a. si
 quos emendatos et reincorporatos uniti vide-
 esse confiterint & si ad recipiendum poenitentiam
 fuerint parati cap. 15. de huius in b. Filii itidem
 parentum qui utimur penitentio confituerint
 aut hostiliter s. d. E. Cardinates fuerint pauci
 cap. Felicis de poenis in b. et denum infames

sive lare sive facto cum ondo honor amplissimus
 est quem infames nō premerent. Inquit ut altera
 irregularitas à canonistis explicatur quid ex defectu
 lenitatis de eaq^{ue} extra Epithetam Criminacionis
 verae videantur cum in tm. ista consistit in
 defectu illius virtutis qm d^rg et cilla à Luis
 Ministeris exposuit itam non proderibim, hanc
 so idicavit iudices capite damnantes, carnaclies
 exequentes, accusatores et testes in causa sanguinis de-
 ponentis alij Ministeri qui in eadem causa secesser-
 erint, inimunes tñ snt qm alijs accusant
 pro damno sibi familiq; illato protecione
 promissa ut reg circa poenam sanguinis condem-
 metur, item furiosi, amentes, dominiendo alios in
 voluntarie decantes, et detracitione moderamine
 inculpante tutela alios offendentes. Late Suarez
 de censuris disp. 47. Sect. 1. Ceterum irregulari-
 tates in qm censura nō est, neq^{ue} n. est vindictam
 sententia aut poena ulterius per censuram cilla
 unice intendit delinquentes emendarem, tandem cen-
 sura et irregularitas diversimode tollitur, censura
 n. sola à solutione dey a. irregularitas ut mox
 expotemq;

S. 3 titus

Deinde per qm irregularitas tollitur
 Varie profecto sunt cause p^{ro} qm irregularitas
 cessat, sⁱc per vndeans professores qui
 qm facit removere nequeat irregularitas ex
 defectu natum exortam pro obtinendis Prelaturis

cive sacerdotes sint sive dolores p. suspicione
 dis tu ordinibz undiq. enfragatur ad Lectio[n]em
 in cap. 1. de f[i]tis p[ro]cessu. Utterij irregulari-
 tas ex quovis delicto commissso ante baptismum
 per baptismum ab adulto exceptum extinguitur.
 Dixi ex quovis delicto in bigamis n. et illamis
 m. post baptismum irregularitas p[ro]severat ^{et sic}
 Irregularitas quovis provenient ex defectu cesa[re]
 ipso facto defectu cessante unde qui ex defectu
 legitime etatis v. sufficientis literatur[ur] irregularis
 sunt utraq. defectu cessante irregularis non sunt
 indeq. D[omi]n[u]s inferunt irregularitatem p[ro]ficiunt
 ex infancia facti publicani et constanti emendare
 calorem per triennium continuata cesa[re], demum
 p[er] dispensacionem irregularitatis labes absengitur.

imo a. susciam Pontifex in qualibet irreg-
 ularitate quid in se sit dispensabilitis dispensat
 Dixi quid in se sit dispensabilitis aliquid n. dant
 quod dispensacionem minime admittunt ut accidit
 in non baptizatis mulieribz et matribz ^{2do Ep[iscop]i}
 ex Trid. Lss. 24. c. 6. de reform. cum suscep-
 ditis in irregularitatibz oibz et suspensionibz ex
 omni delicto provenientibz dispensare sint excepta
 ea quid oritur ex homicidio voluntario alijibz
 ad forum contentiosum deductis eandem facili-
 tatem ad Caplum Lede vacante aliosq. ordinarios
 extendi DD. affirmant h[ab]ent Ep[iscop]i eiusmodi
 ariis illegitimi natis quo ad hospitium minores
 ordines et beneficia simplicia dispensant dum-
 modo hoc benignia ordinens fabrum actu[m]

non exigit nec dicit dignitates aut personatus quod
sub iure beneficiorum simplicium non venient. late
Leffenstuel in ius. Culum Tom. 4. Tit. de poenis
m*m*ini. 97.

S. Atius

De poenis censuras et irregularitate paterum comitantes.

Quavis certe regule profiniri nequeant ut
quidnam poenam censuris et irregularitatibus jan-
ganti intelligatur, duo tamen plerumq; adnectantur
infamia est et beneficiorum privatio. *Dixi* plerumq;
ex irregularitate non ex defectu lenitatis non semper
infamia resultat. Addidi censuris et irregulari-
tibus infamiam adnecti utrasq; non sed se infami-
am supponit. Alterum infamia quod definitur:
mala de aliquo opinio apud communem & iuris
eij partem in re gravi et ex fundato gravi pro-
ouista & facti & huius est modo oritur ex notorio
delito ~~altera~~ ^{aut} auctoritate legis & canonis inducitur
indoy ^{re} m. ex delito alieno contrahitur unde
tepus, filii parentum perduellium & percusso
Cartinationis infamiam incurvant quodq; nascit
ex malitia huius Coli & ex officio lafrnidios la-
tellium etc. easq; ad filios quod corriguntur.

Quemadmo ^{re} in exemplis casis irregularitas profluit quod nequeunt ingames ador-
dines ascendere ^{inf} & quod ministrare ita oritur pri-
vao beneficiorum et culiciorum officiorum

quid pariter poena cum infamia et irregu-
lariis ordinarie conjungit. Quod Pn non ag-
semper pedit aliando n. Lentena Iudicis una
cum censura et irregularitate regit ut privas
benefiorum inducit aliando n. absq; cen-
sura et irregularitate privas beneficiorum
Lentena Iudicis pingit ut in Prelatis si intra
tempo à lice deffinitum confirmationem n
possident v ob alias causas quid v de aure pri-
udonem inducunt v Lentena Iudicis indigent
sive censuram et irregularitatem habeant an-
nexam sive non ut ex authoritatee privas
inducta censeat ut late explicit Advocatus
Denigris De vacatione beneficiorum et pen-
sionum.

Titulus Opes

De poenis Corporalib; et non corpora-
ralib; sive à Læculari foro sive
ab Ecclesiæ Iudice merito et mixto
imperio pollente infligi consuetis.

Cum Prætermis antiquis poeniarum speciebus poen-
ies quo in viridi nunc sunt observantia v non cor-
porales v corporales existant. Non corporales qdñ
sunt privas dignitatum multa sive poena pecuniaria
aliqua quo corporis afflictio ppter n' est v corpo-
rales ut carcer fumis fustigatio quo qdñ tres poene
v capitales vocant qata pro delictis v capitalib;
statunt ad diffrah allias poenias quo plerorum
capitalib; delictis reperiunt impositas et capitales

vocant eis modi et ultimum supplicium fric-
 mes ex illico bannum confisca^o seu publicas honos
 antea^{et} circa Institutiones nostras absolvamus operi
 pretium ducento poenas istas summis latentes habens
 abtingere ut nihil ad rei criminalis notiam desideran-
 dum suscitare. Anno igit^{m.} loco sece opere dignitatum
 graduating privas meq^z n. solo Pure Unio de quo
 mos & in Beneficiis et officiis Culectior vacacione
 tractavimus d^r m. Dilex^e Civiki, plura eis occurserunt ve-
 stigia certa quippe res est ut cetera omittamus
 Iudices Tabelliores et Procuratores qui indebet manu
 cum exequuntur ei moniti non resipuerint ad exer-
 cenda officia inhabiles reddit ipsosq^z Iudices quos
 sanctissimos esse decet si aliquando in officio deliquerint
 gravi poena esse coercendos, cetera in criminibus
 in Iudice superuenient si cum munus dare accepto
 exequantur ei n. Lure Iudicium venalitas impunit
 ut fusi^z advertising in Tit. de crimine repetundis
 atq^z inter istas poenas Iudicis pecunia corrupti
 merito adscribitur Magistratus privatos ex lege sibi
 p. f. de officio Proconsulis. Ab Advocatis m. debi-
 tam in causis agendis moderationem exercendam
 in dubitatur eosq^z abstinere debere a convitiis in-
 justas causas rejicere et iniuste turpe lucrum
 effugere quoniam si munere abundant interdum
 fore et potensi togae honore privatos esse statuit
 in L. Aliisquis p. cod. de postulando. Atque dicendum
 si quotam litis in contractum deducant, paliscentes
 n. de quota litis ab Advocati munere dimittuntur

lege si qd. Cod de postulando. Cadem duris censum
Procuratoriis quos curiales vocant applicanda est
in quibus cadent rao concurredit et denrum Zabellis.
nos sine habitantes et relationes in actis non
redigentes, et a litigantibus pecuniam extorquentes
et cum eis colludente officiis privationes puniunt.

Ultra graduum privationem in numero
poenarum corporalium nulla seu poena pecuniaria
encedit. Militarij igitur et poena pecuniaria pu-
niri delinquentibus conservisse nō est ex historiis
monumentis verum etiam ex testimonio legum
habemus, multeta a. est quidnam poena pecuniaria
latina voce ita dicta ut notabit Barro lib.

4. de lingua Latina licet n. Romae antequam sig-
nareret et uideret moneta in pecoribus delicta agentes
militarentur duobus vultu oribus in delictis levioribus
in gravioribus usq; 30 neg ultra excedere iudici
permittentes ut refert Plinius lib. 18. hist. c. 3.

postquam tñ pecunia inveni caput possedit pecor
multa ita fuit estimata ut singula oves/ deniz
asiby, boves &c centum estimarentur, qua quoniam
estimacione facta delinquentes militabantur in plen-
ria ita tñ ut multa quantitatem 3 milibus et
viginti assium minime excederet, rectionem tñ
Iure potestas militarij ad jorem quantum extendit
L. finalis Cod. de modis militarij

In secessione tñ discriminatio inter prænam
et militiam primi scilicet qd præna igno-
miniam affectat L. Prioris, sed injunctio
milita usq; damnum faciat nō corrugat

L. pmmia cōd de mulita p̄missis modis. Mulita in
 om̄per fiscū adiicit, aut publico m̄ferto & penit.
 cōd: eodem t̄p. p̄dā vō pecuniatia adverſatio,
 aut ej̄ h̄aredi adiuncta l. ult. s̄: de furtis. P̄dā
 videm q̄ lege definita mutari n̄ possit. fin: cōd:
 ad l. Iul: de vi mulita vō regulariter a iur.
 dicis arbitrio deponet & si qua 244 s̄: de
 verb: sig: a p̄dā idm provocatiō n̄ datur
 cum a p̄mpleta liceat appellare & si qua su.
 pra citata, negs ē p̄ferebundum, qđ Cīcēl p̄ri.
 mis reijmblīcā. Quid p̄tib⁹ sive p̄fissi p̄v.
 muli n̄ liceat chagistratib⁹ multam in.
 dicere ut orat̄ līc: lib: 3 de legib⁹, postea p̄n
 in diuīnde mulita p̄stas consilib⁹ data
 est ut notarit luyacius in L'alind t̄p.
 de modis militandi, Praetoribus de facto
 datam esse habet̄ in l: 2 s̄: si quis in j̄g
 vocat̄, eā p̄demys p̄statim adilib⁹ et alius
 chagistratib⁹ p̄mis compellit̄ testat̄. No.
 n̄isini Alcarnassans T̄bi id in v n̄ sm̄ or.
 dinariis judiciliis, sed in Delegatis j̄g influi.
 gendi multam posteriorē iure civili attri.
 butum frisse, actumq̄ p̄setere abolitis an.
 tiquis legibus, quib⁹ vel rariq̄ multa im.
 p̄ponebatur, vel non chagistratib⁹ oes iure
 inferendi multam p̄finebant̄, firmat̄
 inter alios Menothius de arbitriis casu 398.
 num: 24 urget̄ scilicet ab intrinsecu quod
 enim cūm hac p̄stas ob miratum ipse

rum Magistratib⁹ g̃retat, delegati hinc, in
quos omnia Magistratum ordinariorū
Iura quæ est mēse non extinxint⁹, perturbans
enit, militam missione non prohibent⁹
ut fauorosos coercent.

Nel vñ nihil scitu dignum praermittatur
e opportunitate ad verbetidum, quod exemplis
iuris curlis, etiam Ecclesiasticam p̃statem
inferendi militam iudicibus ordinariis
Ecclesiasticis dedit, ut constat et Can: si
vrs 23 quæst: 5 cap: dilect⁹ 18 de officio ordinarii
viii Cap: Viciet 3 de penitentia decretis in fidic.
Suntq; less: 23 de refor: Militarum autem
Ecclesiasticarum nomine n̄ hic intelligim⁹
penitencias illas, cum quibus olim a poe:
nitentibus granæ canonice redimebantur
negs insuper elemosinas, quæ m̄ ea presenti
disciplina a confessariis aliquo penitentia
libus impununtur, sed protiq; penas illas
penitencias designamus, quæ in foro ex:
ternu a judice Ecclesiastico in vindictam
pratagi criminis saepe infliguntur, circa
quas quidem penas licet antiquitus in
uso fuerit hinc omnibus peccatis eadem
impunere, ne tñ caa delinquendi sub poe:
nitenti solutionis penitencia fidelibus dari
videtur, effrancata ista, nullisque p̃
me timilib⁹ restrita praxis dia pecun.

panis pauperum iuris servata est, ut constat ex pluribus ea nonibz relatis a Tommasino de reuerteri Calesio disciplina caps. 74 num. 7 qui in gratia easterogium et sibi fundamento applicato canones interpretatis de comuta. Divise penitentia in elemosinam in favorem sacramentali, nulloque ad forum easternum intritu.

Cum quid vero sit de variis opinionibus quae in hanc rem circumferentes, certe solane est indubitate res est, quodcum debet tam veracne, et habitu personarum ordinum minumqz criterio punitus Episcopi aliquis ordinarii multas seu panas pauperum imponere ut sit testig liberales in caps. Dilectus de officio ordinarii et in caps. in orthodoxyis postulatu de rapportibz oemys qz controversiam instabiliter: less. 25 cap. 3 de reformati: ubi postulat imponendi easdem multas locis pnis applicandas ordinariis grecorum saeculis in hac in multum compositione ab ordinariis facienda, ad vertendum primo est cum Taganu in caps. irreprobibili & easternum num. 73 de officio ordinarii huiusmodi panas per iudicialem & sentiam egi quae si in extra iudicium a difamat de aliquo crimine, vel alio pnis modo sed ex exitis, ut fali forsitan in iudicialem ingrisitionem evitent.

Debent insuper Episcopii a novis constituti
 ministris abstinere, nisi alia circumstan-
 tia evadant, quibus contra transgresores
 penitentia bona inferatur; ne alias questio
 graui videatis impunita milita, et a va-
 ritate labes facile in Ecclesia Prelatos
 injungatis ut solide adverterit Benedictus
 Petrus de synodo diocesana Tomo 12 Lib. 7
 cap. 52 num. 8 ultimoq[ue] loco e[st] ad no-
 tandum quasenq[ue] milites seu prencipes
 penitentias cum primis fierint
 exarta ab Episcopio vel alterius ordi-
 narii Ministeris penes probatum vi-
 rum esse deponendas ut constat e[st]
 decreto Ven: Innocentii mihi q[uod] spera con-
 gregatio Episcoporum endre ficiet seu in
 singularibus litteris sub die 5 febr. 1678 ad
 eos ordinarios transmisit ut testatur
 idem Benedictus Petrus loco e[st].

Ratione supra est decreto triu[m] in nos
 quis milites e[st] ergandas nunquid vo-
 quis in certa mensura ei destinatis
 casibus S. Canones & synodales consti-
 tutiones designant, agenti Episcopu[m] quoniam
 applicari, nec dubia ei meerta res est,
 nisi quindiu in iurito iuris hinc inde
 affectri proficit, h[ab]itu[m] est ea Tagnano

in cap: Presbiteri de numero num: 2° ut Epis-
copog regens consulat congregacionem genitum quod
quidem congregatio justa circumstas, et proles ser-
uum inservita transperante, et indigentia
Episcopij vel alterius ordinarii munere con-
cedere, numeri negare eamdem applicacionem
consuevit ut relatim decretis doceat Benedictus
Papa Leo cit.

Panis autem ex iuris, aliae super codi-
cum, quae corporis afflictione, seu corpora-
les non sunt, ut persona delusionis in mo-
nasterium ad penitentiam agendam,
de qua in Cap: Pauperes in legg: 10 C: 1.
Item panis dupli, tripli, et quadruplici, de
quibus in iure civili in libro de actionibus
et professio tractat, quodcum panarium
exempli lo multa pecuniaria, de qua
egimus, ab aliquibus iure canonico
instituta censetur. Panis item conveni-
tionales de quibus agit in eodem iure ci-
vili in libro de factis, nec non apud inter-
pres criminalium maxima, quo agit
de transgressoribus pauperum de non offendien-
do, de pauperum pecuniarum applicatione
generali postea bonorum sententiam cap:
68 omnes: q, panal ulterius indignacionis
peccatis, quae gravissimis extendatis, notat labeli-
tig domino verbo panis quibus accedunt

pœna Delationis publicæ ante fones Eccl.
 : sed alicuius signi infames vulgo monachie
 qua contra blasphemos statuit de qua
 Maglioruccius ih instil. Can. Lib. 4° sub
 tiss. de maledicis item pana privacionis
 immunitatis Ecclesiastica Ecclesiasticis, de qua
 in iure Canonico sub tiss. de immunitate
 qua domini pœna quo se extenuant defini-
 vit Benedictus VIII in const. iniuriente
 pastoralis Tomo 1° ejus Bullarii, pana in
 subseguuntur demolitionis dominis quia
 qd' inferatu vel im sediri possit, pnd.
 Tercium a credatibusq' delinqüentibus
 vel ab iis, qui ius alterum habent,
 exponenduunt, Confiliq' senior et junior
 ad bandimenta capi 36 negre sunt pna.
 Tercunda pana Berlinæ seu cataha
 infamis, pana pariter delationis
 mitra infamis, infamisq' pictura
 de quibz Scannarola de urbis carc-
 ephorum & 12 cap. 7 num. q Lib. 1 et
 Palinodia, seu bonis retractandi a
 judece injurium, si præsertim con-
 tra calumniatores statuit de quo
 Olea de cessione iurium tiss. 5 R. 8 num.
 23.

Quas quidem oes penas innuisse sal-
 est, cum fere oes in desuetudinem abie-

rini, inter yanas autem corporales, alijs
 quæ capitales, alijs nō capitales dicuntur
 ut supra inveniamus; In capitales p̄t:
 cijus sunt carcer, fūris, effusioñā,
 quid qđm p̄na nō capitalib⁹ respondent.
 Capitales vō fōes rechsent, ultimum
 tempore supplicium, per quod reus liber
 a deo civitatem amittit, Vide oq̄ p̄na
 maxima coeritis olim dicebat, damnatio
 item in metallum, qua cum reus ci-
 vitate et libertate privaretur vita reten-
 ta dicitur media capitali p̄na tam
 natu⁹ et deum minima, qualis est
 dehortatio, per quam sola civitas am-
 ibat, vita et libertate servata.
 Sicuti vero ut distimus primi generis
 p̄na non capitales vorantes, qua pro delicii-
 vis non capitalib⁹ infliguntur, ita postfe-
 riores p̄na capitales vorari promeuntur
 qua pro delictis capitalib⁹ dantur, q̄mvis est
 capito ultimo supplicio, quod inter corpora-
 les yanas primitiarem sibi vindicat eorum
 reliqua capitales indirecte et accessorie
 s̄m corporales possint vorari, quia per
 eas indirecte corpora affligit et capitali-
 um cum aliis p̄t de p̄nis. Cetera dam-
 nae vni in metallum p̄na triremum

Deportioni vero exilium successit, quod si in eos
 presentes: exilium, si in absentes. Namnum
 iratissimam farraciq[ue] A. 19 num: 13 est 16 iusdemq[ue]
 p[ro]ximi Coronum q[ui]s eao passim vel ex censu
 curia juris admetit vel per iudicis sen-
 tentiā adjungit, de quib[us] p[ro]b[us] scorsim
 est perstruantur. Agnitos itaque de panis
 que capitales non sunt, p[ro]m[ptu]o carcerem
 currunt. Antiquissimam sane esse carceris
 carceris originem ad nos refinendos testan-
 tes. I[ust]itiae de his cumulate tractantes, pro-
 cij me vero hanc incola lib: 1 var: cap: 107
 collectis lib: 5 his: forensis q[ui]nd cap: 100
 aliis; Ecclesiasticis gravissime ipsam reclin-
 tales pro delictis ad Ecclesiasticum fo-
 rum pertinentibus sed in clericos in
 perpetuum et ad h[abitu]m carcerib[us] man-
 diciare constat ex cap: est dicamus
 de hereticis Clem: 1 & proorro eodem lib: alio
 que iurib[us] qua praefermissima, idem
 multa monasteriorum sepiet penales
 carceres pro monachis fuisse retentos
 exploratissimum est de eorumq[ue] erro-
 re circa medium saeculum p[ro]p[ter]um son-
 tori Stephanus Arch[iepiscopu]s Tolosanus
 in epist: sua ad Ioannem Regem, car-
 cleris vero, quib[us] clericoli olim includebant
 pecuniam di quodam nomine Diaconi et

Recantata vocabantur nostermiti ex d. 30 cod.
 Theodosiani sub liss. de haereticeis et mortuari
 Gottofredi in dicta d. 30 capitulo qmvis
 plebiumque career ad custodiam palmarum
 reserviat, per rectrago careeris penna iuris
 le inducent liberi hominis servitute in:
 approbata censat capsonius quest. 3 num.
 iste et segg. de jure canonico sed iam typis
 qm per petri careeris pena misericordia
 ad secundum in cap: niveris de sent. extom
 cap: qmvis de peccatis in isto, de modo fr. per
 peccatum hic career pro delictis gravissimis
 et atrocissimis et censura ejusq; iuris
 canonice decernat, post quid ecclesiastice
 ob mansuetudinem, quam proficitur
 nequit delinquentes gravibus penas
 minime ut lessato feruntur cap: 46
 num: 153 Plura porro de careeribus
 mens imperandi sed quia in liss. de rega
 captivis alia congeffingi reliqua re
 facile repeti possunt ab autorib; qui
 criminales malas pertractantur.
 Ultra careerem vulgares praesertim, et viles
 qd hres tormento finis da mynantes
 qd qm n sm dat in experimentu inno
 dentia vel reitatis sectum usq; procede
 denti libro docimus, sed condito de delic
 ia in qmisdem penam fert, qd ita est
 intelligendum, ut qui per viam est

p̄fperimenti fine, seu elevatione in al-
 ium torqueri nō possint, nec in panam
 valent hoc tormento minari iusta
 ea quæ in titulo de tortura reorum
 est nominat, quæ hic ex voluntate, et cum
 debita proportione sunt applicanda
 nō in iustitia vero suppeditandum arbit-
 riantur, quod tormentum suis in po-
 nere ultra hos ius nō interficit neq; obstat
 consilij junior ad genitorem suppeditatione
 ad lat. et numeri 6 q̄dgos di eis propter
 mortuum vel aliu nō sedimentum torqueri
 nō possit, sibi alligatq; publice est nominis nō ad
 verbis Scannavola de visitaione carceratorum
 cap. I lib. I § 13 numeri 12 numeri ad fustigationem
 hominum dianis.

Fustigatio sane quæ q̄m antiquos nos in-
 valuit, dum propter gravia criminis rei
 verbibus publice ad oreon draconio affi-
 ciens iusta veterem ritum, de quo in
 L. furijs fl. et quib; causis infamia cum
 aliis congestis est Pujacio lib. 8 observat ap.
 I fustigatio nigm gravissima pena regula.
 Et es nedium bona triremum excedere cre-
 dit propter infamiam, quam continet,

rame cuius hanc manam prassia testificando
 repelluntur, et ad eos gradus redduntur inhabi-
 tes, unde fustigati semper in castilium militan-
 tur ut advertit Arystoteles. Et. 129 num 21
 verum in pena mortis equivarari tradunt
 plures apud farinacium Et. 119 num 29
 neodium vero eadem de causa evadendi infamiam
 mobilis non interficit, quibus in ejus locum rele-
 gato statim ut advertit Confusio juniorum cap.
 26, sed miseri agatis de prisone honestis vel
 estate minoribus v. si alia causa genitorum
 in publice sed per anlam carceribus soleantur
 fieri ut testat Scannarola Lib. 4 Cap. 28 t2
 num 13 et seqq ubi quod imberbes in nisi
 per anlam carceribus fustigari conve-
 niverint sed ut aliqua de rebus iuris cen-
 sura in hac re proferamus, non est materiam
 dum discrimen, quod olim inter fustes et
 flagra intercedebat, etenim est quibus
 causis liberi homines fustibus cedebantur, et
 iisdem servos flagris ceppos fuisse legi-
 mus in x. servorum q. de panis. Sifini:
 De re exploratum est rego Portuaria et Valeria
 magistratibus prohibuisse, ne in civis quos
 verbis animadverterent, quoniam spectabili
 Panli ~~et~~ clamauerit, quia referunt adhuc ipsos.
 Istrum cap. 23 ego ~~de~~ civis ~~de~~ ergo sum eodem.

principis octento meriti yle bei vilisq[ue]s
gditionis h[ab]es p[ro]ana fustum vel verbet
rum recentiori jure dannant[ur].

Corro antiquitatem Sacri Eclesie chinistri
privatis verbeteribus suorum delictorum
p[ro]anas c[on]uebant, praeceps in Eclesiis la
moniorum regulatim n[on] solide pro
bal Gibellinus de clausura Regulatum
disquisitione 2 caps. et numi 41. at q[ui]nq[ue]
fustum et verberum differia p[er] sacros
canones sublata, quae jure Q[ua]no rigebat
ymonio rei fustibus et verbeteribus
afficerentur, n[on] constat et Lan. Beatus
diss. 45 Lanuillij 17 quæst. 3 cum aliis
juriibus constantem q[uo]d Eclesia curavit,
ne flagellari ad sanguinis effusionem per
veniret, atque ista forsitan rao fuit, n[on] pro
mra vice 39 iechis prescriziserint Canones
concilii Matricenensis primi Lan. 8.
ubi gibet[ur] n[on] clericis junioris q[ui] mal
terram clericum ad Sacularem jurem
tradit, non magis de 40 iechis accipiat,
eags meri prescrizit satis in
intervallis ab P[ro]utulo 2 ad Corinthios

caps. 10 ibi a iudeis quinque dies quadam
 genas una minus accipi, sive enim hoc
 fieret ad evitandam infamiam, quam
 nubiorum verbeturum interrogativ deli-
 quenti attribuisse sive quia gravissimum
 pronissus vita hinc pro iudicium infere-
 n ultra 40 iulus a iudeis impuni consue-
 verunt, ut testatur Theodoretus Bo in caps.
 25 De ieronomii; immo perperculi in Cule:
 dia nisi, qui sacris ordinibus vel Ecclesia
 aligna dignitate fulgerent, et nisi illi
 degradati publice fruiscent, propter honoris
 fastigium verbeturum aut flagellis cadiri non
 est passa, ut satis erritis ceteris omisis-
 sed caps. super eo de sentia est omni: cum
 aliis iuribus neq; est praeferendum in cui-
 sibus a iure premissis namque & iuris non
 licuisse punitia manu alignem verberare
 ut canum fuit in Can. 3 Synodi Nicenae
 alios in aliis Canonibus reprobatum, eostat.
 que Novella 173 Iustitia in ibi proprinis
 alignem manib; verberare & iuris non
 licet, hoc non a Sacerdotibus alienum est
 immo iure novo abolita est quod sine alio
 flagellandi, exceptis in nullis religionibus

in quib[us] ob quosdam excessu vel ob in-
 cursum & iustitiam crimen delinquen-
 tis flagellatio a Prelato regulari facien-
 dum statuit, item excepto casu abso-
 lutionis publice ab excoicione, cuius
 occasione unus vel alter refus in hu-
 meris demissis p[ro]mantenti ab Episcopo
 ipso datus, et denum excepto uno vel altero
 Germanie capitulo, signanter vero Cule-
 sia Herbiplensis, ubi cum primum
 Canonicorum Domiculares in professionem
 canonicatum mittebantur, ab aliis Cano-
 nicis flagellari conservarentur, quem in
 titulum a Friderico Episcopo deservit
 Benedictus P[re]t[er] revocandum aboleendum
 fore decrevit, ut ipsam advertit in
 tractatu de synodo Diocesana Lib. IV³
 de synodo Diocesana.

Rehniis Ecclesia, plurimumq[ue] anno
 commendatis govetudinem fronte sua
 proprieatis manibus flagellandi, s[ed]
 ad reprimendam carnis fornicationem sum
 in proximorum oecatuum expiationem

sum demum in eodem solim sanctorum
 et in memoriam christi domini, qui pro re-
 paraione nostra ita voluit commentari, un-
 de sodalitatis illa, quae id, pro instituto
 habent inter loca religiosa et quia deser-
 bunt a Germeres tom. II opere lib. I cap.
 35 num: 1 et seqq: invenimus istum anti-
 quissimum esse et religiosissimum yelue
 tribus fiducis ostendit. Benedic p[ro]p[ter]e tomo
 8 opere de serv: dei beatificatione et canoni-
 zatione, qui amphyroa in hanc res differ-
 entissime congerit.

H[ab]et enim p[re]dicis non corporalibus
 alia misericordia vel scilicet gratia misericordio-
 mis alicuius signi in fronte vel in facie
 delinquentis, de qua inter alios sollicita-
 emus de jure iudiciorum p[ro]p[ter]e 2 lib[ri]
 cap: 77 num: 1 quāquam eam imponen-
 edam amphyroa nō esse statuatis in Can. si
 quis nō metallum eod[em]: de p[re]dicis ne facies
 quā supernam beatitudinem represe-
 nat, manulets, yana ulterius amphyra-
 tonis manus contra falsarios setos
 murarum de qua agit Gaballing recordat.

Crim. s. b. num. 116 item perforationis lingue
 gta blasphemos vel male dicos constituta de qua
 negligenter inatis. crim. lib. t. in his. de
 blasphemia quas qm ydias innuissde sat
 est, cum ferre oes in desuelutinem abietint.
 Absolutis igitz padris corporalibz & capitalibz
 ad panae capitales et fimo ad ultimum supplici-
 um e progrederentur.

u. autem ultima supplicii māa accuratq
 pertractet idem opusculum in memoriam be-
 trare, quæ disting in his. de homicidio, con-
 tractore scilicet Symmachis. Quidq inter morte
 damnandi delinqüentes, qui si dimitis vi-
 verent universam rem publicam et usqibz
 omnis versimiliter perturbarent, unde mer-
 ito Seneca in tertium Epres allogens dicit.
Urs qm̄ ceteror panis atq tetra jg dedi-
ciis atq vita variis autem nominis
qz vi ultimum supplicium in iure ex-
yrimi solet, et enim pana gladij, et
vel cajitis, et auctoritate supplici-
um tamariſſionum, severissimum, nu-
vissimum et qdqs supplicium sine
littera appellat conservit. modus autem
miserendi est v. igne v. rota v. furca
v. cajitis abscissione, vel mallo ferro,

vel alius similiter modis iusta locorum conve-
 luidines recipit, nubiles autem et gradu ali-
 quo magistris sola capititis absuessione puni-
 muntur si delictum capitale commiserint el-
 ita de universalis pena govetudine ser-
 vari testata Treguelli de nobilitate ap.
 20 num. 123 et seqq. quod unice similiter
 in delictis atraeformis signants ad
 casu Majestatis modicis, aliisq; si-
 milib;. In quibus licet est govetudine et
 praeceps aliquorum Regnum in nubiles
 est summa benignitate capititis pena dam-
 nentur, censura in iuris cois extratum
 inscribit ad lexum in qd eos qui
 de penas quavis non obstante quavis con-
 trachidine in istis delictis ad instar
 paleborum nubiles immundos esse
 censuerit Farinacius in quest. crim.
 ple t. Q: 41 num. 56

Inquiritur an damnati ad mortem, quo-
 vis pand genere condemnatis, utrum
 condere valeant, et cum distinctione
 certe quatuor resolvitur qd scilicet aut
 qdembrat qd presens ita ut post sen-
 tenciam facienda statim sit eae sentio,
 istoq; casu cum effectu sit servus pand

testari nō poteris saltem quodā bona
 in territorio sita, in quo condenata
 īmū si p̄mīg testamentum prodidisset,
 irrimū fore ad differiam alterī car-
 bus, in quo damna tuus abesse ad agere
 in estimacionem sentiā prodidisset, ut
 distinguendo firmat ~~ad~~ alios in t.
 sic num. 1. cōd. & a nō iūdice q̄ se lente;
 et beneficio tñ Iūis et p̄tis rigore re-
 cedit et si instrumentum nō regnial bona
 propter estimacionem ultimū suū p̄lēcū
 p̄lerimus ad nextum damnatis hisce
 p̄ermittit ultimum hōz solatum de-
 rebus suis disponendi ut tali forsitan me-
 diū promerita dice mortis dolor mi-
 nuat nō de queridine servari afferit
 Invita in cap. qui ingrediētib⁹ num.
 30 de testamentis.

Illud rō nō p̄matribimus ultimū
 rem ore supplicium qđ m̄ de quaic
 altera p̄tēna coruotis afflictiva est
 affirmandum, neq̄ in die festo, neq̄
 feria sexta cuiuslibet hebdomadæ
 aymo christianos ob memoriam
 passionis et mortis christi hec p̄am
 Poris p̄st inferti nō decernuntur in eis
de feriis

de feriis, consonumque in omnino est
 iusti civili, quo ad ororum supplicium
 abstinentiam else festis diebus sta-
 mentis, ut ad veritatem lenocia lib. 5 declamat.
 4, unde inter alia tyrannidis arcta, qui-
 bus gentiles olim christianos per-
 sequerentur, istud ad scribit, quod
 nulla die ab eorum cede abstinere-
 rent; cum caleroquin festis diebus
 alios ouidere ~~sacrilegum~~ arbitramen-
 tur, ut refert inter alios Filio
 Iudeus ita lib. quem servis in
 glacium agnisti. Hac de ultimo sup-
 plicio distisse satis num de pena
 triremium disserendum. Triremi-
 um pro nomine intelligitur pris-
 aliqua navis pro remigis dicitur
 quod remorum non ad eiusdem na-
 vis cursum agendum destinantur;
 antiquissima vero est hac pena, ejusq;
 mentioni Valerij lib. R Cap: nli. scri-
 bens quendam iusson angusti, qd se
 decava sororibus in terv genitum sti-
 milaret, remo publice triremis
 afflictum fuisse, quarto autem pena

triremium infamatoriam non esse
 aliqui crediderint, contrarium in
 est verius, ut erritis est testu est proposito
 in d. ad h̄ḡ & cod. ex quib⁹ causis in
 famia interrogatis, qdq⁹ in locum deponi-
 sitionis cum defensione in arctum
 monasterium de jure canonico qz
 gravibus delictis imposita substituta
 Ea si voto Reipublica t̄ 29 num 8.
 Esta autem est ead, propter qm no-
 bilib⁹ mana triremium in yroni
 n solet, ut scilicet magis qm fieri
 possit eorum fama parcat, immo
 si de honestis p̄sotis qqats solent
 p̄ses nisi de delictis atrocib⁹ per-
 tractetur, arbitrii et loci triremi-
 um extilum et penniariam mule-
 tam fisco applicandam sustinere
 atq⁹ substituere, ne familiarium
 honestas gravem hanc existimans
 iacturam patiat⁹ n. nescit. Tutto
 in grandis deus: Neq; p̄t. p̄t et verbū
 mana.

Non nisi pueru supremus fuis ad
 quem triremes pertinent potest hanc
 ynam remittere sublata quavis
 Baroni facultate ut adverbit. Secan-
 marola de visitaone carceratorum
 § 31 cap. un. lib. 2 atq; haec in statu
 pontificis non minq; qm; gratio quin-
 que a pio triremium pena dederit
 iusta circulare in episcopalam Sacra
 yulta ab ore 23 Januarii 1600
 quod si contingat in hanc ynam
 damnatus in partibus ad carceres
 novus urbis transmitti, ut deinde
 ad triremes relegantur, ob astivitatem
 yericularum ab incepto mense Julii
 usq; ad mensem octobris, id fieri ne-
 quis, ut decrevit eadem Sacra yulta
 in Literis circularibus sub dicti ep-
 isembriis 1605. Caudri soleat an pena
 triremium quosque in marius deponi-
 es licet in ynam juriis negati-
 ve responderi quosque responderet qd.
 nim qd; aliquo servatis a lentiis
 presentim qd; privilegiis pliculari-
 bus alicuius iudicis, inter quos

Gubernatori urbis adscribitur, ut in
 nimis cum de Gubernatore trai-
 carim⁹ nunc ad extilii p̄nam
 transcedendum. Est hūm aulem con-
 sider definito⁹ comitatio⁹ loci cum igno-
 minia, ut eritis⁹ ex Seneca verbis
 de q̄solāōne ibi = videamus quid sit
 extilium rem⁹ loci comitatio⁹ est,
 quam sequunt⁹ p̄auxerias, igno-
 minia contempt⁹ = gravissimum
 sane p̄ena gen⁹ est extilium, quis
 p̄e q̄hia quādam non scripta sed
 nata lege et ab origine ipsa nō
 in praeordiis nostris insculpta
 profluit a mō, de siderum inque
 illis fori, qui nos p̄imo nascentes
 exteynūt, aut p̄emiv⁹ deinde confortit, et
 educavit, q̄m q̄pidem loco, q̄m hōc
 delictum p̄iuant⁹ nemo nō videt p̄ena
 gravitatem. Corfato p̄imus⁹ iusta
 p̄anam q̄d delinquentes propone-
 rent⁹, nōdum contriverunt⁹ iudices hor-
 um gen⁹ nōcētes terere, ac cum
 m̄ ad retrahendos h̄ic⁹ a delicto p̄anam
 eandem auīm̄ dāsp̄imam esse

Primum confirmavit exemplum, sicut
 enim damnum mortalem missum
 non ab aeterno iudice mortalitate, sed in
 relegione immutum est genesi cap: 3
 Roma vii in qua vivimus ab origine
 initus origine hanc pudeniam estilii
 in Tarquinio, cuius tyrannem pro-
 prius extulerat conabatur, amplexu est
 iniquus dominus in fine lib: eandem
 que estilii pudenam posterior alias con-
 sideraris recepit, traditumque patris auctoribus
 gentes hic auxiliis georus invictus.
 Cuiamvis vero estilii nomen tam re-
 legiorum quoniam deputacioni pertinet, cum
 pudentia vel ager patrum vel loci privationem
 imparet stricte tamen magis deputacioni
 quam relegiorum applicatus est reticulo
 Ovidii unde relegatus non estul di-
 cor ab illo = raro autem discriminis
 est quod relegatus quem haec quoniam primum
 aut opuleto relegationis patre. Patrem
 remeandi, deputatus quem nisi foisan est
 beneficentia Epis reverets quem istam
 amittit. et quisque advertit in matris
 civilib: ab: dignanter in titulis
 de libertinis, de cunctis emmigratione

et alibi passim. Cum manifesta
 sit veritatis injuria in dubium revo-
 care utrum an Ecclesia et iudices Ecclesiastici
 iusti possint Clericos, non in Laicos
 pro delictis ad Ecclesia etiam su-
 am delatis exilio puniri pleniter
 enim iuribus sacramentum canonum
 quod istud firmatus quos late recenset
 Barberus de Pastate Piscogni ipse homi-
 nis Dissertatio vero rem definitam ha-
 bemus a Dani. Less. 24 Cap. I ubi con-
 trinarios, contrimacces exilio qui-
 ni prius posse decrevit, astutius severa
 foret de Ecclesia iuribus nisi capia-
 bat semper a dictione sua ipsa
 iuris item a Provincia Pisto-
 ia didecerit delingentes Rues non
 venient ejicere. Praderum quia eot
 diuturniori eorum mirabili reliquos
 in cives misericordia et consumptos pof-
 fident, quod nec sacerdotium, nec econo-
 mica gubernandi ratio fieri per-
 missit. Et ut in prout siendum
 quod curibus modis solda et sacra

consilium rescribere. Dic m exilium in-
jungit, jubendo scilicet, qd carceratus
relaxets cum exilio, eodis casis quib-
: natur simplici decreta, et absque est-
pressione. Tituli casis mandat eundem
cum exilio dimitti et decernendo in
veniam exilii aliquem esse quinierendum,
et effective damnando, eoque casu. Gu-
bernator presentiam cum narracione
facti relativis circumstantiis crimi-
nis, ad exilium damnare tenet, citato
semper carcerato, eis per notarium
oram testibus sentia iudicis intima-
da poni de otione saeva consulta can-
dum habetur in n' nullis institutionib;
impressis aymo letam de off: counte
tenentis cap: 27 num: IV.

Si vero rehus non est praesens, aut si
desint consilie, ad quibus valeat depor-
tari, bannum emittit. Por autem
bannum plenius pro denunciacione
et editio non potest fieri, ut in cap: 13
de regalibus cap: una 27 de sponsali-
bus neque in persona seu milita editio

non obtemperantis vel mandato iudi-
cios non obedientis, bannum vocatis
ut placibus congestis notariis lide-
bionelis in glossario legum anti-
quarum vestrum bannum, unde fre-
quentius iusta data banni intelligi-
gentiam, banniti nomine ille com-
prehendit, qui cum intra legitimu-
ma temporalia coram iudice vocatus
in compararerit, cum ceteroquin
esset de crimine capitali iudicatu-
rana mortis et infernum in qua
maciam damna est quibus uero boni-
rum confiscatio adiungitis uero iusta
circumstantias bona praeservatis ut
fusis explical. Belligrinus de jure
fisci lib. 3 his: 7.
utrum vero banniti deportatis et
relegatis, de quibus iura sequuntur
adquirantur sint nec ne*liberaliter*
ambigunt, certumque videtur quod si de bani-
tis capitalibus si sermo, eorum
voti iniunne iustitia audiens in

tit. de homicidio advertebamus, deterio-
ris longe gradus existunt, qm̄ vekres
deportati, vel qui aqua et igne interdi-
cebant, bannitos autem n̄ capitales, qui
n̄ offenduntur impune relegatis merito
assimilat. Reges quo cil. signanter
numero 5. t. v.

Aliud in scriptis, an banniti capitales
absque aliquid pene morsu brevissi-
mos, et hoz propter donari, dubitas me-
rato gaballinis casu 355; quia nisi id
fias vel casu vel cum ignorantia ban-
ni vel est honeste aliquo officio motivo
ex prouisione hoz propter invenire saltem
tēd. Bys gemmis quia fuerat ille
bannitus, ut in facti omnino posse extra
territorium Bys, a quo bannum fuit
evulatum, fit mare videlicet Chenochig
ab. 2 de arbitriariis casu 348.

Dicit supra qd banno alijs adiungatis
q̄sitaō, sed publicas in eo q̄sistens
qd bona privatum ab eis emferant,
et fiscu acquisita declarant, hec au-
dem pana q̄ra regulariter ultimum
sumptuum vel p̄dnam t̄i regnum
perpetuatum obsequiis n̄ nisi

Autoritate Supremi Epis post im-
 piori ut probat Alphonolis de officio
 fiscalis glossa re est licet de jure no-
 viissimo confiscaō nō quæsat nisi in
 criminis causa Majestatis Art. Bo-
 na damnaturum est. de bonorum pro-
 prietate, atamen iusta statu banni-
 menta in aliis in caribus quos in
 decursu eidi libri testigimq; eadem con-
 fiscaō interrogatis ut signantes accidit
 in homicidio premeditato prouideqs;
 eadem bannimenta in istis casib; q
 ad ijs antiquum redire videntur, ut
 notant cotiter, quando autem de juri
 eis q̄fiscacioni viri tunc, extremitat
 Tarrinacius Cl. 25.

Et his vō artib; qfiscacione resultat, sci-
 biat et anno latrone, applicacione et
 incorsu ratione, anno latrō ē quædam
 ad qfiscacionem preparari per qm
 a. Indice describunt et sequens fan-
 ds bona delinquentis, ne probato de-

licet omnia remaneant ut i' ubiq' glossa
 p' de requirendis reis. Applicatio est
 decretum, quo bona delinquentis fisco
 applicantur, incorporeo domum, est & v:
 munum delinquentis effectiva occupatio
 den realis apprehensio, et in corp' bonu:
 rum fisci facta sedatio ut incorporeo
 ratio Cod. de bonis vacantib'.

Ceterum confiscatio comprehendit bona
 presentia h'ore locisti cori:
 minis, quaque delinquens ad heredes
 estraneos transmittere volerat, unde
 bona aliena a' ips' rerum reperita ei:
 demus n' obligata. Dux restituit
 a' reg' testis in l'. in grandem p' de
 j'ae fisci. Quæstio e' n'rum iura
 g'itorialia q'ae fisco incorporeo
 est coram distinguuntur inter bona ex:
 crita ratione ultima voluntatis, et
 inter ea, q'ae debent' ratione q' tractq'
 in primis enim casu, cum similia
 bona ad heredes estraneos n' trans:
 ant, ad fiscum n' pertinent ad
 differentiam alteriq' casus, in qua
 esti j' sit conditionale, fisco incorp.

jurato, nisi forsan de conditione
issativa tractetur, ut egregie distin-
git Ola de cessione juriuum tif: 3
C. 10 mmm: 8 aliijs

Non subiungunt vero confiscaonii bona
alienari prohibita ad testum in L.
jura f: de iure monarum item bona
filii familias delinguentis tam cas-
trensis, qm̄ quasi adventitia elpro-
fertia, qua confiscaoni non sub-
iacent. Et latrū reservantur ut di-
ctis Rota coram Merlino deis. 168
annum 12 et segg: immo zisa legitima
filii familias, qua justa constituciones
Marchia confiscatis, confiscare nō po-
terit, quosque filius delinqüens filios
superioribus habeat vel eius bacter ali-
os filios, et res peregrine fratres delin-
quentis occidat, ut notavit Bonfi-
nus iijmīrū excolectione ad cap: 27
mm: 63 et 64. Lessal præterea con-
fiscatio bonorum delinguentis tres
filios habentis i. cum rao & si plus
ff: de bonis damnatorum et dato

quod pauciores, qm̄ tres filios haberet,
 adhuc dīvidit pars iisdem reservat;
 Confiniq. junior loco prodrme citato
 non. Pr ubi qd si medietas pro fi-
 cionum sustentacione n̄ suppetat;
 Fiscus nihil accipere debet atq; hæc
 de jadis omnib; sive ab Ecclesiastica
 pstate sive a seculari infligi consuetis
 iuxta divisiones jam explicatas distin-
 git satis. Si quis vñ phanas explica-
 tis hancenius delictis adnotas ead ubi
 usque iuris censura nosse uberioris
 desiderat, adeat Antonium Lucca-
 dum in gradu insti. seu in manu-
 ditione qd gradum in causis cri-
 minalib; pte 3 fol. 90 ubi Alpha-
 betico ordine singula delicta, p.
 namq; eis debitas mira facilitate
 et claritate recenset.

Atque hic misit. nostis criminalib;
 finem impunimus, pstm enim in
 primo libro de propria qd crimi-
 nale iudicium constituit et de
 iudicib; qui in urbe protgerim et
 Ecclesiastica dictione existant, tractau-

vimus; de delictis item in genere, et in
 specie, sive contra Deum, sive contra
 homines, sive deum contra universam
 societatem humanam spiritalis actus
 dissennimus in 2 Lib. item quod-
 am in 3 Lib. modum et forma m-
 imitandi, prosecuendi, et absolvendi
 criminalem progressum protulimus,
 et deum postquam in 4to lib. per
 sive ab Ecclesiastica, sive a seculari
 postea inficias, sive corporis afflic-
 tivas sive non ad ecclesiam tradi-
 nam revocavimus, projecto nisi
 laborum nostrorum amor plus
 agno nos abrigit, nihil iudicio
 nostro qualemque illud sit pro
 complemento criminalium Ele-
 mentorum ad instructionem ex-
 ditivemq[ue] eorum qui institutio-
 nes h[ab]ent sunt excepturi, sive recesser-
 et desiderari posse videatis.

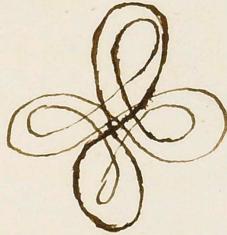
Illud igit[ur] est quod maxime optan-
 dum usum cum in earundem insti-
 tutione crimini gravitatem et
 quis detrimentum in universam

rem publicam vergat, quantum insu-
per unius eam pietate tranti obre-
niat dampnum, et deum quod post
est quanta Deo inferat impunit
prole optimeq; des intellecterint,
ab iis in circa patrandis oes abstine-
ant, memores nihil esse vita innocen-
tia et morum integritate praestan-
diss. En hanc sane veritatem sacra-
num paginae oracula unani-
mis sanctorum Latium consensuq;
naalis ipsa ratio rerumque omni-
um Magistra experientia mani-
feste conquirat. Ceteraque insuper
desunt probis, integrissimisq; intis
pyramis illa, quae paleumq; con-
cinnissimum, ydatem enim con-
scientia testinoniv eiuslibet cri-
minis extersi, quod non lege pro-
fecto est sejusdem virtutis ydemi-
num nisi probos et virtute gra-
dibus viros ad honorificos gradus
ascendere quotidie comprobamus

negs enim supremi tyres, quibus
eum idem concessio insita est igno-
rare possunt recti regi publice
ministerium ab eorum probita-
te vendere, qui eandem Rem publi-
cam moderantur. Unde cum ita
sit, rogo vos, obtestorq; juvenes
præstantissimos, ut cum legalis fa-
cilitatis studio exaltam acuratam
que vita rationem conjungere
contendatis preti quod fali via ne-
dim possitis aliquid ad ampliores
fortunæ gradus, quos est animo
cuique vestrum aquiror, ascen-
deret, sed si etiam Deo sic, cuius
misericordia omni judicia, digni-
nente isti deficiant, prograndem
integritatis frumentum, maximum
que gremium, est quo duntat
probi satis refulisse gloriemini;
Et vero, ut facilis asequamini,

monumenti loro sequentes versicu-
los memoriae demandandos saepe
muni revolwendos, ita in iis istis met
cordibus constanter misericordiendos
relinquo.

Tu de Deo, dic saepe preces, peccare caveris,
Si humilis, pacem dirige, magna fugie,
Nulla audi, dic pauca, fac secreta mi-
seritudo, majori credito, ferto parem,
Proximia fac, non differ opus, si ergo quis
Pacta tueri, prati dicere, mentendo
mori.

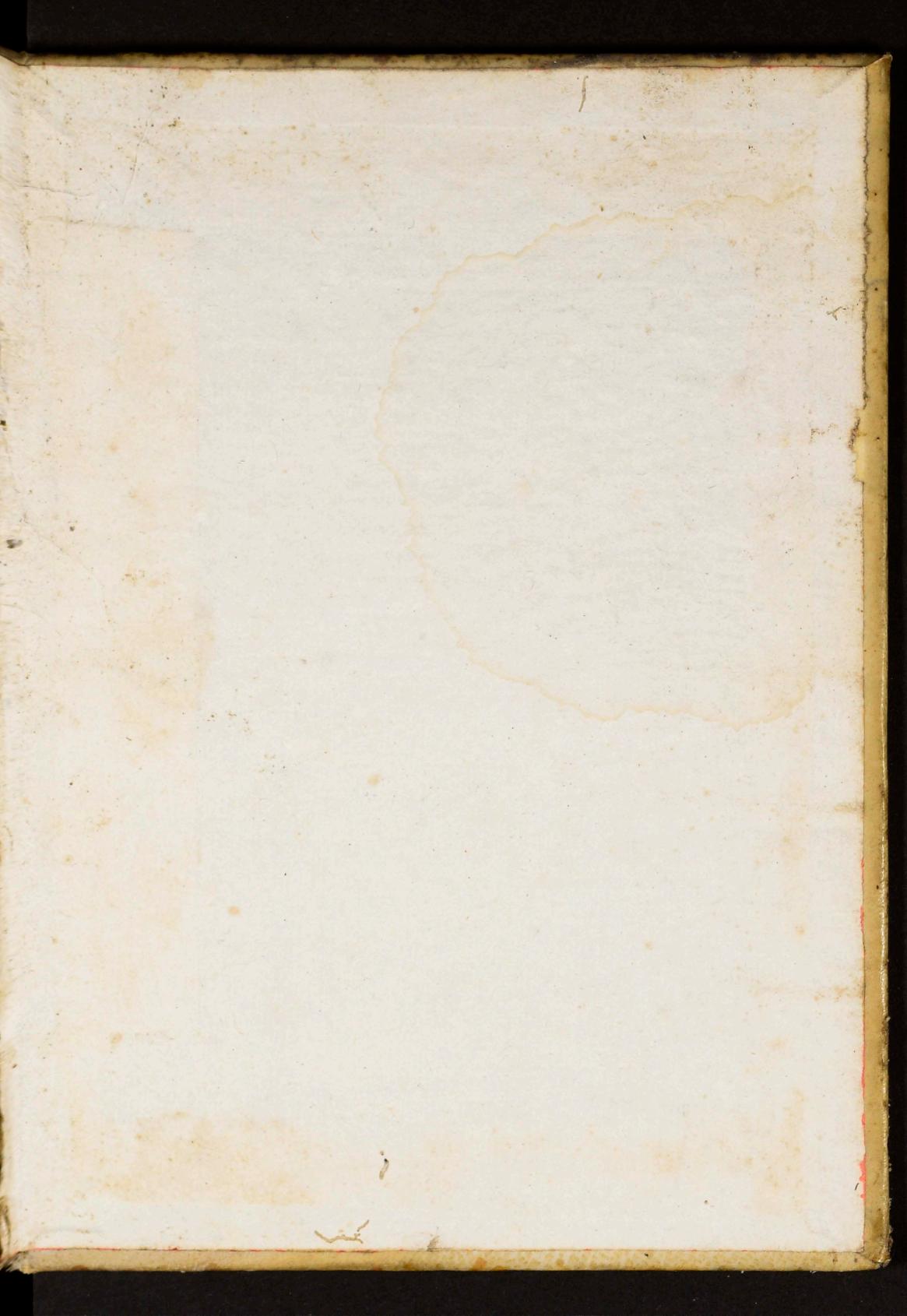
more advances and it is now
over half finished. I am still
working at this because you
will want to see what I have
done so far.

Now I am working on the
bottom part which means I have to
work out how the stone will
look and then draw it out.
I am not yet able to do this
well.

153

BIBLIOTEKA
Wyższego Seminarium Duchownego
w SANDOMIERZU

J 1508

Ad Criminales Institutiones

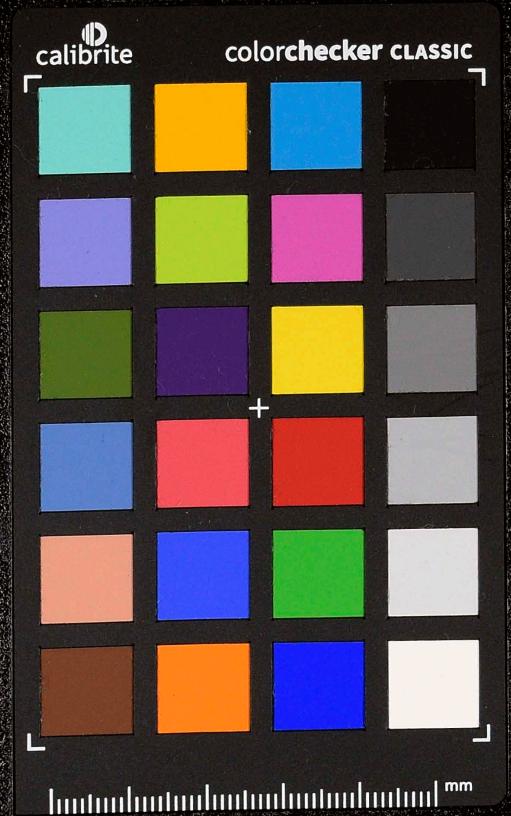
Introductio

Ci quis vestrum est Ad qui secum ad reputat
 satif esse ad cumulatam Juris utriusq; facultatem
 comparandam Canonici Civilisq; Juris clementa
 accepisse quin insuper necesse sit eas didicisse,
 etiam si non habeat causas, quid, cum criminale
 vocantur, ex oratione versatur.

Canonum legum
 Juris sparsim coh:
 tractantes, sive has,
 duntur in titulis
 is. 9. Cod. sive ti:
 bi nonnulla crimi:
 nata profecto se
 mads cum ijs, quo
 atq; connexio, ut nemo
 cibis met ad deciscere,
 et hoc jejunus. Ryes
~~et per amputatio, et pro rizari~~,
 causa compa:
 litina scriptam
 criminis, quod ju:
 arum personarum
 rig volgois judicia
 am hinc sociatis

consumas pot censuris supponi ex cap. dicto
de lente. secundum. Non sub ab a. validas 2
m. iusta debet esse censura est n ob indis-
cretum animi 2 ob veram consumacione
delingentis infictam idem. sed latius debet in
scriptis censuras pferre atq; in ijs causam ex-
ceptis. et hoc in suis caps. medicis.

non posse nisi perseverantem habeat conti-
macionem & conditionem alteram rne cuius